

රජවාහිනි

වහරන්න ව්‍යාඛ්‍යා

ජම්බුද්වීපපතනි කථා
ධම්මසොණ්ඩක වග්ගො

පෙළ - පදාර්ථ - අනුවාද සහිතයි.

සම්පාදක

පණ්ඩිත, රන්ජිත් වහරන්න. (බී.ඒ.)

පිරිවෙන්වල භාවිතයට නියමිත

ර ස වා හි නී

වනරත්න ව්‍යාබ්‍යා

ජමබුද්දිප්පසනි කථා.

ධම්මසොණධික විග්‍යා

පෙළ - පද්‍රව - සිංහලානුවාද සහිතයි.

සම්පාදක

මාදම්පෙ, ඉරට්ටකුලම, "වනමල්"

වෙස්මාධීය, පාඨශාලාවාය්,

පණ්ඩිත රත්ජිත් වනරත්න (බී.ඒ.)

ප්‍රස්තාවනාව

දඹදෙනි යුගය උදාවෙත්ම පාලි සාහිත්‍යයේ නවෝදයක් ඇති විය. විවිධ කරුණු ඔස්සේ විවිධ සාහිත්‍යික ග්‍රන්ථ නිපැයීමෙන් එය වඩාත් වර්ධනය විය. සිංහල, පාලි ග්‍රන්ථ නව මුහුණුවරක් දෙමින් බිහි වූයේ දඹදෙනි යුගයෙනි. සමහරක් නැවත සංස්කරණය කළ අතර සමහරක් අමුතුවෙන්ම නිපදවූහ. පාලි සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ නිපදවීමේ වැඩි ගෞරවය ලංකෙය හික්මුත් වහන්සේ සතුවෙති. මුලදී “පාලි” යන්න බුද්ධ ධර්මය හැඳින්වීමට භාවිත වුවද, පසුව එය පාලියේ ගැටලු තැන් විසඳීමට විස්තෘතව අටුවා විකා ආදියෙන් වැඩි භාෂාවක් වශයෙන් සංවර්ධනය විය. අනතුරුව වංශ කථා, චරිත කතා ආදිය නිසා පාලි භාෂා සාහිත්‍යය වඩාත් දියුණු විය. පෙරවාදී බෞද්ධ සාහිත්‍යය දියුණු වීමට පාලි භාෂාව උපකාර විය. මහායානිකයන් සංස්කෘත භාෂාව මාධ්‍යය කරගෙන බුද්ධ ධර්මය විචාරයට ලක් කළ අතර, පෙරවාදීහු එයට පහර ගසමින් බුද්ධභාෂිත හුදු පාලි භාෂාවෙන්ම දෙශිත යයි කියමින් පාලි භාෂාවෙන්ම බෞද්ධ සාහිත්‍යය දියුණු කළහ.

ලංකා සාහිත්‍ය ඉතිහාසයේ පොළොන්නරු යුගය වන විට සංස්කෘතය තදින් පැතිරී ගිය බව පිළිගැනේ. බෞද්ධ හික්මුත් වහන්සේ සංස්කෘත භාෂාවෙන් ලද ආභාසය නිසා පාලි සාහිත්‍ය සංවර්ධනයට එය උපකාර කරගත් බැව් පශ්චාත් කාලීන පාලි ග්‍රන්ථ සමීක්ෂණයෙන් එය පැහැදිලි වේ. දඹදෙණි යුගය වන විට ද එය බලපා ඇති අයුරු එම යුගයෙහිම රචිත පූජවංශ, රසවාහිනි ආදී ග්‍රන්ථයන්ගෙන් පැහැදිලි වේ.

මෙහිදී අපේ විචාරයට ලක්වනුයේ “රසවාහිනි” යයි. රසවාහිනිය වංශ කතා ගණයට මෙන්ම මහාඝී ධර්ම ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් ද, චරිත කතා සංග්‍රහයක් වශයෙන් ද ගිණිය හැකි වම්පු කාව්‍යයකි. මෙහි සඳහන් කතා බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව ඇති වූ සිද්ධීන් වශයෙන් සැලකේ.

මහතෙර යමෙකුගේ කර්මාවාය්‍යී වීද, මහ පිරිස් ඇති, ශාස්ත්‍ර සාගර පාරගත වූ ආනන්ද වතරතන ස්ථවිරතුමා යමෙකුගේ ආවාය්‍යී වීද, යම් තෙර නමක් ත්‍රි සිංහලයෙහි විජප ගාම වංශයට එකම ධ්වජයක් වැනි වීද, යමෙක් සිංහල බසින් එම භාෂාවේ ව්‍යාකරණයක් ලිවේද, යමෙක් “සමන්තකූට වණ්ණනා” නැමැති ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කෙළේද, ඒ වේදෙහ තෙරුන් විසින් මේ “රසවාහිනි” ය කරණ ලදී.

රසවාහිනිය ලියූ වේදෙහ හිමින්, සිදත් සභරාව ලියූ පතිරාජ පිරුවන්පති හිමින්, එකෙකු සේ සලකත් නම්, මුත්තවන්සේගේ ජීවන සමය දඹදෙණිය යුගයෙහි රජ කළ පණ්ඩිත පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ රාජ්‍ය කාලයට සම්බන්ධ වේ. මෙකල්හි විසූහ යි යන මතය බහු සම්භාවිත මතය සේ සැලකේ.

රසවාහිනිය ප්‍රමාණ වශයෙන් බණවිර තිස් දෙකකි. පෙර තෙරුන් වහන්සේලා විසින් කියන ලද කථාවස්තු මෙහි ඇතුළත්ය. මෙහි කථා කොටස් දෙකකි. දඹදිව හටගත් කථා වස්තු දක්වන කොටස හා ලංකාවේ හටගත් කථා වස්තු දක්වන කොටසක් වශයෙනි. දඹදිව කථා වස්තු සතළිසකි. එහි ගාථා 657 කි. ලක්දිව කථා හැට තුනකි. එහි ගාථා 1076 කි. එයින් මෙහි ඇතුළත් වන්නේ දඹදිව උපන් කතා කොටසට අයත් ධම්මසොණ්ඩකවග්ගය පිළිබඳ වූ විස්තරය ප්‍රධාන කොට ඇති පළමුවන වර්ගයයි.

රසවාහිනිය කතා මාර්ගයෙන් බුද්ධ ධර්මය ප්‍රකාශයට ගත් මාර්ගයකි. එය විවිධ කරුණු ඔස්සේ ගමන් කරයි. ඉතිහාසය, චරිත කථා, දහම් ක්‍රම ආදිය උපයෝගී කරගෙන රචනා කර ඇත. රසවාහිනී කථා විලාසය නොබිඳී ගලා යන ගඩ්ගාවක් සේ පාඨකයා තුළ රස දනවමින් කථාව ගෙන යයි. මෙහි සරල පාලි භාෂා රිතිය අනුගමනය කර ඇත. එහෙත් සමහර තන්හිදී කාව්‍යමය රචනා විලාසයක් ද දක්නා ලැබේ. මෙය රචනයෙහිදී සංස්කෘත රචනා ශෛලිය අනුගමනය කිරීම එයට හේතු වී ඇත. අනුප්‍රාස, අලංකාර හිතා මතා යොදා ඇත. මේ නිසා සරල ශෛලිය ගිලිහී ගිය තැන් ද දක්නා ලැබේ. පාලි ග්‍රන්ථ කර්තෘවරුන් බොහෝ දෙනෙකු අනුගමනය කළ ක්‍රමයක් නම් සිංහල සංඥනාම පාලි කිරීමයි. එනිසා තත් ග්‍රාම නාමාදිය විකෘත වී ඇත. මෙහිද එය දක්නා ලැබේ.

මෙලොව හා පරලොව පිළිබඳ හැඟීමත්, පව් පින්වල විපාකයත් මැනවින් දත් සමාජයක් එද වූ බව පැහැදිලි වන අතර, රා බීම, ස්ත්‍රීන්ගේ කාමාශක්ත භාවාදිය ගැන ද සඳහන් වේ. මෙසේ සමාජයේ විවිධ අවස්ථා මෙහි දැක්ක හැකිය.

රසවාහිනිය නොනවත්වා කියවිය හැකි රසවත් නිබන්ධයක් වන අතර එද සමාජ තත්ත්වය දැන ගැනීමට මහඟු උපකාරයක් ද වේ.

මෙම පොත මුද්‍රණය කිරීමේ, ප්‍රකාශ කිරීමේ හා පොතේ අයිතිය භාරගත් කොළඹ මාලිගාකන්ද පාරේ අංක 53 දරණ ස්ථානයෙහි පිහිටි සමයවර්ධන මුද්‍රණාලයාධිපති අප හිතවත් ආරියදාස විරමන් මහතා මෙය මුද්‍රණය කරවීමෙන් කළ සාහිත්‍ය සේවය අගයමින් මෙහිලා කෘතඥතා පූර්වකව සඳහන් කරමිනි.

මෙම ව්‍යාධියාව මනා සැලකිල්ලෙන් යුතුව මුද්‍රණ කටයුතු කළ කාර්මික මහතුන්ට ද මගේ අවංක ස්තූතිය පුදවේ.

මෙයට ශාස්ත්‍රෝත්තතිකාමි

රන්ජිත් වතරත්න.

1993.10.01

“වතමල්”

ඉරට්ටතුලම

මාදම්පෙ. (වයඹ)

පටුන

ධර්මසෞභාග්‍යය වග්ගො

1.	ධම්මසෞභාග්‍යය වග්ග	2
2.	මිගලදාක වග්ග	9
3.	තිණ්ණං ජනානං වග්ග	11
4.	බුද්ධෙතිශ්‍යා වග්ග	15
5.	අභිගුණ්ඨිකස්ස වග්ග	18
6.	සරණතෙජරස්ස වග්ග	20
7.	වෙස්සාමිත්තාය වග්ග	24
8.	මහාමන්ධාක වග්ග	27
9.	බුද්ධවම්ම වාණිජකස්ස වග්ග	30
10.	රූපදෙවියා වග්ග	32
	පදගථාර්ථ සන්තය	36-106
	සිංහල අනුවාදය	107-119

රසවාහිනී

පස්මො හාගො.

ජමබුද්දිප්පසනි කවා

නමො නායකා භාවනො භාවනො නමො නමිබ්බසා

1. සත්ථුපසසත්ථවරණං සරණං ජනානං
බ්‍රහ්මාදිමොලි මණිරංසිසමාවහනං
පඤ්ඤාභාහ මුද්දකොමලවාරුවණං
විතුම් චක්කවරලක්කණමාදධානං
2. සිද්ධං ජිනෙන චිරකාලමතඤ්ඤෙන
යං භාවකො සමධිගච්ඡති ඛෙමමග්ගං
යං කප්පරුක්කරුවිද්දනමණි'ව භාති
තං ධම්මමග්ගමසමං පණමාමි නිව්වං
3. සත්තිඤ්ඤං සුගතසුත්තවරං විසුද්ධං
යං දක්ඛිණො'මතදං සුචි පුඤ්ඤබෙත්තං
තාණොසිතං සරණමුජ්ඣිතසංඛි දුක්ඛං
විතුම් සධ්දසමනසං සිරසා මහග්ගං
4. යමපතතමෙත්ථ රතතතතය ථොමනෙන
පුඤ්ඤෙන තෙන දුරිතං සකලං පණ්ණස්ස
චක්ඛාමහං සුමධුරං රසවාහිනීං තං
භො භො සුණන්තු සුජනා හි මුදවහා සා
5. තත්ථ තත්ථපපනනානි වත්ථනි අරහා පුරෙ
අභාසුං දීපභාසාය ධ්වපෙසුං තං පුරාතනා
6. මහාවිහාරෙ තං ගුත්තවඤ්ඤ පරිවෙණවාසිකො
රධ්වපාලො'ති නාමෙන සීලාචාරගුණාකරො
7. හිතාය පරිවනෙසි පජානං පාලිභාසනො
පුනරුත්තාදිදෙසෙහි තමාසි සංඛිමාකුලං
අනාකුලං කරිසසාමි තං සුණාථ සමාහිතා

8. චිත්තරාගා පුරෙ'වාච්චං යසමා තසමා හි භාසිතං
එතමාදරණීයං හි සාධු සාධුහි සබ්බද්ධං 'ති

9. තත්ථ තෙසං චන්ද්‍රිතමුප්පත්තියො අවිධා භවන්ති
ඡමබ්බදිපෙ සීහලදිපෙ චා'ති තත්ථ ඡමබ්බදිපෙ කාළිසං. සීහලදිපෙ
තෙසංධි. තෙසු තාව ඡමබ්බදිපු'ප්පත්තිවන්ද්‍රිති ආදිභවිස්සන්ති.
තතො'පි ධම්මසොණ්ඩකස්ස වත්තු ආදි කථං?

1. ධම්මසොණ්ඩක වස්තු

1. අමහාකං කිර භගවතො පුබ්බෙ ඉමස්මිං යෙව භද්දකප්පෙ
කස්සපො නාම සත්ථා ලොකෙ උදපාදි. තස්ස බො පන භගවතො
සාසනානරධානතො නචිරෙනෙව කාලෙන අමහාකං බොධි සන්තො
බාරාණසිරික්කොදා අගගමහෙසියා කුච්ඡස්මිං තිබ්බන්ති. තස්සු-
ප්පත්තිකාල සමනානරමෙව සබ්බසන්තානං මනසි ධම්ම සක්කො
උදපාදි. තසමා'ස්ස ධම්මසොණ්ඩා'ති නාමමකංසු. සො පනෙසො
කුමාරො මහනෙතන පරිවාරෙන වඩඨෙනො සබ්බ සිප්පෙසු
නිප්පත්තිං පත්ථා පිතරා උපරස්සෙන පුජිතොත්තවා දුතාදයො
දසකුසල කම්මපථෙ පුරෙනෙතො පිතු අවචයෙනාමචෙවහි
රස්සෙනාහිසික්ඛිතො අහොසි.

2. සො පනෙස ධම්මසොණ්ඩක මහාරාජා දෙවනගරසදිසෙ
බාරාණසිනගරෙ චක්කවත්ති රජු සදිසං බාරාණසිරජුං කාරෙනො
මාසඤ්චාසචයෙන සිරිසයන ගතො එවං චිත්තෙසි. මමෙවං
රජුසිරිමත්භවනං න සොහති. ධම්ම වියොගෙන දිවාකරවිරහිතො
නභොවියා'ති ආදිතා නා නා කාරණං චිත්තෙසි තෙනෙත්ථ.

3. පුඤ්ඤෙන සීලාදිමයෙන පුබ්බෙ
කතෙන පනො'ස්මි අතර්ධතෙන
මසක්කසාරෙ විය දෙවරාජා
රාජත්තමිඤ්ඤෙ පුරමුත්තමමහි

4. රූපෙන භාරි නයත්තස්සාවෙන
සද්දෙන සමමා සචණ්ඩතෙන
ගජෙධන සාණ්ඤ්ඤාවසොහතෙන
රසක්කපුඤ්ඤෙන රසෙන චා'පි

5. එසෙයන ගතකසු පුළුසුදෙන
සම්ඳධිපතො'සම් මහිඳධිකො'හං
නෙවෙනකෙනෙව පමාදහාව
මාපජ්ඣං යුතතරුපං'ති ඤානො
6. දසුයාමි අධගං අපි ජීවිතඤ්ච
ධෙය්‍යං ධනං වා'පි පසන්නවිතො
සොසුයාමි ධම්මං සිවමාදධානං
ජීනෙරිතං ජාති ජරා පහාණං
7. න සොහති යථාකාසං ජලං ධාමපතිං විනා
රජ්ජකරණං තථා මය්හං විනා ධම්මා න සොහති
8. න සොහති යථා රත්ති නිසානාථං විනා සද්ධං
රජ්ජකරණං තථා මය්හං විනා ධම්මා න සොහති
9. අලඬකතො'පි වෙ හත්ථි විනා ද්‍යා න සොහති
රජ්ජකරණං තථා මය්හං විනා ධම්මා න සොහති
10. යථා කලොලමාලියං විනා වෙලං න සොහති
රජ්ජකරණං තථා මය්හං විනා ධම්මා න සොහති
11. යථා සුමණ්ඨිකො රාජා කපටො නෙව සොහති
රජ්ජකරණං තථා මය්හං විනා ධම්මා න සොහති
12. ධම්මෙව පුණ්ණසුමි ධම්මෙ මෙ රමනී මනො
න හි ධම්මා පරං අත්ථි ධම්මමුලං නිසම්පදනති
13. එවං විනෙත්වා පාතොව සිරිගබ්බා නිකම්ම
සුසජ්ජිතෙ සමුස්සිතසෙත්ථිකෙ රාජපලලඬක අමච්චගණ පරිවුතො
නිසීදි, දෙවරාජා විය විරොචමානො. නිසිනො, පන රාජා
අමච්චෙ එවමාහ. යො පනෙ'ත්ථ හොතො බුධිහාසිනෙසු ධම්මෙසු
කිඤ්ච ධම්මං ජානාති සො භාසතු සොතුම්චරාමි ධම්මනති. තෙ
සබ්බෙ'පි මයං දෙව නජානාමාති ආහංසු. තං සුත්වා අනත්තමනො
රාජා එවං විනෙත්ථි.
14. යත්තුනාහං හත්ථිකඤ්ඤි සහසුං ධ්වපෙත්වා නගරෙ
වරාපෙය්‍යං අප්පෙවනාම ධනලොභෙන චතුප්පදිකායපි ගාථාය
ධම්මං දෙසෙය්‍ය, තං මෙ දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය හවිසුනී'ති,
තතො සො තථා කත්වා'පි ධම්මදෙසකං අලභතො සුත ද්විසහසුං

තී චතු පඤ්චසහස්සං'ති යාව කොට්ඨපකොටිං දමමි'ති. තතො ගාමනිගම ජනපදෙ තතො සෙට්ඨිඨානං සෙනාපති උපරාජධානාදයො'පි පුත සෙනවර්තනං දමමි රාජවෙසං පහාය අත්තානං දසං සාවෙත්වා ධම්මං දෙසෙත්තස්ස දමමිති වත්වා හෙරිං වරාපෙත්වා'පි ධම්මදෙසකමලභිත්වා සංවිශො කිමෙම ධම්මං විශොගෙන රජේ නාති අමච්චානං රජුං නිය්‍යා දෙත්වා සද්ධම්මගවෙසකො ධම්ම සොණ්ඩකමහාරාජා මහාවතං පාවිසි, ගාමනිගමරාජධානි පරමපරාය තෙනෙත්ථ:-

15. පුරෙ හෙරිං වරාපෙත්වා ධම්මසොණොධා නරාධිපො සද්ධම්මදෙසකං සත්ථු නලදෙධා ධනකොටිති
16. දසො හොමි පහායා'හං රාජතං දෙසකස්ස මෙ ඉච්චාහ සො මහීපාලො අහො ධම්මෙසු ලොලතා
17. රජුං නිය්‍යාතස්සිත්වාන අමච්චානං මනොරමං වතං පාවිසි සො රාජා ගවෙසං ධම්මමුත්තමං'ති

18. මහාවතං පට්ඨකකිණෙ පත මහාසත්තස්ස පුඤ්ඤ තෙජෙන සකකස්සාසනං උණ්ණාකාරං දසෙසි, අථ දෙව රාජා විනෙකසි, අකාමං මේ පණ්ඩුකමබ්බසිලාසනං උණ්ණමහොසි කිත්තුබො කාරණං'ති ලොකං ඔලොකෙත්තො සකකා දෙව රාජා ධම්මසොණ්ඩක මහාරාජානං සකලජම්බුදීපං විචිණිත්වා සද්ධම්මදෙසකං අලභිත්වා වතං පට්ඨාභාවං අද්දස. ධම්ම සොණ්ඩකමහාරාජා සද්ධම්මත්ථාය රජ්ජනබ්‍රහ්මචීරිතං'පි පහාය අරඤ්ඤං පට්ටෙධා. න සො වතායං යො වා සො වා සත්තො ඉමසමි. යෙව කප්පෙ බුබ්බො හවිස්සති, බුබ්බොධිසත්තොවායං, අජේච මහාරඤ්ඤං පට්ටෙධා සධම්මං අලභා මහාදුකං පාපුණෙය්‍ය නවෙතං සුත්තං'ති විනෙත්වා අජ්ජ මයා තත්ථ ගත්තබ්බං ධම්මාමතරසෙන තමහිසිඤ්චිත්වා රජේ පතිධා පෙඤ්ඤා'ති අත්තභාවං විජහිත්වා හයානකං මහත්තං රකකස වෙසං නිමේණිත්වා මහාසත්තාහිමුබ්බො අවිදුරෙ අත්තානං දසෙසි තෙනෙත්ථ:-

19. ව්‍යඤ්ච්ඡ සීහමහිසොරගහත්ථිදීඪි මිගාකුලං කණ්ටකසෙලරුකං නරානමිඤ්ඤ පට්ඨිත්වා කානානං ඉතො විතො විබ්භමි ධම්මකාමා

20. තස්සානුභාවෙන පුරිඤ්ජයාසං
සිලාසනං උණ්හමහොසි කාමං
තෙනෙව සොලොකමුදිකමානො
අද්දකම් ධීරං විජිතෙ වරතනං
21. මයජ්ජ තං ධම්මරසෙන සමමා
සන්නප්පස්සවා ගමනං වරතනි
මත්තවා පුභිමඤ්ජනකුට්ටණ්ණං
මහාමුඛං නිගගත හිමද්ධා
22. දිත්තග්ගිසංඛකාස විසාලනෙත්තං
මජ්ඣෙකං භග්ගං විපිටගගනාසං
බරතමබද්ධිං සනමස්සුවත්තං
නිලොදරං ගජ්ජනභිමසොසං
23. කාරොරුභං තිකඛසලොභිතායතං
විශාලධොතායතං බග්ගභත්ථං
ගද්දුධෙනච්ඡිකිත මඤ්ඤබාහුං
දධොධ්වංගිමං සවලිලලාටං
24. මනුස්සමංසාදන රත්තපාණිං
භයානකං කකඛලයකඛවණ්ණං
සුමාපස්සවාන වනත්තරස්මිං
දසෙසසි අත්තං ස නරාධිපස්සා'ති

25. අථ මහාසත්තො අත්තනො අවිදුරෙ ධීතං රකඛසං
අද්දකම්. තං දිස්වානාස්ස භයං වා ඡමභිතත්ත වා විතතුත්‍රාස
මත්තං වා නාහොසි. කිමත්‍ර විනෙතසි. අපිනාම එවරුපො'පි
රකඛසො ධම්මං ජානෙය්‍ය, යත්තූනාහං තස්ස සන්තිකෙ ධම්මං
සුභිස්සාමි, තමෙම දිස්සරත්තං හිතාය පුබ්බාය භවිස්සති'ති විනෙතසි.
විනෙත්තවා ච පන අජ්ජමයා තමුපසංඛකමමපුට්ඨිකුං වට්ටනී'ති
ගත්තවා රකඛසෙන සද්ධිං සලලපත්තො ආහං.

26. අසමිං වනස්මිං තරුසණ්ඛමණ්ඩිතෙ
සුච්ඡිලිතා නෙකලතා කුලාකුලෙ
අධිගගභිතො'සි මහානුභාව
පුට්ඨාමි තං දෙව වදෙහි කඩ්ඛං

27. ධම්මං ගවෙසං ව්‍යාමාගතො'මිති
පහාය රජං අපි ඤාතිසංඝං
ජානාසි වෙ සම්ම වදෙහි මය්හං
එකමපි ගාථං සුගතෙන දෙසිතං
28. ධම්මං පජානාමහමෙකදෙසං
ථිනෙරිතං සාධුතරං රසානං
දෙසෙමි වෙ'හං තථ ධම්මමග්ගං
තුචං හි කිං කාහසි දෙසකස්සා'ති

අථ මහාසන්තො ආහ -

29. රජෙ ධිනො අස්සමහං සචෙ හො
අනස්සරූපං පකරොමි පූජං
ඉද්ධි එකො ව්‍යාමජ්ඣපන්තො
කරොමි කිං දෙහමිමං යපෙඤ්චා
30. යදිච්ඡසි තථ මම මංසලොභිතං
කරොමහං සංඝහමජ්ඣ තෙන
නචත්ථි අඤ්ඤං තථ අච්චනීයං
දෙසෙහි ධම්මං සුගතප්පසථං'ති

තතො යකෙධා ආහ -

31. භුත්වාන මංසං සුභිකොච සන්තො
හත්තවා පිපාසං රුධිරං පිච්චවා
ධම්මං කථෙතුං පහවාමි තුය්හං
චත්තුං න සකෙකාමි බුදුපරෙතො'ති

අථ මහාසන්තො ආහ -

32. භුත්වා තුචං මං පඨමං හි යකඛ
පච්ඡාතු දෙසෙස්සසි කස්ස ධම්මං
ධම්මස්ස මය්හං තථ මංසලොභං
තමෙච ජානාහි යථා හවෙය්හා'ති

33. එච්චං වුත්තෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සාධු මහාරාජ
අහමෙච යුත්තං ජානාමි'ති වත්තා තස්සාවිදුරෙ තිගාචුතුඛෙධං
අඤ්ඤාන වණ්ණං මහත්තං පබ්බතං මාපෙඤ්චා මහාරාජ, ඉමමාරුය්හ

පබ්බත මුද්ධති ධීකො මම මුබෙ පතතු, අහං පතනතස්සනෙ
 ධම්මං දෙසෙස්සාමි. එවං සනෙන තුය්හං ධම්මපටි ලාභො මය්හං
 ච මංසපටිලාභො හවිස්සතී'ති - තං සුත්වා මහා සතො
 අනම්තගෙහ සංසාරෙ සංසරතො මෙ සීහවාග්ගච්ඡ මච්ඡ
 කච්ඡපටිහඬගාදීනං හකඬභුතස්ස ජාතිස්ස පමාණං නත්ථී අජ්ජ මයා
 සමුද්ධස්ස ධම්මත්ථාය ජීවිතං පරිච්චජ්තුං වට්ඨතී'ති විනේතවො
 එවමාහ:-

34. සංසාරවට්ඨෙස්ස විවට්ඨමානා
 පපෙසානති දුක්ඛං ජනතා අනෙකා
 එතං හි හො අත්තතො වා පරස්ස
 අත්ථාය නාහොසි අහොසි තුච්ඡං.
35. අදිනනහාරී'සි ච පාරදුරිකො
 පාණාතිපාතී'සි මුසා අහාසි
 ත්වමමජ්ජපායී'ති අකාසිදෙසං
 පගගස්හ දුක්ඛං බහුසො දදන්ති
36. එතං හි හො අත්තතො වා පරස්ස
 අත්ථාය නාහොසි අහොසි තුච්ඡං
 රුක්ඛා පපාතා පපතිත්ථ කෙවි
 දුබ්බත්ඨියා දුග්ගච්ඡාදනෙන
37. ව්‍යාධීහි නානා බරවෙදනාහි
 මරන්ති සත්තා උතුචෙදනාහි
 එතං හි හො අත්තතො වා පරස්ස
 අත්ථාය නාහොසි අහොසි තුච්ඡං.
38. වාග්ගච්ඡමචෙඡාරග කුච්ඡයම්හි
 මතස්ස මෙ නත්ථී පමාණසඬබ්බා
 එතං හි හො අත්තතො වා පරස්ස
 අත්ථාය නාහොසි අහොසි තුච්ඡං.
39. එතජ්ජ මෙ දුච්ච්ඡමත්තදුතං
 න හොති දෙවිස්සරියාදිකස්ස
 සබ්බකුසු භාවං පත පාපුණිත්ථවා
 සංසාරතො නිත්ථරණාය සනෙන

40. තථං සමම මය්හං බහුසොපකාරී
තසමා තවෙතං චචනං කරොමි
අසඬිකිනො දෙසය මය්හ ධමමං.
සමිජ්ඣකෙද්දති මනොරථො තෙ'ති

41. එවං ච පන වත්ථා මහාසනෙතො සබ්බතමාරුය්හ ධීනො
ආහ. අහමජ්ජ රජේන සධං ජීවිතඤ්ච සරිරමංසං ච සද්ධමමත්ථාය
දම්මී'ති සොමනස්සාප්පනෙතො හුත්ථා ධමමං දෙසහි'ති වත්ථා තෙන
මහාදායං මහාමුඛං විචරිත්ථා ධීනෙ තස්සාහිමුඛො උපපති. අථ
සකෙකා දෙවනම්ඤෙ සොමනස්සො අච්ඡරියපනෙතො අත්තභාවං
විජහිත්ථා අලඬකත දිබ්බත්තභාවං මාපෙත්ථා ආකාසෙ තරුණස්ථිරියො
විය ඔහාස මානො ආකාසනො පත්තනං මහා සත්තං උභොහි
හතෙථහි දළහං පතිගණ්හිත්ථා දෙවලොකං තෙත්ථා පණ්ඩුකමඛල
සිලාසනෙ නිසීදපෙත්ථා දිබ්බමයෙහි ගන්ධමාලාදීහි පූජාපෙත්ථා
සයං ධමමං සුත්ථා පසනෙතො පසන්නාකාරං කත්ථා කස්සප
දසබලෙන දෙසිතාය අනිච්චාදිපරිදිපිකාය:-

42. “අනිච්චා වත සංඛාරා උප්පාදවයධම්මිනො
උප්පජ්ජත්ථා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වුපසමො සුඛො'ති”

43. ගාථාය ධමමදෙසනෙන තස්ස මනොරථං මත්ථකං
පාපෙත්ථා දෙවලොකෙ මහත්තං සිරිවිහවං දස්සෙත්ථා ආනෙත්ථා
සකරජේයෙව පතිධ්වාපෙත්ථා අප්පමනෙතො භොහි මහා රාජා'ති
ඔවදිත්ථා දෙවලොකමෙව අගමාසී'ති.

44. ඉති අමිතසිරිං වා ජීවිතං වා'පි සනෙතො
න සුමරිය පසත්ථං ධමමෙවාචරන්ති
තනුතරවිහවානං අප්පමායුතමමෙහා
ඉහ කුසලපමාදෙ කොත්ථා කුමහාදිසානං'ති

ධම්මසොණ්ඩක වත්තං පඨමං.

2. මිගලුදුකසා ව්‍යවු

මිගලුදුකසා ව්‍යවුමිහි අයමානුප්‍රබ්‍රිකවා

1. ඉතෝ'කිර එකතිංසනිමෙ කසෙස සිබිනාම සමමා සමබ්‍රධො සමතිංසපාරමියො පුරෙත්වා පරමාහිසමෙබ්ධිං පත්වා සදෙවකං ලොකං සංසාර කතතාරා උත්තාරෙත්තො ධම්මරත්ත වසසං වසසාපෙත්තො ධම්මහෙරිං පහරත්තො ධම්මකෙත්තුං උසසා-පෙත්තො එකසමිං සමයෙ විවේකමනුබ්‍රැහත්තො අරක්කදායතනං පාවිසි. පවිසිත්වා ච පත සුපුප්ඵිත නාගපුත්තාගාදි නානාතරුසණ්ඩ මණ්ඩිතෙ සුපුලෙ සුමනමාලනිප්පභුතී නානාලතාකුලෙ අනෙකවිධ දිපද වතුප්පද සඩගතිසෙවිතෙ රමණියෙ සීතලසීලාතලෙ වතුගුණං සඩසාපිං පක්කදපෙත්වා නිසීදි ජබ්බණ්ණාරංසිහි දිසං පුරයත්තො. - තද තත්ථ දෙව බ්‍රහ්ම නාග පුපණ්ණාදයො සත්තිපතිත්වා දිබ්බමයෙහි ගත්ඨමාලාදිහි හගවත්තං පුජයමානා ථොමයාමානා නමස්සමානා අධ්මසුං තසමිං පත සමාගමෙ හගවා මධුරස්සර නිව්ජාරෙත්තො බ්‍රහ්ම සොසෙත වතුසච්චපටිසංයුත්තං ධම්මං දෙසෙති, අමතවසසං වසෙසෙත්තො විය. තද එකො මිගලුදුකො වනං පවිට්ඨො මිග පුකරෙ හත්ත්වා මංසං බාදෙත්තො තං යානං පත්වා අද්දස හගවත්තං ධම්මං දෙසෙත්තං, දිසවා එකමත්තං ධීතො ධම්මං සුත්වා චිත්තං පසාදෙත්වා තතො වුතො දෙවලොකෙ නිබ්බත්තිත්වා ඡස්ස කාමසගෙහස්ස මනුසෙසස්ස ච අපරාපරං ඉසාරියං අනුභවත්තො ඉමසමිං බුද්ධුප්පාදෙ සාවත්ථියං කුලගෙහෙ නිබ්බත්තිත්වා වික්කද්දතං පත්තො හගවතො සාසනෙ පබ්බජිත්වා එකදිවසං ධම්මං දෙසෙත්තස්ස හගවතො වතුසච්ච පටිසං යුත්තං ධම්මකථං සුත්වා වතුපටිසමිද්දති අරහත්තං පත්වා එක දිවසං හික්කුසඩ්ඝමජ්ඣධතො අත්තතො කතකමමප්පකාස නෙත පීතිවාචමුදහරි.

2. එකතිංසෙ ඉතො කසෙස ලොකෙ උප්පජ්ඣි නායකො බත්තිංසලකකණාකිණෙණා සමබ්‍රධො ස සිබිචායො
3. ජලත්තො දීපරුකෙබ්බා'ව සුරියො'ව නභමුග්ගතො මේරුරාජා'ව සමබ්‍රධො ජනෙ සග්ගොපතාපවා
4. පුරෙත්වා ධම්මනාවායං සනාථො සකලං පජං පතිධ්මපෙත්තො සංසාරකතතාරා සත්තිභුමියං

5. ධම්මකේතුං සමුසොනො හණනො ධම්මදුන්ද්භිං
සතෙහ දුක්ඛා පමොවෙනො වසී තඤ්ච ජිනො වසී
6. එකසමී. සමයෙ නාථො ලොකපජ්ජානකො ජිනො
විවෙකකාමො සම්බුද්ධො සුරම්මං කානනං ගතො
7. පුත්තාගතාගපුගාදි නා නා පාදපසඬකුලං
ලතාලිඬගිතසාධාහි සාමොදකුපුමායුතං
8. කුපුමාමොදසමපතනජ්ජදලි නිසෙවිතං
නානාමිගගණාකිණණං මයුරගණනච්චිතං
9. සීතලවෙණදිකා සාධු සුපතිත්ථලාසයං
ආසාරසාරධාරාහි නිජ්ඣධරාසතසඬකුලං
10. ගන්තවා න සො මහාරක්ඛං සීතලං සිකතාතලං
සිලාතලෙ නිසින්නො'සි විසංජේන්නො ඡ රංසියො
11. දෙවා තඤ්ච සමාගන්තවා පුජේසුං දිපදුත්තමං
දිබ්බෙහි ගන්ධමාලෙහි නවෙවහි තුරියෙහි ච
12. දෙවදෙවො තද දෙවසඬසමජේධි නිසීදිය
චතුසච්චමදෙසෙසී නිච්ඡරං මධුරං ගිරං
13. තදහං ලුද්දකො ආසීං මිගපුකරමාරකො
මිගමංසෙන ජිවාමි තෙන පොසෙමි දුරකෙ
14. තදහං මිගචං යාතො ස බාණො ස සරාසනො
අද්දසං චිරජං බුද්ධං දෙවසඬසුරකකිතං
15. චන්දං ච තාරකාකිණණං මෙරුංචණචමජ්ඣගං
විරොචමානමාසීතං චතුසච්චප්පකාසකං
16. එකපසො ධීනො තඤ්ච අසො සිං ධම්මමුත්තමං
තඤ්ච චිත්තං පසාදෙන්වා සොමනස්සං පවෙදයිං
17. එකතිංසෙ ඉතො කප්පෙ යං පුක්ඛං පසුතං මයා
තෙනාහං පුක්ඛකමෙමන ජාතොසිං දෙවයොනියං
18. සමපතතිමනුහුත්වාන ඡකාමගෙහ පරාපරං
දෙවසඬසපරිබ්බුලොහා විමානෙ රතනාමයෙ

19. මනුසොසු ව යං අගගං තසො හාගී හවාමහං
හොගෙ මෙ උභතතා නත්ථි සධම්මසවණෙ ඵලං
20. ඉමසමිං හද්දකෙ කසො සාවත්ථිපුර මුත්තමෙ
අඨ්ඨෙ මහදධනෙ සාලෙ ජාතො'හං උදිතෙ කුලෙ

 21. මහතා පරිවාරෙන පතො වුදධිං ව විඤ්ඤානං
චාරිකං වරමානො' හං පතො ජෙතවතං වරං
 22. අද්දසං සහ සියොහි නිසින්නං සුගතංතද
අසොසාසිං මධුරං ධම්මං චතුසච්චප්පකාසකං
 23. සුත්වාන මධුරං ධම්මං පබ්බජිත්වාන සාසනෙ
අජරාමරං සීතිභූතං පතො නිබ්බානමුත්තමං
 24. සුතං එකමුහුත්තං මෙ තද ධම්මං සුදෙසිතං
තෙනමිති චතුරොපායෙ න ජාතො න කුතො භයං
 25. කරමුකඛිප්ප වකඛාමි කරොථෙකගිරං මම
මමොපමං කරිත්වාන ධම්මං සුණාථ සාධුකං'ති
ඵචං ව පත වත්වා සතෙක ධම්මසවණෙ නියොජෙසී'ති
 26. ඉති තනුතරකාලං සාධු ධම්මං සුණිත්වා
අධිගතවිභවානං ආනුභාවං සුණිත්වා
භවවිභවසුඛං හො පත්ථයන්තා කුසිතං
ජතථ සුණාථ ධම්මං දුලභං දුලභස්සා'ති
මිගලුඤ්ඤාකස්ස වත්ථුං දුතියං

3. තිණ්ණං ජනානං වත්ථු

තිණ්ණං ජනානං වත්ථුමිති අයමානුපුබ්බිකථා

1. ජමබුද්ධිපසමිං කිර පුබ්බෙ මහානිදසො අහොසි. තද
නිදස සුරියෙන සකිරණකරා වාපිපොකබරණිනදී ගිරිකන්දර
නිජ්ඣධරාදිසු උදකං නියොසං කත්වා පිතමිච උදකෙ පරිකම්මණෙ
මච්ඡකච්ඡපාදයො යෙභුයෙත්ත විනාසං පතො. අථ මහා රක්ඛා-
භුමියං රුක්ඛනිණලතාදයො අනිච්ඡා මිලාතා අහෙසුං මිගපකම්මො'පි
සමමාහිත්තො පිපාසිතා මරිචිං තොයන්ති මක්ඛාමානා ඉතොවිතොව
ධාවන්තා මහාදුකඛිප්පතො අහෙසුං.

2. තද එකො සුවපොතකො පිපාසිතො තත්ථ තත්ථ පාතීයං පරියෙසනො මහාරක්ඛෙද එකස්මි. සුනිපාදපෙ සට්ඨිරතනෙ තරකාවාටෙ පාතීයගතිං සායිත්වා ලොභෙන පාතුං විනිශ්චයො අතීපානෙන භාරො තත්ථෙව පතීත්වා උගගන්තුං නාසකඛි. අථා පරො'පි සප්පොව මනුසෙසො චා'ති දෙවජනා තත්ථෙව පතිංසු. සප්පො නාම විවෙකං ලද්ධාව අත්තං විජහන්ති. තස්මා යං අලද්ධා විවෙකත්තං උගගින්නං, නාසකඛි, අනාලමබත්තා මනුසෙසො'පි තෙ උගගන්තුං අසකෙකාන්තා මරණභයභීතා අක්ඛෙදමක්ඛෙදං විහෙයේත්තා තත්ථෙව වසිංසු. අපේකො බාරාණසීවාසිකො මනුසෙසො චන්. පට්ටෙයා තපේව පාතීයං පරියෙසමානො තං යාන්. පත්වා තෙ තයො'පි දිස්වා කම්පමානහදයො වලලියා, පිටකං බන්ධිත්වා සිකකාය පි පකඛිපිත්වා ඔතාරෙත්වා තෙ තයො'පි උද්ධරි. අථානෙන තෙ අමහාකා ජීවිතුං දින්නන්ති සොමනස්සා තස්සෙ ව මාහංසු සාමි මයං තුම්හෙ නිස්සාය ජීවිතං ලභිමිහ, තුම්හෙ ඉතො පට්ටාය අමිහාකං සභායො, මයමපි තෙ සභායා අමිහාකං වසන්ධානානි ආගන්තුකාමොති වත්වා තෙසු තාව සුවපොතකො ආහ.

3. සාමි බාරාණසීයං දක්ඛිණදොරෙ මහානිග්‍රොධො අත්ථී, තත්ථාහං වසාමි. තව තථාරූපෙ කිට්ටෙව සති මම සන්තිකමා ගමම 'සුවා'ති සද්දං කරොතී'ති වත්වා මෙත්තිං ථීරං කත්වා පකකාමි, සප්පො'පි සමාහං තස්සෙව නිග්‍රොධස්සාවිදුරෙ මහත්තං වමම්කං අත්ථී තත්ථ වසාමි. තවත්ථෙව සති තත්ථ ගන්ත්වා 'දිසා' ති සද්දං කරොතී'ති වත්වා තපේව පකකාමි මනුසෙසො'පි බාරාණසීයං අසුකායනාම වීථියා අසුකගෙනෙ වසාමි. තවත්ථෙව සති මම සන්තිකං ආගච්ඡා'ති වත්වා පකකාමි, අථාපරභාගෙ සො උපකාරකො පුරිසො අත්තනො කිට්ටෙව සක්ඛ්ථානෙ මම සභායානං සන්තිකං ගම්ඤ්ඤාමිති සඤ්ඤානානුසාරෙන ගන්ත්වා නිග්‍රොධමුලෙ ධීතො සුවසස්ස සද්දමකාසී. තං සුත්වා සුව පොතකො වෙගෙනාගන්ත්වා තෙන සද්ධිං පටිසම්මොදිත්වා සමච්චරෙනා-ගතො'පි ආගන්තකාරණං මෙ ආචිකඛාති ආහ සොපාහ. සමාහං ජීවිතුමසකෙකානො පුත්තදරකෙ ඤාතීතං පටිපාදෙත්වා තව සන්තිකමාගතොමිතීති. සුවපොතකොපි සාධු සමම තයා කතං මම සන්තිකමාගච්ඡත්තෙන තයා මම ජීවිතං දින්නං, මයාපි තව ජීවිත්වපායං කාතුං වට්ටති, යාවාහං ආගච්ඡාමි තාවෙත්ථ ථොකං විස්සාමාති වත්වා පකකාමි, ජීවිත්වපායං පරියෙසමානො.

4. තසමිං කිර සමයෙ බාරුණසිරුරු නගරතො නිකමම සුසංඝී තුය්‍යානං පටිසිත්වා සපරියො කිලීත්වා මණ්ඩනිකසමයෙ සුචුලිතං පඤ්චපද්‍රමසඤ්ජනනං මඬගලපොකබරණිං දිසවා නභායිතුකාමො සබ්බාහරණානි ඔමුඤ්චිත්වා රාජපුරියෙ පටිපා දෙත්වා නභායිතුං ඔතරි. තද සුචපොතකො තං යානං පනෙතො සාබනතරෙ නිලීතො රාජපුරියානං පමාදං දිසවා රඤ්ඤො මුත්තා භාරං ඩසිත්වා ආකාසං පකබ්ඤිත්වා වෙගෙනාගන්ත්වා අත්තනො සභායස්ස දත්වා අප්පමනෙතො ඉමං චලඤ්ඤාහි සමමානි වත්වා අදාසි. තතො සො නං ගහෙත්වා ඉමං කුභිං පටිසාමෙස්සාමිති විනෙතනෙතො මමෙකො සභායකො අනෙතො නගරෙ වසති, තසමිං යපෙස්සාමිති විවිනෙත්ත්වා යථාසඬෙකත මුපගමම තං දිසවා පටිසන්ථාරං කරවා සුචපොතකෙන කතොපකාරං පකාසෙත්වා ඉමං මුත්තාභාරං සාධුකං යපෙහීති වත්වා අදාසි තසමිං බණ්ණ රාජා නභාතානුලිතෙතො ආහරණානි පිලන්ධෙනො මුත්තාභාරං නාද්දස. තතො රාජපුරියා අනෙතො ඛිට්ඨ පරිජනෙ උපපරිකම්භවා මුත්තාභාරං අපස්සන්නො නගරෙ හෙරිචරාපෙසුං.

5. යො මුත්තාභාරං පස්සති තස්ස රාජා මහත්තං යසං දස්සති'ති තං සුත්වා සො මිත්තදුගි එවං විනෙතසි. අභංගමිති දුක්ඛිතො යන්ත්‍රානාහං මුත්තාභාරං රඤ්ඤො දස්සෙත්වා සුඛෙන වසෙය්‍යං, කිමෙම එතෙනානි තෙන කතං තථාරූපං උපකාරං අසලලකෙඛනෙතො මහාමිත්තදුගි පුරියො රාජපුරියෙ උපසඬකමම මුත්තාභාරං අත්තනො සන්තිකෙ යජිතභාවං කථෙසි. “හො මම සන්තිකෙ එකො පුරියො මුත්තාභාරං යපෙසි” ති එවං අසත්පුරිය සංසග්ගොති තථාහි.

6. යථා සංවඩ්ඪිතො නිමොග්ගො මධුබිරොදසිඤ්චනා න යාති මධුරං තං වොපකාරමසතං කතං

7. සීසෙත්‍රදකමාදය වඩ්ඪිතො'පි නුභීතරු න යාති මධුරං තං වොපකාරමසතං කතං

8. නිචං බිරොදපානෙන වඩ්ඪිතො'යි විසො යථා විසංච පරිවතෙති තථා නිවොපකාරකං

9. යථාත්තනා කතො අග්ගි සීතලං න දදෙ බලු තථා නිවෙ කතං කාරං අග්ගිච දහතෙ තත්‍රං

10. තස්මා උපපරික්ඛිත්වා භාවහාවෙන බුද්ධියා
කාතකො මෙනති ජනතුහි නාමිතො ලහතෙ සුඛන්ති

11. අථස්ස මිත්තදුභිතො වචනෙන රාජපුරිසා මුත්තාහාරං
ච තංච ගහෙත්වා ස භණ්ඩකං පුරිසං දස්සෙසුං අථ රාජා සභණ්ඩකං
චොරං දිස්වා කුඳො ඉමං නෙත්වා දක්ඛිණදොරෙ ජීවසුලෙ
උත්තාසෙටාති ආණාපෙසි. රාජපුරිසා තස්ස රාජාණං කරොතො
අගමංසු තෙහි නියමානො පුරිසො දක්ඛිණදොරා නික්ඛමම
සප්පසභායං සරිත්වා අප්පෙචනාමෙනස්ස සන්තිකා කිංකරී යොත්ථී
භවෙය්හති, පුබ්බෙ වුත්තසංඛෙකානුසාරෙන වමමිකං දිස්වා සමම
දිසාති සද්දමමකාසි.

12. යො වමමිකා නික්ඛමම තං තථා නියමානං දිස්වා
සංවිග්ගො දුක්ඛප්පතො සභායස්ස මෙ අජ්ජ අවසයයෙන
උප්පත්තං භවිතුං වට්ටනීති, තං සමය්සායෙත්වා අත්තභාවං විජිහිත්වා
අක්කත්තරවෙසෙන රාජපුරිසෙ උපසඬකමම ඉමං පුරිසං මුහුත්තං
මා මාරෙටා'ති දුග්ගං වත්වා යො මුහුත්තෙන රක්කො අගගමහෙසියා
වසන්ධානං ගන්ත්වා සප්පවණ්ණෙන දෙවිං ඩසිත්වා තාය විසෙන
මුච්ඡිතකාලෙ මනුස්සවණ්ණෙන වජ්ඣකප්පතො විසොසධං ජානාතීති
වත්වා තං ඛණ්ණෙව සභා යස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා රක්කො තච
පක්කොසිතකාලෙ ගන්ත්වා උදකප්පසතෙන දෙවියා සරිතෙ පහරිත්වා
නිබ්බිසං කරොතී'ති වත්වා පක්කාමි. අථ රාජා විසවෙජ්ජ
පරියෙසතො තං පවත්ති. සුත්වා වජ්ඣකප්පතං ආනෙටා'ති
ආණාපෙත්වා දෙවියා නිබ්බිසං කරොටාති ආහං. යො නාගරාජෙන
වුත්තයෙන නිබ්බි සමකාසි. යා සුඛිතා අරොගා අහොසි. රාජා
තං දිස්වා තුඨො තස්ස බෙත්තවත්ථුයාන වාහණාදිදනෙන
මහාසක්කාරමකාසි. අථ යො රාජානං උපසඬකමම අත්තනා
කතං සබ්බං පක්කාසෙසි තෙන වුත්තං.

13. එකදුහං මහාරාජ වනං කමෙත කෙනවි
ගකො'ද්දසං මහාවාටෙ පතීතං සුවපොතකං.
14. අථොරගං මනුස්සං ච දුක්ඛප්පතෙ බුදුපරෙ
උක්ඛිපිං කරුණායානං තෙ මෙ'වොවුං තදු තයො
15. අද්දසි ජීවමමිහාකං උපකාරො'සි නො තුවං
තච කිවෙටි සමුප්පතෙන අමිහාකං එහි සන්තිකං.

16. එවං තෙහි පවුනො'හං අගඤ්ථිං සුවසන්තිකං
තෙන කතුපකාරො'හං මනුස්සස්සා'පි සන්තිකං.
17. තෙනාහං මරණමපනො අද්දසං උරගාධිපං
සො'ද්ධිං ජීවිතං මය්හං අලහිං විපුලං ධනං.
18. සුඡතො නාවමනනඛෙඛා බුද්ධකො'ති නරාධිප
සුවො ච උරගො වෙනෙ මිත්තධමෙම පතිට්ඨිතා
19. කාරණඤ්ඤමනුස්සොපු අමිහෙහි සමාජනිකො
කතුපකාරො එවමි දිසො ජාතො නරාධමො
20. අකසමා දෙව කුප්පන්ති පසිදන්ති නිමිත්තතො
සීලං හෙතමසාධුතං බාලානමචිජානතං.
21. මනුස්සාපි මහාරාජ කෙථි විස්සාසියා නවෙ
තිරච්ඡානාපි හොතෙතව අජිම්භමනසාසයා'ති
22. එවං සො අත්තතො පවත්තිං කථෙසි - රාජා තං
සුත්වා පසන්තො ඉමස්ස පුරිසස්ස මහත්තං ගෙහං කත්වා
මහාපරිභාරං කරොථා'ති ආණාපෙසි. සො පන මම ගෙහං
නිග්‍රොධස්සව වම්මිකස්ස ච අත්තරෙ කරොථා'ති වත්වා තථා
කාරෙත්වා තත්ථ වසන්තො රාජ්‍යපට්ඨානං කරොන්තො තෙහි
සහායෙහි සඤ්ඤාං සමෙමාදමානො යාවජීවං වසින්වා ආයුපරියොසානො
තෙහි සඤ්ඤාං යථාකමමං ගතො'ති.
23. ඉති පතිකසුඛමිහා අධගතො වා ධනමහා
පරමතරපතිට්ඨා හොන්ති මිත්තා සමානං
විරහිතසඛිතං හො නත්ථී යසමා'හිවුද්ධි
චිතථ කුසලධමමා මිත්තවත්තා මහත්තං
තිණ්ණං ජනානං වත්ථුං තතිසං.

4. බුද්ධෙතිසා වච්ඡු

බුද්ධෙතිසා වත්ථුමිහි අයමානුපුබ්බි කථා

1. ජමබුද්ධීපෙ කිර පුබ්බෙ පාටලීපුත්තනගරෙ සත්තාසීති
කොටි නිහිතධනං එකං සෙට්ඨිකුලං අහොසි. තස්ස පන සෙට්ඨිතො
එකායෙව ධිතා අහොසි. නාමෙත බුද්ධෙතිනාමා, තස්සා සත්ත

වසිසික කාලෙ මානාපිතරො කාලමකංසු තස්මිං කුලෙ සබ්බං සාපතෙය්‍යං තස්සායෙව අහොසි. සා කිර අභිරූපා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකරිතාය සමන්තාගතා දෙවච්ඡර පටිභාගාපියා ච අහොසි. මනාපා, සද්ධා, පසන්නා රතනත සමාමිකා පටිවසති. තස්මිං පන නගරෙ සෙට්ඨිසෙනාපති උප රාජදයො තං අත්තනො පාදපරිවාරිකත්තං කාමයමානා මනුෂ්‍යො පෙසෙසුං, පණ්ණාකාරෙහි සද්ධං. සා තං සුත්වා විනෙතසි. මස්භං මානා පිතරො සබ්බං විභවං පහාය මතා, මයා'පි තවා න ගත්තබ්බං, කිමෙම පතිකුලෙන කෙවලං. විත්ත විනාසාය භවති මයාපනිමංධනං. බුද්ධසාසනෙ යෙව නිදහිතුං වට්ඨති'ති විනෙතසි. විනෙතස්වා ච පන තෙසං න මස්භං පති කුලෙනෙට්ඨා'ති පටිකබ්බි. සා තතො පට්ඨාය මහාදුතං පටිනෙතන්ති සමණ බ්‍රාහ්මණො සත්තඥොසි. තෙනෙත්ථ :-

2. චතුර්දියායාත ජිනත්‍රජානං
ආපානභුතං ඝරමාසි තස්සා
යදිවජිතප්පට්ඨයලාභහෙතු
දෙවද්දුමො වාසි මහාත්‍රභාවො

3. පුප්ප්පහාරාදිවිතානලඬකතා
පදීපපඤ්ඤත්තසුභාසනාවලී
සුඛාසනාසීන වසීහි ලඬකතා
තස්සාසි තස්මිං වරදුතසාලා

4. සුඛොත්තස්වා සුචිපුඤ්ඤවිත්තා
සද්දරා රක්ඛිතපඤ්චසීලා
බුද්ධෙතිනාමා කරුණාගුණග්‍රා
අදුමහාදුතවරං පසත්ථ'ති

5. අථාපරභාගෙ එකො අස්සවාණිජො අස්සවණිජ්ජාය
පුබ්බන්තා පරන්තං ගච්ඡන්තො ආගමි ඉමිස්සා ගෙහෙ නිවාසං
ගණ්හි. අථ සො වාණිජො තං දිස්වා ධීකුසිනෙනං පතිට්ඨා පත්වා
ගන්ධමාලාවත්ථාලඬකාරාදීහි තස්සා උපකාරකො හුත්වාගමන කාලෙ
අමම එතෙසු අස්සෙසු තව රුචිතකං අස්සං ගණනාහි'ති ආහ.
සා'පි අස්සෙ මලොකෙත්වා එකං සිත්ඨව්‍යොතකං දිස්වා එතං මෙ
දෙහි'ති ආහ. වාණිජො අමම එසො සිත්ඨව්‍යොතකො අස්සමන්තා
හුත්වා පටිජග්ගාහි'ති වත්වා තං පටිපාදෙත්වා අගමාසි සා'පි තං
පටිජග්ගමානා ආකාසගාමිභාවං ඤත්වා සමමා පටිජග්ගන්ති එවං.

විනෝසී. පුඤ්ඤකරණසංගම සභායෝ ලද්දෝ'නි අගතපුබ්බා ච මෙ භගවතො සමාරං මාර බලං විධමෙත්වා බුද්ධ භූතසං ජයමහාබෝධිභූමි, යන්ත්‍රනාහං තත්ථ ගන්ත්වා භගවතො ජයමහාබෝධිං වන්දෙය්‍යන්ති, විනෝසවා බහු රජත සුවණ්ණ-මාලාදයෝ කාරාපෙත්වා එකදිවසං අසංමභීරුය්හ ආකාසෙන ගන්ත්වා බෝධිමාලකෙ යත්වා ආගච්ඡන්තු අය්‍යා සුවණ්ණමාලා පුජෙතුං'නි උග්ගොසෙසී තෙනෙත්ථ -

6. යතො පඨායහං බුද්ධසාසනෙ සුඤ්ඤානසා පසන්නා තෙන සචේත මමානුගගතබුද්ධියා

7. ආගච්ඡන්තු තමස්සන්තු බෝධිං පුජෙත්තු සාධු කං සොණ්ණමාලාහි සම්බුද්ධපුත්තා අරියසාවකා

8. සුත්වා තං වචනං අය්‍යා බහුසීහලවාසීනෝ ආගමම නහසා තත්ථ වන්දිං සුව මහිංසුවාහි

9. තතොප්පභූති සා කුමාරිකා බුද්ධසාසනෙ අතීච පසන්නා නිච්චමේව අසංමභීරුය්හ ආගන්ත්වා අරියෙහි සද්ධිං මහාබෝධිං සුවණ්ණමාලාහි පුජෙත්වා ගච්ඡති. අථ පාටලිපුත්ත නගරොපවතෙ වනචරා තස්සා අභීණං ගච්ඡන්තියා ච ආගච්ඡන්තියා ච රූප සම්පත්තිං දිසවා රඤ්ඤ කපේසුං. මහා රාජ එවරූපා කුමාරිකා අසංමභීරුය්හ ආගන්ත්වා තිබ්බං වන්දිත්වා ගච්ඡති දේවස්සානුරූපා අගගමෙහෙසී හටිකුන්ති, රාජා තං සුත්වා තෙන හි හණ්ණෙ ගණ්ණථ තං කුමාරිං මම අගගමෙහෙසී කරොමී'නි පුරිසෙ පයොජෙසී. තෙන පයුත්ත පුරිසා බෝධිපුජං කත්වා ආගච්ඡන්ති. ගණ්ණාමා'නි තත්ථ නිලිනා ගහණසජ්ජා අධංසු.

10. තද්ද සා කුමාරිකා අසංමභීරුය්හ මහාබෝධිමණ්ඩං ගන්ත්වා චිත්තරාගෙහි සද්ධිං පුප්පුජං කත්වා වන්දිත්වා නිවත්ති. අත තෙසු එකො ධම්මරක්ඛිතත්ථෙරො නාම තස්සා එවමාහ. හගිති තං අනුතරාමගෙහ වොරා ගණ්හිකුකාමා ධීතා අසු කඨානං පත්වා අප්පමන්නා සීසං ගච්ඡති සා'පි ගච්ඡන්ති තං යානං පත්වා වොරෙහි අනුබන්ධා අසංසාස පණ්හියා සඤ්ඤා දත්වා පකකාමී වොරා පච්ඡතො අනුබන්ධංසු අසංසා වෙගං ජනෙත්වා ආකාසමුලලච්ඡී. කුමාරිකා වෙගං සන්ධාරෙතුං අසකෙකාන්ති අසංසාස පිට්ඨිතො පරිගලිත්වා පත්තති මයා කතුපකාරං සර

සුත්තා'නි ආහ. සො පතන්ති. දිස්වා වෙගෙන ගන්තවා පිට්ඨියං නිසීදපෙත්වා ආකාසනො තෙත්වා සකට්ඨානෙ යෙව පතිට්ඨාපෙසි. තස්මා-

11. තිරව්ජානගතාපෙවං සරන්තා උපකාරකං
න ජහන්ති මන්ත්වාන කතඤ්ඤා භොත්තු පාණිනො'ති
12. තතො සා කුමාරිකා සත්තාසීතිකොට්ඨනං බුද්ධසාසනෙ
යෙව වපිත්වා යාවජීවං සීලං රක්ඛිත්වා උපොසථකමමං කත්වා
තතො චුතා සුත්තපාබුද්ධො විය දෙවලොකෙ නිබ්බන්ති'ති.
13. අතිතරුණවයා භො මාතුගාමා'පි එවං
විවිධකුසලකමමං කත්ව සග්ගං වජන්ති
කුසලඵලමහත්තා මඤ්ඤමානා භවත්තා
භවථ කථමුපෙක්ඛා දුතමානාදිකමම

බුද්ධෙතිසා වස්සු. වතුත්.

5. අභිගුණ්ඨිකස්ස වත්ථු

අභිගුණ්ඨිකස්ස වත්ථුමිති අයමානුපුබ්බි කථා.

1. ඉමසමි. කිර හදුකප්පමි අමොකං හගවතො පුබ්බෙකස්සපො නාම සත්වා ලොකෙ උප්පජ්ජිත්වා සදෙවකං ලොකං සංසාර සාගරා තාරෙත්වා සබ්බබුද්ධකිව්චානි නිට්ඨපෙත්වා අත්ථං ගතො දිවසකරොවිය සෙත්වාමිති අනුපාදිසෙසාය නිබ්බාන ධාතුයා පරිනිබ්බාසි. තද සකලජමබුද්ධිපවාසිනො මනුස්සා සන්තිපතිත්වා එකෙකං සුචණ්ණිට්ඨිකං කොටි අග්ගතකං රත්ත විචිත්තං බහිවිත්ත තත්ථාය එකෙකං අභිච්ඡකොටි අග්ගතකං අබ්බාත්තරුපපුරුණත්ථං මනොසීලාය මත්තිකාකිව්චං කරොත්තා යොජන්තූබ්බෙධං උපං කත්වා මහත්තං සකකාරං කරොන්ති.

2. තදා එකො අභිගුණ්ඨිකො ගාමනිගමරාජධානිසු සප්පෙ කීළාපෙත්වා ජීවිකං කප්පෙත්තො එකං ගාමකං පත්වා තත්ථ සප්පෙ කීළාපෙත්වා සන්තුට්ඨෙති ගාමවාසීති දිත්තවිවිධො පායනො බාදනීය භොජනීයං බාදිත්වා භුක්ඛිත්වා තත්ථෙව නිවාසං ගහෙත්වා නිසීදි. තස්මි. කිර ගාමකෙ යෙභුයොන රත්තතකය මාමකා තස්මා තෙ රත්තිභාගෙ සයන්තා නමො බුද්ධායා'ති එවමාදි.

වදනකි සො පන අභිගුණ්ඨිකො මිච්ඡාදිට්ඨිකො තිණ්ණං රතනානං ගුණං නජානාති. තස්මා තෙසං තං වචනං සුඤ්චා සයමපි කෙළිං කුරුමානො පරිභාසවසෙන නමො බුද්ධා යාති වදනි. අපේකදිවසං සො අත්තනො කිලාපනසමත්ථං එකං සජ්ජං තත්ථ තත්ථ පරියෙසමානො ආභිණ්ඩති තද්ද එකො නාග රාජා කස්සප-දසබලස්ස ථූපං ගන්තවා වන්දිතවා එකං වම්මිකං පටිසති. තං දිසවා අභිගුණ්ඨිකො වෙගෙනාගන්තවා නාග රාජං ගණ්ඨිකං මනනං පරිජජි. සො මනනං සුඤ්චා කුණ්ඩිතවා තං මාරෙතුකාමො අනුබන්ධි තං දිසවා අභිගුණ්ඨිකො වෙගෙන පලායනො එකස්මිං පාසාණෙ පකබලිතවා පතමානො පුබ්බෙ චුත්තපරිභාසවචන-පරිවයෙන නමො බුද්ධායා'ති වදනො පති. තස්ස තං වචනං අනුබන්ධනස්ස නාගරක්කෙද්ද සොත පථෙ අමතං විය පති. අථ සො රතනත්තයගාරවෙන තස්මිං කොඨං නිබ්බාපෙතවා සමම මා භාගි අභං රතනත්තය මනනානු භාව පාසෙන බද්ධො, තස්මා තුවං ඩසිතුං මස්භං අනතුරුපං අජ්ජ තස්සි පසනො'මහි පණ්ණාකාරං තෙ දම්මි ගණ්ඨා'ති තිණ්ණි සුවණ්ණපුප්පාති අදස්සි. එවං රතනත්තයං නාම සොරාසි විසානමපි සජ්ජානං මනං ජිණ්ණෙති භොතති වෙත්ථ.

3. බුද්ධො'ති වචනං සෙට්ඨං බුද්ධො'ති පදමුත්තමං නන්ථී තෙන සමං ලොකෙ අක්කද්ද සොතරසායනං
4. ධම්මො'ති වචනං සෙට්ඨං ධම්මො'ති පදමුත්තමං නන්ථී තෙන සමං ලොකෙ අක්කද්ද සොතරසායනං
5. සඨෙසා'ති වචනං සෙට්ඨං සඨෙසා'ති පදමුත්තමං නන්ථී තෙන සමං ලොකෙ අක්කද්ද සොතරසායනං
6. තස්ස මුඛං මුඛං නාම යං වත්තති මුඛෙ සද්ද දුල්ලභං බුද්ධච්චනං සබ්බසම්පත්ති දයකං
7. තස්ස මනො මනො නාම යං වෙ මනසි වත්තති දුල්ලභං බුද්ධච්චනං සබ්බසම්පත්තිදයකං
8. තමෙව කච්චං දෙනෙ තමෙව මණි කාමදෙ තමෙව සුරභිධෙනු තමෙව සුරපාදපො
9. තස්සෙව සොතං සොතංව යං සුණාති ජනො අයං දුල්ලභං බුද්ධච්චනං සබ්බසම්පත්තිදයකං

10. එවං විධොරගො ඝොරො හළාහළවිසො සද
බුද්ධො'ති වචනං සුඤ්ඤායා'ද්ධි ජීවිතං.
11. සොණණ පුප්ඵකයං වා'පි මහග්ගං බහලං අද
පස්ස බුද්ධො'ති වාචාය ආනුභාවමහත්තකං'ති

12. අථ නාගරාජා තස්ස තානි සුවණණපුප්ඵානි දඤ්ඤා
එවමාන. සමම එකෙස්ස එකං තථ පුඤ්ඤාදාය එකං මම පුඤ්ඤාදාය
පුප්ඵෙහි. ඉතරෙන යාවජීවං සුබෙන ජීවතො පුත්තදරෙ පොසෙතො
දනාදිස්ස අප්පමජ්ජතො ජීවිකං කප්පෙහි, මා හීන කමෙම ව්‍යාවටො
හොති මිච්ඡාදිධිඤ්ඤා පජහා'ති ඔවදිඤ්ඤා පක්කාමි. අභිගුණ්ඨි-
කො'පි සොමනස්සප්පතො තෙන වුත්ත නයෙනෙව ද්විති පුප්ඵෙහි
වෙතියං. පුප්ඵෙහි එකෙන සහස්සං ලභීඤ්ඤා තෙන පුත්තදරෙ
පොසෙතො කප්පමකිකවණ්ඨකාදිනං දනං දෙන්තො අභිගුණ්ඨික
කමමං පභාය කුසලමෙව උපචිතන්තො ආයු පරියොසානෙ
සග්ගපරායණො අහොසි.

13. ඉති අවිදිතසත්තො කිඤ්චි බුද්ධානුභාවං
ලභති ධනවිසෙසං යස්ස නාමප්පකාසා
විදිත ජනනිකායො කිත්තු තස්සානුභාවං
න ලපති ජිනනාමං කිවචමඤ්ඤාපභායා'ති

අභිගුණ්ඨකස්ස වස්සු පඤ්ඤාමං.

6. සරණතෙජ්ජරස්ස වස්සු

සරණතෙජ්ජරස්ස වස්සුමිති අයමානුපුබ්බි කථා

1. සාවන්ථියං කිරි සුමනො නාමෙකො ගහපති අහොසි
තස්ස හරියා පුජ්ජමපතිකා නාම. තෙ අගාරං අජ්ජධාවසන්නා
අපරගාගෙ පුත්තං ව ධිතරං ව ලභිංසු අථ තෙසං දහරකාලෙ යෙ
ව මාතා පිතරො කාලං කරොත්තා ජෙට්ඨකං පක්කොසිඤ්ඤා මයං
පුත්ත තුචං පතිරුපෙ යානෙ නිවෙසිතුං නාසකම්මහ. යං තො
සරෙ විහවං සබ්බං තං ගණ්ඨා ඉමාය ව තෙ කණ්ඨිකාය වුද්ධි-
ත්වමෙව ජානාතී'ති වඤ්ඤා ජෙට්ඨකස්ස හතෙව කණ්ඨිකාය හත්ථං
යපෙඤ්ඤා කාලමකංසු. අථ සො මාතා පිතුත්තං අවචයෙන
ආලාභණකිවං කඤ්ඤා වසන්නො කාලතතරෙන කණ්ඨිකං

පතිරුපෙන කුලෙන සමිඤ්ඤිතවා සයමපි. දුරපරිගහහමකාසි. අථාපරභාගෙ තස්ස කණ්ඨිකා ගබ්භිනී හුන්වා එකදිවසං සාමිකං. ආහ. සාමි මම භාතරං දවිට්ඨකාමො'මිහිති සොපි සාධු හඳූනි අනුරුපෙන පණ්ණාකාරෙන තාය සඳ්ධිං නිකම්මි. තද්ද පනහගවා සුනිවන්තො සුපාරුතො හික්ඛුසංඝපරිවුතො පිණ්ඩාය නගරං පාවිසී. ඡබ්බණ්ණ ඝනබුද්ධරංසියො විස්සජේතෙනා, තතො තෙ හගවත්තං දිස්වා පසන්නචිත්තා පඤ්චපතිට්ඨිතෙන වන්දිතවා අධංසු. අථ සන්වා තෙසං ඡයමපතිකානං උපනිස්සය සමපත්තිං දිසවා තෙ සරණෙසු ච සීලෙසු ච පතිට්ඨාපෙත්වා එවමාහ. කද්වි වො දුක්ඛෙ උප්පන්නෙ තථාගතො අනුස්සරි තබ්බො'ති - තථාහි.

2. යං කිංකරි හයමුප්පන්නං රාජවොරාදිසමහවං
තද්ද සරෙය්‍ය සමිබුද්ධං නිව්ඡන්තො තදුපද්දවං.
3. යං වෙ උපද්දවං හොති යකඛපෙතාදිසමහවං
තද්ද සරෙය්‍ය සමිබුද්ධං නිව්ඡන්තො තදුපද්දවං.
4. යං සීහවාග්ගතරච්ඡා පුණ්ඩරිකාදිසමහවං
තද්ද සරෙය්‍ය සමිබුද්ධං නිව්ඡන්තො තදුපද්දවං.
5. යමාතපගිවිතාදි උදකාසතිසමහවං
තද්ද සරෙය්‍ය සමිබුද්ධං නිව්ඡන්තො තදුපද්දවං.
6. යං පජ්ජරාදීහි රොගෙහි විසමොකුහි සමහවං
තද්ද සරෙය්‍ය සමිබුද්ධං නිව්ඡන්තො තදුපද්දවං.
7. මවුනා වෙ යද් යුද්ධං කරොත්තෙනාපි ජන්තා
සරිතබ්බො තද්ද බුද්ධො පඤ්චන්තෙනත්තො ඡයන්ති.

8. තතො තෙ හගවතො වචනං පටිනන්දිතවා වන්දිතවා ආගමංසු. අථ ඡෙට්ඨකො ආගතෙ දිස්වා යථානුරූපං සකකාර මකාසි. තස්සා සාමිකො කතිපාහං තත්ථ වසිත්වා හරියං ඡෙට්ඨකස්ස පටිපාදෙත්වා මම ගාමෙ කිවං අත්ථිති වන්වා පකකාමි. අථස්සා භාතා හරියං පකකාසිත්වා ආහ. හඳූ ඉමිස්සා සබ්බං කත්තබ්බං කරොහි'ති සා තතො පට්ඨාය තස්ස. උදකනනපානාදිනා වෙය්‍යා වචං කුරුමානා එතිස්සා හත්ථපාදිභීචුපගෙසු ආහරණෙසු ලොහං උප්පාදෙත්වා තං චූපසමෙතුං අසකෙකානති ආහාරූපවෙණ්දං කත්වා ගිලානාවිය මඤ්චකං උපගුහිත්වා නිපති.

9. අළු සො ගෙහි ගත්තවා නං තථා සයිතං දිසවා මඤ්චකෙ නිසින්නො කිං භද්දෙ අභාසුකන්ති පුච්ඡි. සා තුණ්හි හුන්වා කතිපයවාරෙ පුච්ඡතා න සක්කා කපේතුන්ති ආහ. පුත සාමිකෙන ගාලො නිබන්ධිතෙ සා චිත්තෙසි. උජ්ජකං මයා තස්සා පිළිඤ්ඤා පඤ්චේති වුතෙන නප්පතිරුපං තස්සා පඤ්ච මධුරමංසං පඤ්චේති වුතෙන තං මාරෙස්සාති තද පිළිඤ්ඤාති මය්හමෙවා'ති තතො සාමි තථ කණ්ට්ඨිකාය පඤ්චමධුරමංසං පඤ්චේති. අල භමානාය මෙ ජීවිතං නන්තී'ති ආහ. තං සුත්වා අනෙකපරියායෙන මනුස්සමාරණං නාම භාරියන්ති වන්වා නිවාරෙන්නො'පි නිවාරෙත්තුං නාසකං. අළු තාය පටිබද්ධවිතො කාමමුච්ඡතො මොහමුලොහා හුන්වා සාධු ලභිස්සාසීති තස්සා වචනං සම්පට්ඨි තථාහි.

10. භායන්ති ඉධ ලොකත්ථා භායන්ති පාරලොකිකා භායන්ති මහතො අත්ථා යෙ ඉත්ථිතං වසංඝතා
11. ඵසා මාතා පිතා ඵසො හගිනී භාතරො ඉමෙ ගරුතබ්බෙ න ජාතන්ති යෙ ඉත්ථිතං වසංඝතා
12. කාරණාකාරණානෙතං කත්තබ්බං වා න වා ඉදං කාමන්ධනා න ජාතන්ති යෙ ඉත්ථිතං වසංඝතා
13. පාණං වා අතිපාකෙත්ති හොන්ති වා පාරදුරිකා භාසන්ති අලිකං වාචං යෙ ඉත්ථිතං වසංඝතා
14. සන්ධිවේදදිකං ථෙය්‍යං මජ්ජිමං ව පෙසුතං කරොන්ති සාහසං සබ්බං යෙ ඉත්ථිතං වසංඝතා
15. අහො අච්ඡරියං ලොකෙ සරන්තානං භයාවහං හරියාය වසං ගත්තවා සොදරිං හත්තුම්භසී'ති

16. අළු සො සාහසිකො පුරිසො හගිනි. ඵවමාහ. ඵහි අමම අමහාකං මා තාපිතුන්තං ඉණං සාධෙස්සාම අප්පෙවනාම නො දිසවා ඉණාසිකා ඉණං දස්සන්ති. තං සුත්වා තාය සම්පට්ඨිතෙ සුඛයානකෙ නිසීදපෙත්වා ඉණාසිකානං ගාමං ගච්ඡන්තො විස මහාඅට්ඨං පත්වා යානං මග්ගා ඕකකම්ම යපෙත්වා විරවන්තිමෙව නං හත්ථෙ ගහෙත්වා ආකඨිස්සන්තො වතගහණං තෙත්වා සීසමස්සා ජිනදිස්සාමි'ති විතෙත්වා කෙසෙ ගහෙත්වා භූමියං පානෙසි-තස්මිං බණේ තස්සා කම්මජවාතා වලිංසු සා භාතු ලක්ඛණං සාමි කම්මජවාතා මෙ වලිංසු යාවාහං විජායාමි තථ

උපධාරෙහි'නි වදනති'පි අපනෙතුං අසකෙකානති පුත්තං විජායි. අථ සො තං සමීපෙ වටරුකම්මලෙ මාරෙස්සාමි'නි මකුලෙ ගහෙත්වා ආකඛිසී. තස්මිං කාලෙ සා සාමි තථ භාගිනෙය්‍යස්ස මුඛං විලෝකෙත්වා තස්ස සිනෙහෙනා'පි මං න මාරෙහි'නි වදනති යාථි. අථ සො කකඛළො තස්සා තං කාරුණිකවචනං අසුණ්ණො විය මාරෙතුං උස්සහතෙව. තතො සා කුමාරිකා අත්තනො අසරණා විනෙතසි මම සද්දෙනාගන්ත්වා යො කොථි මම භාතු අනස් කරෙය්‍ය තං නඤ්ඤිතප්පනි' භාතු සිනෙහෙන නිස්සද්ද අත්තනා ගහිත සරණං ආවජ්ඣානා නිපජ්ඣී. අථස්සා භාතරි මෙත්තානු භාවෙන ච අනුස්සරිතසරණානුභාවෙන ච තස්මිං නිශ්‍රොධෙ අධිවත්වා දෙවතා එවරුපො මාතුගාමො එත්ථ මාරිතො අභවිස්ස, අද්ධාහං දෙවසමාගමං පච්ඡිතුං න ලහිස්සාමි'නි විනෙත්වා එතිස්සාසාමිකො විය තං තජ්ජත්වා පලාපෙත්වා තං මා භාසීති සමස්සාසෙත්වා යානකෙ සපුත්තං කුමාරි, නිසීද පෙත්වා තං දිවසමෙව සාවත්ථිමාගමම අත්තොනගරෙ සාලාය තං නිපජ්ජාපෙත්වා අත්තරධායි. තථාහි-

17. සබ්බසම්පත්තිදුතාරං සබ්බලෝකෙකතායකං
මනසා'පියෙ විභාවෙත්ති තං වෙ පාලෙත්ති දෙවතා

18. මුහුත්තමිච්ඡි ච යො මෙත්තං භාවෙති යදි සාධුකං
තං වෙ පාලෙත්ති දෙවා'පි තොසයන්ති උපායනා'ති

19. තතො තස්සා පත සාමිකො තගරා නිකම්මම ගච්ඡන්තො අත්තනො හරියං දිස්වා තං කද ආගතා කෙනාහි තාසී'නි පුච්ඡී. සා දෙවතාය ආනීතභාවං අජානන්ති කිං තං හණ්ඨි. තනුතයා ආනීතාමිහිති සොපි කිං හොති හණ්ඨි, තථ භාතුගාමො දිට්ඨකාලතොප්පහුති අජ්ජ වත්තාරො මාසා ජාතා, එත්තකං කාලංතං න දිට්ඨපුබ්බා, කථං මයා සද්ධිං ආගතාති පුච්ඡී.

සා තං සුත්වා තෙන හි මාඤ්ඤස්ස ඉමං රහස්සං කථෙහි සාමිති වත්වා භාතරා අත්තනො කතං සබ්බං විජ්ඣාමාසා කථෙසී. තං සුත්වා තස්සා සාමිකො සංවිග්ගො භයස්සන්තො හුත්වා තං අත්තනො ගෙහං පාපෙසී. තතො කතිපාහං තාය විස්සමිතෙ තෙ උභො'පි සත්ථාරං නිමනෙත්වා මහාදුතං දත්වා වජ්ඣත්වා එකමන්තෙ නිසීදිංසු අථ සා හගවතො සරණසීලානු භාවෙන අත්තනො

ජීවිත පටිලාභ පකාසෙත්වා අත්තනො පුත්තං භගවත්තං වතුපෙත්වා සරණොති නාම මකංසු සත්වා තෙසං අජ්ඣාසයංකුත්වා තදනුරූපං ධම්මං දෙසෙසී. දෙසනාවසානෙ උභොපි සොනාපතනා අභෙසුං අථස්සා පුත්තො සරණකුමාරො විසතිමෙ වස්සො බුද්ධසාසනෙ පබ්බජිත්වා විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා අරහත්තං පත්තො සරණතෝරො නාම පඤ්ඤායී'ති.

20. බණමයි මනසෙවං දෙවදෙවං සරත්තා
පරමතරපතිට්ඨං පාපුණන්ති'ති මත්තවා
භගවති ගුණරාසීං ජාන මානා ජනා හො
භජථ සරණසීලං සබ්බථා සබ්බකාලන්ති

සරණතෝරණය වන්ද්වං ඡද්ධමං.

7. වෙසාමිත්තාය වත්තු

වෙසාමිත්තාය වන්දුම්හි අයමානුපුබ්බි කථා

1. ජමබුද්දිපෙ කිර කොසමිති නගරෙ කොසමිතිසරණෙකු වෙසාමිත්තා නාම අග්ගමහෙසී අහොසී. තද භගවා කොසමිති යං පටිවසති මහතා හික්කුසබ්බෙත සද්ධිං වාරිකං වරමානො. තස්මිං සමයෙ සා රඤ්ඤ සද්ධිං විහාරං ගත්ත්වා අනොපමාය බුද්ධප්‍රියතාය මධුරෙන සරෙන දෙසෙන්නස්ස භගවතො ධම්මං සුත්වා පසන්නා සරණෙසු පතිට්ඨාය බුද්ධමාමිකා හුත්වා විහරති අථාපරභාගෙ තස්සා රඤ්ඤ රජ්ජත්වාය පච්චින්නරාජා යුද්ධ සජ්ජා රජා වා දෙනු යුද්ධං වා'ති පණණං පහිණි. තං සුත්වා රාජා මහතිසා සෙතාය පරිවුතො යුද්ධභූමිං ගච්ඡන්තො මහෙ සීයා සද්ධිං ගත්ත්වා බ්‍රහ්මාචාරං නිවෙසෙත්වා තස්සා ඵවමාහ. හද්දෙ සඬගාමසීසෙ ජයපරාජයො නාම න සකකා විඤ්ඤතුං සථෙ මෙ පරාජයො අභවිස්සා පුරෙතරමෙව රත්තපතාකං උස්සාපෙස්සාමි. තෙන අභිඤ්ඤාණෙන ත්වා කොසමිතීම්භි ගච්ඡාහිති අනුසාසිත්වා, සධ්ද්ධාම මණ්ඩලං ගත්ත්වා මහාරණං කරොත්තො අත්තනො පරාජයභාවං කුත්වා මාතුගාමං සරිත්වා රත්තඤ්ජං උස්සාපෙත්වා යුජ්ඣධන්තො රණෙ පති අථ සා රත්තපතාකං දිස්වා පරාජිතො නුණ මෙ සාමිකො'ති භයෙන පලායිකුමාරහි අථ තං චොර රඤ්ඤ මනුස්සා දිස්වා නුතායං රඤ්ඤ අග්ගමහෙසී'ති කුත්වා අත්තනො රාජිතො දස්සෙස්සා රාජා තං දිස්වා පටිබ්බථවිත්තො

මමෙතං අභිසෙකං කරොථා'ති අමච්චො ආණාපෙසි. අමච්චා තං අභිසෙකත්ථාය යාචිංසු. සා න මෙ භණෙ අභිසෙකෙනත්ථො'ති න ඉච්ඡී අමච්චා තමත්ථං රක්ඛෙද්දා ආරොචෙසුං. රාජා නං පකෙකාසාපෙත්වා කසමාන ඉච්ඡී'ති පුච්ඡී සාථවමාන.

2. සුණොහි සාධුකං දෙව හා සමානාය මෙ වචො භත්තා මය්හං මනො අජ්ඡ සබ්බසම්පන්නිදයකො
3. කත්වාන සො'භිසෙකං මං අත්තනො හදයං විය පාලෙසී ත සරත්තාමෙ සොකග්ගි දහතෙ මනං.
4. මහාරාජ සචක්ඛාසු අසුමග්ගමහෙසි කා තමහා දුක්ඛා න මුඤ්චාමි තෙනා භං තං න පත්ථයෙ
5. සොකග්ගිනා පදිත්තාහං සොකෙ සොකං තථං ධීපෙ ජලත්තග්ගිමහි කො නාම පලාලං පකඛිපෙ බුධො
6. පියවිජ්ජයොගදුක්ඛං තං විත්තයන්ති පුත්තපුත්තං තමහාදුක්ඛා න මුඤ්චාමි තසමාහං තං න පත්ථයෙ'ති
7. තං සුත්වා රාජා කොධෙනාහිභුතො සචෙ නාහි-සිඤ්චියාසි, අග්ගිමහි තං පකඛිපියාමි'ති වත්වා මහත්තං දරු චිත්තකං කාරාපෙත්වා අග්ගිං දත්වා එකපඤ්ඤානෙ ජාතෙ එත්ථ පටිසා'ති ආහ. අථ සා රාජානං යාවන්තී ආහ.
8. පාපො නිජ්ජාපිතං රාජ පාතනං බලු පාවකෙ හොති පාපඵලං තස්ස පච්චිත්තෙ ව පරත්ථ ව
9. පුරාතනෙහි භූපාල සමණබ්‍රාහ්මණෙපි ව මාතාපිතුසු බාලෙසු රොගෙනාතුර ඉත්ථිසු නත්තසත්ථො වධො දෙව තසමාහං න වධාරහා'ති

10. තං සුත්වා'පි රාජා අසඤ්ජෙනො මත්තස්ස ආණාපෙසි. එතං හත්ථපාදෙ ගහෙත්වා අග්ගිමහි පකඛිපථා'ති. තෙ තථා කරිංසු. අථ සා අග්ගිමහි පකඛිත්තමානා නත්ථත්ථ මෙ කොචි පටිසරණොති සරණමෙව සරණං කරොමීති විනේතත්වා බුධං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි, සසඤ්ඤා සරණං ගච්ඡාමි'ති වදන්තී මනසා ච අත්තසාරන්ති අග්ගිමහි පති තථා විධොපි අග්ගි තස්සා සරිරෙ

ලොමකුපමකමපි උණනාකරං කාතුං නාසකම් පද්‍රමගබ්‍හං පට්ඨා
විය සිතිභුතසරිරා අනොසි. රාජා තං අවජරයං දිස්වා සංවිග්‍රො
ලොමහඬාජානො වෙගෙන තං උපසංකම්පවා උහොති හතෙථති
පග්‍රය්හ උරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා රාජාසනෙ නිසීද්‍යපෙත්වා අඤ්ඤා
පග්‍රය්හ ධීතො, කසමා තෙ අග්‍රිසරිරං න පරිද්‍රහිති පුට්ඨි. සාතං
කාරණං කපේතනී ඵවමාහ.

11. මාතා පිතා ච ඤාතී ච පරිවාරා ච සොහදු
මනෙතාසධාදයො චා'පි මහෙසකකා ච දෙවතා
12. එතෙ වඤ්ඤා ච භූපාල සත්තාතං භයමාගතෙ
රකම්තුං තෙව සකෙකානති හිත්වාන සරණත්තයං.
13. අග්‍රාහං බුඬං සරණං බුඬො මෙ සරණං ඉති
තෙන තෙජෙන මං රාජ ජලතො අග්‍රිතො නො දහි
14. අග්‍රාහං ධම්මං සරණං ධම්මො මෙ සරණං ඉති
තෙන තෙජෙන මං රාජ ජලතො අග්‍රිතො නො දහි
15. අග්‍රාහං සංඝං සරණං සංඝො මෙ සරණං ඉති
තෙන තෙජෙන මං රාජ ජලතො අග්‍රිතො නො දහි
16. එවං මහානුභාවතං පට්ඨකං එහි පසස්සිකං
නානොපද්ධව විද්ධංසි නානාසම්පන්නිද්‍යකං.
17. සරණත්තයං හි යො සත්තො න සමාදය ගණනති
ඉධ වා පරත්ථ වා ලොකෙ සො සුඛං නානුභොසස්සිති.
18. සරණත්තයං හි යො සත්තො සුසමාදාය ගණනති
ඉධ වා පරත්ථ වා ලොකෙ සො සුඛං න විනායති
19. තස්මින භුවම්පි භූපාල ගණනාහි සරණත්තයං
තං තෙ භවති සබ්බත්ථ තාණං ලෙණං පරායණනති
20. තං සුත්වා රාජා අතිවිය පසන්නමානසො තං බමා
පෙත්වා මහත්තං සකකාරසම්මානං කත්වා අජ්ජපට්ඨාය තථ. මම
මාතා'නි තං මාතුට්ඨානෙ යපෙත්වා සරණමගමා සි. තස්මි.
සන්නිපතිත්වා ධීතා මහාජනා තං පාටිභාරියං දිස්වා සරණෙසු, ච
සීලෙසු ච පතිට්ඨාය දනාදීනි පුඤ්ඤකම්මානි කත්වා යථ කම්මං
ගතා'ති.

21. ඉති සරණවරං සා කෙවලං උග්‍රග්‍රහෙණවා
 ජලිතදහනමජේධ සිනිභාවං අලන්ථ
 පරමසරණසීලං පාලයන්තා කථා වො
 න ලහථ හවහොගං නිබ්බුතිඤ්චාපි අනෙක්'ති

වෙසසාමිත්තාය වත්ථං සත්තමං.

8. මහාමන්ධාතු වත්ථු

මහාමන්ධාතු වත්ථුමිති අයමානුපුබ්බි කථා.

1. ඉතො කිර එකනවුතිකප්පමත්ථකෙ විපස්සී නාම
 සමමා සමුද්ධො ලොකෙ උප්පජ්ජිතො පවත්තවරධමමචකෙතො
 සදෙව කෙති ලොකෙති පුජ්ජමානො බන්ධුමතීනගරෙ පටිවසති.
 තද්දං මන්ධාතා තස්මි. නගරෙ තුණ්ණකාරො හුන්වා නිබ්බන්ති
 තුණ්ණකාරකමෙමන ජීවිකං කප්පෙන්නො වහරති තද සකල
 නගරවාසීනො බුද්ධපමුඛං හික්ඛුසංසං නිමන්තෙත්වා මහාදුත මදංසු
 අථ සො එවං වින්තෙසී, සබ්බෙපි'මෙ නගරවාසීනො දුතං දදන්ති
 අභමෙකොව සෙසො දුග්ගන්තනා යජ්ජාහමජ්ජ බීජං න රොපෙමි
 ඉමමහා දුක්ඛා න පරිමුඤ්චිස්සාමි'ති සො වෙගෙන තුණ්ණ-
 කාරකමං පරියෙසිත්වා කිඤ්චි මූලං ලග්ගිත්වා තෙන එකස්සාපි
 හනං දතුං ඔකාසමලදො ආපණං ගන්ත්වා රාජමාසෙ ගහෙත්වා
 වඩොගකං පුරෙත්වා ආදය බුද්ධපමුඛස්ස හික්ඛු සංසංසං හත්තගං
 ගන්ත්වා ධිතො එවං වින්තෙසී නත්ථී දති ඔකාසං එකස්සාපි
 හික්ඛුතො පතෙත ඔකිරිතුං අද්ධාහං ඉමෙ ආකාසෙ විකිරිස්සාමි'ති
 අප්පෙවනාම පතමානානං එකස්සා'පි හික්ඛුතො පතෙත එකමපි
 පතෙය්‍ය තං මෙ හවිස්සති දීඝරන්තං හිත්තාය සුඛායා'ති පසන්ත
 මානසො උද්ධං බිපි තතො පතමානා තෙ පරිවාරිකදෙවතානඤ්ච
 හගවතො ආනුභාවෙන ච බහි අපතිත්වා හගවත්තමාදිං කත්වා
 සබ්බෙසං හික්ඛුතං පතෙතෙව පතිංසු අථ සො තං අවජරියං
 දිස්වා පසන්තමානසො සිරසි අඤ්ජලිමපගග්ග්හ ධිතො එවං
 පත්ථනමකාසී.

2. ඉමිතා මෙ අධිකාරෙන පසාදෙන යතිස්සරෙ
 කාමහොගීනහං අග්ගො හවෙය්‍යං ජාතිජාතියං.

3. පහරිව්වා යද පාණි. ඔලොකෙමි නහොතලං
සතතරතනසමපනනං වසසං වසසතු සබ්බද්ද්හි

4. සො තතො පට්ඨාය දෙවමනුසොසු සංසරතො
මහනි දිබ්බසම්පත්තිං අනුභවිත්වා ඉමසමි. හද්දකප්පො ආදිමහි
මහාසම්මතො නාම රාජා අහොසි. තස්ස පුත්තො රොජො නාම
තස්ස පුත්තො වරරොජො නාම තස්ස පුත්තො කලායාණො නාම
තස්ස පුත්තො වර කලායාණො නාම. වරකලායාණස්ස පුත්තො
උපොසථො නාම, උපොසථස්ස පුත්තො මජ්ඣිමානා නාම නුත්වා
නිබ්බත්ති. සො සතති රතනෙහි චතුහි ච ඉද්ධිති සමනනාගතො
චකකචන්ති රජං කාරෙසි. තස්ස වාමහත්ථං සම්මිඤ්ජිත්වා
දකඛිණහත්ථෙන අප්පොධීතෙ ආකාසනො දිබ්බමෙසො විය
ජත්තූප්පමාණං සතතරතන වසසං වසසති. එව රූපො අච්ඡරියො
අහොසි. සො චතුරාසීති වසසහසානි කුමාර කීළං කීළි.
චතුරාසීතිවසසහසානි ඔපරජං කාරෙසි. චතුරාසීතිවසස-
හසානි චකකචන්ති රජං කාරෙසි. ආයු පනස්ස අසංඛෙය්‍යං
අහොසි.

5. සො එකදිවසං කාමනණං පුරෙතුං අසකෙකානො
උක්කණ්ඨිකාකාරං දසෙසි. අමච්චා කිත්තුවො දෙව
උක්කණ්ඨිකො'සීති පුට්ඨිංසු. සො හණ් මස්භං පුඤ්ඤකමෙම
ඔලොකියමානෙ ඉමං රජං නප්පහොති, කතරන්තුවො ධානං
රමණීයනි දෙවලොකො මහාරාජාති.

සො චකකරතනං අබ්භුක්කිරිත්වා පරිසාය සද්ධිං වාතුමහා
රාජිකදෙවලොකං අගමාසි අථස්ස චත්තාරො මහාරාජානො
දිබ්බමාලාගන්ධහත්වා දෙවගණපරිවුත්තා පච්චුග්ගමනං කත්වා තං
ආදය වාතුමහාරාජිකදෙවලොකං ගන්ත්වා රජං අදංසු. තස්ස
පරිසාය පරිවුත්තස්ස තසමි. රජං කරොත්තස්ස දීඝො අධා
විතිවතො සො තත්ථපි තණං පුරෙතුමසකෙකානො
උක්කණ්ඨිකාකාරං දසෙසි. තතො චත්තාරො මහාරාජානො
කිත්තුවො මහාරාජ උක්කණ්ඨිකොති පුට්ඨිංසු ඉමමහා දෙව ලොකා
කතරන්තුවො ධානං රමණීයනි. දෙව පරෙසං උපට්ඨාකමනුසා
සදිසා මයං තාවතිංස දෙවලොකො ඉතො සතගුණෙන රමණීයොති,
මජ්ඣිමානා චකකරතනං අබ්භුක්කිරිත්වා අත්තතො පරිසාය සද්ධිං
තාවතිංසාහිමුවො පායාසි අථස්ස සකෙකා දෙවරාජා දිබ්බ

මාලාගන්ධහන්‍යෝ දෙවගණපරිවූතො පච්චුගගමනං කන්‍යා තං හන්‍යෝ ගහෙනවා ඉතො එහි මහාරාජානි ආභ තතො රක්‍ෂෙඤා දෙවගණපරිවූතස්ස ගමනකාලෙ පරිනායකරතනං චක්කරතනං ආදය සද්ධිං පරිසාය මත්‍රස්සපථං ඕතරිත්වා අත්තනො සරං පාවිසි.

6. සකෙකා මන්ධාතුං සක්කභවනං නෙත්වා දෙවතා වෙ කොට්ඨාසෙ කන්‍යා අත්තනො රජුං මජ්ඣෙහි භිඤ්ඤිතා අද්දසි, තතොපට්ඨාය දොපි රාජානො රජුං කාරෙස්සුං. එවං කාලෙ ගච්ඡන්තෙ සකෙකා සට්ඨිසතසහස්සාධිකානි තිස්සො වස්සකොට්ඨො ආයුං බෙපෙත්වා වට්ඨි. අක්‍ෂෙඤා සකෙකා නිබ්බන්ති. සොපි තථෙව දෙව රජුං කාරෙත්වා ආයුක්කියෙන වට්ඨි. එතෙනුපායෙන ඡන්තිංස සක්කා වට්ඨිංස්සු මන්ධාතා පන මත්‍රස්සපරිහාරෙන දොරජුං කාරසියෙව, තස්සෙවං කාලෙ ගච්ඡන්තෙ භීයෙහාසොමත්තාය කාමතණ්‍හා උප්පජ්ඣී. සො කිමෙම උපච්ඡරජෙත්ත? සක්කං මාරෙත්වා, එකරජුං කරිස්සාමිති චින්නෙයි. සක්කා පන මාරෙතුං න සක්කා කාමතණ්‍හා පනෙසා විපත්තිමූලා. තථාහි -

7. වරමත්‍ර සුඛන්තාත්‍ර අත්‍රිච්ඡාවහතො නරො
ඉධ වා පරත්ථ වා කිඤ්චි න සාතං විඤ්ඤෙ සද
8. තණ්හාය ජායතෙ සොකො තණ්හාය ජායතෙ භයං
තණ්හාය විප්පමුක්තස්ස නත්ථි සොකො කුතො භයං
9. තණ්හාදස්සො නරො එත්ථ රාජවොරාදිසමභවං
හත්ථවෙජ්ඣද්දිකං දුක්ඛං පාපුණොති විහඤ්ඤති
10. යෙන ලොභෙන ජාතෙන සද ජියන්ති පාණිනො
බෙත්තං වත්ථුං හිරිඤ්ඤංච ගවාස්සං දසපොරිසං
සබ්බත්ථාමෙන සො ලොභො පහාතබ්බොච විඤ්ඤානා'ති.
11. තතො අත්‍රිච්ඡාවිහතස්ස තස්ස ආයුසධ්ධාරො පරිහායි.
ජරා සරිරං පහරි. මත්‍රස්සපරිරංහි නාම න දෙවලොකෙ භිජ්ජති.
අථ සො දෙවලොකා භස්සිත්වා බන්ධුමතීනගරුය්‍යානං පාවිසි.
උය්‍යානපාලො තස්ස ආගතභාවං රාජකුලං නිවෙදෙයි. රාජා
ආගන්ත්වා උය්‍යානෙ යෙව ආසනං පඤ්ඤපෙයි. තතො මන්ධාතා
උය්‍යානෙ පඤ්ඤත්තවරාසනෙ නිපන්නො අත්‍රධාන සෙය්‍යං
කපෙපෙයි. තතො අමච්චා දෙව තුම්‍හාකං පුරතො කිත්තු
කථෙස්සාමාති පුට්ඨිංස්සු. මම පුරතො තුමෙහ ඉමං සාසනං

මහාජනයා කථෙයාම. මන්ධාතමහාරාජා විසභයාදීප පරිවාරෙසු චතුසු මහාදීපෙසු චක්කවත්තිරජං. කාරෙණවා චාතුමමහාරාජිකෙසු රජං. කාරෙණවා ඡන්තිංස සක්කානං. ආසු පරිමාණෙන දෙව ලොකෙ රජං. කාරෙණවා කාලමකාසීති. සො එවං වණවා කාලං කණවා යථාකමං ගතොති, ඉමමණං පකාසෙතුං හගවා චතුමහා- පරිසමඡෙකධ ඉමා ගාථායො ආහ.

12. යාවතා චන්ද්‍රමස්සරියා පරිහරන්තිදියා හන්ති විරොචනා සබ්බෙව දසා මන්ධාතා යෙ පාණා පට්ඨිතිස්සිතා
13. න කහාපණවයොන නිත්තිකාමෙසු විජ්ජති අප්පසාද දුබා කාමා ඉති වික්කදය පණ්ඩිතො
14. අපි දිබ්බෙසු කාමෙසු රතිං සො නාධිගච්ජති තණහකඛය රතො හොති සමමාසමුද්ධසාවකොති තං සුණවා බහු සොතාපත්තිචලාදීති පාපුණංසුති
15. ඉති ගතිතියතානං බොධියා උත්තමානං සකචසමුපනෙණවා දෙති දුක්ඛාති තණහා අනියතගතිකානං කාකථා මාදියානං ජහථ තමිති මන්තවා හො හජවෙහා තිවන්දු.

මහාමායා වස්තුං අට්ඨමං.

9. බුද්ධචම්ම වාණිජකස්ස වන්දු

බුද්ධචම්ම වාණිජකස්ස වන්දුමිති අයමානුපුබ්බි කථා

1. ජමුද්දීපෙ කිර පාටලිපුත්තනගරෙ බුද්ධචම්මො නාම වාණිජකො අහොසි. වාණිජකකම්මෙන ජීවිමානො සො අපරහගෙ සන්ථවාහෙහි සද්ධිං ගාමනිගම ජනපදරාජධානියු වණිජං. පයොජයමානො විවරති. තසමිං සමයෙ හගවා නෙකභික්ඛුසහස්ස පරිවුතො ජනපදචාරිකං වරති, බහුදෙව මනුස්සෙ සංසාරකන්තාරා උත්තාරෙත්තො. තද සො හගවන්තං අද්දස. වත්තිංසලකඛණානුබ්බ- ක්ඤ්ජනපතිමණ්ඩිතං ජල මානසුචණ්ණමෙරුවිය විරොචමානං. මහාභික්ඛුසඬගපරිවුතං, දිස්වා පරමජීතියා වූචසරිරො අක්ඤ්ජලිපගගස්හ හගවන්තං උපසඬකම්ණවා චන්ද්‍රණවා සායණෙහ හගවන්තං හත්තෙන තිමත්තෙසි. බුද්ධසාසනෙ අපරිමිතභාවෙන.

අථස්ස හගවා විකාලභෝජනා පටිච්චරතා තථාගතානි ආහ. අථ සො හගවන්තං චන්දිත්වා කිංභන්තෙ හගවන්තා විකාලෙ භුක්ඡිස්සන්තිති අථස්ස කථං පටිච්ච හගවා අථාපිධං පානං තථාගතානං විකාලෙ භුක්ඡිත්තුං කප්පති. සෙය්‍යථිදං, අමබ්‍යානං ඡම්බුපානං වොච්පානං මොච්පානං ථාරුසපානං මධුපානං මුද්දිකපානං සාලුක පානන්තිතං සුත්වා වාණිජො සහ සක්කිරාරසෙහි මුද්දික පානං කත්වා බුද්ධ පමුබස්ස හික්ඛු සඨිසස්ස අදස්සි. සහික්ඛුසුසංඝා සත්වා පරිභුක්තපානීයරසො තස්ස ධම්මං දෙසෙත්වා ඡන්දපදාරික්ඛං පක්කාමි.

2. සොපි පසන්නමානස්සො හුත්වා නිවන්තො සද්ධිං වාණිජ කෙහි තෙසු තෙසු ඡන්දපදෙසු වණිජ්‍යං පයොජෙන්නො මහා වත්තනියං නාම කත්තාරං පාපුණි. තත්ථ තෙසං සබ්බෙසුයෙව සකටෙසු පානීයං පරික්කයමගමාසි. තත්ථ සබ්බමත්තස්සානං ච බලිවද්දන්තං ච පානීයං නාහොසි. අථ සො වාණිජො පිපාසාහි භුතො තෙසු තෙසු සකටෙසු පානීයං පරියෙසන්නො විචරති. අපේකසමීං සකටෙ මත්තස්සා තං දිස්වා කාරුක්කෙත්ත ඵත්ථා ගච්ඡ. ඉමස්මිං කොළබ්බෙ ථොකං පානීයං අත්ථි පිචා'ති වදිංසු. තතො සො ගත්ත්වා පානීයං පිචි. තස්ස තං රසං මුද්දිකපාන රසසදිසං අහොසි. පිචන්තොව සො ඵචං වින්තෙසි. සමමා සමුද්ධස්ස තද මෙ දිත්තමුද්දිකපානස්ස නිස්සන්දෙ අජ්ඡ සමපන්නො හවිස්සන්තිති අචේරබ්බතචින්තො සොමනස්ස ඡාතො ගත්ත්වා සයමෙව වාටියා පිධානං විචරි. සක්කලාපි සා වාටි මුද්දිකපානෙන්ත පරිපුණ්ණො අහොසි. තතො සො රසවන්තං ඔජවන්තං අපරික්කයං දික්ඛපානසදිසං පානීයං දිස්වා පරමාය පිතියා පුට්ඨරිරො උග්ගොසෙසි. සබ්බෙ පානීයං පිචන්තුති. තං සුත්වා සබ්බෙ සන්තිපත්ත්වා පානීයං දිස්වා අබ්බතචින්තො ඡාතො වාණිජො තෙසං මජ්ඣෙධු බුද්ධානුභාවං පක්කාසෙන්නො ආහ.

3. පස්සපේදං හවන්තො හො ආනුභාවං මහෙසින්තො අචිත්තනීයමචේරං සන්දිධිකමකාලිකං.
4. පසන්නමනස්සා බුද්ධෙ දිත්තං පානීයකමයා විපච්චති ඉදන්තෙව තං දන්තං මුනිවාහස්සා
5. ඔජවන්තං සුධන්තංව සීතලං මධුරොදකං දික්ඛපානංව දෙවන්තං ඡාතමබ්බතමකකියං.

6. සීලවනෙහස්ස කො නාම න දදෙය්‍ය විවකඛණො
ඉධ ලොකෙ පරතෙථ ච සුඛදං දනමුත්තමං.
7. යථීච්ඡතං ගහෙතවාන පිචත්තු මධුරොදකං
භාජනානි ච සුරෙතවා යනතු සබ්බෙ යථීච්ඡතනි.

8. එවඤ්ච පන වත්වා සබ්බෙ මනුස්සෙව බලිවද්දෙව
මුද්දික රසෙනෙව සනතප්පෙසි. තනො තනො ආගතාපි පාතීයං
පිචනෙතොව පාතීයං අකකයං අහොසි. තනො වාණිජො සත්ථ
වාහෙහි සද්ධිං වණිජං පයොජෙතවා සකතගරං ආගච්ඡෙනො
භගවතං පස්සිත්වා ගමිස්සාමිති වෙච්චනං ගත්ත්වා සත්ථාරං
වන්දිත්වා කතානුඤ්ඤ ඵකමනං නිසීදි. සත්ථාපි තෙන සද්ධිං
මධුරපටිසත්ථාරමකාසි. උපාසකොපි භතෙන තුමාකං පාටි භාරියං
දිසවා පසනෙනා වන්දිත්වා ගමිස්සාමිති ආගතොමහි එව මෙවඤ්ච
පාටිභාරියනි විත්ථාරෙන කථෙසි. අථස්ස භගවා ධම්මං දෙසෙසි.
සො ධම්මං සුත්වාන සත්ථාරං සවාතනාය නිමනෙත්ත්වා මහාදුතං
දත්වා අත්තනො ගෙහමෙව අගමාසි. සො තනො පට්ඨාය දුතාදිති
පුඤ්ඤති කත්වා තනො චුතො දෙවලොකෙ ආදසයොජනිකෙ
කතකවිමානෙ දෙවච්ඡරා පරිචුතො දෙවිස්සරියසමනනාගතො
නිබ්බන්ති. තස්ස පුබ්බ කම්මපකාසනත්ථං තත්ථ තත්ථ රත්තභාජනෙස්ස
දිබ්බමයෙහි මුද්දිකපානෙහි පරිපුණ්ණං අහොසි පාතීයං පිටිත්වා
දෙවා නච්චන්ති වාදෙන්ති කීලන්තිති.

9. න විපුලජීනසාරං ජානමානො ජනෙවං
ලහති විපුලභොගං තොයමත්තස්ස දුතා
විදිත ගුණගණා හො තීස්සවත්ථුස්ස තුමො
ලහථ බලු විසෙසං සීලවනෙහස්ස දුතාති
බුද්ධවම මාණිපකස්ස වත්තුං නවමං.

10. රූපදෙවියා වත්තු

රූපදෙවියා වත්තුමිති අයමානුපුබ්බි කථා.

1. අතීතෙ කිර විපස්සිස්ස භගවතො කාලෙ බත්ථුමනීනාම
නගරං අහොසි. තස්මිං නගරෙ එකා ගාමදුරිකා විහාරෙ ආභිෂඤ්ඤා
එකං ගිලාන හිකඬුං දිස්වා කම්මපමානහදයා උපසංකම්පවා වන්දිත්වා

හනෙත කො තෙ ආබාධො සරිරං පිළෙතීති පුච්ඡි තෙනාපි හගිති බරාබාධො මෙ පිළෙතීති වුනෙත, සා තෙනහි හනෙත අහං තං රොගං වුපසමෙසසාමිති නිමිනෙතඤ්චා ගෙහං ගන්ඤ්චා තං පචත්තිං මාතාපිතුතනං කපේඤ්චා තෙහි අනුඤ්ඤතා පුත දිවසෙ නානගරසෙන හෙසජාහාරං සම්පාදෙසි තනො සො භික්ඛු පුත දිවසෙ ටීවරං පාරුපිඤ්චා භික්ඛාය චරනො තස්සා ගෙහං ගන්ඤ්චා අධ්‍යාසි. සා පේරං ආගතං දිසවා සොමනස්සජාතා පතං ගහෙඤ්චා ආසනං පඤ්ඤපෙඤ්චා අදසි. තඤ්ච නිසින්නං තං ආහාරෙන සාධුකං පිරිවිසිඤ්චා සක්කාරමකාසි. අථස්ස සද්ධාබලෙන භුත්තමත්තයෙව සො ආබාධො වුපසමි තනො සො වුපසන්නරොගො දුතිශ්චිවසෙ තස්සා ගෙහං නාගමාසි. අථ සා විහාරං ගන්ඤ්චා තං චන්දිත්ථා කසමා නාගතඤ්චාති පුච්ඡිත්ථා තෙන මෙ හගිති ව්‍යාධි වුපසමි. තස්මා නාගතොසමිති වුනෙත සා සාධු හනෙතති සොමනස්සජාතා ගෙහමෙව අගමාසි.

2. සා තෙන පුඤ්ඤකමෙමන කාලං කත්ථා දෙව ලොකෙ නිබ්බන්ති.

තස්සා තඤ්ච වාදසයොජනිකං කතකවිමානං නිබ්බන්ති සා තඤ්ච දෙවියසරියං අනුභවන්ති ඡබ්බදධන්තරං බෙපෙත්ථා අම්භාකං හගවතො කාලෙ ඡබ්බදීපෙ දෙවපුත්තනගරෙ උදිට්ඨ බ්‍රාහ්මණකුලෙ ජෙට්ඨබ්‍රාහ්මණස්ස හරියාය කුච්ඡමිති පටිසන්ධිං ගණ්හි. සා ගබ්භ පරිපාකමඤ්චාය මාතුකුච්ඡතො නික්ඛමි. තස්සා මාතුකුච්ඡතො නික්ඛන්ත කාලතො පට්ඨාය දිවසෙ දිවසෙ අට්ඨට්ඨනාලිමත්තං තණ්ඩුලං නිබ්බන්තති තස්සා රූප සමපතති. දිසවා පසන්නා මාතා පිතරො රූපදෙවිති නාමමකංසු පච්ඡා තං පතිරූපෙන දුරකෙන නියොජෙසුං. අථස්සා තණ්ඩුලනාලිමත්තං ගහෙත්ථා පචිතුං ආරඥෙ ඉච්ඡිතිච්ඡතමං සාදිව්‍යඤ්ජනඤ්ච සප්පිතවතීකඤ්චිඤ්චාදි ගොරසඤ්ච ජීර්මරිවාදිකවුක්ඛණ්ණඤ්ච කදළීපණ්ණසමුගුළාදි උපකරණඤ්ච භාජනානි පුරෙත්ථා නිබ්බන්තති තාය හතෙත්ත ගහිතං කිඤ්චි බාදනීයං හොජනීයං වා පුතිභාවං න ගච්ඡති. හතතුක්ඛලිං ගහෙඤ්චා සකලතගරවාසීනො හොජෙන්නියාපි එකකටච්ඡ්‍රමත්ත හත්තං ගහිතට්ඨානං න පඤ්ඤයති. එවං අපරිකම්පපුඤ්ඤ අහොසි. සකලදෙවපුත්ත නගරෙ චන්ද්‍රසිරියාව පාකවා අහොසි. අථ සා පඤ්ඤසත භික්ඛු නිමනෙතඤ්චා නිට්ඨං සකතිවෙසනෙයෙව හොජෙති. තද් තෙසං අත්තරෙ පටිසම්භිද්දස්සනො මහාසංඝසරකඛිතතෙවරො

නාම ඉමියො පුඤ්ඤත්තභාවං දිබ්බචක්ඛුතා දිස්වා න ජානාති එසා අත්තනා පුබ්බේ කත්තමං, යන්ත්තනාහං අස්සා පකාසෙය්‍යන්ති, එකදිවසං තස්සා නිවෙසනෙ භුඤ්ජිත්වා අනුමොද නං කරොන්තො ජානාසි හගිති තයා පුබ්බේ කත්තමන්ති පුච්ඡි. න ජානාමි හන්තෙ සොකුමිච්ඡාමිති. අථස්සා සො පුබ්බේ කමිං පකාසෙන්තො ආහං-

3. එකනවුතෙ ඉතො කප්පෙ විපස්සී නාම නායකො අහොසි ලොකෙ ලොකෙකනායකො ජිනනබ්බන්තො
4. තද් නස්මිං පුරෙ රමෙම ආසි ත්වං ගාමදුරිකා ආභිණ්ඩන්ති විහාරස්මිං අඤ්ඤා ජිනසාවකං
5. රොගාකුරං කිසං පණ්ඩුං අස්සසන්තං මුහුං මුහුං දිස්වාන කම්පිතවිත්තා නිමන්තෙත්වා න තං මුනිං
6. හෙසජ්ජඤ්ඤාච හත්තඤ්ඤා අද් ත්වං තෙන සො යති අබ්‍යාබාධො අනිසො ච අහොසි අනුපඤ්ඤො
7. තතො ත්වං තෙන කමෙමන සුකතෙන තතො චුතා ජානාසි දෙවලොකස්මිං සබ්බකාමස්මිංදිත්ති
8. තත්ථ තෙ පුඤ්ඤතෙජ්ජෙන පාසාදො රත්නාමයො මණ්ද්‍රපිසකාකිණේණා කුටාගාරෙහි'ලඬකතො
9. තෙකගබ්බසකාකිණේණා සයනාසනමණ්ඩිතො අච්ඡරාසතසඬ්ඬිකිණේණා නට්ටගීතාදිසඬ්ඬලො
10. රහොච්චමබුජ්ජන්තීර පුගපුණ්ණාග පාටලී නාගාදි තරුසණ්ඩහි මණ්ඩකුය්‍යාන පන්තිහි
11. පදුමුප්පල කල්හාර කුඤ්ඤානන මණ්ඩිතෙ මධුමත්තාලි පාලිහි සාරසී සර සඬ්ඬලෙ
12. දෙවපුත්තෙහි තෙකෙහි තථා දෙවච්ඡරාහි ච නිව්චුස්සවෙ මහාහොගෙ විමානෙ මන නන්දනෙ
13. ත්වමෙවං දෙවලොකමිහි වන්දමානා මහායසං අඬානං චිතිනාමෙත්වා නිබ්බුතෙ ගොතමෙ ජිනෙ
14. ජමුඛදීපෙ ඉද්ධි ත්වං නිබ්බන්තා උදිතෙ කුලෙ පුඤ්ඤපඤ්ඤා ගුණාවාසා රූපෙනග්ගා පියං වද්

15. එතං තෙ දෙව ලොකස්මිං දෙවියාරියමබ්භූතං
ඉමං තෙ ඉධ ලොකස්මිං සබ්බං මානුසිකං සුඛං.
16. විපස්සිමුත්තො කාලෙ තථි තස්සෙකස්ස භික්ඛුතො
අද්ද නං ගිලානස්ස තස්ස තං එලමීදිසං.
17. කාතබ්බං හි සද්ද පුක්ඛං ඉච්ඡන්තො සුඛප්පදං
තස්මා තථි සබ්බද්ද හද්දෙ උස්සුකකා කුසලෙ භවා'ති.
18. එච්චං සො තස්සා පුරිමත්තභාවෙ කතකමමං
පකාසෙත්වා ඉද්ධි පුක්ඛකමෙම අප්පමාද්ද භවා'ති අනුසාසි. සා
ථෙරස්ස ධම්ම දෙසනං සුත්වා පරමසොමනස්සා තතො පට්ඨාස
දනාදිපු නිරතා පුක්ඛෙති කාරොන්ති, තෙනෙව සොමනස්සෙන
සොතා පත්තා අරියසාවිකා අහොසී'ති.
19. ඉති තරුණකුමාරි පුක්ඛකමෙමසු සාරං
අවිදිත ගුණමත්තා දත්ව භික්ඛුස්ස දනං
දිව මනුෂ්ඨුඛං සා'ලත්ව තුම්භෙ භවත්තා
විදිතකුසලපාකා කිං න ලබ්බෙථ සන්තිං.

රූපදෙවියා චන්ද්‍රිං දසමං.

ධම්මසොණකික වග්ගො පඨමො.

රසවාහිනි

වනරතන ව්‍යාඛ්‍යා

ජමබුද්දිප්පප්පනති කථා

ධම්මසොණධක වග්ගො පඨමො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුධස්ස

1. ජනානං, (සියළු) සත්වයන්ට; සරණං, පිහිට වූ; (නොහොත්) ජනානං, සත්වයන්ගේ; සරණං, භයාදිය නැසීම කරන්නාවූ; බ්‍රහ්මාදි, බ්‍රහ්මාදීන්ගේ; මොලිමණිරංසි, කිරුළ කුළු මණිරංසි; සමාවහන්තං, උසුලන්නාවූ; පඤ්ඤාභාහ, රතු පිටුමකට බඳු වූ; මුදු, මෘදු වූ; කොමල, මොළොක් වූ; වාරු, මනොඥ වූ; වණං, වණ් සොඤ්ඤායක ඇති; වකකවර ලකුණං, උතුම් වූ වක්‍ර ලකුණයක්; ආදානං, දරන්නා වූ; සන්ධු, ශාස්තෘන් වහන්සේගේ; පසථ වරණං, ප්‍රශස්තවූ ශ්‍රී පාදය; වතුම්, (මම) වදිමි.

2. ජිනෙන, බුදුන් වහන්සේ විසින්; චිර කාලං, බොහෝ කාලයක්; අතන්දිනෙන, නොමැලිව පුරුදු කිරීමෙන්; යං, යමක්; සිධං, සිදුකර ගන්නා ලද්දේ ද; යං, යමක්; භාවකො, වඩන්නේ; බෙමමගං, නිව්ණමාගීයට; සමධි ගච්ඡති, මනා කොට පැමිණේ ද; යං, යම් ධර්මයක් තෙම; කප්පරුකක රුචිදන මණි ඉව, කප් රුකක් හා සිතුවණි රුවනක් මෙන්; භාති, බබළා ද; අගං, උතුම් වූ; අසමං, අසම වූ; තං ධම්මං, ඒ ධර්මයට; නිවං, නිරන්තරයෙන්; පණමාමි, (මම) වදිමි.

3. යං, යම් සංකර්මයක්; සන්තිඤ්ඤා, සන්සුන් ඉඳුරන් ඇත්තේ ද; සුගත සුනුවරං, උතුම් සඵඤ්ඤා පුත්‍ර වූයේ ද; විසුධං, ඉතා පිරිසිදු වූයේ ද; දකිණේයං, පුජාතීවී ද; අමතදං අමාතදසී වේ ද; සුවිප්‍රසාදබෙත්තං, පිරිසිදු පින් කෙත් වූයේද; තාණෙසිනං, නිවන් සැප සොයන්නාවූන්ට; සරණං, පිහිටවී ද; උප්පති, උපුටා හරින ලද; සබ්බදුකං, සියලු දුක් ඇත්තේ ද; අනං, නිර්දෝෂ වූයේ ද; මහගං, මහඟු වූ; (තං) පඤ්ඤා, ඒ සංකර්මය; සිරසා, මස්තකයෙන්; වතුම්, (මම) වදිමි.

4. රතනත්තය ථොමනෙන, (බුධාදී) රත්නත්‍රයට ස්තූති කිරීමෙන්; එතථ, මෙහිදී; යං, යම් පිනක්; පතනං, ලබන ලදද; තෙන පුඤ්ඤෙන, ඒ පින කරණකොටගෙන; සකලං දුරිතං; සියළු උච්චුරු පනුණ්, දුරලන; අහං, මම; සුමධුරං, ඉතා මිහිරි වූ; රසවාහිනිං, රසවාහිනී නම් ප්‍රකරණයක්; වක්කාමි, කියන්නෙමි; හො! හො!, පින්වත්නි! පින්වත්නි!; සුඡනා, සජ්ජනයෝ තුමු; තං, එය; සුඡනතු, අසත්වා; සා, ඒ රසවාහිනි කොමෝ; මුදාවහාහි, සතුටු එළවන්නී මැයි.

5. පුරෙ, පෙර කාලයෙහි; තතථ තතථ, ඒ ඒ තත්හි; උප පන්නානි, උපන්නාවූ; වත්තනි, කථාවස්තුන්; අරහා. රහත්හු; අභාසුං, වදලාහුය; තං, ඒ කථාවස්තු; පුරාතනා, පෞරාණිකා-වායභීවරයෝ; දීපභාසාය, හෙළදිව් බසින්; ධ්වපෙසුං, (කථා සංග්‍රහයක් කොට) තැබුවාහුය.

6. තං, ඒ කථාප්‍රකරණය; මහා විහාරෙ, (අනුරාධපුර) මහා විහාරයෙහි; ගුත්තවඬක පරිවෙණවාසිකො, ගුත්තවඬක නම් පිරිවෙන් වැසි; නාමෙන, නමින්; රඨපාලො ඉති, රඨපාල යයි ප්‍රකට වූ; සීලාවාර ගුණාකරො, සීලාවාර ගුණධර්මයන්ට උත්පත්ති ස්ථානයක් බඳු වූ සථවිර තෙම.

7. පජානං, සත්වයන්ට; හිතාය, වැඩ පිණිස; පාලි භාසකො, පාලි භාෂාවට; පරිවතෙසි, පරිවතීතය කෙළේද; තං සබ්බං, ඒ සියල්ල; පුනරුත්තාදි දෙසෙහි, පුනරුත්තාදි දෙසයන්ගෙන්; ආකුලං ආසි, අවුල් වූයේය; තං, එය; අනාකුලං කරිසාමි, නිරවුල් කරන්නෙමි; සමාහිත, එකඟ වූ සිත් ඇතිව; සුඡාථ, (එය) අසවි.

8. පුරෙ, පුරීයෙහි; චිත්තරාග, රහතන් වහන්සේලා; යසමා, යම් හෙයකින්; අවොචුං කීවාහු ද; තසමාහි, එහෙයින්ම; එතං, භාසිතං, මේ අර්හත් භාෂිතය; සාධු, මනාකොට; සබ්බද, හැම කල්හි; සාධුහි, සත්පුරුෂයන් විසින්; ආදරණීයංහි, ආදර කටයුත්තේමය.

9. තතථ, එහි (රසවාහිනියෙහි); තෙසං වත්තනං, ඒ කථා වස්තුන්ගේ; උප්පත්තියො, උත්පත්තිහු; ඡමබුද්ධිපෙ, දඹදිවය; සීහල දීපෙ ට ඉති, සිංහල ද්වීපයෙහි යයි; දච්ඛා, දෙපරිද්දකින්;

හවනි, වත්තාහුය; තථ, ඒ කථා අතුරෙහි; ජමුද්දිපෙ, දඹදිව; තාළිස, සතළිසෙක; සීහලදීපේ. සිංහල දිවයිනෙහි; තෙසට්ඨී, තෙ සැටෙක; තෙසු, ඒ කථාවස්තූන් අතුරෙන්; තාව, පළමුකොට; ජමුද්දිපුප්පත්ති වත්දුති, දඹදිව උපන් කථා වස්තූහු; ආවිහවිසානි, පහළ වත්තාහුය; තතො ච, එයින්දු; ධම්ම සොණඬකස්ස වත්තු, දහම්සොඬ රජතුමාගේ කථා වස්තුව; ආදි, පළමු වැන්න වේ; කථං, ඒ කෙසේද යත්-

1. දහම් සොඬ කථාව

1. අමහාකං කිරි හගවතො. අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; පුබ්බෙ, පෙර; ඉමසමිං එව හද්ද කප්පෙ, මේ මහා හදුකල්පයෙහිම: කස්සපො නාම, කාශ්‍යප නම්; සත්ථා, ශාස්තෘන් වහන්සේ; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; උදපාදි, පහළ වූ සේක; තස්ස බො පන හගවතො, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වනාහි; සාසනනතරධානතො, ශාසන අන්තර්ධානයෙන්: න චිරෙන කාලෙන එව, නොබෝ කලකින්ම; අමහාකං, අපගේ; බොධිසත්තො, බෝසත් තෙම; බාරාණසී රක්ෂෙඤ්ඤ, බරණැස් රජහුගේ; අග්ගමහෙසියා. අගමෙහෙසියගේ; කුච්ඡිසමිං, කුසෙහි; නිබ්බන්ති, උපන්නේය; තස්ස, ඒ මහා බෝසතුන්ගේ; උප්පත්තිකාල සමනතතරං එව, උත්පත්ති කාලයට අනතුරුවම; සබ්බ සත්තානං, සියළු සත්වයන්ගේ; මනසි, සිත්හි; ධම්මසංකප්පෙ, ධර්මය යන සංඥාවක්; උදපාදි, පහළ විය; තස්මා, එහෙයින්; අස්ස, උත්චහන්සේට; ධම්ම සොණඬා ඉති, දහම්සොඬ යයි; නාමං, නමක්; අකංසු, කළාහුය; සො පන එසො කුමාරො, ඒ මේ කුමාරයා වනාහි; මහනෙතන පරිවාරෙන, මහත් පිරිවරින්; වඩිසේනො, වැඩෙන්නේ; සබ්බසිප්පෙසු, සියළු ශිල්පයන්හි; නිප්පත්තිං, කෙළවරට; පත්ථා, පැමිණ; පිතරා, පිය රජු විසින්; උපරජ්ජෙන, යුවරජ පදවියෙන්; පුජිතො හුත්ථා, පුදන ලදුව; දනාදයො, දනාදී වූ; දසකුසල කම්ම පථෙ, දස කුසල ධර්ම මාගීයන්; පුරෙන්නො, පුරන්නේ; පිතු අවටයෙන, පිය රජහුගේ ඇවෑමෙන්; අමච්චෙහි, ඇමතියන් විසින්; රජ්ජෙන, රාජ්‍යයෙන්; අභිසිංහවිතො අනොසි, අභිෂෙක කරන ලද්දේ විය.

2. සො පන එසො ධම්මසොණඬක මහාරාජා, ඒ මේ දහම්සොඬ මහරජතෙම වනාහි; දෙව නගර සද්දිසෙ, දෙව පුරයක්

වැනි වූ; බාරාණසී නගරේ, බරණැස් නුවර; වක්කවත්ති සදිසං, සක්විති රජය සමාන වූ; බාරාණසී රජු, බරණැස් රාජ්‍යය; කාරේනෙත, කරවන්නේ; මාසඳු මාසච්චයෙන, මාස එක්කමාරකින් පසු; සිරියහනගනො, ශ්‍රී යහන් ගබඩාවට ගියේ; එවං, මෙසේ; චිනෙසි, සිතිය; ධම්මවිජයාගෙන, ධම්මයෙන් තොරව; මම, මාගේ; එවං, මෙසේ; රජුසිරි අනුභවනං, රාජශ්‍රීය අනුභව කිරීම; දිවාකර චිරහිනො, සුයතියාගෙන් වෙන්වූ, නහො විය, අහස මෙන්; න සොහති ඉති, නෙහහොබ්බියයි; ආදිනා, මේ ආදි වශයෙන්; නා නා කාරණං, නොයෙක් කරුණු; චිනෙසි, සිතිය; තෙන, එහෙයින්; එතථ, මෙහි (කියන ලදී.)

3. පුබ්බෙ, පෙර; අතඤ්ඤෙන, නොමැලිව; කතෙන, කරන ලද්දවූ; සීලාදිමයෙන, සීලාදිමය වූ; පුඤ්ඤෙන, ජිත් කරණකොටගෙන; මසකකසාරේ, ශක්‍ර පුරයෙහි; දෙවරාජා විය, දෙව් රජ මෙන්; ඉද්ධෙ, (සියලු සම්පතින්) සමාඳා වූ; පුර මුක්තමම්හි, උතුම් වූ නුවරෙහි; රාජතං, රජ බවට; පතො අසමි, පැමිණියේ වෙමි.

4. නයනුසසාවෙන, ඇසට උත්සවයක් වූ; භාරී, මනොඤ්ඤ; රූපෙන, රූපයෙන් ද; සවණාමනෙන, කණට අමානයක් බඳු වූ; සමා සද්දෙන, මිහිරි ශබ්දයෙන් ද; සානුසසාව සොහනෙන, නාසයට උත්සවයක් බඳු යහපත් වූ; ගජෙධන, සුවදින් ද; රසඤ්ඤ පුඤ්ඤෙන, දිව පිනවන; රසෙන ච අපි, රසයෙන්ද.

5. ගතස්ස, ශරීරයට; සුඵස්සදෙන, සුවපහස් දෙන්නාවූ; එස්සෙන, ස්පෘශ්‍යයෙන් ද; අහං, මම; සමිද්ධි පතො අසමි, සමාද්ධියට පැමිණියේ වෙමි; මහිද්ධිකො, මහත් රාජර්ධි ඇත්තේ වෙමි; එතකකෙන එව, මෙපමණකින්ම; පමාද භාවං, පමාවීමට, ආපජ්ඣං, පැමිණෙන්නට; නෙවසුත්තරූපං ඉති, නුසුදුසු යැයි; ඤත්වා, දන.

6. පසන්න විනො, පහන් සිත් ඇතිව; අඛං (මගේ) ශරීරාවයවයක් හෝ ද; ජීවිතඤ්ඤ අපි, ජීවිතය ද; ධඤ්ඤං, ධාන්‍යය ද; ධනඤ්ඤාපි, ධනය ද; දස්සාමි, දෙන්නෙමි; සිවං ආදාධානං, නිවන් සැපගෙන දෙන්නාවූ; ජාති ජරා පහාණං, ජනි ජරා දුක් දුරුකරන්නාවූ; ජීවෙතං, බුදුන් වහන්සේ විසින් වදළ; ධම්මං, ධම්මය; සොස්සාමි, අසන්නෙමි.

7. යථා, යම් සේ; ආකාසං අහස; ජලං, දිලිසෙන්නාවු; ධාමපතිං විනා, හිරුගෙන් වෙන්ව; න සොහති, නොහොබිද; තථා එසේම; ධම්මා විනා, ධම්මයෙන් වෙන්ව; මස්තං, මගේ; රජු කරණං, රාජ්‍යය කිරීම; න සොහති, නොහොබිසි.

8. යථා, යම් සේ; රත්ති, රාත්‍රි තොමෝ; නිසානාථං විනා, චන්ද්‍රයාගෙන් තොරව; සද්ද, හැමකල්හි; න සොහති, නොහොබි ද; තථා, එසේම; මස්තං, මගේ; රජුකරණං රාජ්‍යය කිරීම; විනා ධම්මා, ධම්මයෙන් වෙන්ව; න සොහති, නොහොබි.

9. හත්ථී, ඇතා; වෙ, ඉදින්; අලඬකතො අපි, සරසන ලද්දේවී නමුත්; ද්‍යාං විනා, දළ යුවලින් තොරව; න සොහති, (යම් සේ) නොහොබිද; තථා, එසේම; මස්තං, මගේ; රජු කරණං, රාජ්‍යය කිරීම; ධම්මා විනා, ධම්මයෙන් වෙන්ව; න සොහති, නොහොබි.

10. යථා, යම් සේ; අයං කලොලමාලි, මේ මහා සාගරය; වෙලං විනා, වෙරළ නැතිව; යථා, යම් සේ; න සොහති, නොබබළා ද; තථා, එසේම; ධම්මා විනා, ධම්මයෙන් තොරව; මස්තං, මගේ; රජුකරණං, රාජ්‍යය කිරීම; න සොහති, නොහොබි.

11. යථා යම්සේ; සුමණ්ඨිකො, මනාව සැරසුණාවු, රාජා රජනෙම; කපටො, කිළිටි වස්ත්‍රයෙන් යුක්ත වූයේ; නෙව සොහති, (යම්සේ) නොහොබි ද; තථා, එසේම; මස්තං, මගේ; රජුකරණං. රාජ්‍යය කිරීම; ධම්මා විනා, ධම්මයෙන් තොරව; න සොහති, නොහොබි.

12. ධම්මං එව, ධම්මයම; සුඡිංසාමි, අසන්නෙමි; මේ, මගේ; මනො, සිත; ධම්මෙ, ධම්මයෙහි; රමනී, ඇලේ; ධම්මාපරං; ධම්මයට වඩා උතුම් දෙයක්; නහි අත්ථී, නොමැත්තේය; තිසම්පදං, (දෙව්, මිනිස්, නිවන්, යන) ත්‍රිවිධ සම්පත්තිය; ධම්ම මූලං ඉති, ධම්ම මූල්කොට ඇත්තේ යයි.

13. එවං, මෙසේ; විනොත්ථා, සිතා; පාතො එවං, උදෑසනම; සිරිගබ්‍හා, ශ්‍රී යහන් ගබඩාවෙන්; නිකම්ම, නික්ම; සුසංඤ්ඤා, මනාව සරසන ලද; සම්මසික, මනාව ඔසවන ලද; සෙතච්ඡන්තෙ, සේසත් ඇති; රාජපලලඬෙක, සිංහාසනයෙහි; අමච්චගණ පරිවුක්කො, ඇමති ගණයා විසින් පිරිවරණ ලදුව;

දෙවරාජාවිය, සක්දෙවි රජ මෙන්; විරොච්ඡානො, බබලමින්; නිසිදි, වැඩහුන්නේය; නිසිනො, එසේ වැඩහුන්නාවූ; රාජා පන, රජකෙම වනාහි; අමචෙ, ඇමතියන්ට; එවං, මෙසේ; ආහ, කියේය.

භොනො, පින්වත්නි; එත්ථ, මෙහි; යො පන, යමෙක් වනාහි; බුද්ධභාසිකෙසු, බුදුන් විසින් වදාරණ ලද්දවූ; ධම්මෙසු, ධර්මයන් අතුරෙහි; කිංකරි ධම්මං, කිසියම් ධර්මයක්; ජානාති, දනී ද; සො, හෙතෙම; භාසතුවා, කියාවා; ධම්මං, ධර්මය; සොකුං, අසන්ට; ඉච්ඡාමි ඉති, කැමැත්තෙමියි (කියේය); තෙ සබ්බෙ අපි, ඔවුහු සියල්ලෝම; දෙව, දේවයන් වහන්ස; මයං, අපි; න ජානාම ඉති, නොදනිමියි; ආහංසු, කීවාහුය; තං සුත්ථා, එය අසා; අනන්තමනො, නොසතුටු සිත් ඇත්තාවූ; රාජා, රජකෙම; එවං, මෙසේ; විනොසි, සිතුවේය.

14. අහං, මම; හත්ථිකඛන්ධෙ, ඇතෙකු පිට; සහස්සං, දහසක් (බැඳි පියල්ලක්); ධ්වජෙත්ථා, තබා; නගරෙ, නුවර; හෙරිං චරාපෙය්‍යං, බෙර හසුරුවන්නෙමි නම්; යන්ත්‍රන, මැනවි; යං, යම් හෙයකින්; කෙටි, කිසිවෙක්; ධන ලොභෙන, වස්තු ලොභයෙන්; චාතුස්සදිකාය ගාථාය අපි, සතර පද ගාථාවකිනුදු; ධම්මං, ධර්මයක්; දෙසෙය්‍ය, දේශනා කරන්නේ නම්; අප්පෙව නාම, ඉතා යෙහෙක; තං, එය; මෙ, මට; දීඝ රත්තං, බොහෝ කාලයක්; හිතාය, වැඩ පිණිස ද; සුඛාය, සැප පිණිසද; හවිස්සනීති, වන්නේ යයි; තනො, ඉක්බිති; සො, ඒ දහම්සොඬ රජතුමා; තථා කත්ථාපි, එසේ කොට ද; ධම්මදෙසකං, ධර්මදේශකයෙකු; අලභනො, නොලබන්නේ; පුත, නැවත; ද්විසහස්සං, දෙදහසක් ද; නිවතුපංච සහස්සං ඉති, තුන්දහසක් ද, හාරදහසක් ද, පන්දහසක් දැයි; යාව කොට්ඨකොටි, කොට්ඨකෝටිය දක්වා; දම්මිති, දෙමියි (කියාද); තනො, නැවත; ගාම නිගම ජනපදෙ, ගම් නියම් ගම් ජනපදයන් ද; තනො, නැවත; සෙට්ඨිධ්‍යානං, සිටු තනතුරුද; සෙනාපති උපරාජධ්‍යානාදයොපි, සේනාපති යුවරජ තනතුරු ආදීන් ද; පුත, නැවත; සෙනවර්තනං, රාජ්‍යයද; දම්මි, දෙමි; රාජවෙසං, රජවෙස්; පහාය, අත්හැර; අත්තානං, තමන්; දාසං සාවෙත්ථා, දාසයෙකු වන බවට අස්වා; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙන්නස්ස, දේශනා කරන්නෙකුට; දම්මිති, දෙමියි; වත්ථා කියා; හෙරිං, බෙර; චරාපෙත්ථා පි, හසුරුවාද; ධම්ම දෙසකං, ධර්ම දේශනා කරන්නෙකු;

අලහිත්වා, නො ලැබ; සංවිශො, කළකිරුනේ; මෙ, මට; ධම්ම විශොගෙන, ධම්මයෙන් තොරවූ; රජෙන, රාජ්‍යයෙන්; කිං ඉති, කවර ප්‍රයෝජනයක් දැයි, අමච්චානං, ඇමැතියන්ට; රජු. රාජ්‍යය; නියසාදෙන්වා, බාරදී; සද්ධම්ම ගවෙසකො, සද්ධම්මය සොයන්නාවූ; ධම්ම සොණඩක මහාරාජා, දහම්සොඬ මහරජතුමා; ගාම නිගම රාජධානි පරමපරාය, ගම් නියම්ගම් රාජධානි පිළිවෙලින් (ගොස්); මහාවනං, මහ වනයට; පාවිසි, පිවිසියේය; තෙන, එහෙයින්; එතථ, මෙහි (ගාථා කියනු ලැබේ.)

15. ධම්මසොණොධි නරාධිපො, දහම්සොඬ රජතුමා; පුරෙ, නගරයෙහි; හෙරිං, බෙර; වරාපෙන්වා, හසුරුවා; ධන කොට්ඨි, කෙළ ගණන් ධන පරිත්‍යාගයෙන් ද; සත්ථු, ශාස්තෘන් වහන්සේගේ; සද්ධම්මච්ඡෙධසකං, සදහම් දෙසන්නෙකු; අලභා, නොලැබ.

16. අහං, මම; මෙ, මගේ; රාජත්තං, රජ බව; පහාය, හැර; දෙසකස්ස, (ධම්මය) දෙශනා කරන්නෙකුට; දසොහොමි ඉති, දසයෙක් වෙමිසි; සො මහිපාලො, ඒ මිහිපල්ලෙම; ආහ, කියේය; ධම්මෙසු, ධම්මයෙහි; ලොලතා, ලොල් බව; අහො, පුදුමයි.

17. සො රාජා, ඒ රජතෙම; මනොරමං, සිත්කළු වූ රජු, රාජ්‍යය; අමච්චානං, ඇමැතියන්ට; නියසාගයිත්වාන, පාවා දී; උත්තමං ධම්මං, උතුම් ධම්මය; ගවෙසං, සොයමින්; වනං, වනයට; පාවිසි, පිවිසියේය.

18. මහා වනං, මහවනයට; පට්ඨකඛණෙ පන, පිවිසි කෙණෙහිම වනාහි; මහාසත්තස්ස, මහ බෝසත්හුගේ; පුඤ්ඤ තෙජෙන, පින් තෙදින්; සකකස්ස, ශක්‍ය දිව්‍යරාජයාගේ; ආසනං, ආසනය; උණ්ණාකාරං, උණුසුම් ආකාරයක්; දස්සෙසි, දැක්විය; අථ, එකල්හි; දෙවරාජා, සක්දෙව රජතෙම; විනෙහසි, (මෙසේ) සිතුයේය; මෙ, මාගේ; පණ්ඩුකම්බල සිලාසනං, පඩුපුල් සලස්න; අකාමං, (මා) නොකැමති පරිද්දෙන්; උණං අහොසි, උණුසුම් විය; කාරණං කින්නුබො ඉති, කරුණු කිමිදෝහෝයි; ලොකං, (මිනිස්) ලොව; ඔලොකෙනො, බලන්නාවූ; සකෙකා දෙවරාජා, සක්දෙව රජ තෙම; ධම්මසොණඩක මහාරාජානං, දහම්සොඬ මහරජ; සකල ජම්බුදීපං, මුළු දඹදිව; විවිණ්ණවා, පරික්ෂා කොට, සද්ධම්මච්ඡෙධසකං, සද්ධම්මය දේශනා කරන්නෙකු; අලහිත්වා, නොලැබ; වනං, වනයට; පට්ඨකඛාටං, පිවිසි බව; අඤ්ඤ, දුටුවේය;

ධම්ම සොණක මහාරාජ, දහම්සොඬ මහරජ තෙම; සඬමෙඤ්ඤාය, සඬමීය පිණිස; රජ්ජකත බන්ධු ජීවිතං අපි, රාජ්‍යය ද - ධනයද - නැද්දෙන් ද - ජීවිතය ද; පහාය, අත්හැර; අරක්කු, වනයට; පව්ටො, පිටිසියේය; සො අයං, ඒ මෙනෙම; වත, ඒකාන්තයෙන්; යො වාසො වා සනෙතො, එසේ මෙසේ සත්වයෙක්; න, නොවේ; ඉමසමිං කප්පෙ එව, මේ මහාභද්‍ර කල්පයෙහිම; බුඬො භවිස්සති, බුදුවන්නේය; අයං, මෙනෙම; බුඬ බොධිසත්තො එව, බුදුවන මහා බෝසත් කෙනෙක්මය; අජ්ජ එව, අදම; මහාරක්කු, මහවනයට; පව්ටො, පිටිසියේය; සඬමමං, සඬමීය; අලඬා, නොලැබ; මහා දුක්ඛං, මහත් වූ දුකට; පාපුණොය්‍ය, පැමිණියේ නම්; එතං, මෙය; න ච යුත්තං ඉති, නුසුදුසු යයි; විනෙතන්වා, සිතා; අජ්ජ, අද; මයා, මා විසින්; ධම්මාමතරසෙන, ධම්ම අමාත රසයෙන්; තං, ඔහු; අභිසංඤ්චන්වා, අභිෂේක කොට; රජේ, රාජ්‍යයෙහි; පතිට්ඨාපෙතං, පිහිටුවන්නට; තත්ථ, එහි; ගත්තබ්බං ඉති, යා යුතුයි (සිතා); අත්තභාවං, දිව්‍ය ආත්ම භාවය; චිත්තින්වා, හැර; භයානකං, භයානක වූ; මහත්තං, මහත්වූ; රක්ඛස වෙසං, රකුසු වෙසක්; නිමිමිණිත්වා, මවාගෙන; මහා සත්තාහි මුඛො, මහ බෝසත් ඉදිරියේ; අවිදුරෙ, නුදුරු තත්හි; අත්තානං, තමා; දසෙසි, දක්විය; තෙන, එහෙයින්; එත්ථ, මෙහි (ගාථා කියනු ලැබේ.)

19. ධම්මකාමො, ධර්මකාමී වූ; නරානම්ඤ්ඤ, නර ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දහම්සොඬ රජතෙම; ව්‍යග්ග, ව්‍යාග්‍රයෝය; අවජ්, වලස්සුය; සීහ, සිංහයෝය; මහිස, මීමෝය; උරග, සපියෝය; හත්ථී, ඇත්තුය; දිවි, දිවියෝය; මග, මුවෝය යන මොවුන්ගෙන්; ආකුලං, ගැටසී ගත්තාවූ; කණ්ටක සෙල රුක්ඛං, කටු ගල් හා ගස් ඇත්තාවූ; කානතං, මහ වනයට; පවිසිත්වා, පිටිස; ඉතො විනො, ඔබ මොබ; විබ්බමි, හැසුරුනේය.

20. තස්ස, එතුමාගේ; ආනුභාවෙන, ගුණ මහිමයෙන්; පුරිඤ්ඤස්ස, ශක්‍රයාගේ; සිලාසනං, ශෛලාසනය; අකාමං, (තමා) නොකැමති සේ; උණං අහොසි, උණු විය; තෙන එව, ඒ කාරණයෙන්ම; සො, ඒ සක්දෙවි රජතෙම; ලොකං, මනුෂ්‍ය ලෝකය; උදික්ඛමානො, බලන්නේ; විපිනෙ, වනයෙහි; චරන්තං, හැසිරෙන්නා වූ; ධීරං, නුවණැති දහම් සොඬ රජතුමා; අඤ්ඤා, දුටුවේය.

21. මයා, මා විසින්; අස්, අද; නං, ඒ රජතුමා; ධම්ම රසෙන, දහම් රසයෙන්; සමමා, මනාකොට; සන්නප්පයින්වා, තෘප්තියට පමුණුවා; ආගමනං, රථ; වරං ඉති, උතුමැයි; මන්ත්වා, සිතා; සුභිම, අතිශයින් බිහිසුණු වූ; අක්ඛන්තකුට වණ්ණං, කළු කුළුවන් වූ; මහා මුඛං, මහ මුඛයක් ඇති; නිග්ගන්, පිටතට නික්මුණා වූ; භිමද්ධිං, භයානක උල් දත් යුවලක් ඇති.

22. දිත්තග්ගි සංඝකාස, ඇවිලගත් ගිනි මැල දෙකක් සමාන වූ; විසාල, මහත් වූ; නෙත්තං, ඇස් ඇති; මජ්ඣෙධන, මැදින්; හග්ගං, බිඳුණු; විපිටග්ග, අගින් පැතලි වූ; නාසං, නාසයක් ඇති; ඛර තම්බ ද්ධිං, රළු තම්බවත් ඇඹරී ගිය රුවුලක් ඇති; සනමසුචන්තං, සනවු යටි රුවුලක් ඇති; ගජ්ඣි භිමසොසං, ගැසුණු භයානක හඬක් ඇති; නිලොදරං, නිල්වත් බඩක් ඇති;

23. නිකක, මුවහත් වූ; සලොහිතං, ලේ සහිත වූ; ආයතං, දික්වූ; කුරුරුහං, නියපොතු ඇති; විසාල, මහත් වූ; ධොත, සියුම් කොට මුවහත් තබන ලද; ආයත, දික් වූ; බග්ගහත්ථං, කඩුවක් ගත් අත් ඇති; ගද්දුධෙන, යගදුවකින්; අඛිකිත, සලකුණු කරන ලද; අක්ඛං බාහුං, අනික් අතක් ඇති; දඨං, එල්ලෙන්නාවූ; ඔඨභිමං, භයානක වූ තොල් ඇති; සවලී, රැලි සහිත වූ; ලලාටං, නළලක් ඇත්තාවූ.

24. මනුස්ස මංස අදන, මිනි මස් කන්නාවූ; රත්තපානං, ලේ බොන්නා වූ; භයානකං, බිය එළවන්නා වූ; කකබල යකඛ වණ්ණං, නපුරු යක්ෂ වේශයක්; සුමාපයින්වාන, මනාකොට මවාගෙන; සො, ඒ සක්දෙව් රජතෙම; වනන්තරස්මිං, වන මධ්‍යයෙහිදී; අත්තං, තමා; නරාධිපස්ස, නරපති හට; දසොසි, දක්වී.

25. අථ, එකල්හි; මහා සත්තො, මහසත් තෙමේ; අත්තනො, තමන්ගේ; අවිදුරෙ, සම්පයෙහි; ධීතං, සිටියාවූ; රකකසං, රකුසා; අඤ්ඤා, දුටුයේය; දිස්වාන, දක; අස්ස, ඔහුට; හයං වා, බියක් හෝ; ඡමනිත්තං වා, තැනිගැනීමක් හෝ; වික්කුත්තාස මත්තං වා, සිත වෙවිලිම් මාත්‍රයක් හෝ; නාහොසි, නොවූයේය; අත්‍ර, මෙහිදී; කිං, කුමක්; විනෙතසි, සිතුවේ ද; එව රුපො, මේ ආකාර වූ; රකකසො අපි, රකුසා නමුත්; ධම්මං, ධර්මයක්; ජානෙය්‍ය, දැනී නම්; අපි නාම, ඉතා යෙහෙක; අහං, මම; තස්ස සන්නිකෙ,

ඔහුගේ සම්පයෙහි; ධම්මං, ධම්මය; යන්ත්‍රුන සුණ්ණසාමි,
ඒකාන්තයෙන් අසම්මය; තං, ඒ ධම්ම ඉවණය; මෙ, මට; දීඝරත්තං,
බොහෝ කාලයක්; හිතාය, වැඩ පිණිස ද; සුඛාය, සැප පිණිස
ද; භවිස්සනීති, වන්නේ යයි; විනෙකසි, සිතුවේ ය; විනෙකථා ව
පන, සිතා ද වනාහි; අජ්ඣ, අද; මයා මා විසින්; තං උපසංකම්ම,
ඔහු කරා එළඹ; පුට්ඨිකං, විචාරන්ට, වට්ටනි'නි, වටී යයි (සිතා);
ගන්තවා, ගොස්; රක්ඛපෙන සඤ්චං, රකුසා සමග; සලලපනො,
කපා කරන්නේ; ආහ, මෙසේ කියේය.

26. මහානුභාව, මහත් ආනුභාව ඇති; දෙව, දෙවියෙහි;
සුචුලිත, මනාව පිළි ගිය; අනෙක, නොයෙක්; ලතාකුලා කුලෙ,
ලිය පෙළින් ආකුල වූ; තරු සන්ඩම්මණ්ඩිතෙ, වාක්‍ෂ සමූහයෙන්
අලඬකෘත වූ; අසම්මං වනස්මිං, මේ වනයෙහි; අධිග්‍රහිතො අසි,
අධිග්‍රහිත වූයෙහිය; කඬබං, සැකයක්; පුට්ඨාමි, විචාරමි; තං,
එය; වදෙහි, කියව.

27. රජ්ජං, රාජ්‍යයද; ඤාතිසංඝං අපි, නෑ සමූහයා ද;
පභාය, හැර; ධම්මං, ධම්මය; ගවෙසං, සොයමින්; වනං, වනයට;
ආගතො අමිති, ආයේ වෙමි; සම්ම, යහළුව; වෙ, ඉදින්; ජානාසි,
දන්නෙහි නමි; සුගතෙන, බුදුන් විසින්; දෙසිතං, දේශනා කරන
ලද; එකං ගාථං අපි, එක ගාථාවකුදු; මස්භං, මට; වදෙහි,
කියව.

තතො, ඉක්බිති; යකෙඛා, යක්‍ෂනෙම; ආහ, (මෙසේ) කියේය.

28. රසානං, රස අතුරෙන්; සාධුතරං, අතිශයින් යහපත්
වූ; ජිනෙරිතං, බුදුන් විසින් දේශනා කරන ලද්ද වූ; එක දෙසං
ධම්මං, ධම්මය පිළිබඳ එක් කොටසක්; අහං, මම; පජානාමි,
දනිමි; වෙ, ඉදින්; අහං, මම; තව, නුඹට; ධම්ම මග්ගං, ධම්ම
මාගියක්; නොහොත් - අග්ගං, උතුම් වූ; ධම්මං, ධම්මයක්; දෙසෙමි
වෙ, ඉදින් කියමි නමි; දෙසකස්ස, ධර්ම දේශක වූ මට; කුචංති,
නුඹ වනාහි; කිං කාහසී ඉති, කුමක් කරන්නෙහි දැයි (ඇසීය.)

අථ, එකල්හි; මහාසන්නො, මහසත් තෙමේ; ආහ, (මෙසේ)
කියේය.

29. භො, පින්වත; සවෙ, ඉදින්; අහං, මම; රජ්ජං ධීතො
අස්සං, රාජ්‍යයෙහි සිටියෙමි නමි; අනත්තරුපං, ස්වල්ප නොවූ

හෙවත් අප්‍රමාණ වූ; පූර්ණ, පූර්ණ; පකරොමි, කරමි; ඉද්දා, දන්; එකො, හුදකලාව; වනමජ්ඣං පනො, වන මැදට වන්නෙමි; ඉමං දෙහං, මේ ශරීරය; ධපෙත්වා, (පිදීම) හැර; කිං කරොමි, කුමක් කරමි ද.

30. යදි, ඉදින්; තවා, තෝ; මම, මාගේ; මංස ලොහිතං, මස්-ලේ; ඉට්ඨසි, කැමැත්තෙහි නමි; තෙන, එයින්; අහං, මම; අජ්ඣ, අද; සඨගහං කරොමි, සඨග්‍රහ කරමි; තව, තොපට; අවචනියං, පිදිය යුතු; අක්කං, අතිකක්; තව අත්ථි, නොම ඇත්තේය; සුගතභ්‍යසත්ථං, බුදුන් විසින් පසස්තා ලද; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙහි ඉති, දෙසවයි (කියේය.)

තනො, ඉක්බිති; යකෙඛා, යක්ෂතෙම; ආහ, (මෙසේ) කියේය.

31. මංසං, මස්; භුත්වා, අනුභවකොට; සුභිනො එව සනො, තෘප්තියට පැමිණියේම; රුධිරං, ලේ; පිචිත්වා, බි; පිපාසං, පිපාසාව; හත්ත්වා, නසා; තුය්හං, තට; ධම්මං කථෙතුං, ධර්මය කියන්නට; පහවාමි, පොහොසත් වෙමි; බුදුපරෙතො, සාදුකින් පෙළුනේ; වත්තුං, (බණ) කියන්නට; න සකෙකාමි ඉති, නොහැක්කෙමියි (කියේය.)

අථ, එකල්හි; මහාසනො, මහසත් තෙමේ; ආහ, (මෙසේ) කිය.

32. යකඛ, යක්ෂය; පඨමංහි, පළමුකොටම; තුවං, තෝ; මං. මා; භුත්වා, කා; පච්ඡාතු, පසුව වනාහි; කස්ස, කවරෙකුට; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙස්සසි, දෙසන්නෙහි ද; මය්හං, මට; ධම්මස්ස (ලාභං), ධර්ම ලාභය ද; තව, තට; මංස ලාභං, මංස ලාභය ද; යථා, යම් පරිද්දෙකින්; භවෙය්‍ය, වන්නේ නමි; තථා, එපරිද්දෙන්; තවා එව, තෝම; ජානාහි ඉති, දැනගනුව යි කියේය.

33. එවාං වුත්තෙ, මෙසේ කීකල්හි; සකෙකා දෙවානම්ඤෙ, සක්දෙව රජතෙම; මහා රාජ, මහරජ; සාධු, මැනවි; අහං එව, මම ම; යුත්තං, යුක්තියක්; ජානාමි ඉති, දනිමි යි; වත්වා, කියා; තස්ස, ඔහුගේ; අවිදුරෙ, සම්පයෙහි; නිගාමිකුබ්බං, තුන් ගව උස ඇති; අක්කප්ප වණ්ණං, අදුන්නවත්; මහත්තං පබ්බතං, මහා පථිතයක්; මාපෙත්වා, මවා; මහාරාජා, මහරජ; ඉමං, මේ පථිතයට; ආරුය්හ, නැග; පබ්බත මුඛිද්දතී, පථිතය මුදුනෙහි; ධිකො, සිටි

යේ; මම, මාගේ; මුඛ, මුඛයෙහි; පතතු, වැටේවා! නොහොත් කටට පතීවා; අහං, මම; පතනකසා, වැටෙන්නාවූ; තෙ, ඔබට; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙසාමි, දේශනා කරන්නෙමි; එවං, සතෙත, මෙසේ ඇතිකළහි; කුශං, ඔබට; ධම්මපටිලාභො, ධර්ම ප්‍රතිලාභය වේ; මය්හං, මට; මංස පටිලාභො ව, මංස ප්‍රති ලාභය ද; භවිසානිති, වන්නේ යයි (කිය); තං සුඤ්ච, ඒ අසා; මහාසනෙතා, මහසත් තෙමේ; අනමතගෙත, කෙළවරක් නොදත්; සංසාරෙ, සසරෙහි; සංසරකො, සැරිසරන්නා වූ; මෙ, මා; සීහ ව්‍යඟ්ගච්ඡ කච්ඡ ව්‍යධිගාදිතං, සිංහ - ව්‍යාඝ්‍ර - වලස් - මත්ස්‍ය - කැස්බෑ - පක්ෂි ආදීන්ට; භක්ඛ භුතසා, ගොදුරු වූ; ජාතීසු, ජාතීන්හි; පමාණං, ප්‍රමාණයක්; නත්ථි, නැත; අස්ස, අද; මයා, මා විසින්; සම්බුද්ධසා, සම්බුදුන්ගේ; ධම්මත්ථාය, ධර්මය පිණිස; ජීවිතං, ජීවිතය; පරිච්ඡිකං, පුදන්ට; වට්ඨිති, වටි යයි; විනෙත්ථා, සිතා; එවං ආහ, මෙසේ කිය.

34. සංසාර වටෙටු, සංසාර වළල්ලෙහි; විවට්ඨමානා, (වුනි ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්) පෙරළෙන්නා වූ; අනෙකා ජනතා, නොයෙක් සත්වයෝ; දුක්ඛං, දුකට; පජ්ජානති, පැමිණෙත්; භො, පින්වත; එතංහි, (දුකට පැමිණීම) වනාහි; අත්තනො වා, තමහට හෝ; පරස්ස වා, පරහට හෝ; අත්ථාය වැඩ පිණිස; න අහොසි, නොවූයේය; කුච්ඡං අහොසි, හිස් විය.

35. ත්ථං, තෝ; අදිත්තභාරිඉතිව, (අත්සතු) නොදුන් දෙය පැහැරගත්තෙහි යයිද; පාරදුරිකො, පරදුර සේවනය කෙළෙහි යයිද; පාණතිපාතිඅසි, ප්‍රාණඝාතය කෙළෙහි යයිද; මුසා අහාසි, බොරු කියෙහි යයිද; ත්ථං, තෝ; මජ්ජපාසි ඉති, මත්පැන් බිවෙහි යයි ද; දෙසං අකාසි ඉති, වෙනත් වරද කෙළෙහි යයි ද (කියා); පගගස්ස, දැඩි කොට අල්වාගෙන; බහුසො, බොහෝ සේ; දුක්ඛං දදන්ති, දුක් දෙන්නාහුය.

36. භො, පින්වත; එතං හි, මේ (වධබන්ධනාදිය විදීම) වනාහි; අත්තනො වා, තමහට හෝ; පරස්ස වා, අනුන්ට හෝ; අත්ථාය, වැඩ පිණිස; නාහොසි, නොවූයේය; කුච්ඡං අහොසි, හිස් වැඩක් වේ; කෙච්චි, කිසිවෙක්; රුක්ඛා, ගසින් ද; පපාතා, ප්‍රපාතයෙන් ද; පපතිත්ථා, වැටී (මැරෙත්); දුබ්බන්ධියා, නපුරු බන්ධනවලින්ද (ගෙලවැල ලා ගැනීමෙන් ද); දුග්ග විසාදනෙන, දුකට පත් කරන වස විෂ කෑමෙන් ද.

37. නා නා බර වේදනාහි, නොයෙක් කුර වේදනා ඇති; ව්‍යාධීහි, ලෙඩ කරණකොට ගෙන ද; උතු වේදනාහි, සෘතු පරිවර්තනයෙන් ජනිතවන වේදනා කරණකොටගෙන ද; සත්තා, සත්වයෝ; මරන්නි, මැරෙත්; හො, පින්වත; එතංහි; මේ මරණය වනාහි; අත්තනො වා, තමනට හෝ; පරස්සා වා, අනිකෙකුට හෝ; අත්ථාය, වැඩ පිණිස; නා හොසි, නොවූයේය; තුච්ඡං අහොසි, හිස්වූයේය.

38. ව්‍යග්ගස, ව්‍යාඝ්‍රයෝය; අච්ඡ, වලස්සුය; මච්ඡ, මත්ස්‍යයෝය; උරග, සපීයෝය (යන මොවුන්ගේ); කුච්ඡියංහි, කුසෙහි දී; මත්ස්‍ය, මැරුණාවු; මෙ, මාගේ (ජාතීන්හි); පමාණ සංඛා, ප්‍රමාණ සංඛ්‍යාවක්; නත්ථි, නැත; හො, පින්වත; එතංහි, මේ මැරීම්; අත්තනො වා, තමනට හෝ; පරස්සාවා, අනුන්ට හෝ; අත්ථාය, ප්‍රයෝජනය පිණිස; නාහොසි, නොවූයේය; තුච්ඡං අහොසි, හිස් විය.

39. අජ්ජ, අද; දුච්ච්ඡං, දීමට දුෂ්කර වූ; මෙ, මාගේ; එතං අත්තදනං, මේ ශරීර පූජාව; දෙවියුරියාදිකස්ස, දිව්‍ය ඵෙශ්වයඝාදියක් පිණිස; න හොති, නොවේ; සංඛ්‍යාසුභාවං, බුදුවට; පාපුණ්ණවා පන, පැමිණ වනාහි; සත්තෙ, සත්වයන්; සංසාරතො, සසරින්; නියුරුණාය, එතර කිරීම පිණිසයි.

40. සමම, යහළුව; ත්ථං, නුඹ; මස්භං, මට; ඛහුසො, බෙහෙවින්, උපකාරී, උපකාර ඇති කෙනෙකි; තස්මා, එහෙයින්; තව, නුඹගේ; එතං වචනං, මේ වචනය; කරොමි, කරමි; මස්භං, මට; අසඬකිතො, නිසැකව; ධම්මං, ධර්මය; දෙසය, දේශනා කරව; ඉද්දනි, දන්; තෙ, තාගේ; මනොරථො, චිත්තාභිලාසය; සමිජ්ඣතෙ ඉති, සමෘද්ධ වේ යයි කිය.

41. එථං ව පන වත්ථා, මෙසේ ද කියා වනාහි; මහා සත්තො, මහසත් තෙම; පඤ්ඤා, පච්ඡනයට; ආරුහන්, නැගී; ධීතො, සිටියේ; අහං, මම; අජ්ජ, අද; රජේත සද්ධිං, රාජ්‍යය සමග; ජීවිතඤ්ච ජීවිතය ද; සරිර මංසං ව, ශරීර මාංසය ද; සද්ධමමත්ථාය, සධර්මය, පිණිස; දම්මි ඉති, දෙමි; සොමනස්සංසුත්තො හුත්වා, සතුටට පැමිණියෙක්ව; සමම, යහළුව; ධම්මං, ධර්මය දෙසෙහි ඉති, දේශනා කරවයි; වත්ථා, කියා; තෙන, ඔහු විසින්; මහාදායං, මහා දළ යුවලක් ඇති; මහා මුඛං, මහා මුඛය;

විවරිතො, විවෘත කොට; ධීනෙ, සිටි කල්හි; තස්ස, ඔහුට; අභිමුඛො, අභිමුඛව; උපපති, පැත්තේය.

අථ, එකල්හි, සකෙකා දෙවනමිනෙද, ශක්‍ර දෙවේන්‍ද්‍රතෙම; සොමනස්සො, සතුටට පැමිණියේ; අව්ඡරියස්සනෙතො, පුද්ගමයට පැමිණියේ; අත්තභාවං, (නිර්මිත රක්‍රස්ස) ආත්ම භාවය; විජහිතො, හැර; අලඬකත, අලඬකෘත වූ; දිඛෙ අත්තභාවං, දිව්‍ය ආත්ම භාවය; මාපෙතො, මවාගෙන; ආකාසෙ, අහසෙහි; තරුණ සූරියො විය, තරුණ සූර්‍යයා මෙන්; මහාසමානො, බබලමින්; (සිටියේ) ආකාසනො, අහසින්; පතනතො, වැටෙන්නාවූ; මහා සත්තං, මහ බෝසත් තෙම; උහොති භතෙථහි, දෙ අතින්; දණ්‍ඨං, දඩ කොට; පතිගණිතො, පිළිගෙන; දෙව ලොකං, දිව්‍ය ලෝකයට; නෙතො, පමුණුවා; පණ්ඩුකමඛල සිලාසනෙ, පාණ්ඩුකමඛල ශෛලාසනයෙහි; නිසීදපෙතො, වඩා හිඳුවා; දිඛමයෙහි, දිව්‍යමය වූ; ගන්ධමාලාදීහි, සුවඳ මල් ආදියෙන්; පූජාපෙතො, පුදවා; සයං, තෙමේ; ධම්මං, ධර්මය; සුතො, අයා; පසනෙතො, පැහැදුනේ; පසනනාකාරං, පැහැදුනු ආකාරය; කතො, ප්‍රකාශ කොට; කස්සප දසබලෙන, කාශ්‍යප බුදුන් වහන්සේ විසින්; දෙසිතාය, වදාරණ ලද; අනිවාදි පරිදීපිකාය, අනිත්‍යාදිය දක්වන්නා වූ.

42. සඬාරො, සියලු සංස්කාරයෝ; වත, ඒකාන්තයෙන්; අනිට්ඨා, අනිත්‍යයහ; උප්පාද, ඉපදීම හා; වය, විනාශය; සඬභාවකොට ඇත්තාහ; උප්පජ්ජිතො, ඉපිද; නිරුජ්ජධනනි, නිරුද්ධ වෙත්; තෙසං, ඒ සංස්කාරයන්ගේ; වූපසමො, සංසිදීම (හෙවත් නිවන); සුඛො, සැප වේ.

43. ගාථාය, (යන) ගාථාවෙන්; ධම්මදෙසනෙන, දහම් දෙසීමෙන්; තස්ස, ඒ බෝසතුන්ගේ; මනොරථං, මනදෙළ මත්ථකං පාපෙතො, මුදුන් පමුණුවා; දෙවලොකෙ, දිව්‍ය ලොකයෙහි; මහත්තං, මහත් වූ; සිරිවිභවං, ශ්‍රී විභූතිය; දස්සෙතො, දක්වා; ආනෙතො, කැඳවාගෙන අවුත්; සක රජෙථ එව, සිය රාජ්‍යයෙහිම; පතිධාපෙතො, පිහිටුවා; මහාරාජ, මහරජ; අස්සමනෙතො හොති ඉති, (කුසල් කිරීමෙහි) පමා නොවෙවයි; ඔවදිතො, අවවාද කොට; දෙවලොකං එව, දෙවි ලොවටම; අගමාසි, ගියේය.

44. ඉති, මෙසේ; සනෙතො, සත්පුරුෂ ජනයෝ තුමු; අමිතසිරිං වා, අප්‍රමාණ ඵෙශ්වය්‍යීය ද; ජීවිතං වා අපි, ජීවිතය ද;

න සුමරිය, සිහි නොකොට; පසන්ථං, (බුද්ධාදී ආයතීයන් විසින්) පසස්නා ලද; ධම්මං එව, ධර්මයෙහි ම; ආචරනනි, නැසිරෙත්; අමො, පින්වත්නි; තනුතර විභවානං, අනිශ්ශන් මදි වූ සම්පත් ඇති; අපං ආයුතං, සම්පත් වූ ආයුෂ ඇති; තුම්භාදියානං, තොප වැන්නවුන්ගේ; ඉහ, මේ අත් බැට්හිදී; කුසල පමාදෙ, කුසල කිරීමෙහි පමාවීම; කොනු ඉති, කවරේද? (නොපමාව කුසල් කළ යුතුයි.)

(මෙම ගාථාව මාලිනී වාක්‍යයෙනි.)

ධම්මසොණ්ඩක වක්ඛං පට්ඨං.

පළමුවන දහම්සොඬ වස්තුව නිමි.

2. මුව වැද්දාගේ කථාව

මිගඵඤ්ඤක වක්ඛමිති, මුව වැද්දාගේ වස්තුවෙහි; අයං, මෝ; ආනුපුබ්බි කථා, පිළිවෙල කථාවයි.

1. ඉතො, මේ කල්පයෙන් යට; එකතිංසනිමෙ කප්පෙකීර, තිස්එක්වන කල්පයෙහි වනාහි; සිඛි නාම, සිඛි නම් වූ; සම්මා සම්බුද්ධො, සමාස් සම්බුද්ධ රජාණන් වහන්සේ; සමතිංස පාරමියො පුරෙණවා, සමතිස් පෙරුම්පුරා; පරම අභිසමෙඛාධිං, උතුම් සමාස් සම්බොධියට; පණවා, පැමිණ; සදෙවකං, දෙවියන් සහිත වූ; ලෝකං, ලොකයා; සංසාර කන්තාරා, සසර කතරින්; උත්තාරෙත්තො, එතර කරන්නේ; ධම්මරතන වස්සං, දහම් නමැති රුවන් වැසි; වස්සං පෙනො, වස්වන්නේ; ධම්ම හෙරිං, දහම් නමැති බෙරය; පහරෙනො, ගසමින්; ධම්ම කෙතුං, දහම් නමැති ජයකෙහෙතුව; උස්සාපෙනො, ඔසවමින්; එකසම් පමයෙ, එක් කාලයෙකි; විවෙකමනු බුහනො, විවේක සැප වඩන්නේ; අරක්ඛස්සනං, වන පෙදෙසට; පාවිසි, වැඩ වදළ සේක; පටිසිත්තවා ච පන, පැමිණ ද වනාහි; සුපුප්ඵිත, මනාව පිපියා වූ; නාග පුත්තාගාදී නා නා තරු සංඝඤ්ඤානෙ, නා දෙඹ ආදී නොයෙක් වාක්‍ය සමූහයෙන් අලංකෘත වූ; සුචුලල, මනාව පිපියා වූ; සුමන මාලිනිස්සභුති, දැ සමත් සීනිඳු ආදී වූ; නානා ලතා කුලෙ, නොයෙක් ලියවැලින් ආකූල වූ; අනෙකච්ච, අනෙකප්‍රකාර; දිපද

චතුස්සඳු සංඝ නිසේවිතෙ, දෙපා සිවුපා සමුහයා විසින් නිති සෙවුනා ලද; රමණියෙ, සිත්කළු වූ; සීතල, සිසිල් වූ; සිලාතලෙ, ගල් තලාවෙක්හි; සංඝාටිං, සහළ සිවුර; චතුශ්ශූණං, සිවුගුණ කොට; පඤ්ඤාපෙතවා, පතවා; ඡන්දිකාණ්ඩංගී, ඡන්දිකාණ්ඩ රක්ෂිතයෙන්; දිසං පුරයනො, දිසා පුරවමින්; නිසීදි, වැඩ හුත්සේක.

තද, එකල්හි; තත්ථ, එහි; දෙවබ්‍රහ්මනාගසුපණ්ණපදයො, දිව්‍ය - බ්‍රහ්ම - නාග සුපණ්ණදීහු; සන්තිපතිත්වා, රැස්ව; දිබ්බමයෙහි, දිව්‍යමය වූ; ගන්ධමාලාදීහි, සුවඳ මල් ආදියෙන්; හගවනං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; පූජයමානා, පුදන්නාහු; ථොමයමානා, ස්තූති කරන්නාහු; නමස්සමානා, වදින්නාහු; අධිංසු, සිටියාහුය.

තස්මිං පන සමාගමෙ, ඒ සමාගමයෙහි වනාහි; හගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; මධුරස්සරං, මිහිරි කටහඬ; නිව්ඤා රෙනො, නිකුත් කරමින්; බ්‍රහ්මසොසෙන, බ්‍රහ්මසොෂාවෙන්; චතුසච්චපටි-සංයුතං, චතුස්සත්‍යයෙන් යුක්ත වූ; ධම්මං, ධර්මය; අමතවස්සං, අමා වැස්සක්; වස්සෙනො විය, වස්වන්නාක් මෙන්; දෙසෙති, දෙශනා කරයි.

තද, එකල්හි; එකො මීගලුඳුකො, එක්තරා මුව වැද්දෙක්; වනං, වනයට; පට්ටො, පිටිසිසේ; මගසුකරෙ, මුවන් හා ඌරන්; හත්තවා, මරා; මංසං බාදනො, මස් කන්නේ; තංයානං, එතැනට; පත්වා, පැමිණ; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙනං, දේශනා කරන්නා වූ; හගවනං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; අඳ්දස, දුටුවේය; දිසවා, දැක; එකමනං, එකත් පසෙක; ධිකො, සිටියේ; ධම්මං සුත්වා, බණ අසා; චිත්තං, සිත; පසාදෙත්වා, පහදවා; තනො, ඒ අත්බැවින්; චුතො, චුත වූයේ; දෙවලොකෙ, දිව්‍යලෝකයෙහි; නිබ්බන්තිත්වා, ඉපිද; ඡස්ස කාම සග්ගෙසු, ඡට්ඨිධ කාම ස්වභාවයෙහි ද; මනුස්සෙසු ව, මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි ද; අපරාපරං, ඔබ්බෙන්; ඉස්සරියං, සම්පත්; අනුභවනො, විදින්නේ; ඉමස්මිං බුද්ධස්සාදෙ, මේ බුද්ධත්වපාද කාලයෙහි; සාවන්තියං, සැවැත් නුවර; කුලගෙනෙ, කුල ගෘහයෙක්හි; නිබ්බන්තිත්වා, ඉපිද; විඤ්ඤානං පනො, වැඩිවියට පැමිණියේ; හගවනො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; සාසනෙ, සස්තෙහි; පඤ්ඤාත්තවා, පැවිදිව; එකදිවසං, එක් දවසක්; ධම්මං දෙසෙනස්ස, ධර්ම දේශනා කරන්නා වූ; හගවනො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; චතුස්සච්ච පටිසංයුතං, චතුස්සත්‍ය ප්‍රතිසංයුක්ත වූ; ධම්ම කථං,

ධර්ම කථාව; සුඛවා, අසා; චතුපට්ඨසම්මුතිය, සිවු පිළිසිඹියාවන් හා; අරහත්තං, රහත් බවට; පඤ්ඤා, පැමිණ; එක දිවසං, එක් දවසක්; භික්ඛු සංඝ මණ්ඩලයෙහි, භික්ඛු සංඝයා මැදට ගියේ; අත්තනො, තමා විසින්; කත කම්මාපාකාසනෙන, (පෙර) කරන ලද කම්ම ප්‍රකාශ කිරීම් වශයෙන්; පීතිවාටං, මේ ප්‍රීති වාක්‍යය; උද්ගරි, පහළ කෙළේය.

2. ඉතො, මේ මහා භද්‍ර කල්පයෙන්; එකතිංසෙ කප්පෙ, එක්තිස්වත කල්පයෙහි; නායකො, (තුන් ලොවට) නායක වූ; බන්තිංස ලක්ඛණා කිණෙණා, දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණන් යුක්ත වූ; සිඛි අවහයො, සිඛි යන නමක් ඇත්තා වූ; සො සම්බුද්ධො, ඒ සම්බුද්ධ රජතෙම; ලොකෙ, (මේ) ලෝකයෙහි; උප්පායී, ඉපිද වදාළේය.

3. ජලනො, බබලන්නා වූ; දීප රුක්ඛො ඉව, පහත් රුකක් මෙන්ද; නහමුග්ගනො, අහසට නැංගා වූ; සුරියො ඉව, සුර්යයා මෙන්ද; මෙරු රාජා ඉව, මහාමෙරු පර්වත රාජයා මෙන්ද; ජනෙසු, සියලු සත්වයන් අතරෙහි; අග්ගො, ශ්‍රේෂ්ඨ වූ; පතාපවා, තේජස් ඇත්තා වූ; සම්බුද්ධො, සමාක් සම්බුද්ධ වූ.

4. සො නාථො, ඒ බුදුන් වහන්සේ; සකලං පජං, සියලු සත්වයා; ධම්මනාථය, දහම් නමැති නැවෙහි; පුරෙඤ්ඤා, පුරවා; සංසාර කණ්ණරා, සසර කතරින්; (එතර කොට) සන්නිභූමියං, නිවන් නමැති අමා බිමෙහි; පතිධිපෙනො, පිහිටුවමින්.

5. ධම්මකෙතුං, ධර්මදායක; සම්ප්‍රසාදනො, ඔසවමින්; ධම්මදුන්දුං, දහම් බෙරය; හනනො, ගසන සේක්; සනෙහ සත්වයන්; දුක්ඛා, දුකින්; පමාවෙනො, මුද්ගරින සේක්; වසී, බලවත් වූ; ජිනො, සර්වඥයන් වහන්සේ; තඤ්ඤා, එහි; වසී, විසු සේක.

6. නාථො, ලොකෙශ්වර වූ; ලොක පර්වතකො, තුන්ලොව බබුළුවන්නා වූ; ජිනො, පස්මරුන් දිනූ; සම්බුද්ධො, සර්වඥයන් වහන්සේ; එකසම්මං සමයෙ, එක් කාලයෙක්හි; විවේකකාමො, විවේකය කැමැති වූයේ; සුරමමං, අතිශයින් සිත්කළු වූ; කානනං, වනයට; ගතො, ගියේය.

7. සාමොද, සුවඳවත් වූ; කුසුමායුතං, මලින් යුක්ත වූ; ලතා ලිඛික, වැලින් වළඳනා ලද; සාබාහි, අතුපතරින් යුත්; පුනනාග, දෙඹ - නාග - නා - පුග - පුවක් ආදී යන මේ ආදී වූ; නා නා පාදප සංකුලං, නොයෙක් ගස්වලින් ගැවසී ගන්නා වූ.

8. කුසුම ආමොද, මල් සුවඳින්; සමපත්ත, පැමිණියා වූ; ඡායද්‍රී, බඹර පෙළින්; නිසෙවිතං, නිති සෙවුනා ලද; නා නා මිග ගණාකිණණං, නොයෙක් මුව සමූහයාගෙන් ගැවසී ගන්නා වූ; මයුර ගණ නච්චිතං, මොනර සමූහයාගේ නැටීම් ඇති.

9. සීතල, සිසිල් වූ; අවඡ, ප්‍රසන්න වූ; උදිකා, ජල කර්ණිකාවෙන්; සාධු, යහපත් වූ; සුපතිඤ්ච, මනා තටු ඇති; ජලාසයං, ජලාශයයාන ඇත්තා වූ; ආසාර, වේගවත් වූ; සාර ධාරාහි, දිය දහරින් යුත්; නිජ්ඣරාසතසංකුලං, සිය ගණන් ගඟුලැල්ලෙන් ගැවසී ගන්නා වූ.

10. සීතල, සිසිල් වූ; සිකතාතලං, වැලිතලා ඇති; මහාරක්කං, මහ වනයට; ගත්තවාන, වැඩ; සො, ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේ; සිලාතලෙ, ගල්තලාවෙක්හි; ඡරංසියො, ෂඩ්වණ් රශ්මීන්; විසසඤ්ඤා, විහිදුවමින්; නිසින්නො ආසි, වැඩහුන් සේක.

11. දෙව, දෙවියෝ; තඤ්ච, එහි; සමාගන්තවා, රැස්වී; දිබ්බෙහි, දිව්‍යමය වූ; ගන්ධමාලෙහි ගද මලින්ද; නටෙහි, නාත්‍යයෙන්ද; තුරියෙහි ව, තුරියයෙන් ද; දීපදුක්ඛං, බුදුන්ට; සුපෙසුං, පිදුවාහුය.

12. තද, එකල්හි; දෙව දෙවො, දෙවියන්ට දෙවි වූ සර්වඥයන් වහන්සේ; දෙව සංඝමඤ්ඤා, දිව්‍ය සමූහයා මැද; නිසීදිය, වැඩ හිද; මධුරං ගිරං, මිහිරි බස්; නිවඡරං, පතුරුවමින්; වතුසචං, වතුසාන්‍ය ධර්මය; අදෙසෙයි, දේශනා කළ සේක.

13. තද, එකල්හි; අහං, මම; මිග සුකර මාරකො, මුවන් හා උග්‍රන් මරන්නා වූ; ලුඤ්ඤා ආසිං, වැද්දෙක් වීම; මිග මංසෙන, මුව මසින්; ජීවාමි, ජීවත් වෙමි; තෙන, ඒ මසින්; දරකෙ, අඹුදරුවන්; පොසෙමි, පෝෂණය කරමි.

14. -15 තද, එකල්හි; අහං, මම; සබාණො, ඊ සහිතව; සසරාසනො, දුනු සහිතව; මිගචං, මුව දඩයමට; යානො, ගියෙමි; තාරකාකිණණං, තාරකාවන්ගෙන් ගැවසී ගත්; වන්දං ඉව, සඳ

මෙන්ද; අණ්ණව මජ්ඣගං, මහ සයුර මැදට වත්; මෙරුං ඉව, මහමෙර මෙන්ද; දෙව සඤ්ඤාපුරකකතං, දිව්‍ය සමුහයා විසින් පිරිවරන ලදුව; විරොචමානං, බබලමින්; චතුසච්චස්‍යකාසකං, චතු සත්‍යය ප්‍රකාශ කරමින්; ආසීනං, වැඩහුන්නා වූ; විරජං, කෙලෙස් රජස් රහිත වූ; බුද්ධං, (ඒ සිබි නම්) බුදුන්; අද්දසං, දුටුවෙමි.

16. තත්ථ, එහි; එකපසෙස, එක් පැත්තක; ධීනො, සිටියේ; උත්තමං, උතුම් වූ; ධම්මං, ධර්මය; අසොසාසීං, ඇසුවෙමි; තත්ථ, ඒ ධර්මයෙහි; විත්තං, සිත; පසාදෙත්වා, පහදවා; සොමනස්සං, සතුට; පචෙදයිං, ප්‍රකාශ කෙළෙමි.

17. ඉතො, මෙයින්; එකතිංසෙ කප්පෙ, එක් තිස්වන කල්පයෙහි; යං පුඤ්ඤං, යම් පිනක්; මයා, මා විසින්; පසුතං, රැස් කරන ලද්ද; අහං, මම; තෙන පුඤ්ඤකමෙතෙ, ඒ පින්කමින්; දෙවයොනියං, දෙවිලාව; ජාතො ආසීං, උපන්නෙමි.

18. ඡකාමග්ගෙ, සදිව්‍යලෝකයෙහි; අපරාපරං, වරින්වර; දෙවසඤ්ඤාපරිබ්බුඤ්ඤා, දිව්‍ය සමුහයා විසින් පිරිවරන ලදුව; රතනාමයෙ විමානෙ, රුවන් විමානයන්හි; සම්පත්තිං, සම්පත්; අනුභවත්වා, අනුභව කොට.

19. මනුස්සෙසු, මිනිසුන් අතරෙහිද; අග්ගං, උතුම් වූ; යං, යම් සැපතක් ඇද්ද; තස්ස, ඒ සම්පත්තියට; අහං, මම; භාගී භවාමි, හිමිවෙමි; මෙ, මාගේ; භොගෙ, සම්පතෙහි; උත්තමා, අඩු බවක්; නත්ථී, නැත; සද්ධම්ම සචණ්, සද්ධර්ම ශ්‍රවණයෙහි; එලං, විපාකයි.

20. අහං, මම; ඉමසමිං හද්දකප්පෙ, මේ මහා හද්ද කල්පයෙහි; සාවතථිපුරමුත්තමෙ, උතුම් වූ සැවැත් නුවරෙහි; අභිචේ ආස්‍ය වූ; මහඳානෙ, මහත් ධන ඇති; උදිතෙ, ප්‍රසිද්ධ වූ; සාලෙ කුලෙ, මහා සාර කුලයෙහි; ජාතො, උපනිමි.

21. මහතා පරිවාරෙන, මහත් පිරිවරින් යුක්තව; වුද්ධිංච, වෘද්ධියටද; විඤ්ඤානං, නුවණැති බවටද, පතො, පැමිණියා වූ; අහං, මම; වාරිකං වරමානො, වාරිකාවෙහි හැසිරෙමින්; වරං, උතුම් වූ; ජෙනවනං, දෙවරම් වෙහෙරට; පතො, පැමිණියෙමි.

22. තද, එකල්හි; සහසියොහි, ශිෂ්‍යයන් හා සමඟ; නිසින්නං, වැඩහුන්නා වූ; සුගතං, (ගෞතම) සර්වඥයන් වහන්සේ; අද්දසං, දුටුවෙමි; චතුසච්චස්‍යකාසකං, චතුස්සත්‍ය ප්‍රකාශක වූ; මධුරං ධම්මං, මිහිරි වූ ධර්මය; අසොසං, ඇසීමි.

23. මධුරං, මිහිරි වූ; තං ධම්මං, ඒ ධර්මය; සුත්වාන, අසා; සාසනෙ, සර්වඥ ශාසනයෙහි; පබ්බජිත්වාන, පැවිදිව; අජරාමරං, ජරා මරණ රහිත වූ; සිනිභුතං, සිසිල් වූ; උත්තමං, උතුම් වූ; නිබ්බානං, නිර්වාණයට; පනො, පැමිණියෙමි.

24. තද, එකල්හි; සුදෙසිතං, මනාකොට දෙශනා කරන ලද; ධම්මං, ධර්මය; එක මුහුත්තං, එක මොහොතක්; මෙ, මා විසින්; සුතං, අසන ලදී; තෙන, ඒ ධර්ම ශ්‍රවණමය කුශලයෙන්; චතුරොපායෙ, සතර අපායෙහි; න ජාතො අමිහි, නූපන්නේ වෙමි (එබැවින්); භයං, බියක් නම්; කුතො, කොසින් ද; න, නැත්තේය.

25. කරං, අත; උක්ඛිප්‍ය, ඔසවා; වක්කාමි, කියන්නෙමි; මම, මාගේ; එකගිරං, එක වචනයක්; කරොථ, කරව්; මං, මා; උපමං කරිත්වාන, උපමා කොට; සාධුකං, මනාසේ; ධම්මං සුණාථ ඉති, ධර්මශ්‍රවණය කරව් යනුයි.

එවං ච පණ වත්වා, මෙසේ ද කියා වනාහි; සතෙත, සත්වයන්; ධම්ම සවණෙ, ධර්ම ශ්‍රවණයෙහි; නියොජෙසි, යෙදවුයේය.

26. ඉති, මෙසේ; තනුතරකාලං, ඉතා සවල්ප කාලයක්; සාධු, මනාකොට; ධම්මං, ධර්මය; සුණිත්වා, අසා; අධිගත, පැමිණෙන ලද්ද වූ; විභවානං, (දිව්‍ය මත්‍රණ) සම්පත් ඇත්තවුන්ගේ; ආනුභාවං, ආනුභාවය; සුණිත්වා, අසා; හො, පින්වත්නි; භව විභව සුඛං, භව සැප නිවන් සැප; පත්ථයන්නා, පතන්නාහු; කුසිතං, (කුශල කරණයෙහි) මැලිකම; ජහථ, දුරු කරව්; දුලභස්ස, දුර්ලභ වූ බුදුන්ගේ; දුලභං, දුර්ලභ වූ; ධම්මං, ධර්මය; සුණාථ, අසව්.

මිගඵද්දකස්සවත්ථුං, මුව වැද්දගේ කථා වස්තුව ; දුතියං, දෙවැන්නයි.

3. යහළුවන් තිදෙනාගේ කථාව

තිණණං ජනානං, ජනයන් තුන්දෙනාගේ; වන්දුමිහි, වස්තුවෙහි; අයං, මෝ තොමෝ; ආනුසුබිබි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. ජමබ්බදීපසමිං කිර, දඹදිව වනාහි; පුබ්බෙ, පෙර; මහානිදසො, මහත් වූ නියහක්; අහොසි, වූයේය; තද, එකල්හි; නිදස සුරියෙන, ග්‍රීෂ්ම සුයඝ්‍රියා විසින්; සකිරණ කරා, සිය රැස් නමැති අතින්; වාපී, වැටී; පොකබරණි, පොකුණු; නදී, ගංගා, ගිරිකඤ්ඤ, කඳු රැළි; නිජ්ඣධර, ගඟලැලි; ආදි වූ, මේ ආදියෙහි; උදකං, ජලය; නියෙසසං කන්වා, ඉතිරි නොකොට; පීතං ඉව, බිවාක් මෙන්; උදකෙ, ජලය; පරිකබ්ණො, සිඳුනු කල්හි; මච්ඡ කච්ඡපාදයො, මත්ස්‍ය කැස්බෑ ආදීහු; යෙභුයොන, බොහෝ සෙයින්; විනාසං, විනාශයට; පත්තා, පැමිණියාහු ය; අථ, එකල්හි; මහාරඤ්ඤ භූමියං, මහ වන බිමෙහි; රුක්ක තිණ ලතාදයො, ගස් තණවැල් ආදීහු; අනිච්ඡ, ඉතාම; මිලාතා ආභංසු, මලානික වූවාහුය; මග පකබ්නොපි, සිවුපාවෝ ද කුරුල්ලෝ ද; සමමාහිතත්තා, ග්‍රීෂ්මයෙන් අතිශයින් තැවුනාහු; පිපාසිකා, පිපාසයෙන් යුක්ත වූවාහු; මරිචිං, මිරිඟු දිය; තොයං ඉති, දිය යැයි; මඤ්ඤමානා, හඟිමින්; ඉතොචිතො ච, ඔබ මොබ; ධාවනතා, දුවන්නාහු; මහා දුක්ඛ ඥානා අහෙසුං, මහත් දුකට පැමිණියෝ වූහ.

2. තද, එකල්හි; එකො සුච පොතකො, එක් ගිරා පැටියෙක්; පිපාසිතො, පිපාසා ඇත්තේ; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තත්හි; පානීයං, පැත්; පරියෙසනො, සොයන්නේ; මහාරඤ්ඤ, මහ වනයෙහි; එකසමී පුනි පාදපෙ, එක් කුණු වූ ගසක; සට්ඨි රතනෙ, සැට රියනක් පමණ වූ; නරකාවාටෙ, නරා වළෙක්හි; පානීය ගතං, පැත් ගඳ; සාධිතවා, ආස්‍රාණය කොට; ලොහෙන, ලෝහයෙන්; පාතුං, (පැත්) බොත්ට; ඔතිණොණා, බැස්සේ; අභිපානෙන, බොහෝ කොට බීමෙන්; භාරො, බරවූයේ; තත්ථ එව, එහිම; පතිතවා, වැටී; උග්ගනතුං, උඩට එන්නට; නාසකබ්, නොහැකි වූයේය; අථ, නැවත; අපරෙ අපි, අන්‍ය වූද; සප්පො ච, සර්පයෙක් ද; මනුෂ්‍යො ච ඉති, මනුෂ්‍යයෙක් ද යන; දොජනා, දෙදෙනෙක්; තත්ථ එව, එහිම; පතිංසු, වැටුනාහු ය; සප්පා නාම, (දිව්‍ය) නාගයෝ නම්; විවෙකං, විවේකස්ථානයක්; ලද්ධා එව, ලැබම; අත්තං, ආත්මය

(- නම නාග වෙශය); විජහනි, අත්හරිත්; තසමා, එහෙයින්; අයං, මේ දිව්‍ය නාගරාජතෙම; විවෙකතං, විවේක බවක්; අලඞ්ඛා, නොලැබ; උග්ගතං, උඩට එත්ට; නාසකං, නොහැකි වූයේය; අනාලම්බතා, එල්ලීමට යමක් නැති හෙයින්; මනුෂ්‍යො අපි, මිනිසාද; ගොඩට එත්ට නොහැකි විය; තෙ, ඔවුහු; උග්ගතං, ගොඩනගිත්ට; අසකෙකානා, නොහැක්කාහු; මරණ භය භීතා, මරණ භයින් බිය පත් වූවාහු; අක්කමක්කං විභයෙනො, ඔබ මොබ හැසිරෙමින්; තත්ථ එව, එහිම; වසිං සු, විසුවාහු ය.

අථ, එකල්හි; බාරාණසීවාසිකො, බරණැස් වාසී වූ; එකො මනුෂ්‍යො, එක් මිනිසෙක්; වනං, වනයට; පට්ටො, පිටිසියේ; තපෙට්ඨ, එසේම; පාතියං, පැත්; පරියෙසමානො, සොයන්නේ; තං යානං, එතැනට; පත්ථා, පැමිණ; තෙ තයොපි, ඔවුන් තිදෙනාම; දිස්වා, දැක; කම්පමාන හදයො, කම්පා වූ සිත් ඇතිව; වලලියා, වැලිත්; පිටකං, පැසක්; බන්ධනවා, බැඳ; සිකකාය, උරියක; පකච්ඡිත්ථා, බහා; ඔතාරෙත්ථා, බස්වා; තෙතයොපි, ඔවුන් තිදෙනාම; උඩරි, උඩට ගත්තේය.

අථ, එකල්හි; තෙ, ඔවුහු; අනෙත, මොහු විසින්; අමහාකං, අපට; ජීවිතං, ජීවිතය; දින්නං ඉති, දුන්නේ යයි; සොමනස්සා, සතුටු සිත් ඇත්තාහු; තස්ස, ඔහුට; එවා, මෙසේ; ආනංසු, කීවාහුය; සාමි, සාමිනි; මයං, අපි; තුම්හෙ නිස්සාය, ඔබ නිසා; ජීවිතං ලභිමහ, දිවි ලදුම්හ; ඉතො පට්ඨාය, මෙතැන් පටන්; තවා එව, ඔබම; අමිහාකං, අපගේ; සභායකො, මිත්‍රයෙකි; මයං අපි, අපිද; තෙ, ඔබගේ; සභායා, මිත්‍රයෝය; අමිහාකං, අපගේ; වසනට්ඨානානි, වසන තැන්වලට; ආගන්තුකාමො ඉති, එන්නට කැමැති දැයි; වත්ථා, කියා හෙවත් විචාරා; තෙසු, ඔවුන් අතුරෙන්; තාව, පළමුකොට; සුව පොතකො, ගිරා පොතක තෙම; ආහ, මෙසේ කියේය.

3. සාමි, සාමිනි; බාරාණසීයං, බරණැස් නුවර; දකඤ්ඤා-ද්වාරෙ, දකුණු දෙරටුවෙහි; මහා නිග්‍රොධො, මහා නුග ගසක්; අත්ථි, ඇත; තත්ථ, එහි; අහං, මම; වසාමි, වසමි; තව, ඔබට; තථා රූපෙ, එබඳු වූ; කිවෙට්ඨාසනි, වැඩක් ඇති කල්හි; මම සන්තිකං, මා ළඟට; ආගමම, අවුත්; සුව ඉති, ගිරවායි; සඤ්ඤාකරොහි ඉති, ශබ්ද කරවයි; වත්ථා, කියා; මෙත්තිං, මිතුරු බව;

වීරං කන්වා, සවීර කොට; පක්කාමි, ගියේය; සප්පොපි, සර්පයාද; සමම, යහළුව; අහං, මම; තස්ස නිග්‍රොධස්ස එව, ඒ නුග ගසටම; අවිදුරෙ, නුදුරු තැනි; මහත්තං වමම්කං, මහා කුඹසක්; අත්ථී, ඇත; තත්ථ, එහි; වසාමි, වාසය කරමි; තව, නුඹට; අත්ථෙ, වැඩක්; සති, ඇති කල්හි; තත්ථ, එහි; ගත්තවා, ගොස්; දීඝ ඉති, දීඝී යයි; සද්දං, ශබ්ද; කරොති ඉති, කරවයි; වත්වා, කියා; තථා එව, එසේම; පක්කාමි, ගියේය; මනුස්සොපි, මිනිසාද; බාරාණසියං, බරණාස; අසුකාය නාම, අසවල් නම් වූ; වීථියා, වීථියෙහි; අසුකගෙනං, අසවල් ගෙයි; වසාමි, වාසය කරමි; තව, ඔබට; අත්ථෙ, වැඩක්; සති, ඇති කල්හි; මම සන්නිකං, මා සම්පයට; අගෙච්ඡ ඉති, එන්නැයි; වත්වා, කියා; පක්කාමි, ගියේය.

අථ, නැවත; අපරභාගෙ, මෑත කාලයෙහි; සො උපකාරකො පුරිසො, ඒ උපකාරී පුරුෂතෙම; අත්තනො, තමාට; කිච්චි, වැඩක්; සඤ්ඤානෙ, ඇති වූ කල්හි; මම, මාගේ; සභායානං, යහළුවන්ගේ; සන්නිකං, සම්පයට; ගමිස්සාමි ඉති, යන්නෙමියි (සිතා), සංකොතානුසාරෙන, (කියන ලද) සලකුණු අනුව; ගත්තවා, ගොස්; නිග්‍රොධ මූලෙ, නුගරුක මූල; ධීනො, සිටියේ; සුවස්ස, ගිරවාට; සද්දං අකාසි, හඬගැසුයේය; සුවපොතකො, ගිරවා; තං පුත්තවා, ඒ අයා; වෙගෙන, වහා; ආගත්තවා, අවුත්; තෙන සද්ධිං, ඔහු සමඟ; පටිසම්මොදිත්වා, පිළිසඳර කථා කොට; සමම, යහළුව; වීරෙන, බොහෝ කලකින්; ආගතො අසී, ආයෙහිය; ආගත කාරණං, ආ කරුණ; මෙ, මට; ආචිකඛ ඉති, කියව යි; ආහ, කියේය; සො පි, හෙතෙමේ ද; සමම, යහළුව; අහං, මම; ජීවිත්තුං, ජීවත් වන්න; අසකොකානෙහො, නොහැකි වන්නේ; පුත්ත දුරකෙ, අඹු දරුවන්; ඤාතීනං, නෑයන්ට; පටිපාදෙත්වා, භාරදී; තව සන්නිකං, ඔබ ළඟට; ආගතොමිති ඉති, ආයේ වෙමි යි; ආහ, කියේය; සුවපොතකො පි, ගිරවාද; සමම, යහළුව; මම සන්නිකං, මා සම්පයට; ආගච්ඡන්නෙන, ආවා වූ; තයා, ඔබ විසින්; කතං, කරන ලද්ද; සාධු, මැනවි; තයා, ඔබ විසින්; මම, මාගේ; ජීවිතං, ජීවිතය; දින්නං, දෙන ලදී; මයාපි, මා විසින් ද; තව, නුඹට; ජීවනොපායං, ජීවත් වීමට උපායක්; කාතුං, කරන්න; වට්ඨානි, වට්; අහං, මම; යාව, යමිනාක්; ආගච්ඡාමි, එමි ද; තාව, ඒ තාක්; එත්ථ, මෙහි; ථොකාං, මඳක්; විස්සාම ඉති, විඩා

හරුවයි; වන්ධා, කියා; ජීවනෝපායං, ජීවත් වීමට උපායක්; පරියෙසමානෝ, සොයමින්; පක්කාමි, ගියේය.

4. තසමිං සමයෙ කිර, එසමයෙහි වනාහි; බාරාණසී රාජා, බරණැස් රජතෙම; නගරනෝ, නුවරින්; නිකමම, නික්ම; සුසංහිත, මනාකොට සරසන ලද; උය්‍යානං, උයනට; පටිසිත්වා, පිටිස; සපරියෝ, පිරිස් සහිතව; කිලිත්වා, ක්‍රීඩාකොට; මජ්ඣන්තික, සමයෙ, මධ්‍යන්ත කාලයෙහි; සුචුල්ලිකං, මනාව පිළි ගිය; පඤ්ච පද්ම සංකප්පනං, පස් පිඤ්ඤමත් ගැටළු ගත්තා වූ; මධ්‍යල පොකරණං, මහල් පොකුණ; දිස්වා, දැක; නභායිකා කාමෝ, නානු කැමැත්තේ; සබ්බාහරණානි, සියලු අභරණ; ඔමුඤ්චිත්වා, මුදු; රාජපුරිසෙ, රාජ පුරුෂයන්ට; පටිපාදෙත්වා, භාරදී; නභායිකා, නාන්ට; ඔතරි, (පොකුණට) බැස්සේය.

තද, එකල්හි; සුව පොතකො, ගිරවා; තං යානං, එතැනට; පනො, පැමිණියේ; සාධනරො, අතු අතරෙහි; නිලිනෝ, සැගවුනේ; රාජපුරිසානං, රාජ පුරිසයන්ගේ; පමාදං, ප්‍රමාදයක්; දිස්වා, දැක; රඤ්ඤා, රජුගේ; මුත්තාහාරං, මුතුහර; ඩසිත්වා, ඩැහැගෙන; ආකාසං, අභසට; පක්කප්පිත්වා, පැන; වෙගෙන; වේගයෙන්; ආගන්ත්වා, අවුත්; අත්තනෝ, තමාගේ; සභායස්ස, යහළුවාට; දත්වා, දී; සමම, යහළුව; ඉමං, මෙය; අප්පමනො, අප්‍රමාදව; වලඤ්ඤා ඉති, පරිභෝග කරවයි; අද්ධි, දුන්නේය; තනො, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; තං, ඒ මුතුහර; ගහෙත්වා, ගෙන; ඉමං, මෙය; කුහිං, කොහි; පටිසාමෙස්සාමි ඉති, තැන්පත් කොට තබන්නෙමි දැයි; විනේතනො, සිතන්නේ; මම, මාගේ; එකො සභායකො, එක් යහළුවෙක්; අනෙතො නගරෙ, ඇතුළු නුවර; වසති, වසයි; තසමිං, එහි; ධම්මෙස්සාමි ඉති, තබන්නෙමි යි; විනේතවා, සිතා; යථාසංකතං, සලකුණු අනුව; උපගමම, එළඹ; තං, ඔහු; දිස්වා, දැක; පටිසන්ථාරං කත්වා, පිළිසඳර කපාකොට; සුව පොතකෙන, ගිරවා විසින්; කතං, කරන ලද; උපකාරං, උපකාරය; පකාසෙත්වා, ප්‍රකාශ කොට; ඉමං මුත්තාහාරං, මේ මුතුහර; සාධුකං, මනාකොට; ධම්මෙ ඉති, තබවයි; වන්ධා කියා; අද්ධි, දුන්නේය.

තං බණො, එකෙණෙහි; රාජා, රජතෙම; නභානො, ස්නානය කෙළේ; අනුලිනො, (සුවඳ විලවුන්) ගැල්වූයේ; ආහරණානි, අභරණ, පිලිවෙතනො, පළඳින්නේ; මුත්තාහාරං, මුතුහර; න

අදදස, නොදුටුවේය; තනො, ඉක්බිති; රාජ පුරියා, රාජ පුරුෂයෝ; අනෙකා ව, ඇතුළතද; බහි ව, පිටද; පරි ජනෙ, පිරිවර ජනයන්; උපපරිකඛිත්වා, පරික්ෂා කොට; මුත්තාහාරං, මුතුහර; අපසානෙනා, නොදක්නාහු.

5. යො, යමෙක්; මුත්තාහාරං, මුතුහර; පසානි, දකිද; තසා, ඔහුට; රාජා, රජතුමා, මහත්තං, මහත් වූ; යසා, සම්පත්; දසානිති, දෙන්නේ යයි; නගරෙ, නුවර; හෙරිංචරාපෙභ්වා, බෙර ගැස්වූහ; සො මිත්තදුභි, ඒ මිත්තද්වයෙන්ම; තං සුත්වා, ඒ අසා; එවා, මෙසේ; විනෙසා, සිතිය; අහං ව, මමත්; දුක්ඛිනො අමහි, දුගියෙක්ම; අහං, මම; මුත්තාහාරං, මුතුහර; රක්ෂො, රක්ෂා; රක්ෂාට; දසොත්ථා, දක්වා; සුබෙන, සැපයේ; වසෙයං, වසන්නෙමි නම්; යන්නුන, යෙහෙක; මෙ මට; එතෙන, මොහුගෙන්; කිං ඉති, කවර ප්‍රයෝජනයක් දැයි; තෙන, ඔහු විසින්; කතං, කරන ලද; තථා රූපං, එබඳු වූ; උපකාරං, උපකාරය; අසලලකෙතෙනා, නොසලකන්නේ; මහාමිත්තදුභි පුරියො, මහා මිත්තද්වය පුරුෂයා; රාජපුරියෙ, රාජපුරුෂයන් වෙත; උපසාධාමම, එළඹ; මුත්තාහාරං, මුතුහර; අත්තනො සන්නිකෙ, තමා සම්පයෙහි; ධර්ම භාවං, තැබූ බව; කපෙසි, කීවේය; හෝ, පින්වන්නි; එකො පුරියො, එක් පුරුෂයෙක්; මුත්තාහාරං, මුතුහර; මම සන්නිකෙ, මා සම්පයෙහි; ධර්මෙසි ඉති, තැබී යයි (කිය); අසප්පුරිය සංසග්ගො, අසත්පුරුෂ සම්බන්ධය; එවාහි, මෙබඳු මැයි; තථාහි, ඒ එසේමැයි.

6. යථා, යම් සේ; මධුබිරොදසිංහවතා, මීපැති, කිරිදිය ඉසීමෙන්; සංවඩ්ඪිනො, මනා කොට වඩන ලද්ද වූ; නිමෙඛා, කොසඹ ගස; මධුරං, මිහිරි බවට; න යාති, නොයයි; අසනං, අසත්පුරුෂයන්ට; කතං, කරන ලද; උපකාරං, උපකාරය; තං ඉව, එමෙහි.

7. සීසෙන, හිසින්; උදකං, ජලය; ආදය, ගෙන අවුත්; වඩ්ඪිනො අපි, වඩන ලද්ද වූ; නුභිතරු, දළක් ගස; මධුරං, මිහිරි රසයට; න යාති, නොයයි (එසේම); අසනං, අසත්පුරුෂයන්ට; කතං, කරන ලද; උපකාරං, උපකාරය; තං ඉව, එබඳුයි.

8. නිවං, නිතර; බිරොද පානෙන, කිරිදිය පෙවීමෙන්; වඩ්ඪිනො, වඩනා ලද; ආසිච්ඡො, සර්ප තෙම; යථා, යම්සේ;

විසං එව, විෂයක්ම; පරිවතෙකි, පරිවර්තනය කෙරේද; නිවොපකරාකං, නිවයාට කළ උපකාරයත්; තථා, එබඳුයි.

9. යථා, යම් සේ; අත්තනා, තමා විසින්; කතො, කරන ලද; අග්ගි, ගින්න; සීතලං, සිහිල් බවක්; බලු, ඒකාන්තයෙන්; න දදෙ, නොදෙන්නේද; තථා, එසේම; නිවෙ, නිවයා කෙරෙහි; කතං කාරං, කරන ලද උපකාරය තෙම; අග්ගි ඉව, ගින්න මෙන්; තනුං, ස්වකීය ශරීරය හෙවත් තමාම; දහනෙ, දවයි.

10. තසමා, එහෙයින්; භාව භාවෙන, අදහස් විලස ස්වභාව වශයෙන්; බුද්ධියා, නුවණින්; උපපරික්කිපිතවා, සමීපව පරීක්ෂා කොට; ජත්තුහි, සත්වයන් සමඟ; මෙතනි, මිත්‍ර භාවය; කාතබ්බො, කටයුතුයි; අමිත්තො, මිත්‍රයන් නැත්තේ; සුඛං, සැපයක්; න ලහනෙ, නොලබයි.

11. අථ, එකල්හි; තස්ස මිත්ත දුභීතො, ඒ මිත්‍රද්‍රෝහියාගේ; වචනෙන, වචනයෙන්; රාජපුරිසා, රාජපුරුෂයෝ; මුත්තාහාරං ව, මුතුහර ද; තං ව, මුහුද; ගහෙතවා, ගෙන; සහණ්ඩකං, බඩු සහිත වූ; පුරිසං, පුරුෂයා; දසොසුං, (රජහට) දැක්වූහ; අථ, එකල්හි; රාජා, රජතෙම; සහණ්ඩකං, බඩු සහිත වූ; වොරං, සොරා; දිස්වා, දැක; කුඨො, කිපුනේ; ඉමං, මොහු; තෙතවා, ගෙන ගොස්; දකඛිණදොරෙ, දකුණු වාසල් දෙරෙහි; ජීවසුලෙ, දිවස් හුල; උත්තාසෙථ ඉති, උල තබවී යයි; ආණාපෙසි, අණ කෙළේය; රාජපුරිසා, රාජ පුරිසයෝ; කස්ස, ඔහුට; රාජාණං කරොත්තා, රාජාණුව කරන්නේ; අගමංසු, (වධක භූමියට ගෙන) ගියාහුය; තෙහි, ඔවුන් විසින්; නියමානො, ගෙන යනු ලබන්නා වූ; පුරිසො, පුරුෂතෙම; දකඛිණදොරා, දකුණු වාසල් දෙරෙන්, නිකම්ම, නික්ම; සස්ස සහායං, සර්ප මිතුරා; සරිතවා, සිහිකොට; එතස්ස, මොහුගේ; සන්තිකා, සමීපයෙන්; කිංඤ්චි යොත්ථිං, කිසියම් යහපතක්; භවෙය්‍ය, වන්නේ නම්; අප්පෙව නාම ඉති, ඉතා යෙහෙකැයි (සිතා); පුබ්බෙ, පෙර; වුත්ත, කියන ලද; සංකිතානුසාරෙන, සලකුණු අනුසාරයෙන්; වම්මිකං, කුඹස; දිස්වා, දැක; සම්ම දීඝ ඉති, යහළු දීඝී යයි; සඤ්ඤං අකාසි, ශබ්ද කෙළේය.

12. සො, ඒ නා රජතෙම; වම්මිකා, කුඹසින්; නිකම්ම, නික්ම; තථා, එසේ; නියමානං, ගෙනයනු ලබන; තං, ඒ පුරුෂයා; දිස්වා, දැක; සංවිග්ගො, කලකිරුණේ; දුක්ඛස්සන්තො, දුක්ඛ

පැමිණියේ; මෙ, මාගේ; සභායසා, යහළුවාට; අජ්, අද; අවසායෙන, අවශ්‍යයෙන්ම; උපතථං හවිතුං, උපකාර වන්නට; වට්ඨකිති, වටියයි; තං, ඔහු; සමසායෙතවා, අස්වසා; අත්තභාවං, (නාග) ආත්ම භාවය; විජහිතවා, අත්හැර; අක්කතර වෙසෙන, එක්තරා වේශයකින්; රාජ පුරිසෙ උපසංකමම, රාජ පුරුෂයන් කරා එළඹ; ඉමං පුරිසං, මේ පුරුෂයා; මුහුත්තං, මොහොතකට; මා මාරෙට් ඉති, නොමරවී යයි; දුග්ගාචතවා, දැඩිව කියා; සො, ඒ නා රජතෙම; මුහුත්තෙන, මොහොතකින්; රක්කො, රජුගේ; අග්ග මහෙසියා, අගමෙහෙසිය; වසනට්ඨානං, වසන තැනට; ගත්තවා, ගොස්; සසා වණේණන, සර්ප වේශයෙන්; දෙවිං, දේවිය; ඩසිතවා, දෂ්ට කොට; තාය, ඇ; විසෙන, විෂයෙන්; මුවජිත කාලෙ, මුර්ඡා වූ කල්හි; මනුසා වණේණන, මිනිස් වෙසින්; වජ්ඣසානෙන, වධයට පැමිණි පුරුෂයෙකු; විසොසධං, විසම බෙහෙතක්; ජානාතී ති, දැනී යයි; වතවා, කියා; තං බණේ එව, එකෙණෙහි ම; සභායසා, යහළුවාගේ; සත්තිකං, සම්පයට; ගත්තවා, ගොස්; රක්කො, රජු විසින්; තව පකෙකාසිත කාලෙ, තා කැඳවූ කල්හි; ගත්තවා, ගොස්; උදකප්පසනෙන, දිය පතකින්; දෙවියා, දෙවියාගේ; සරිරෙ, ශරීරයෙහි; පහරිතවා, ගසා; නිබ්බිසං කරොට් ඉති, විස නැති කරවී යයි; වතවා, කියා; පකකාමී, ගිණිය.

අට, එකල්හි; රාජා රජතුමා; විසවෙජ්ජ, විෂ වෛද්‍යයන්; පරියෙසනො, සොයන්නේ; තං පවත්තං, ඒ ප්‍රවෘත්තිය; සුතවා, අසා; වජ්ඣසානං, වධයට නියම වූ පුරුෂයා; ආනෙට් ඉති, ගෙන එවයි; ආණාපෙතවා, අණකොට (ගෙන්වා); දෙවිං, දේවිය; නිබ්බිසං කරොති ඉති, විස නැති කරවයි; ආහ, කීයේය; සො, හෙතෙම; නාගරාජෙන, නා රජු විසින්; වුත්ත නයෙන, කියන ලද ක්‍රමයෙන්; නිබ්බිසං අකාසී, විස නැති කෙළේය; සා, ඒ දේවතොමෝ; සුඛිතා, සුවපත් වූවා; අරොගා, නිරෝගී වූවා; අහොසී, වූවාය; රාජා, රජතුමා; තං දිසවා, ඒ දැක; තුට්ඨා, සතුටු වූයේ; තසා, ඔහුට; බෙත්ත වත්ථු යාන වාහනාදී දුනෙන, කෙත්වත් යාන වාහනාදිය දීමෙන්; මහා සකකාරං අකාසී, බොහෝ සත්කාර කෙළේය; අට, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; රාජානං උපසංකමම, රජු කරා එළඹ; අත්තානං කතං, තමා විසින්; කරණ ලද; සබ්බං, සියල්ල; පකාසෙසී, ප්‍රකාශ කෙළේය; තෙන, එහෙයින්; වුත්තං, කියන ලදී.

13. මහා රාජ, මහරජ; අහං, මම; එකද, එක දවසක්; කෙනවි කමෙන්, කිසියම් වැඩකට; වහං, වනයට; ගතො, ගියේ; මහාවාටෙ, මහ වළක; පතිතං, වැටුණු; සුවපොතකං, ගිරවෙකු; අද්දසං, දුටුවෙමි.

14. අථ, නැවත (එහිම); උරගං, නාගයෙකු ද; මනුස්සංච මිනිසෙකු ද දුටිමි; දුක්ඛස්සනෙහි, දුක්ඛ පැමිණියා වූ; බුද්ධපරෙ, බඩසයින් පෙළනා වූ (මුත්); අහං, මම; කරුණාය, කරුණාවෙන්; උක්ඛිපිං, ඔසවා ගොඩ තැබිමි; තද, එකල්හි; තෙ තයො, ඒ තිදෙනා; මෙ, මට; අවොචුං, (මෙසේ) කීවාහුය.

15. තුචං, තුඹ; අමනාකං, අපගේ; ජීවං, ජීවිතය; අද්ධි, දුන්නෙහිය; නො, අපට; උපකාරො අසී, උපකාර වූයෙහිය; තච, තුඹට; කිට්ඨෙ, වැඩක්; සමුස්සනෙන, උපන් කල්හි; අමනාකං අපගේ; සන්නිකං, සම්පයට; එහි, එතු මැනවි.

16. එවං, මෙසේ; තෙහි, ඒ තිදෙනා විසින්; පචුක්ඛො, කියන ලද්ද වූ; අහං, මම; සුව සන්නිකං, ගිරවා සම්පයට; අගඤ්ථිං, ගියෙමි; තෙන, ඒ ගිරවා විසින්; කතුපකාරො, කරන ලද උපකාර ඇති; අහං, මම; මනුස්සස්සාපි, මිනිසාගේ ද; සන්නිකං, සම්පයට ගියෙමි.

17. තෙන, ඒ මිනිසා කරුණකොටගෙන; අහං, මම; මරණස්සනො, මරණයට නියම වූයේ; උරගාධිපං, නා රජ; අද්දසං, දුටුවෙමි; සො, ඒ නා රජතෙම; මස්හං, මගේ; ජීවිතං අද්ධි, දිවි රැක දුන්නේය; විපුලං, මහත් වූ; ධනං, ධනය ද; අලභං, ලබන ලදී.

18. නරාධිප, නර ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජාණෙනි; සුජනො, සත්පුරුෂ තෙම; බුද්ධකො ඉති, කුඩා එකෙකැයි; න අවමන්තබ්බො, අවමන් නොකට යුතුයි; සුවො ච, ගිරා තෙමේද; උරගොච, සර්ප තෙමේද (යන); එතෙ, මේ දෙදෙනා; මිත්ත ධමෙම, මිත්‍ර ධර්මයෙහි; පතිට්ඨිතා, පිහිටියාහුය.

19. කාරණඤ්ඤ, කාරණා දන්නා වූ; අමිහෙහි, අප හා; සමජාතිනො, සමාන ජාති ඇති; එසො මනුස්සො, මේ මනුෂ්‍ය තෙම; කතුපකාරො, (මා විසින්) කරන ලද උපකාර ඇත්තේ; එවමපි, මෙසේත්; දිසො ජානො, (මට) සතුරු වූයේය; නරාධමො, අධම මනුෂ්‍යයෙක් (වූයේය.)

20. දෙව, දෙවියන් වහන්ස; අකසමා, නිකරුනේ; කුසුන්ති, කිපෙත්; අනිමිත්තනො, නිෂ්කාරණයේ; පසිදනති, පහදිත් (යන); එතං, මෙය; අවිජානනං, (කාරණා කාරණා) නොදන්නා වූ; බාලානං, අඥාන වූ; අසාධුතං, අසත්පුරුෂයින්ගේ; සීලංහි, සංභාවය මැයි.

21. මහාරාජ, මහරජතුමනි; කෙවි මනුසාසාපි, කිසියම් මිනිස්සුද; ටෙ, ඒකාන්තයෙන්; න විසාසියා, විශ්වාස කටයුත්තෙන් නොවෙන්; අජිමිහ මනසා, සෘජු වූ සිත් ඇති; අසඨා, කෙරුවක නොවූ; නිරව්භානාපි, නිරිසන්තුන්; විසාසියා හොත්ති එව, විශ්වාස කටයුතු වෙත් මැයි.

22. එවං, මෙසේ; සො, ඒ පුරුෂනෙම; අත්තනො, තමාගේ; පවත්නං, ප්‍රවෘත්තිය; කට්ඨෙසි, කිසියෙකු; රාජා, රජ තෙම; තං පුත්ථො, ඒ අසා; පසන්නො, පැහැදුනේ; ඉමස්ස පුරිසස්ස, මේ පුරුෂයා හට; මහත්තං, මහත් වූ; ගෙහං, ගෙයක්; කත්ථො, කොට; මහාපරිහාරං, මහත් පෙළහර; කරොථ ඉති, කරව් යයි; ආණාපෙසි, අණ කෙළේය; සො පන, හෙතෙම වනාහි; මය් හං මට; ගෙහං, ගෙයක්; නිග්‍රොධස්ස ට, නුග ගසට ද; චම්මිකස්ස, තුඹසට ද; අත්තරෙ, අතර; කරොථ ඉති, කරනු මැනවැයි; වත්ථො, කියා; තථා, එසේ; කාරෙත්ථො, කරවාගෙන; තත්ථ, එහි; වසන්නො, වාසය කරන්නේ; රාජ්‍යපට්ඨානං, රාජ සේවය; කරොන්නො, කරන්නේ; තෙහි සභායෙහි සද්ධිං, ඒ යහළුවන් සමඟ; සමොදමානො, සතුටු වන්නේ; යාවජිවං, දිව් ඇතිනාක්; වසිත්ථො, වැස; ආයුපරියොසානෙ, ආයු කෙළවර; තෙහි සද්ධිං, ඔවුන් සමඟ; යථා කමං, කම් වූ පරිදි; ගතොති, මිය පරලොච ගියේය.

23. ඉති, මෙසේ; අභිගතොවා, ශරීරයෙන් ද; ධනම්හා, ධනයෙන් ද; පතිත සුඛම්හා, පිරිහුණු සැපයෙන් ද යුතු; සඛානං, යහළුවන්ට; මිත්තා, මිත්‍රයෝ තුමු; පරම පතිට්ඨාගොත්ති, අති උතුම් පිහිටාධාර වෙන්; හො, පින්වත්නි; විරහිත සඛානං, මිත්‍රයන් නැත්තවුන්ට; යස්මා, යම් හෙයකින්; අභිවුද්ධිං, අභිවෘද්ධියක් නැති, නැද්ද; (තස්මා, එහෙයින්;) මිත්තවත්තා, මිත්‍රයන් ඇත්තේන්ට; මහභූතං, මහත් වූ; කුසල ධම්මං, කුසල් දහම්; චිතථ, රැස් කරව්.

තිණ්ණං ජනානං වත්තුං තතියං.

යහළුවන් තිදෙනාගේ කථා වස්තුව තුන්වැන්නයි.

4. බුද්ධෙතියගේ කථාව

බුද්ධෙතියා, බුද්ධෙතියගේ; වත්සුමිති, වස්තුවෙහි; අයං, මෝ; ආනුපුබ්බි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. පුබ්බෙ, පෙර; ජමබුද්දිපෙ කිර, දඹදිව වනාහි; පාටලී පුත්ත නගරෙ, පැළලුප් නුවර; සත්තාසීතිකොටි නිහිත ධනං, අසු සත් කෙළක් නිදන් කළ ධනය ඇති; එකං සෙට්ඨි කුලං, එක් සිටුකුලයක්; අහොසි, විය; තස්ස සෙට්ඨිනො පන, ඒ සිටාණන්ට වනාහි; නාමෙන, නමින්; බුද්ධෙති නාමා, බුද්ධෙති නම් වූ; එකා එව ධිතා, එකම දුවක්; අහොසි, වූවාය; තස්සා, ඇට; සත්තා වස්සික කාලෙ, සත් හැවිරිදි කාලයෙහි; මාතා පිතරො, මවුපිය දෙදෙනා; කාලං අකංසු, කළුරිය කළහ; තස්මිං කුලෙ, ඒ කුලයෙහි; සබ්බං සාපතෙය්‍යං, සියලු සම්පත්; තස්සායෙව අහොසි, ඇයටම වූයේය; සා කිර, ඕ තොමෝ වනාහි; අභිරූපා, මනා රූ ඇත්තිය; පාසාදිකා, දුටුවත් සතුටු කරවන්නා වූ; පරමාය, උතුම්; වණ්ණ පොකරිතාය. වණ්ණ සෞන්දර්යයෙන්; සමන්තාගතා, සමන්විත වූවා; දෙවච්ඡර පටිභාගා, දිව්‍යාභිගතාවක් සමාන වූවාය; පියාව, දුටුවත් ප්‍රිය කරන්නියක්ද; මනාපා, මන වඩන්නියක් ද; අහොසි, වූවාය; සඤ්ඤා, ශ්‍රද්ධා ඇත්තිය; පසන්නා, රත්නත්‍රයෙහි පැහැදිලි ඇත්තී; රත්නත්‍රයමාමිකා, කෙරුවත් කෙරෙහි ඇලුම් ඇත්තී; පටිවසති, වාසය කරයි.

තද, එකල්හි; තස්මිං නගරෙ, ඒ නුවරෙහි; සෙට්ඨි, සෙනාපති, උපරාජාදයො, සිටු, සෙනෙවිරත්, යුවරජ ආදීහු; අත්තානං, තමන්ට; තස්සා, ඇගේ; පාදපරිවාරකත්තං, භාය්‍යාභාවය; කාමයමානා, කැමති වන්නාහු; පණ්ණාකාරෙහි සඤ්ඤා, පඩුරුත් සමඟ; මත්‍රසො, මිනිසුන්; පෙසෙසුං, යැව්වාහුය; සා, ඕ තොමෝ; තං සුත්වා, ඒ අසා; විනෙකසි, (මෙසේ) සිතුවාය; මය්‍යං, මගේ; මාතා පිතරො, මවුපියෝ; සබ්බං විභවං, සියලු සම්පත්; පහාය, හැර; මතා, මළාහුය; මයා අපි, මා විසින්; තථා, එසේ; න ගන්තබ්බං, නොයා යූතුය; මෙ, මට; පති කුලෙන, සැම කුලයෙන්; කිං, කවර ප්‍රයෝජන ද; කෙවලං, හුදෙක්; විත්ත විනාසාය, වස්තු විනාසය පිණිස; භවති, වේ; මයා පන, මා විසින් වනාහි; ඉමං ධනං, මේ ධනය, බුද්ධසාසනෙයෙව, බුද්ධශාසනයෙහිම; නිදහිතුං, නිදන් කරන්නට; වට්ඨති, වටී යයි; විනෙත්වා ච පන, සිතා ද

වතාහි; මඤ්ඤා, මට; පතිකුලෙන, ස්වාමී කුලයෙන්; න අනෙවා ඉති, වැඩක් නැතැයි; තෙසං, ඔවුන්ගේ වචනය; පටිකම්පි, ප්‍රතික්ෂේප කළාය; සා, ඕනෙමෝ; තනො පට්ඨාය, එතැන් පටන්; මහා දුතං, මහ දන්; පවතෙනති, පවත්වන්නී; සමණ බ්‍රාහ්මණො, මහණ බමුණන්; සත්තප්පෙසි (ආහාර පානාදියෙන්) සත්තර්පණය කළාය; තෙන, එහෙයින්; එතථ, මෙහි (ගාථා එයි.)

2. තස්සා, ඇයගේ; සරං, ගෙය; චතුර්ථසායාන, සිවු දිගින් ආවා වූ; ජිත්තජානං, බුද්ධ පුත්‍රයන්ට; අපානභුතං ආසි, පැන් හලක් මෙන් වූයේ විය; යදිච්ඡිකප්පව්වය ලාභහෙතු, කැමති කැමති ප්‍රත්‍යය ලැබීමට හේතු වූ; මහානුභාවො, මහත් ආනුභාව ඇති; දෙවද්දුමො ඉව ආසි, කප්පුකක් මෙන් ද වී.

3. තස්සා, ඇගේ; තස්මිං, ඒ නිවාසයෙහි; පුප්පුපභාරාදි, පුෂ්ප පූජාදිය ඇති; විතාන, උඩු වියනින්; අලංකතා, අලංකාර වූද; පදීප, (දල්වන ලද) පහනින්ද; පඤ්ඤාතන, පණවන ලද; සුභ ආසනාවලී, යහපත් ආසන පෙළ ඇති; වර දනසාලා, උතුම් දන්සැල් තෙම; සුඛාසනාසීන, සැප අසුන් හි වැඩ හුන්; වසීහි, තපස්වීන් කරණකොටගෙන; අලංකතා ආසි, අලංකාර වී.

4. සුධොත භතථා, (දන් දෙනු පිණිස) මනාව සේදූ අත් ඇති; සුචි, පිරිසිදු වූ; පුඤ්ඤචිත්තා, පින් සිත් ඇති; සද, හැම කල්හි; ආදරා, ආදරයෙන්; රක්ඛිත, රකින ලද; පඤ්චසීලා, පන්සිල් ඇත්තා වූ; කරුණාගුණශා, කරුණා ගුණයෙන් අග්‍ර වූ; බුද්ධෙති නාමා, බුද්ධෙති නම් වූ (ඒ කුමාරිකා තෙමෝ); පසන්ථං, පසස්නා ලද; මහා දුතවරං, උතුම් වූ මහා දුතයක්; අද, දුන්නිය.

5. අථ, ඉක්බිති; අපරභාගෙ, මෑත කාලයෙහි; එකො අස්ස වාණිජො, එක් අස් වෙළෙන්දෙක්; අස්ස වණිජ්ජාය, අසුන් වෙළෙඳුම පිණිස; පුබ්බන්තාපරන්තං, පෙරදිගින් අපරදිගට; ගච්ඡන්තො, යන්නේ; ආගමම, අවුත්; ඉම්ඤ්ඤා ගෙහෙ, මැයගේ ගෙයි; නිවාසං ගණ්හි, නවාතැන් ගත්තේය; අථ, එකල්හි; සො වාණිජො, ඒ වෙළෙඳු තෙම; තං, ඇ; දිස්වා, දැක; ධීතු සිනෙහං, දුහිතෘ සෙනෙහස; පතිට්ඨාපෙත්වා, පිහිටුවා; ගන්ධමාලා වන්දනාලංකාරාදීහි, සුවඳ මල් වන්දනාලංකාරාදියෙන්; තස්සා, ඇයට; උපකාරකො හුන්වා, උපකාර කරන්නෙක් වී; (එතැනින්) ගමන කාලෙ, යන කාලයෙහි; අමම, මැණියෙහි; එතෙසු අස්සෙසු, මේ අශ්වයන් අතුරෙන්; තව,

නුඹට; රුවවනකං කැමති; අස්සං, අශ්වයෙකු; ගණනාහි ඉති,
ගනුවයි; ආහ, කියේය; සාපි, ඕනෙමෝ ද; අස්සො, අශ්වයන්;
ඕලොකෙත්වා, බලා; එකං සිත්ථව පොතකං, එක් සෙත්ථව
පැවියෙකු; දිස්වා, දැක; එතං, මේ අශ්වයා; මෙ, මට; දෙහි ඉති,
දෙව යි; ආහ, කීවාය.

වාණිජො, වෙළෙඳ නෙම; අමමා, මැණියෙහි; එසො සිත්ථව
පොතකො, මේ සෙත්ථව පොතකයෙකි; අස්සමත්තා හුත්වා,
අප්‍රමාදව; පටිජග්ගාහි ඉති, පෝෂණය කරවයි; වත්වා, කියා; තං,
ඒ අස්ස පැවවා; පටිපාදෙත්වා, භාරදී; අගමාසි, ගියේය; සා පි,
ඕනෙමෝ ද; තං, ඒ සෙත්ථව අස්සපැවියා; පටිජග්ගමානා,
පෝෂණය කරන්නී; ආකාසගාමී භාවං, අහසින් යන බව; ඤත්වා,
දැන; සමමා, මනාකොට; පටිජග්ගන්ති, පෝෂණය කරන්නී.

එවං, මෙසේ; විනෙකසි, සිතිය; මෙ, මා විසින්;
පුඤ්ඤකරණස්ස, පින් කිරීමට; සහායො, යහළුවෙක්; ලඛො,
ලබන ලද්දේය; සමාරං, මාරයා සහිත වූ; මාරබලං, මර සෙනහ;
විධමෙත්වා, විනාශ කොට; බුද්ධ භුතස්ස, බුදු වූ; භගවතො,
භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; ජයමහා බොධි භූමිං, ජය ශ්‍රී මහා
බොධි භූමියට; මෙ, මා විසින්; අගත පුබ්බා, නොගිය විරූය;
අහං, මම; තත්ථ ගන්ත්වා, එහි ගොස්; භගවතො, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ; ජය මහා බොධිං, ජය ශ්‍රී මහා බොධිය; වන්දෙය්‍යං,
වදින්නෙමි නමි; යන්නුන ඉති, ඉතා යෙහෙකැයි; විනෙත්වා,
සිතා; බහු රජත සුවණ්ණමාලාදයො, බොහෝ රත් රිදී මල්
ආදිය; කාරාපෙත්වා, කරවාගෙන; එක දිවසං, එක් දවසක්;
අස්සං අභිරුක්ඛා, අස්ස පිට නැගී; ආකාසෙන, අහසින්; ගන්ත්වා,
ගොස්; බොධි මාලකෙ, බෝ මළුවෙහි; ධුත්වා, සිට; අය්‍යා,
ආයතියන් වහන්සේලා; සුවණ්ණ මාලා, රත් මල්; පුජෙත්වා, පුදන්ට;
ආගච්ඡන්තු ඉති, වඩිත්වායි; උගෙඤ්ඤාසෙසි, හඬගැවාය; තෙන,
එහෙයින්; එත්ථ, මෙහි; (ගාථා එයි.)

6. යතො පට්ඨාය, යම් අවස්ථාවක පටන්; අහං, මම; බුද්ධ
සාසනෙ, බුදුසසුන්නි; සුද්ධමානසා, පිරිසිදු සිත් ඇත්තීව; පසන්නා,
පැහැදුනිමි ද; තෙන සචේත, ඒ සත්‍යය කරණකොට ගෙන;
මම, මට; අනුග්‍රහ බුද්ධියා, අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන්.

7. සමුද්ධ පුත්තා, සර්වඥ පුත්‍ර වූ; අරියසාවකා, ආයතී
ශ්‍රාවකයෝ; ආගච්ඡන්තු, වඩිත්වා; බොධිං, ශ්‍රී මහා බෝධිය;

නමස්සනතු, නමස්කාර කෙරෙත්වා; සාධුකං මනාකොට; සොණණමාලාහි, රත් මලින්; පූජෙනතු, පුදන්වා.

8. සීහලවාසිනෝ, ලක්ඛි වාසී වූ; බහු අය්යා, බොහෝ ආය්යීයන් වහන්සේලා; තං වචනං, ඒ වචනය; සුඛවා, (දිව කණින්) අසා; නභසා, අභසින්; තඤ්ච, එහි; ආගමම, අවුත්; වන්දිංසු ච ඉති, (ශ්‍රී මහා බෝධිය) වැන්දහුය.

9. තතොප්පභුති, එතැන් පටන්; සා කුමාරිකා, ඒ කුමාරි තොමෝ; බුධ සාසනෙ, බුදු සසුන් හි; අතීච, ඉතාම; පසන්නා, ප්‍රසන්න වූවා; නිච්චං එව, නිතරම; අස්සමභිරුක්ඛ, අසු පිට නැගී; ආගන්ත්වා, අවුත්; අරියෙහි සද්ධිං, ආය්යීයන්, වහන්සේලා සමඟ; පුට්ඨණ්ණමාලාහි, රත් මලින්; මහා බෝධිං, ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය; පූජෙත්වා, පුද; ගච්ඡති, යත්තිය.

අථ, එකල්හි; පාටලීපුත්තනගරොපවතෙ, පැළලුප් නුවරට සමීප වනයෙහි; වනචරා, වැද්දෝ; අභිණං, නිරන්තරයෙන්; ගච්ඡන්තියා ච, යන්නා වූද; ආගච්ඡන්තියා ච, එන්නා වූ ද; තස්සා, ඇගේ; රූප සම්පන්නිං, රූප සම්පන්නිය; දිස්වා, දැක; මහාරාජ, මහ රජතුමනි; එව රූපා, මේ ආකාර වූ; කුමාරිකා කුමරියක්; අස්සං ආරුක්ඛ, අසෙකු පිට නැගී; ආගන්ත්වා, අවුත්; නිබඳ්ධං, නිතර; වන්දිත්වා, වැද; ගච්ඡති, යයි; දෙවස්සා දෙවයන් වහන්සේට; අග්ගමහෙසී භවිතුං, අගමෙහෙසියක් වන්නට; අනුරූපා ඉති, සුදුසු යයි; රක්ඛො, රජු හට; කපේස්සං, කීවාහුය; රාජා, රජතෙම; තං සුඛවා, ඒ අසා; භණ්ණෙ සගයෙති; තෙනහි, එසේ වී නම්; තං කුමාරිං, ඒ කුමාරිකාව; ගණ්හථ ගතිවී; මම, මාගේ; අග්ගමහෙසීං කරොමි ඉති, අගමෙහෙසුන් කෙරෙමියි; පුරිසෙ, රාජපුරුෂයන්; පයොජෙසි, යෙදවිය; තෙන, ඒ රජු විසින්; පසුත්තං, යොදන ලද; පුරිසා, පුරුෂයෝ; බෝධි පූජං කත්වා, බෝධි පූජා කොට; ආගච්ඡන්තිං එන්නා වූ; (කුමාරිකාව) ගණ්හාම ඉති, අල්වා ගනිමු යි; තඤ්ච තඤ්ච, ඒ ඒ තන්හි; නිලීනා, සැහවුනාහු; ගහණ සඡා, අල්වා ගැනීමට සුදුනම්වා; අධිංසු, සිටියාහුය.

10. තද, එකල්හි; සා කුමාරිකා, ඒ කුමාරිකා තොමෝ අස්සං අභිරුක්ඛ, අසුපිට නැගී; මහා බෝධි මණ්ඩං, මහ බෝ මැඩට; ගන්ත්වා, ගොස්; විතරාගෙහි සද්ධිං, රහත්වහන්සේලා සමඟ; පුප්ඵපූජං කත්වා, මල් පූජා කොට; වන්දිත්වා, වැද; නිවත්ති, නැවතුනාය.

අථ, එකල්හි; කෙසු, ඒ රහතන් වහන්සේලා අතුරෙන්; ධම්මරක්ඛිතයෝ නාම, ධම්මරක්ඛිත සථවිර නම් වූ; එකො, එක් සථවිර නමක්; තසු, ඇට; එවං, මෙසේ; ආහ, කිය; භගිනි, නැගණියනි; අනතරාමගෙහ, අතරමහ; තං, තී; ගණ්හිකුකාමා, අල්වාගනු කැමැත්තා වූ; වොරා, සොරු; නිධානති, සිටිත්; අසුකධානං, අසවල් තැනට; පච්චා, පැමිණ; අප්පමනනා, පමා නොවී; සීඝං, වහා; ගච්ඡ ඉති, යනු මැනවි; සා අපි, මී තොමෝ ද; ගච්ඡන්ති, යන්නී; තං ධානං, ඒ ස්ථානයට; පච්චා, පැමිණ; වොරෙහි, සොරුන් විසින්; අනුබන්ධිතා, ලුහුබදින ලද්දේ; අසුසු, අශ්වයාට; පණ්හියා, විලඹින්; සංඤ්ඤා කච්චා, සත් කොට; පකකාමී, ගිණිය; වොරා, සොරු; පච්ඡතො, පසුපස්සෙන්; අනුබන්ධිංසු, ලුහුබැන්දාහුය; අසුසා, අශ්ව තෙම; වෙගං, වේගය; ජනෙච්චා, උපදවා; ආකාසං, අහසට; උලලච්චි, පැත්තේය; කුමාරිකා, කුමාරිකා නොමෝ; වෙගං, වේගය; සන්ධාරෙකුං, උසුලන්ට; අසකකාන්ති, නොහැකි වන්නී; අසුසු, අශ්වයාගේ; පිට්ඨිකො, පිටින්; පරිගලිච්චා, ගිළිහී; පතනති, වැටෙන්නී; පුත්ත, දරුව; මයා, මා විසින්; කත උපකාරං, කළ උපකාරය; සර ඉති, සිහි කරවයි; ආහ, කීවාය; සො, ඒ අශ්වතෙම; පතනති, වැටෙන්නිය; දිසවා, දැක; වෙගෙන, වේගයෙන්; ගන්චවා, ගොස්; පිට්ඨියං, පිටෙහි; නිසීදුපෙච්චා, හිඳුවාගෙන; ආකාසකො, අහසින්; තෙච්චා, ගෙන ගොස්; සකධානෙ එව, සවකීය ස්ථානයෙහිම; පතිධාපෙසි, තැබුයේය; තසමා, එහෙයින් කියන ලදී.

11. නිර්වෘතගතා අපි, නිරිසන් ගතයෝ පවා; එවං, මෙසේ; සරත්තා, (කළ උපකාර) සිහිකරන්නාහු; උපකාරකං, උපකාරකයා; න ජහනති ඉති, අත් නොහරිත් යයි; මත්චාන, දැන; පාණිනො, සත්වයෝ; කතඤ්ඤා හොත්තු, කෙළෙහිගුණ සලකන්නෝ වෙත්වා.

12. තතො, ඉක්බිති; සා කුමාරිකා, ඒ කුමාරිකා නොමෝ; සත්තාසීති කොටි ධනං, අසු සත් කෙළක් ධනය; බුද්ධි සාපනෙ එව, බුදු සපුන්හිම; වපිච්චා, වපුරා; යාවජීවං, දිවි ඇතිනාක්; සීලං රක්ඛිච්චා, සිල් රැක; උපොසථ කමමං කච්චා, පෙහෙවස්කම් කොට; තතො, ඒ අත්බැටින්; චුතා, චුත වූවා; සුත්තප්පබුද්ධොච්චා, නිද පිබිදියාක් මෙන්; දෙව ලොකෙ, දෙවිලොව; තිබ්බන්ති, උපන්නාය.

13. හො, පින්වත්ති; අති තරුණ වයා, ඉතා තරුණ වයස් ඇත්තා වූ; මාතුගාමා අපි, සහිත්තු ද; එවං, මෙසේ; විවිධ, නා නා ප්‍රකාර වූ; කුසලකමමං කණ්ඩා, කුසලකම් කොට; සගගං, දෙවිලොවට; වජ්‍යනි, යෙන්; කුසලඵල මහත්තං, කුසල කම් විපාකයාගේ මහත්වය; මඤ්ඤමානා, දන්තා වූ; භවන්තා, තෙපි; දතමානාදී කමො, දන්දීම් පිදීම් ආදී වූ කුසලකම්යෙහි; කථං, කෙසේ නම්; උපකෙඛා භවථ, උපෙක්ෂා වන්නහුද.

බුද්ධෙත්තිකයා ව්‍යථං, බුද්ධෙත්තිකයෝ කථා වස්තුව; චතුරං, සිවුවැන්නයි.

5. අභිගුණධීකයාගේ කථාව

අභිගුණධීකයා, අභිගුණධීකයාගේ; ව්‍යුම්භි, වස්තුවෙහි; අයං, මෝ තොමෝ; ආනුපුබ්බි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. ඉමසම්. හඳුකප්පමිති කිර, මේ මහා හදුකල්පයෙහි වනාහි; අමභාකං, අපගේ; භගවතො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; පුබ්බෙ, පෙර; කසුපො නාම, කාශ්‍යප නම් වූ; සත්ථා, ශාක්‍යන් වහන්සේ; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; උප්පජ්ඣතා, ඉපිද; සදෙවකං, දෙවියන් සහිත වූ; ලොකං, ලෝකයා; සංසාර සාගරා, සසර සයුරෙන්; තාරෙණවා, එතෙර කොට; සබ්බ බුධ කීව්වානි, සියලු බුධ කෘත්‍යයන්; නිට්ඨාපෙණවා, නිමවා; අනුච්ඡිගතො, අත්‍යයට ගියා වූ; දිවසකරො විය, පුය්‍යියා මෙන්; සෙතවාමිති, (කසී රට) සෙතවා නම් නුවර; අනුපාදිසොය, නිරුපධිශෙෂ වූ; නිබ්බානධාතුයා, නිව්වාණ ධාතුවෙන්; පරිනිබ්බාසි, පිරිනිවන් පෑ සේක; තද, එකල්හි; සකල ජමබුද්ධ වාසිනො, මුළු දඹදිව වැසි; මනුසසා, මනුෂ්‍යයෝ; සත්තිපතිණවා, රැස්ව; බහිවිතනණවාය, පිට බැම්ම බිඳිනු පිණිස; රතනවිචිතං, රතීන් විසිතුරු වූ; කොටි අග්ගනකං, ලක්ෂ සියයක් වටිනාකම ඇති; එකෙකං සුචණ්ණ ඉට්ඨිකං, එක එක රන් ගඩොලක් ද; අබ්බගන්තරූප පුරණණං; ඇතුළත පුරවනු පිණිස; අඛිඨ කොටි අග්ගනකං, පණස් ලක්ෂයක් අගනා වූ; එකෙකං, එක එක රන් ගඩොලක් ද ගෙන; මනොසිලාය, රන්හිරියලින්; මත්තිකා කිට්ටං, මැටි කිසද; තෙලෙන, තෙල්වලින්; උදක කිට්ටං, දිය කිසද; කරොන්නා, කරන්නාහු; යොජනුබ්බො,

යොදනක් උස ඇති; ථූපං, වෛත්‍යයක්; ක්‍රවං, කොට; මහත්තං සක්කාරං, මහා පූජා සත්කාර; කරොන්ති, කරන්නාහුය.

2. තද, එකල්හි; එකො අභිගුණධීකො, එක් නයි නටවන්නෙක්; ගාම නිගම රාජධානිය, ගම් නියමිතම රජ දනවිහි; සජ්ජෙ, සර්පයන්; ක්‍රිඩා පෙත්වා, ක්‍රීඩා කරවා; ජිවිකං, ජිවිකාව; කජ්ජෙනො, කරන්නේ; එකං ගාමකං, එක් කුඩා ගමකට; පත්වා, පැමිණ; තත්ථ, එහි; සජ්ජෙ, සර්පයන්; ක්‍රිඩා පෙත්වා, සෙල්ලම් කරවා; සත්තදොසිති, (එයට) සතුටු වූ; ගාම වාසීහි, ගම්වැසියන් විසින්; දින්න, දෙන ලද; විවිධ, නත් වැදැරුම් වූ; උපායනො, පඩුරු ද; බාදනීය, කැ යුතු දේද; භොජනීයං, කෑමද; බාදිත්වා, කා; භුක්ථිත්වා, අනුභව කොට; තත්ථ එව, එහිම; නිවාසං, නවාතැන්; ගහෙත්වා, ගෙන; නිසීදි, හුන්නේය.

තස්මිං කිර ගාමකෙ, ඒ ගමෙහි වනාහි; මනුස්සා, මිනිස්සු; යෙභුයොන්ත, බෙහෙවින්; රත්තත්තං මාමකා, තුණුරුවත් කෙරෙහි මමත්වය ඇත්තාහු වෙත්; තස්මා, එහෙයින්; තෙ, ඒ ගම්වැස්සෝ; රත්තිභාගෙ, රාත්‍රී භාගයෙහි; සයන්තා, නිදන්නාහු; “නමො බුද්ධාය” ඉති, “නමො බුද්ධා” යයි; එවමාදිං, මේ ආදී බුදුගුණ; වදන්ති, කියත්; සො අභිගුණධීකො පන, ඒ අභිගුණධීක තෙම වනාහි; මිච්ඡා දිට්ඨිකො, මිත්ථා දෘෂ්ටිකයෙකි; තිණ්ණං රත්තානං, තුණුරුවන්ගේ; ගුණං, ගුණය; න ජානාති, නොදනී; තස්මා, එහෙයින්; තෙසං ඔවුන්ගේ; තං වචනං, ඒ වචනය; සුත්වා, අසා; සයං අපි, තෙමෙන්; කෙළිං කුරුමානො, සෙල්ලම් කරන්නේ; පරිභාස වසෙන, පරිභාස වශයෙන්; නමො බුද්ධාය ඉති, නමො බුද්ධාය යයි; වදති, කියයි.

අථ, නැවත; එක දිවසං, එක් දවසක්; සො, ඒ අභිගුණධීක තෙමේ; අත්තනො, තමන්ට; ක්‍රිඩාපන සමත්ථං, ක්‍රීඩා කරවීමට සමත් වූ; එකං සජ්ජං, එක් සර්පයෙකු; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි; පරියෙසමානො සොයමින්; ආභිච්ඡාති ඇවිදිමි; තද, එකල්හි; එකො නාග රාජා, එක් නාග රාජයෙක්; කස්සප දස බලස්ස, කාශ්‍යප බුදුන් වහන්සේගේ; ථූපං, වෛත්‍යය වෙත; ගත්ත්වා, ගොස්; වත්තිත්වා, වැද; එකං වම්මිකං, එක් කුඹසකට; පටිසති, පිටිසෙයි; අභිගුණධීකො, අභිගුණධීක තෙම; තං, ඒ නාගරාජයා; දිස්වා, දැක; වෙගෙන, වේගයෙන්; ගත්ත්වා, ගොස්; නාගරාජං,

නාගරාජයා; ගණිහිතුං, අල්වාගන්ට; මනනං, මන්ත්‍රයක්; පරිජපි, ජප කෙළේය; සො, ඒ නාරජ තෙම; මන්තං, මන්ත්‍රය; සුඛවා, අසා; කුප්ඤ්ඤවා, කිපී; තං, ඔහු; මාරෙකුකාමො, මරනු කැමැත්තේ; අනුබ්බිධි, ලුහුබැන්දේය; අභිගුණධීකො, අභිගුණධීක තෙමේ; තං දිසවා, ඒ දැක; වෙගෙන, වේගයෙන්; පලායනො, පැනයන්තේ. එකසමං පාසාණෙ, එක් ගලෙක්හි; පකබ්බිඤ්ඤවා, පය පැකිලී; පතමානො, වැටෙන්නේ; පුබ්බෙ, පෙර; වුත්ත, කියන ලද; පරිභාස වචන පරිවයෙන, පරිභාස වචන පුරුද්දෙන්; නමො බුද්ධයානි, නමො බුද්ධා යයි; වදනො, කියමින්; පති, වැටුනේය.

තස්ස, ඔහුගේ; තං වචනං, ඒ වචනය; අනුබ්බිධිනකස්ස, ලුහුබැදින්නා වූ; නාගරාජෙඤ්ඤා, නා රජුගේ; සොතපපෙ, කන්සිදුරෙහි; අමතං විය, අමාතයක් මෙන්; පති, වැටුනේය; අථ, එකල්හි; සො, ඒ නා රජතෙම; රතනතය ගාරවෙන, රත්නත්‍රයෙහි ගෞරවයෙන්; තස්මිං, ඒ අභිගුණධීකයා කෙරෙහි වූ; කොධං, ක්‍රොධය; නිබ්බාපෙඤ්ඤා, නිවා; සමම, යහළුව; මා භායි, බිය නොවෙව්; අහං, මම; රතනතය රත්නත්‍රය නමැති; මනන, මන්ත්‍රයාගේ; ආනුභාව පාසෙන, ආනුභාව නමැති මළපුටුවෙන්; බද්ධො, බදනා ලද්දේ වෙමි; තස්මා, එහෙයින්; තුචං, තා; ඩසිකුං, දුෂ්ට කරන්ට; මය්හං, මට; අනුරුපං, තුසුදුසුය; අඤ්ඤා, අද; තසි, තා කෙරෙහි; පසනො අමිති, පැහැදුනේ වෙමි; කෙ, තට; පණ්ණාකාරං පඬුරක්; දම්මි, දෙමි; ගණන ඉති, ගණුවයි (කියා); නිමිති සුවණ්ණ පුප්ඵානි, රන් මල් තුනක්; අද්දසි, දුන්නේය; එවං, මෙසේ; රතනතයං නාම, තුණුරුවන් නමි; සොර, දරුණු; ආසි විසානං, සොර විෂ ඇති; සප්පානං අපි, සපියන්ගේ පවා; මනං, සිත; පිණෙති, සතුටු කරවයි; එත්ථ, මෙහි; භොතති ච, ගාථාවෝ ද වෙත්.

3. බුද්ධො ඉති, බුද්ධ යන; වචනං, වචනය; සෙධං ශ්‍රේෂ්ඨය; බුද්ධො ඉති, බුද්ධ යන; පදං, පදය; උත්තමං, උතුම්ය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; තෙන සමං, ඒ (බුද්ධ යන වචනය) හා සමවූ; සොතරසායනං, කණ්ණිකායන වූ; අඤ්ඤා, අත් වචනයක්; නත්ථි, නැත්තේය.

4. ධම්මො ඉති, දහම් යන; වචනං, වචනය; සෙධං, ශ්‍රේෂ්ඨය; ධම්මො ඉති පදං, ධම්ම යන පදය; උත්තමං, උතුම්ය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; තෙන සමං, ඒ හා සමාන වූ; සොතර

සායනං, කණී රසායන වු; අක්කං, අත් කිසි වචනයක්; නත්ථි, නැත්තේය.

5. සංඝො ඉති, සංඝ යන; වචනං, වචනය; සෙට්ඨං, ශ්‍රේෂ්ඨය; සංඝො ඉති, සංඝ යන; පදං, පදය; උත්තමං, උතුම්ය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; තෙන සමං, ඒ හා සමාන වු; අක්කං, අතික්; සොතරසායනං, කණීරසායනයක්; නත්ථි, නැත්තේය;

6. සබ්බ සම්පන්නිදයකං, සියලු සැප ගෙන දෙන්නා වු; දුලභං, දුර්ලභ වු; බුද්ධ වචනං, බුද්ධ යන වචනය; සද්ද, හැම කල්හි; මුඛෙ, මුඛයෙහි; වත්තනි, පවතීද; තස්ස, ඔහුගේ; මුඛං, මුඛයම; මුඛං නාම, මුඛ නම් වෙයි.

7. සබ්බ සම්පන්නිදයකං, සියලු සම්පත් ගෙන දෙන්නා වු; දුලභං, දුර්ලභ වු; බුද්ධ වචනං, බුද්ධ යන වචනය; මනසි, (යමෙකුගේ) සිතෙහි; යං, යම් හෙයකින්; වත්තනි, පවතීද; තස්ස, ඔහුගේ; මනො, සිත; මනො නාම, සිත නම් වේ.

8. දෙනෙ, ශරීරයෙහි; කච්චං, සන්නාහයද; තං එව, ඒ බුද්ධ යන වචනය මැයි; කාමදෙ, කැමැති දෙය දෙන්නා වු; මණි, සිතූමණි රුවන ද; තං එව, ඒ බුද්ධ යන වචනය මැයි; සුරහිඳෙනු, කාම ඳෙනුව ද; තං එව, ඒ බුද්ධ යන පදයමයි; තං එව, ඒ බුද්ධ යන වචනය ම; සුරපාදපො, කල්ප වාක්‍යයයි.

9. සබ්බ සම්පන්නිදයකං, සියලු සම්පත් ගෙන දෙන්නා වු; දුලභං, දුර්ලභ වු; බුද්ධ වචනං, බුද්ධ යන වචනය; අයංජනො, මේ යම් සත්ව කෙනෙක්; යං, යම් හෙයකින්; සුභානි, අසා ද; තස්ස එව, ඔහුගේම; සොතං, කණ; සොතංව කණ මැයි.

10. එවං විධො, මෙබඳු වු; ඝොරො, දරුණු වු; සද්ද හැම කල්හි; හළාහළ විසො, නපුරු විෂ ඇති; උරගො, නාගතෙම; බුඛො ඉති, බුඛ යන; වචනං, වචනය; සුත්ථා, අසා; සත්තඛට්ඨො, සතුටු වු වුයේ; ජීවිතං අදසි, දිවි දුන්නේය.

11. මහග්ගං, මාහැඟි වු; බහලං, සන වු; සොණණ පුඤ්ඤකං ව අපි, රත් මල් තුනක් ද; අද්ද, දුන්නේය; බුඛො ඉති, වාචාය, බුඛ යන වචනයාගේ; ආනුභාව මහත්තං, ආනුභාව මහත්වය; පස්ස, බලව.

12. අථ, ඉක්කිති; නාගරාජා, නා රජතෙම; තස්ස, ඔහුට; තාති පුවණ්ණ පුප්ථානි, ඒ රන් මල්; දඤ්ඤා, දී; එචං, මෙසේ; ආහ, කිවේය; සමම, යහළුව; එතෙසු, මේ මල් අතුරෙන්; එකං, එකක්; තච පුඤ්ඤාදාය, තච පින් පිණිස ද; එකං, එකක්; මම, මට; පුඤ්ඤාදාය, පින් පිණිස ද; පුජෙහි, පුදව; ඉතරෙන, අතික් මලින්; යාවජීවං, ජීවිතාන්තය දක්වා; සුඛෙන, සැපසේ; ජීවනො, ජීවත් වෙමින්; පුත්තදරෙ, අඹු දරුවන්; පොසෙන්නො, පෝෂණය කරමින්; දනාදිසු, දනාදි පින්කම්හි; අප්පමජ්ජනො, අප්‍රමාදව; ජීවිත: කප්පෙහි, ජීවිකාව කරව; භීතකමෙම, පහත් වැඩෙහි (සර්ප ක්‍රීඩා කම්යෙහි); මා ව්‍යාවටො හොති, ව්‍යාපෘත නොවෙව; මිච්ඡා දිට්ඨිං, මිත්ථා දෘෂ්ටිය ද, පජ්ජ ඉති, හරුවයි; ඔවදිත්වා, අවවාද කොට; පකකාමී, ගියේය; අභිගුණදීපිකොපි, අභිගුණදීපික තෙමේද; සොමනස්සප්පන්නො, සොම්නසට පැමිණියේ; තෙන, ඒ නා රජු විසින්; චුත්තනයෙන එව, කියන ලද ක්‍රමයෙන්ම; ද්විති පුජෙහි, මල් දෙකකින්; චෙතිං, සෑය; පුජෙත්වා, පුද; එකෙන, එක මලකින්; සහස්සං, දහසක්; ලභිත්වා, ලැබ; තෙන, එයින්; පුත්තදරෙ, අඹු දරුවන්; පොසෙන්නො, පෝෂණය කරමින්; කපණංකික වණ්ඤකාදීනං, දුගී මගී යාවකාදීන්ට; දනං දෙනො, දන් දෙන්නේ; අභිගුණදීපික කමමං, අභිගුණදීපික කම්ය; පහාය, අත්හැර; කුසලමෙව, කුසල්ම; උපට්ඨනො, රැස් කරන්නේ; ආයු පරියොසානෙ, ආයු කෙළවර; සග්ග පරායනො අහොසී; ස්වගී පරායන විස.

13. ඉති, මෙසේ; කිංචි බුධානුභාවං, කිසි බුධානුභාවයක්; අවිදිත සන්නො, නොදත් සත්ව තෙම; යස්ස, යම් බුදු කෙනෙකුන්ගේ; නාමප්පකාසා, නම කීමෙන්; ධන විසෙසං, විශෙෂ ධනයක්; ලභති, ලබයි; තස්ස, ඒ බුදුන් වහන්සේගේ; ආනුභාවං, ආනුභාවය; විධික ජන තිකායො, දන්තා වූ සත්ව සමූහ තෙම; අක්කං කිචං පහාය, අත් කටයුතු හැර; ජින නාමං, සඵල නාමය; කිත්තු න ලභති, කුමක් හෙයින් නොකියා ද? (කිය යුත්තේමය.)

අභිගුණදීපිකස්ස වත්ථං පඤ්චමං, අභිගුණදීපිකයාගේ කථා වස්තුව පස්වැන්න යි.

6. සරණ තෙරුන්ගේ කථාව

සරණතෙරස්සං, සරණ තෙරුන්ගේ; ව්‍යුත්ප්‍රීති, කථා වස්තුවෙහි; අයං, මෝ තොමෝ; ආනුසුඛි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. සාවතීයං කිර, සැවැත් නුවර වනාහි; සමනො නාම, සුමන නම් වූ; එකො ගහපති, එක් ගහපතියෙක්; අහොසි, විය; තස්ස, ඔහුගේ; හරියා, භාය්‍යාව; පුජමපතිකා නාම, පුජමපතිකා නම් වූවාය; තෙ, ඔවුහු; අභාරං, ගිහිගෙයි; අජ්ඣාචසන්නා; අධිපතිව වසන්නාහු; අපරභාගෙ, මෑත කාලයෙහි; පුත්තංච පුත්‍රයෙක් ද; ධිතරං ච, දුවක්ද; ලහිංසු, ලැබුවාහුය; අථ, එකල්හි; තෙසං, ඔවුන්; දහරකාලෙ එව, ළදරු කාලයෙහි ම; මාතා පිතරො, මවුපියෝ; කාලං කරොන්නා, කළුරිය කරන්නාහු; ජෙට්ඨකං, වැඩිමහළු පුත්‍රයා; පකෙකාසිත්වා, කැඳවා; පුත්ත, පුත්‍රය; මයං, අපි; තුචං, නුඹ; පතිරුපෙදානෙ, සුදුසු තැනෙක්හි; නිවෙසිතුං, පිහිටුවන්නට; නාසකඛිම්භ, නොහැකිවීමු; නො, අපගේ; සරෙ, ගෙයි; යං විභවං, යම් සම්පත්තියක් වේද; තං සබ්බං, ඒ සියල්ල; ගණ්ඨ, ගනුව; තෙ, නුඹගේ; ඉමාය කණ්ඨකාය, මේ නැගණියගේ; වුද්ධිං ච, අභිවෘද්ධිය ද; තථ, එව, නුඹම; ජානාහි ඉති, දනුවයි; වත්වා, කියා; ජෙට්ඨකස්ස, වැඩිමහළු පුත්‍රයාගේ; හත්ථං, අතෙහි; කණ්ඨකාය, නැගණියගේ; හත්ථං, අත; ධපෙත්වා, තබා (භාර දී); කාලමකංසු, කළුරිය කළාහුය.

අථ, එකල්හි; සො, හෙතෙම; මාතා පිතුන්නං, මවුපියන්ගේ ආලාභණ කීවං, ආදහන කටයුතු; කත්වා, කොට; වසන්නො, වාසය කරන්නේ; කාලන්නරෙන, කල්යාණමත්; කණ්ඨකං, නැගණිය; පතිරුපෙන, සුදුසු වූ; කුලෙන, කුලයක් හා; සමබන්ධිත්වා, සම්බන්ධ කොට (විවාහ කර දී); සයං පි, තෙමේන්; දුර පරිංගහං අකාසි, භාය්‍යා පරිග්‍රහණය කෙළේය; අථ, එකල්හි; අපරභාගෙ, මෑත කාලයෙහි; තස්ස, ඔහුගේ; කණ්ඨකා, නැගණිනොමෝ; ගබ්හිනී හුත්වා, ගැබ්ගිණියක්ව; එක දිවසං, එක් දවසක්; සාමිකං, හිමියාට; සාමි, ස්වාමීනී; මම, මාගේ; භාතරං, සහෝදරයා; දච්ඡුකාමො අමිහි ඉති, දකිනු කැමැත්තෙමිසි; ආහ, කීවාය; සොපි, හෙතෙමේ ද; හදෙද, සොදුර; සාධු ඉති, මැනවැයි කියා; අනුරුපෙන, සුදුසු වූ; පණ්ණාකාරෙන, පඩුරුවලින් යුක්තව; නාය සද්ධිං, ඇය සමඟ; නිකම්, නික්මුණේය.

තදාපන, එසමයෙහි වනාහි; හගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; සුනිවන්දා, මනාව හැඳ; සුපාරුතො, මනාව සිවුරු පොරවා ගත් සේක්; හික්කු සංඝ පරිවුතො, හික්කු සංඝයා පිරිවරන ලද්දේ; ඡන්දනාභා සන බුද්ධ රසමියො, ෂඩ්වණ්‍යාසන බුද්ධ රශ්මිය; විසාසේනෙනො, විහිදුවමින්; පිණ්ඩාය, පිඩු පිණිස; නගරං, නුවරට; පාවිසි, පිවිසි සේක; තතො, ඉක්බිති; තෙ, ඒ අඹුසැමි දෙදෙන; හගවතං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; දිසවා, දැක; පසන්න චිත්තො, පහත් සිත් ඇත්තාහු; පඤ්ච පතිට්ඨිතෙන, පසඟ පිහිටුවා; වැද; අට්ඨංසු, (එකක් පසෙක) සිටියාහුය; අථ, එකල්හි; සත්ථා, ගාසනාත් වහන්සේ; තෙසං ජයම්පතිකානං, ඒ අඹුසැමි දෙදෙනාගේ; උපනිසාය සම්පන්නං, හේතු සම්පන්නය; දිසවා, දැක; තෙ, ඔවුන්; සරණෙසු ව, සරණයෙහි ද; සීලෙසු ව, සීලයෙහි ද; පතිට්ඨාපෙනා, පිහිටුවා; කදච්චි, කිසි කලෙක; වො, තොපට; දුක්ඛෙ, දුක්ඛය; උප්පන්නෙ, උපන් කල්හි; තථාගතො, තථාගත වූ බුදුන්; අනුසාරිතබ්බො ඉති, සිහි කටයුතු යයි; එවං, මෙසේ; ආහ, වදළ සේක; තථාහි, ඒ එසේ මැයි.

2. රාජ වොරාදි සම්භවං, රජුන් සොරුන් ආදීන්ගෙන් හටගන්නා වූ; යං කිංකරිතයං, යම්කිසි භයක්; උප්පන්නං, උපන්නේ වේද; තද, එකල්හි; තං උපද්දවං, ඒ උවදුර; අනිච්ඡන්තො, නොකැමැති වන්නේ; සම්බුද්ධං, බුදුරජාණන් වහන්සේ; සරෙය්‍ය, සිහි කරන්නේය.

3. සචෙ, ඉදින්; යකං පෙතාදි සම්භවං, යක ප්‍රේතාදීන්ගෙන් හටගන්නා වූ; යං උපද්දවං හොති, යම් විපතක් වේද; තද, එකල්හි; තං උපද්දවං, ඒ උවදුර; අනිච්ඡන්තො, නොකැමැති තැනැත්තේ; සම්බුද්ධං, සම්බුද්ධයන් වහන්සේ; චෙ, ඒකාන්තයෙන්; සරෙය්‍ය, සිහිකරන්නේය.

4. සීහ ව්‍යග්ග තරච්ඡාදි, සීහ - ව්‍යාසු - වලස් ආදීන්ගෙන් ද; පුණ්ඩරිකාදි, දිවි ආදීන්ගෙන්ද; සම්භවං, හටගන්නා උවදුරක් වේද; තද, එකල්හි; තං උපද්දවං, ඒ උවදුර; අනිච්ඡන්තො, නොකැමැති තැනැත්තේ; සම්බුද්ධං, සම්බුද්ධයන් වහන්සේ; සරෙය්‍ය, සිහිකරන්නේය.

5. ආතපග්ගිවාතාදි, අච්චි - ගිනි - වාත ආදියෙන් ද; උදකාසනි, ජලහෙන යන මෙයින්ද; සම්භවං, හටගන්නාවූ යං

(යම් උවදුරක් වේද); තං උපඥං, ඒ උවදුර; අනිවර්තනො, නොකැමැති තැනැත්තේ; තද, එකල්හි; සමබ්‍රහ්මං, සච්ඡයන් වහන්සේ; සරෙය්‍ය, සිහිකරන්නේය.

6. පජ්ජරාදිහි, උණ ආදි වූ; රොගෙහි, රෝගයන්ගෙන්ද; විසමොතුහි, විෂම සෘතු ආදියෙන්ද; සමභවං, හටගන්නා වූ (යම් උවදුරක් වේද); තං උපඥං, ඒ උවදුර; අනිවර්තනො, නොකැමැති තැනැත්තේ; තද, එකල්හි; සමබ්‍රහ්මං, සච්ඡයන් වහන්සේ; සරෙය්‍ය, සිහි කරන්නේය.

7. යද, යම් කලක; මච්චුතා වෙ, මාරයා සමඟ (යුද්ධය වේද); යුද්ධං, ඒ යුද්ධය; කරොනෙතන අපි, කරන්නා වූද; ජතතුනා, සත්වයා විසින්; අත්තනො, තමහට; ජයං, ජය; පතෙට්තෙන, පතන්නහු විසින්; තද, එකල්හි; බුඛො, බුදුන් වහන්සේ; සරිතඛො, සිහි කටයුතුයි.

8. තතො, ඉක්බිති; තෙ, ඔවුහු; භගවතො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; වචනං, වචනය; පටිනාඤ්චා, සතුවත් පිළිගෙන; වන්ඤ්චා, වැද; අගමංසු, ගියාහුය; අථ, එකල්හි; ජෙට්ඨකො, වැඩිමහලු සොහොයුරා; ආගතෙ, ආවාටු; තෙ, ඔවුන්; දිස්වා, දැක; යථානුරූපං, අවස්ථාවට යුද්ධ පරිදි; සක්කාරං අකාසි, සත්කාර කෙළේය; තස්සා, ඇගේ; සාමිකො, හිමියා; කතිපාහං, කීප දිනක්; තත්ථ, එහි; වසිත්වා, වැස; හරියං, බිරිද; ජෙට්ඨකස්ස, වැඩිමහලු සහෝදරයාට; පටිපාදෙත්වා, භාරදී; මම, මට; ගාමෙ, ගමෙහි; කිට්ඨං, වැඩක්; අත්ථිති, ඇතැයි; වත්වා, කියා; පක්කාමි, ගියේය; අථ, එකල්හි; අස්සා, ඇගේ; භාතා, සහෝදරයා; හරියං, භාග්‍යව; පක්කාසිත්වා, කැඳවා; හද්දෙ, සොදුර; ඉමිස්සා, මැ හට; සබ්බං, කතතබ්බං, සියලු කටයුතු; කරොහිති, කරවයි; ආහං, කීයේය; සා, මී තොමෝ; තතොපට්ඨාය, එතැන් පටන්; උදකතනපානාදිනාදිය, ආහාර පානාදියෙන්; වෙය්‍යාවචං, වතාවත්; කුරුමානා, කරන්නී; එ තිස්සා, මැගේ; හත්ථපාදගීවු-පගෙසු, අත්පා ගෙල ආදියෙහි යුක්ත වූ; ආහරණෙසු, ආහරණයන්හි; ලොභං, ලොභය, උප්පාදෙත්වා, උපදවා; තං, ඒ ආසාව; වුපසමෙකුං, සන්සිදුවා ගත්ට; අසක්කොන්ති, නොහැකි වන්නී; ආහාරුපවෙෂදං කත්වා, ආහාර වර්ජනය කොට; ගිලානාවිය, ගිලන් වුවාක් මෙන්; මඤ්චකං, ඇඳ; උපගුහිත්වා, වැළඳගෙන; නිපජ්ජි, වැදහොත්තිය.

9. අථ, එකල්හි; සො පුරිසො, ඒ පුරුෂ තෙම; ගෙහං, ගෙට; ගන්තවා, ගොස්; තථා සයිතං, එසේ වැදහොත්තා වූ; තං, ඇ, දිසවා, දැක; මඤ්ඤකෙ, ඇඳෙහි; නිසින්නො, හුන්නේ; භද්දෙ, සොදුර; කිං අභාසුකං ඉති, කිනම් අමාරුවක් දැයි; පුච්ඡි, විචාළේය; සා, ඕ තොමෝ; තුණ්හි හුන්වා, නිශ්ශබ්ද වී; කතිපය වාරෙ, කීප වරක්; පුච්ඡිතා, විචාරණ ලද්දී; කපේතුං, කියන්ට; න සක්කා ඉති, නොහැකි යයි; ආහ, කීවාය; පුත, නැවත; සාමිකෙන, සැමියා විසින්; ගාළනං දැඩි කොට; නිබ්බන්ධෙන, ඇවිටිලි කළ කල්හි; සා, ඕතොමෝ; විනෙකසි, මෙසේ සිතිය; මයා, මා විසින්; උජ්ජකං, කෙළින්; තස්සා, ඇගේ; පිළෙකිතං, පළඳනා; පතෙමි ඉති, පතමයි; වුතෙ, කී කල්හි; තස්සා රූපං, එය තුසුදුසුය; තස්සා, ඇගේ; පඤ්ච මධුර මංසං, පංච මධුර මාංශය (හද මස් - ලෑම මස් - අක්මා - පපු - අතුනු යන පස් විධ මිහිරි මස් යනුයි.); පතෙමි ඉති, පාර්ථනා කෙරෙමයි; වුතෙ, කී කල්හි; තං, ඇ; මාරෙස්සානි, මරන්නේය; තද, එකල්හි; පිළෙකිතානි, පළඳනා; මය්හං එව ඉති, මටම වන්නේ යයි (සිතා); සාමි, හිමියනි; තව, නුඹගේ; කණ්ට්ඨිකාය, නැගණියගේ; පඤ්ච මධුර මංසං, පඤ්ච මධුර මාංශය; පතෙමි, පතමි; අලහමානාය, (එය) නොලබන්නා වූ; මෙ, මාගේ; ජීවිතං, ජීවිතය; තත්ථිති, නැතැයි; ආහ, කීවාය; සො, හෙතෙම; තං, ඒ වචනය; සුන්වා, අසා; අනෙක පරියායෙන, නොයෙක් ආකාරයෙන්; මනුස්ස මාරණං නාම, මිනි මැරීම නම්; භාරියං ඉති, බැරැරුම් යයි; වන්වා, කියා; නිවාරෙන්නොපි, වළක්වන්නේ නමුදු; නිවාරෙතුං, (ඇගේ අදහස) වළක්වන්ට; නාසක්ඛි, නොහැකි විය; අථ, නැවත; තාය, ඇ කෙරෙහි; පටිබ්බා විතො, පිළිබඳ සිත් ඇත්තේ; කාමමුච්ඡිතො, කාමයෙන් මුළා වූයේ; මොහ මුළොහුන්වා, මෝහයෙන් මුළාවී; සාධු, මැනවි; ලභිස්සාසිති, ලබන්නෙහි යයි; තස්සා, ඇගේ; වචනං, වචනය; සම්පට්ච්ඡි, පිළිගත්තේය; තථාහි, ඒ එසේමැයි.

10. යෙ, යමෙක් තුමු; ඉත්ථිතං, සහිත්තේ; වසංගතා, වසභයට ගියාහු ද (ඔවුහු); ඉධ ලොකස්වා, මෙලොව අභිවාදිතයෙන්ද; භායනති, පිරිහෙත්; පරලොකිකා, පරලොව වූ අත්ථයෙන් ද; භායනති, පිරිහෙත්; මහතො අත්ථා, මහත් වූ අභිවාදිතයෙන් ද; භායනති, පිරිහෙත්.

11. යෙ, යම් කෙනෙක්; ඉත්ථිතං, සත්‍රීන්ගේ; වසංගතා, වසභයට ගියාහු ද (ඔවුහු); එසා, මෝකොමෝ; මාතා, මවුය; එසො, මේ තෙම; පිතා, පියාය; ඉමෙ, මොවුහු; භගිනි භාතරො ඉති, සොහොවුරු සොහොවුරියෝ යයි; ගරුකබ්බෙ, ගරුකටයුත්තන්; න ජාතනි, නොදනිත්.

12. යෙ, යම්කෙනෙක්; ඉත්ථිතං, සත්‍රීන්ගේ; වසංගතා, වසභයට ගියාහු ද (ඔවුහු); එතං, මෙය; කාරණාකාරණං ඉති, කළ යුතු නොකළ යුතු යයි හෝ; කාමඤ්ඤා, කාමයෙන් අත්ති වූ හෙයින්; න ජාතනි, නොදනිත්.

13. යෙ, යම් කෙනෙක්; ඉත්ථිතං, සත්‍රීන්ගේ; වසංගතා, වසභයට ගියාහුද (ඔවුහු); පාණං වා අතිපානෙනි, සත්ව ඝාතනය ද කරත්; පාරදරිකාවා හොත්ති, පරසුනී සේවනය කරන්නාහු ද වෙත්; අලිකංවාචං, මුසා බස් ද; භාසනි, කියත්.

14. යෙ, යමෙක්; ඉත්ථිතං, සත්‍රීන්ගේ; වසංගතා, වසභයට ගියාහු ද (ඔවුහු); සන්ධිවෙණදදිකං, ගෙවල් සන්ධි බිඳීම් ආදී වූ; ථෙය්‍යං, සොරකම ද; මජ්ජපානං ව, මත්පැන් බීම ද; පෙසුණං, කේලාම් කීම ද යන; සබ්බං සාහසං, සියලු දරුණු ක්‍රියා ද; කරොන්ති, කරත්.

15. අහො, අනේ; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සරත්තානං, සිහි කරන්නවුන්ට පවා; භයාවහං, බිය එළවන්නා වූ; අච්ඡරියං, ආශ්චය්‍යී කාරණයක් (ඇසුව මැනව); හරියාය, භාය්‍යාවගේ; වසං, වසභයට; ගන්තවා, ගොස්; සොදරිං, සහෝදරියන්; නතතුං නසන්ට; ඉච්ඡිති, කැමති විය යනුයි.

16. අථ, එකල්හි; සො සාහසිකො පුරිසො, ඒ දරුණු පුරුෂ තෙම; භගිනිං නැගණියට; එවං, මෙසේ; ආහ, කීය; අමම නැගණියනි; එහි, එව; අම්භාකං, අපගේ; මාතා පිතුත්තං, මවුපියන්ගේ; ඉණං සාධෙසුසාම, ණය ආපසු ලබා ගනිමු; ඉණාසිකා, ණය ගැතියෝ; නො, අප; දිස්වා, දැක; ඉණං, ණය; දසුනති, දෙන්නාහු නම්; අප්පෙවනාම ඉති, ඉතා යෙහෙකැයි; තං පුත්වා, ඒ අසා; තාය, ඇ විසින්; සම්පට්ඨතෙ, පිළිගත් කල්හි; පුබ්බානකෙ, සැප යානයක; නිසීදපෙත්වා, හිඳුවාගෙන; ඉණාසිකංතා, ණය ගැත්තවුන්ගේ; ගාමං, ගමට; ගච්ඡන්තො විය, යන්නාක් මෙන්; මහා අට්ඨං, මහා වනයට; පත්වා, පැමිණ;

යානං, යානය; මග්ගා ඔක්කමම, මගින් ඉවත් කර; ධප්පෙවො, තබා; විරවනතිං එව, හඬන්නා වූ ම; නං, ඇගේ; හඬෙව, අත්; ගහෙවො, අල්වාගෙන; ආකඨිඨනෙතො; අදින්නේ; වනගහණං, වන ලැහැබකට; නෙවො, ගෙන ගොස්; අස්සා, ඇගේ; සීසං, හිස; ඡිඤ්ඤාමි ඉති, සිදින්නෙමියි; විනෙකවො, සිතා; කෙසෙ ගහෙවො, කෙස්වැටිය අල්වාගෙන; භූමියං, බිම; පානෙසි, හෙළිය.

තස්මිංඛණේ, එකෙණෙහි; තස්ස, ඇගේ; කම්මපවාතා, කර්මප වාතයෝ; වලිංසු, සෙලවුනාහුය; සා, ඕ තොමෝ; භාතු, සහෝදරයා කෙරෙහි; ලජ්ජාය, ලජ්ජාවෙන්; සාමි, සවාමීනි; මෙ, මාගේ; කම්මපවාතා, කම්ප වාතයෝ; වලිංසු, සෙලවුනාහුය; අහං, මම; යාව, යම්තාක්; විජයාමි, වදම් ද; තාව, ඒතාක්; උපධාරෙහිති, ඉවසනු මැනැවැයි; වදනතිපි, කියන්නී නමුත්; අපනෙතුං, ඉවත් කරන්නට නොහොත් අත හරවා ගන්නට; අසකෙකානති, නොහැකි වන්නී; පුත්තං, පුත්‍රයෙකු; විජාසි, වැදුවාය.

අථ, එකල්හි; සො, හෙතෙම; නං, ඇ; සමීපෙ, සමීපයෙහි වූ; වටරුකඬමුලෙ, නුගරුක් මුල්හි; මාරෙස්සාමි ඉති, මරන්නෙමියි; මකුලෙ ගහෙවො; කෙස්වැටිය අල්වාගෙන; ආකඨිඨී, ඇද්දේය; තස්මිං කාලෙ, එකල්හි; සා, ඕ තොමෝ; සාමි, සවාමීනි; තව, ඕබගේ; භාගිනෙය්‍යස්ස, බැනාගේ; මුඛං, මුහුණ; ඔලොකෙත්වා, බලා; තස්ස, ඔහුට; සිනෙහෙන අපි, ස්නේහයෙන්වත්; මං, මා; න මාරෙහිති, නොමරවයි; වදනති, කියමින්; යාවි, යාවිඤ්ඤා කළාය; අථ, එකල්හි; සො කකඛලො, ඒ තපුරු මිනිසා; තස්සා, ඇගේ; තං කාරුණික වචනං, ඒ කාරුණික වචනය; අසුණනෙතො විය, නො ඇසුනාක් මෙන්; මාරෙතුං, මරන්නට; උස්සහතෙව, උත්සාහ කෙරේමය; තතො, ඉක්බිති; සා කුමාරිකා, ඒ කුමාරිකා තොමෝ; අත්තනො, තමන්; අසරණා, අසරණ වූවා; විනෙසි, (මෙසේ) සිතුවාය; යො, කොච්, යම් කිසිවෙක්; මම සඳෙන, මාගේ ශබ්දයෙන්; ආගන්ත්වා, අවුත්; මම, මාගේ; භාතු, සහෝදරයාට; අනං, විපතක්; කරෙය්‍ය, කරන්නේ නම්; තං, එය; නප්පති රූපන්නි, නුසුදුසු යයි; භාතු, සහෝදරයා කෙරෙහි; සිනෙහෙන, ස්නේහයෙන්; නිස්සඤ්ඤා, නිශ්ශබ්ද වූවා; අත්තනා, තමා විසින්; ගහිත, ගන්නා ලද; සරණං, සරණය; ආවජ්ජමානා, සිහි කරන්නී; නිපජ්ජි, වැදහොත්තිය.

අට, එකල්හි; අසො, ඇගේ; භාතරි, සොහොවුරා කෙරෙහි වූ; මෙතනානුභාවෙන ච, මෙහි ආනුභාවයෙන් ද; අනුසාරිත, සිහි කරන ලද; සරණානුභාවෙන ච, සරණානුභාවයෙන්ද; තස්මිනිග්‍රොධෙ, ඒ නුග ගසෙහි; අධිවත්ත, අධිශාභිත වූ; දෙවතා, දේවතාවා; එවරුපා, මෙබඳු වූ; මාතුගාමො, මා ගමක්; එත්ථ, මෙහිදී; මාරිතා අභවිසො, මරන ලද්දී නම්; අධා, ඒකාන්තයෙන්; අනං, මම; දෙව සමාගමං, දිව්‍ය සමාගමට; පටිසිත්ථං, පිටිසෙන්තට; න ලහිසොමි ඉති, නොලබන්නෙමි; විනේතවො, සිතා; එතිසො, මැගේ; සාමිකො විය, හිමියා මෙන්; තං, ඔහුට; තණේතවො, තරවටු කොට; පලාපෙතවො, පලවාහැර; තචං, කී; මාභායිති, නොබවයි; සමසොසෙතවො, අස්වසා; යානකෙ, යානාවෙහි; සපුතං, පුත්‍රයා සහිත; කුමාරිං, කුමරිය; නිසීදපෙතවො, වඩා හිඳුවා; තං දිවසං එව, එදවස ම; සාවත්ථං, සැවැත් නුවරට; ආගමම අවුත්; අනේතා නගරෙ, ඇතුළු නුවර; සාලාය, ශාලාවෙක්හි; තං, ඇ; නිපජාපෙතවො, නිදි කරවා; අනතරධායි, අතුරුදහන් විය; තථාහි, ඒ එසේමැයි.

17. සබ්බ සම්පත්තිදුකාරං, සියලු සම්පත් දෙන්නා වූ; සබ්බ ලොකෙ, සියලු ලෝකයට; එකතායකං, අසභාය නායක වූ (සභිඤ්ජන වහන්සේ); යෙ, යම් කෙනෙක්; මනසා අපි, සිහිත් පවා; විභාවෙනි, ගෞරව භක්තියෙන් සිහි කරද්ද; තෙ, ඔවුන්; වෙ, ඒකාන්තයෙන්; දෙවතා, දෙවියෝ; පාලෙනි, රකිත්.

18. යො, යමෙක්; මුහුතං අපි, මොහොතක් වත්; මෙතං, මෙහිය; සාධුකං, මනාව; යදි, ඉදින්; භාවෙනි, වඩා ද; තං, ඔහු; වෙ, ඒකාන්තයෙන්; දෙවා, දෙවියෝ; පාලෙනි, රකිත්; උපායනා, සතුටු පඩුරෙන්; තොසයනති අපි, සතුටු ද කරත්.

19. තතො, ඉක්බිති; තස්සා, ඇගේ; සාමිකො පත, හිමියා වනාහි; නගරා, නුවරින්; නිකම්මනේතො, නික්මෙනුයේ; අනතො, තමන්ගේ; භරියං, භාය්‍යාව; දිස්වා, දැක; තචං, කී; කද, කවර දවසෙක්හි; ආගතා, අයෙහිද; කෙන, කවරෙකු විසින්; ආනිතාසිති, ගෙන එන ලද්දෙහි දැයි; පුට්ඨි, විචාළේය; සා, මී තොමෝ; දෙවතාය, දෙවතාවා විසින්; ආනිතභාවං, ගෙන එන ලද බව; අජානනි, නොදන්නී; තචං, ඔබ; කිං භණ්සි, කුමක් කියන්නෙහිද; තයා, ඔබ විසින්; ආනිතා අමිති තනු ඉති, ගෙන එන ලද්දී නොවෙමි දැයි (කීවාය.)

සොපි, හෙතෙමේ ද; හොති, පිත්ථතිය; කිං භණ්‍යාසි, කුමක් කියන්නෙහිද; තථ, තිඟේ; භාතුගාමෙ, සහෝදරයාගේ ගමෙහිදී; දිඨ්ඨ කාලතොප්පභුති, දුටු කල් තැන් පටන්; අජ්ජ, අදට; චත්තාරො මාසා, මාස හතරක්; ජාතා, වූවාහුය; එත්තකං කාලං, මෙපමණ කලක්; තථ, තී; නදිඨ්ඨ පුබ්බා, නුදුටු විරූය; තථ, තී; කථං, කෙසේ; මයා සද්ධං, මා සමඟ; ආගතා ඉති, ආවාදැයි; පුච්ඡ විචාළේය.

සා, ඕ තොමෝ; තං සුත්වා, ඒ අසා; සාමී, සාමිනි; තෙනහි, එසේ වී නම්; ඉමං රහස්සං, මේ රහස; අඤ්ඤාසා, අනිකෙකුට; මා කථෙහි ඉති, නොකියවයි; වත්වා, කියා; භාතරා, සහෝදරයා විසින්; අත්තනො, තමාට; කතං, කරන ලද; සබ්බං, සියල්ල; විත්ථාරෙන, විස්තර වශයෙන්; කථෙයි, කීවාය; තස්සා, ඇගේ; සාමිකො, සැමියා; තංසුත්වා, ඒ අසා; සංවිගගා, කළකිරුණේ; භයප්පත්තො හුත්වා, බියපත්ව; තං, ඇ; අත්තනො, තමාගේ; ගෙහං, ගෙට; පාපෙසි, පැමිණවූයේය; තනො, ඉක්බිති; කතිපාහං, කීප දවසක්; තාය, ඇ; විස්සමිතෙ, විඩාහැරි කල්හි; තෙ උභොපි, ඔවුන් දෙදෙනාම; සත්ථාරං, ශාස්තෘන් වහන්සේට; නිමනෙත්වා, ආරාධනා කොට; මහා දුතං, මහා දුතයක්; දත්වා, දී; වත්ථත්වා, වැද; එකමනෙතො, එකත්පසෙක; නිසීදිංසු, හුන්නාහුය; අථ, එකල්හි; සා, ඕ තොමෝ; භගවතො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; සරණ සිලානුභාවෙන, සරණ ශීලයෙහි ආනුභාවයෙන්; අත්තනො, තමාගේ; ජීවිත පටිලාහං, දිවි ලද බව; පකාසෙත්වා, ප්‍රකාශ කොට; අත්තනො, තමාගේ; පුත්තං, පුත්‍රයා ලවා; භගවත්තං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; වත්ථාපෙත්වා, වන්දවා; සරණොති, සරණ යයි; නාමං, නමක්; අකාසි, කළාය; සත්වා, ශාසනාත් වහන්සේ; තෙසං, ඔවුන්ගේ; අජ්ජධායං, අදහස; ඤත්වා, දැන; තදනුරූපං, ඊට සුදුසු වූ; ධම්මං, ධර්මයක්; දෙසෙසි, දේශනා කළ සේක; දෙසනාවසානෙ, දේශනාවගේ කෙළවර; තෙ උභොපි, ඒ දෙදෙනාම; යොනාපත්තා අහෙසුං, සෝවාන් වූවාහුය; අථ, එකල්හි; අස්සා, ඇගේ; පුත්තො, පුත්‍ර වූ; සරණ කුමාරො, සරණ කුමාරතෙම; විසතිමෙ වස්සෙ, විසිවන අවුරුද්දෙහි; බුද්ධසාසනෙ, බුදු සසුන්හි; පබ්බජිත්වා, පැවිදිව; විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා, විදසුන් වඩා; අරහත්තං, රහත් බවට; පත්තො, පැමිණියේ; සරණතෙථරො නාම ඉති, සරණ සථවිර නමැයි; පඤ්ඤායි, ප්‍රකට විය.

20. එවං, මෙසේ; දෙවදෙවං, දෙව්‍යානි දෙව වු සච්ඡයන් වහන්සේ; මනසා, සිහිත්; ඛණමපි, ඇසිල්ලකුත්; සරත්තා, සිහි කරන්නාහු; පරමතර, අතිශයින් උතුම් වු; පතිධං, පිහිටට; පාපුණන්ති ඉති, පැමිණෙත් යයි; මන්ත්වා, දැන; භගවති, සච්ඡයන් වහන්සේ කෙරෙහි වු; ගුණ රාසිං, ගුණ සමූහය; ජානමානා, දන්නා වු; හො ජනා, පින්වත් සත්වයෙහි (තෙපි); සබ්බකාලං, හැම කල්හි; සබ්බථා සච්ඡිකාරයෙන්; සරණ සීලං, සරණ සීලය; භජට්, සේවනය කරවි.

සරණතෙජරසා වත්තං ජයමං.

සරණ තෙජ්‍යත්ථෙ වස්තුච සයවැන්නයි.

7. වෙසා මිත්තාවගේ කථාව

වෙසා මිත්තාය, වෙසා මිත්තාවගේ; වත්තමිති, කතා වස්තුවෙහි; අයං, මෝ; ආනුජුබ්බි කතා, පිළිවෙළ කතාවයි.

1. ජමුද්දිපෙ කිර, දඹදිව වනාහි; කොසමිනි නගරෙ, කොසඹු නුවර; කොමිනි රක්කෙ, කොසඹු රජුගේ; වෙසා මිත්තා නාම, වෙසාමිත්තා නම් වු; අගගමහෙසි, අග මෙහෙසියක්; අහොසි වුවාය; තද, එකල්හි; භගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; මහතා හික්කු සංඝයා සඳහා, මහා හික්කු සංඝයා සමඟ; චාරිකං චරමානො, චාරිකාවෙහි හැසිරෙන සේක්; කොසමිනියං, කොසඹු නුවර; පට්ටිසති, වාසය කරන සේක.

තසමිං සමයෙ, එසමයෙහි; සා, ඒ වෙසා මිත්තා බිසව් නොමෝ; රක්කෙ සඳහා, රජු හා සමඟ; විහාරං, විහාරයට; ගන්ත්වා, ගොස්; අනොපමාය, උපමා රහිත වු; බුද්ධ ලිඝ්‍රාය, සච්ඡ ලිඝ්‍රාවෙන්; මධුරෙන සරෙන, මිහිරි හඬින්; දෙසෙත්තසා, දෙශනා කරන්නා වු; භගවතො, බුදුන් වහන්සේගේ; ධම්මං, ධර්මය; සුත්වා, අසා; පසන්නා, පහන් වුවා; සරණෙසු, සරණයන්හි; පතිධාය, පිහිටා; බුද්ධාමාසිකා හුත්වා, බුදුන් කෙරෙහි බැතිමත්ව; විහරති, වාසය කරයි; අථ, නැවත; අපරහාගෙ, මෑත භාගයෙහි; තසා රක්කෙ, ඒ රජුගේ; රජ්ජවාය, රාජ්‍යය (ගන්නා) පිණිස; පච්චත්ත රාජා, ප්‍රත්‍යත්ත රජෙක්; සුද්ධ සජ්ජො, සුද්ධයට සැරසුනේ; රජ්ජ

වා, රාජ්‍යය හෝ; දෙනු, දේවා; යුද්ධං වා, යුද්ධ හෝ කරවයි; ඉති, කියා; පණ්ණං, ලියුමක්; පතිණි, යැව්වේය; රාජා, රජතෙමේ; තං සුතවා, ඒ අයා; මහතියා, මහත් වූ; සෙනාය, සේනාව විසින්; පරිවුතො, පිරිවරන ලද්දේ; යුද්ධා භූමිං, යුද්ධ බිමට; ගවජනො, යන්නේ; මහෙසියා සඳහා, මෙහෙසිය සමඟ; ගත්තවා, ගොස්; ඛණ්ඩාවාරං නිවාසෙනවා, කඳවුරෙහි වස්වා; කසා, ඒ වෙසා මිත්තාවට; එවං, මෙසේ; ආහ, කීයේය; භද්‍රෙ, සොළුර; සඬගාම සීසෙ, යුද්ධ භූමියෙහි; ජයපරාජයො නාම, ජය පරාජය නම්; විඤ්ඤානං, දැනගත්ත; න සකකා, නොහැක්කේය; සචෙ, ඉදින්; මෙ, මට; පරාජයො අභවීසා, පරාජයක් වන්නේ නම්; පුරෙතරමෙව, පළමුකොටම; රත්ත පතාකං, රතු කොඩියක්; උසාපෙසාමි, ඔසවන්නෙමි; තෙන අභිඤ්ඤාණෙන, ඒ සලකුණෙන්; තවා, තී; කොසම්බියං එව, කොසඹු නුවරටම; ගවජාහි ඉති, යවයි; අනුසාසිතවා; අනුශාසනා කොට; සඬගාම මණ්ඩලං, යුද්ධ පිටියට; ගත්තවා, ගොස්; මහාරණං, මහා යුද්ධය; කරොතො, කරන්නේ; අත්තනො, තමාට; පරාජය භාවං, පරාජය බව; ඤාතවා, දැන; මාතුගාමං, බිසව; සරිතවා, සිහිකොට; රත්තධජං, රතු කොඩියක්; උසාපෙතවා, ඔසවා; යුජ්ඣතො, යුධ කරන්නේ; රණෙ, යුධයෙහි; පති, වැටුණේය.

අට, එකල්හි; සා, ඒ බිසව් තොමෝ; රත්ත පතාකං, රතු කොඩිය; දිසවා, දැක; නුත, ඒකාන්තයෙන්; මෙ, මාගේ; සාමිකො, හිමියා; පරාජිතො ඉති, පරාජය වී යයි; භයෙන, බියෙන්; පලාගිතා, පලායන්නට; ආරහි, පටන් ගන්නේය; අට, එකල්හි; තං, ඇ; වොර රඤ්ඤා, සොර රජහුගේ; මනුසා, මිනිස්සු; දිසවා, දැක; අයං, මෝ තොමෝ; නුත, ඒකාන්තයෙන්; රඤ්ඤා, (කොසඹු) රජුගේ; අගගමහෙසී ඉති, අග මෙහෙසිය යයි; ඤාතවා, දැන; අත්තනො, තමන්ගේ; රාජානං, රජුට; දසෙසා, දැක්වුන; රාජා, රජතෙමේ; තං දිසවා, ඇ දැක; පටිබඬවිතො, පිළිබඳ සිත් ඇත්තේ; එතං, මැ; මම, මට; අභිසෙකං කරොථ ඉති, අභිෂෙක කරව් යයි; අමචො, ඇමැනියන්නට; ආණාපෙසි, අණ කෙළේය, අමචවා, ඇමැනියේ; අභිසෙකත්වය, අභිෂෙකය පිණිස; තං, ඇ; යාචිංසා, යාඤ කළාහුය; සා, ඕතොමෝ; භණෙ, කොලෙහි; මෙ, මට; අභි සෙකෙන, අභිෂෙකයෙන්; න අත්තො ඉති, වැඩක් නැතැයි; න ඉච්ඡි, නොකැමැති වුවාය; අමචවා, අමාත්‍යයෝ; තං අත්තං, ඒ

කාරණය; රකෙම, රජුට; ආරොවෙසු, දැනුම් දුන්න; රාජා, රජතෙම; නං, ඇ; පකෙකාසාපෙත්වා, කැඳවා; කසමා, කුමක් නිසා; න ඉවජ්ඣි ඉති, නොකැමැතිවෙහි දැයි; පුච්ඡ, විචාළේය.

සා, ඕ තොමෝ; එවං ආහ, මෙසේ කීවාය:-

2. දෙව, දේවයන් වහන්ස; භාසමානාය, කියන්නා වූ; මෙ, මාගේ; වචො, වචනය; සාධුකං, මනාකොට; සුභොහි, අසනු මැනව; සබ්බ සමපත්තිදයකො, සියලු සම්මත් දෙන්නා වූ; මය්හං, මගේ; භත්තා, ස්වාමිපුරුෂ තෙම; අස්ස, අද; මනො, මළේය.

3. සො, ඒ රජතෙම; මං, මා; අභිසෙකං කපවා, අභිසෙක කොට; අත්තනො, තමන්ගේ; හදයං විය, හෘදය මෙන්; පාලෙයි, රැක්කේය; තං, ඒ රජු; සරත්තස්සා, සිහි කරන්නා වූ; (මගේ) මනං, සිත; සොකාග්ගි, සොකාගිනිය; දහතෙ, දවයි.

4. මහාරාජ, මහරජ; සචෙ, ඉදින්; අක්කසස්ස, අත් කෙනෙකුට; අග්ගමහෙසිකා අස්සං, අග මෙහෙසියක් වන්නෙමි නම්; තම්හා දුක්ඛා, ඒ දුකින්; නමුච්චාමි, නොමිඳෙමි; තෙන, එහෙයින්; අහං, මම; තං, ඔබ වහන්සේ; න පඤ්ඤා, නොපත්තනෙමි.

5. සොකගිනි, ගොකාගිනියෙන්; පදිත්තා, ඇවිලගත්; අහං, මම; සොකෙ, ගෝකයෙහි; සොකං, ගෝකයක්; කථං, කෙසේ; ඛිපෙ, බහන්නෙමිද; කො නාම බුද්ධො, කවර නම් පණ්ඩිතයෙක්; ජලන්තගිමිහි, ඇවිලෙන ගින්නෙහි; පලාලං පිදුරු; පකඛිපෙ, බහාලන්නෙද?

6. පියවිජ්ජයොග දුක්ඛං, ප්‍රිය විජ්ජයොග දුක වනාහි; පුත්තජ්ජනං, නැවත නැවත; විත්තයන්ති, සිතන්නා වූ; අහං, මම; තම්හා දුක්ඛා, ඒ දුකින්; න මුච්චාමි, නොමිඳෙමි; තසමා, එහෙයින්; තං, ඔබ; න පඤ්ඤා ඉති, නොපත්තමි කීවාය.

7. රාජා, රජතෙම; තං සුත්වා, ඒ අසා; කොධෙන, ක්‍රෝධයෙන්; අභිභුතො, මඬනා ලද්දේ; සචෙ, ඉදින්; න අභිසික්ඛස්සාසි, අභිෂේක නොකරන්නෙහි නම්; තං, තී; අග්ගිමිහි, ගින්නෙහි; පක්ඛිපිස්සාමි ඉති, බහන්නෙමිසි; වත්වා, කියා; මහත්තං දුරු විතකං, මහා දර සෑයක්; කාරාපෙත්වා, කරවා; අග්ගිං දත්වා, ගිනි දල්වා; එක පජ්ජානෙ ජානෙ, එකට ඇවිලගත් කල්හි;

එතල, මෙහි; පවිස ඉති, පිවිසෙවයි; ආහ, කියේය; අථ, එකල්හි; සා, ඕනෙමෝ; යාවනතී, යාඤ කරන්නී; රාජානං, රජුහට; ආහ, (මෙසේ) කීවාය.

8. රාජ, රජතුමනි; නිසාපිතං, පවි නොකළ සත්වයන්; පාවකෙ, ගින්නෙහි; පාතනං, හෙලීම; බලු, ඒකාන්තයෙන්; පාපො, පාපයකි; තස්ස, ඒ පවි කළ සත්වයාට; පාපඵලං, පාපයාගේ විපාකය; පච්චතෙක ච, මෙලොව ද; පරතථ ච, පරලොවද; හොති, වන්නේය.

9. භූපාල, පෘථිවිපාල වූ; දෙව, දේවයන් වහන්ස; පුරාතනෙහි, පෙර රජදරුවන් විසින්; සමණාධ්‍යාත්මණෙසු ච, මහණ බමුණන් කෙරෙහිද; මාතා පිතුසු, මවුපියන් කෙරෙහිද; බාලෙසු, ළදරුවන් කෙරෙහිද; රොගෙන ආතුර ඉතථිසු, ලෙඩින් පෙළෙන්නවුන් හා මාගමුන් කෙරෙහිද; වධො, වධ කිරීම; තප්පසනෙවා, නොපසස්නා ලදී; තස්මා, එහෙයින්; අහං, මම; න වධාරහා ඉති, වධයට නුසුදුසු වෙමිසි කීවාය.

10. රාජා, රජකෙම; තං, ඒ වචනය; සුත්වා අපි, අසා ද; අසස්සන්තො, නොහරින්නේ; එතං මැය; හතථ පාදෙ, අත්පා; ගහෙනවා, අල්වාගෙන; අග්ගිමිහි, ගින්නෙහි; පක්ඛිපථා'ති, දමවී යයි; මනුසෙස, මිනිසුන්ට; ආණාපෙසි, අණ කෙළේය; තෙ, ඒ අණ ලද පුරුෂයෝ; තථා, එසේ; කරිංසු, කළාහුය.

අථ, එකල්හි; සා, ඕ නෙමෝ; අග්ගිමිහි, ගින්නෙහි; පක්ඛිපමානා, බහනු ලබන්නී; මෙ, මට; එතල, මෙහි; කොච්චි, පටිසරණො, කිසි පිළිසරණක්; නත්ථි, නැත; සරණං එව, රත්නත්‍රයම; සරණං කරොමි ඉති, පිහිට කෙරෙමිසි; විනේතවතා, සිතා; බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි, බුදුන් සරණ යෙමි; ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි, දහමි සරණ යෙමි; සංඝං සරණං ගච්ඡාමි නි, සහ සරණ යෙමිසි; වදනතී, කියන්නී; මනසාව, සිතිනුත්; අනුස්සරනතී, සිහි කරන්නී; අග්ගිමිහි, ගින්නෙහි; පති, වැටුනාය; තතො, ඉක්බිති; තථා විධොපි, එවැනි රථ වූද; සො අග්ගි, ඒ ගින්න; තස්සා, ඇගේ; සරිරෙ, ශරීරයෙහි; ලොම කුප මත්තං අපි, ලොමි ගසකුදු; උණාකාරං කාතුං, උණු කරන්නට; නාසකඛි, නොහැකි විය; පදුම ගඤ්ඤං, පිටුම් ගැබකට; පච්චා විය, පිවිසියාක් මෙන්; සිතිභූත සරිරා අහොසි, සිසිල් වූ ශරීරයක් ඇත්තී වූවාය; රාජා,

රජතෙම; තං අවර්යං, ඒ සුදුමය; දිසා, දැක; සංවිග්‍රො, සංවේගයට පැමිණියේ; ලොමහඨජාතො, හටගත් ලොමු ඩැහැගැනීම් ඇත්තේ; වෙගෙන, වේගයෙන්; තං, ඇ කරු; උපසාධක මිත්වා, එළඹ; උභොති හතෙථි, දැනින්; පගගස්ත, ඔසවාගෙන; උරෙ, පපුවෙහි; නිපජ්ජාපෙත්වා, හොවාගෙන; රාජාසනෙ, රාජාසනයෙහි; නිසීද්‍යපෙත්වා, වඩා හිඳුවා; අඤ්ඤිං පගගස්ත, ඇඳිලි බැඳගෙන සිටියේ; කසමා, කුමක් නිසා; සො අග්ගි, ඒ ගින්න; කෙ, නුඹගේ; සරිරං, ශරීරය; මාපරිදහිති, නොදැවී දෑය; පුච්ඡි, විචාළේය; සා, ඕනොමේ; තං කාරණං, ඒ කාරණය; කථෙත්ති, කියන්නී; එවා, මෙසේ; ආහ, කීවාය.

11-12 භූපාල, රජතුමනි; සත්තානං, සත්වයන්ට; භයං; ආගතෙ, බිය පැමිණි කල්හි; මාතා පිතාච, මවුපියෝ ද; ඤාතී ච, නෑයෝ ද; පරිවාරා ච, පිරිවර ජනයෝ ද; සොහද, මිත්‍රයෝද; මනෙතාසාධාදයො, මන්ත්‍ර ඖෂධ ආදීහු ද; මහෙසකාං දෙවතා ච, මහෙසාඛ්‍ය දේවතාවෝ ද (යන); එතෙ ච, මොවුහුද; අඤ්ඤ ච, මෙයින් අන්‍ය වූ විධිද; සරණත්තයං, රත්නත්‍රය; හිත්වාන, හැර; රක්ඛිතුං, රකින්න; තෙච සකෙකානති, නොහැකි වෙත්.

13. රාජ, රජතුමනි! මෙ, මට; බුද්ධො, සථිඤ්ඤතෙම; සරණං ඉති, පිහිට යයි; අහං, මම; බුද්ධං, බුදුන්; සරණං, පිහිටකොට; අගා, ගියෙමි; තෙන තෙජෙන, ඒ තෙජසින්; ජලනො, ඇවිල පවත්නා වූ; අග්ගි, ගින්න; මං, මා; නොදහී, නොදැවීය.

14. රාජ, රජතුමනි! අහං, මම; මෙ, මට; ධම්මො, ධම්මය; සරණං ඉති, පිහිට යයි; ධම්මං, ධම්මය; සරණං, සරණකොට, අගා, ගියෙමි; තෙන තෙජෙන, ඒ තෙජසින්; ජලනො, දිලිසෙන්නා වූ; අග්ගි, ගින්න; මං, මා; නොදහී, නොදැවීය.

15. රාජ, රජතුමනි! මෙ, මට; සංඝො, සංඝතෙම; සරණං ඉති, පිහිට යයි; අහං, මම; සංඝං සරණං, සහ සරණ; අගා, ගියෙමි; තෙන තෙජෙන, ඒ තෙජසින්; ජලනො, දිලිසෙන්නා වූ; අග්ගි, ගින්න; මං, මා; නොදහී, නොදැවීය.

16. එවා, මෙසේ; මහානුභාවං, මහත් ආනුභාව ඇති; පට්ටකං, ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ; එහි පසාධකං, එව බලව යන විධියට සුදුසු වූ; තානා උපද්දව විද්ධංසිං, නොයෙක් උවදුරු නසන්නා වූ; තානා සම්පන්නදයකං, නොයෙක් සම්පත් දෙන්නා වූ.

17. තං සරණත්තයං හි, ඒ සරණත්‍රය වනාහි; යො සන්තො, යම් සත්වයෙක්; සමාදය, සමාදන් වී; න ගණනාහි, නොගනීද; සො, හෙතෙම; ඉධ වා ලොකෙ, මෙලොව හෝ; පරතථවා, පරලොව හෝ; සුඛං, සැපයක්; න අනුභොසාසිති, නොවිඳින්නේය.

18. යො සන්තො, යම් සත්වයෙක් තෙම; සරණත්තයං හි, නිසරණය වනාහි; සුසමාදය ගණනාහි, මනාසේ සමාදන් වී ගනීද; සො, හෙතෙම; ඉධ ලොකෙවා, මේ ලොකයෙහිද; පරතථ වා, පරලොව ද; සුඛා, සැපයෙන්; අපරිනායති, නොපිරිහෙයි.

19. භූපාල, රජතුමනි! තසමා, එහෙයින්; තුවං අපි, නුඹ වහන්සේ ද; සරණත්තයං, නිසරණ; ගණනාහි, ගනුව; තං, එය නෙ, ඔබට; සබ්බත්ථ, සියළු තත්හි; තාණං, රක්ෂාසථානය ද; ලෙණං, නිලීයන සථානය ද; පරායණං, උතුම් පිහිටද; භවති ඉති, වන්නේ යයි.

20. තං සුත්වා, ඒ අසා; රාජා, රජතෙම; අභිවිය, ඉතාම; පසන්න මාතසො, පහත් සිත් ඇත්තේ; තං, ඇ; බමාපෙත්වා, ක්ෂමා කරවා; මහත්තං සක්කාර සම්මානං කරවා, මහා සත්කාර සම්මාන කොට; අජ්ජපට්ඨාය, අද පටන්; ත්වං, නුඹ; මම, මාගේ; මාතා'නි, මවු යයි; තං, ඇ; මාතූර්ධානෙ, මවු තනතුරෙහි; ධිපෙත්වා, තබා; සරණං අගමාසී, තෙරුවන් සරණ ගියේය; තසමිං, එහි; සතතිපතිතා, රැස්වූ; මහාජනා, මහාජනයා; තං පාටිභාරියං, ඒ ප්‍රාතිභායතීය; දිස්වා, දැක; සරණෙසු ව, සරණයෙහි ද; සීලෙසු ව, සීලයෙහි ද; පතිට්ඨාය, පිහිටා; දනාදීනි, දන්දීම් ආදී වූ; පුංඤ්ඤකම්මා නි, පින්කම්; කරවා, කොට; යථා කමමං, කම්වූ පරිදි; ගතා, (මිය පරලොව) ගියාහුය.

21. ඉති, මෙසේ; සා, ඒ වෙසසාමිත්තා නම් මෙහෙසි නොමෝ; කෙවලං, හුදෙක්; සරණවරං, උතුම් වූ නිසරණ; උග්ගහෙත්වා, ඉගෙන ගෙන; ජලිත, දිලිසෙන්නා වූ; දහන මජ්ඣෙගිති මැද; සීතිභාවං, සිසිල් බවක්; අලත්ථ, ලැබිය; පරම සරණ සීලං, උතුම් වූ සරණ සිල්; පාලයන්නා, රකින්නා වූ; වො, තෙපි; භව හොගං, භව හොග සම්පත් ද; අනෙත, කෙළවර; නිබ්බුතීං ව අපි, නිව්වාණ සම්පත්තිය ද; කථං, කෙසේ; න ලභථ, නොලබන්නාහු ද, (ලබන්නාහු මැයි).

වෙසසා මිත්තාය වත්ථුං සත්තමං.

වෙසසා මිත්තාවගේ කථා වස්තුව සන්වැන්නයි.

8. මහා මන්ධාතු කථාව

මහා මන්ධාතු වන්දුම්හි, මහා මන්ධාතු කථා වස්තුවෙහි; අයං, මෝ තොමෝ; ආනුපුබ්බි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. ඉතො කීර, මෙයින් වනාහි; එක නවුති කප්ප මත්ථකෙ, එකානුවනකපින් මත්තෙහි; විපසසී නාම, විපසසී නම් වූ; සමමා සමබ්බදො, සමාක් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; උප්පත්තවා, ඉපිද; පවත්න වරධමම චකෙකා, පවත්වන ලද උතුම් දම්සක් ඇත්තේ; සදෙවකෙහි ලොකෙහි, දෙවියන් සහිත ලොකයා විසින්; පුජියමානො, පුදනු ලබන්නේ; බන්ධුමතී නගරෙ, බන්ධුමතී නම් නගරයෙහි; පටිවසති, වාසය කර වදරණ සේක. තද, එකල්හි; අයං මන්ධාතා, මේ මන්ධාතු රජතෙමේ; තසම් නගරෙ, ඒ නගරයෙහි; තුණ්ණකාරො හුත්වා, සන්නාලියෙක්ව; නිබ්බත්ති, උපන්නේය. තුණ්ණකාර කමෙමන, මැහුම් වැඩ කිරීමෙන්; ජීවිකං කප්පෙනො, ජීවිකාව කරමින්; විහරති, වාසය කරයි. තද, එකල්හි; සකලනගර වාසිනො, සියළු නුවර වැස්සෝ; බුද්ධ පමුබං, බුදුන් ප්‍රධාන කොට ඇති; හික්ඛු සංඝං, හික්ඛු සංඝයාට; නිමනෙත්තවා, ආරාධනා කොට; මහාදනං, මහා දනයක්; අදංසු, දන්නාහුය; අථ, එකල්හි; සො, ඒ සන්නාලි තෙම; එවං විනෙත්ති, මෙසේ සිතීය; නගරවාසිනො, නුවරවාසී වූ; ඉමෙ සබ්බෙ අපි, මේ සියල්ලෝම; දනං දදන්ති, දන් දෙත්.

අහං, මම; දුගගත්තො, දුගියෙකු බැවින්; එකොව සෙසො, වෙනම තේරී ගියෙමි; යදි, ඉදින්; අහං, මම; අජ්ජ, අද; යජ්ඣං, යාගකෙත්‍රයෙහි; බිජං, කුසල් බිජයක්; එත්ථ, මෙහි; නරොපෙම්, රොපණය නොකෙරෙමි නම්; ඉමම්හා දුක්ඛා, මේ දුකින්; න පරිමුඤ්චස්සාමීති, නොමිඳෙන්නෙමියි; සො, හෙතෙම; වෙගෙන, වේගයෙන්; තුණ්ණකාරකමං, සන්නාලි වැඩ; පරියෙසිත්වා, සොයා; කිඤ්චිමුලං, කිසි මුදලක්; ලභිත්වා, ලැබ; තෙන, එයින්; එකස්ස අපි, එකනමකටවත්; දනං, දනයක්; දතුං, දෙන්න; ඕකාසං, අවකාසයක්; අලඬො, නොලද්දේ; ආපණං, වෙළඳසැලට; ගන්ත්වා, ගොස්; රාජමාසෙ, මහ මැ; ගහෙත්වා, ගෙන; වඩ්ඪොටකං, කුඩා පෙට්ටියක්; පුරෙත්වා, පුරවා; ආදය, ගෙනවුත්; බුධපමුබස්ස, බුදුන් ප්‍රමුබ කොට ඇති; හික්ඛු සංඝස්ස, හික්ඛු සංඝයා වහන්සේගේ; හත්තගං, දන් සාලාවට; ගන්ත්වා, ගොස්; ධීනො, සිටියේ; එවං,

මෙසේ; විනෝදය, සිතිය; ඉදනි, දැන්; එකසුරු හිකුණුනො අපි, එක හිකුණුන් වහන්සේ කෙනෙකුගේ ද; පතෙක, පාත්‍රයෙහි; ඔකිරිකුං, බෙදන්නට; ඔකාසං, ඉඩක්; නන්දී, නැත; (එනිසා) අහං, මම; ඉමෙ, මේ මැ ඇට; ආකාසෙ, අහසෙහි; අධා, ඒකාන්තයෙන්ම; විකිරිසුනම්, විසුරුවන්නෙමි; පතමානානං, වැටෙන මැ අතුරෙන්; එකං අපි, එකක්වත්; එකසුරු හිකුණුනො, එක හිකුණුවකගේ; පතෙක, පාත්‍රයෙහි; පතෙය්, වැටුණේ නම්; අප්පෙව නාම, ඉතා යෙහෙක; තං, එය; මෙ, මට; දීඝරතං, බොහෝ කාලයක්; හිතාය ව, වැඩ පිණිස ද; සුඛාය ව, සැප පිණිස ද; භවිසුනි නි, වන්නේ යයි; පසන්න මානසො, සතුටු සිත් ඇත්තේ; උද්ධං, උඩට; බිපි, දැමීමේය.

තතො, ඉක්බිති; පතමානා වැටෙන්නා වූ; තෙ, ඒ මැ ඇට; පරිවාරක දෙවතානඤ්ච, පිරිවරා සිටි දෙවියන්ගේද; ආනුභාවෙන, ආනුභාවයෙන්; බහි, පිටත; අපතිත්වා, නොවැටී; භගවතං ආදිං කත්වා, බුදුන් ආදිකොට; සබ්බෙසං හිකුණං, සියලු හිකුණුන් වහන්සේලාගේ; පතෙක එව, පාත්‍රයෙහිම; පතිංසු, වැටුනාහුය; අථ, එකල්හි; සො, හෙතෙම; තං අවජරියං, ඒ පුදුමය; දිඤ්ඤා, දැක; පසන්නමානසො, පහත් සිත් ඇත්තේ; සිරිසි, හිසෙහි; අඤ්ඤාමපගගස්ස, ඇදිලි බැඳ; ධීතො, සිටියේ; එවාං, මෙසේ; පත්තං, ප්‍රාර්ථනාවක්; අකාසි, කෙළේය.

2. මෙ, මා විසින් කරන ලද; ඉමිනා අධිකාරෙන, මේ කුසල කම්ය කරණකොට ගෙන ද; යනිසාරං, යනිශ්චරයන් කෙරෙහි (කරන ලද); පසාදෙන, විතප්‍රසාදය හේතුකොටගෙන ද; අහං, මම; ජාතිජාතියං, උපනුපත් ජාතියෙහි; කාමභොගිනං, කම්සැප අනුභව කරන්නන් අතුරෙන්; අගෙහා භවෙය්, අග්‍ර වන්නෙමි.

3. යද, යම් කලෙක්හි; පාණිං පහරිත්වා, අත්පුඩ ගසා; නභොතලං, අහස් තලය; ඔලොකෙමි, බලමිද; සබ්බද, හැම කල්හි; සත්තරතන සම්පන්නං, සත් රුවනින් සපිරුණා වූ (එනම්, රත්, රිදී, මුතු, මැණික්, වෙරළ මිණි, දියමන්ති, පබළු යන සත් රුවන්); වසං, වම්බට; වසාකු ඉති, වසීවායි (පැතිය.)

4. සො, හෙතෙම; තතො පට්ඨාය, එතැන් පටන්; දෙව මනුස්සොස්සු, දෙවි මිනිසුන් අතරෙහි, සංසරන්නො, සැරිසරන්නේ; මහත්තං දිබ්බ සම්පත්තං, මහත් දිව්‍ය සම්පත්; අනුභවිත්වා, අනුභව

කොට; ඉමසම්. හදදකසො, මේ මහා හද කල්පයෙහි; ආදිමිහි, මුලදී; මහා සම්මතො නාම, මහා සම්මත නම් වූ; රාජා අහොසි, රජෙක් විය; තසා, ඔහුගේ; පුතො, පුත්‍ර තෙම; රොජො නාම, රෝජ නම්; තසා පුතො, ඔහුගේ පුතා; වරරොජොනාම, වරරොජ නම්; තසා පුතො, ඔහුගේ පුතා; වරකලාණො නාම, වර කලාණ නම්; වරකලාණසා, වරකලාණගේ; පුතො, පුත්‍රයා; උපොසථො නාම, උපොසථ නම්; උපොසථසා, උපොසථගේ; පුතො, පුතා; මන්ධානා නාම හුන්වා, මන්ධානු නම් වී; නිබන්ධි, උපන්නේය.

සො, ඒ රජතෙම; සත්තහි රත්තෙහි, සජ්ජවිධ රත්තයෙන්ද (එනම්, හස්තිරත්තය, අශ්වරත්තය, පුත්‍රරත්තය, මාණික්‍යරත්තය, චක්‍රරත්තය, සඤ්චරත්තය, ගෘහපතිරත්තය යනුයි); චතුර්ව ඉධිහි, චතුර්විධ සාද්ධියෙන්ද; සමන්තාගතො, යුක්ත වූයේ; වක්කවත්තිරජා, චක්‍රවර්ති රාජ්‍යය; කාරෙසි, කරවිය; තසා, ඔහුගේ; වාමහත්ථං, වමන; සම්මිඤ්ජිත්වා, හකුළුවා; දක්ඛිණ හත්ථෙන, දකුණු අතින්; අප්පොඨිනෙ, අත්පොළසන් දුන් කල්හි; ආකාසනො, අහසින්; දිබ්බමෙඝොවිය, දිව්‍ය වර්ෂාවක් මෙන්; ජණ්ණප්පමානං දණක් පමණ; සත්ත රත්ත වස්සං, සත් රුවන් වැස්ස; වස්සති, වසියි; ඵ්වරුපො, මේ ආකාර වූ; අච්ඡරියො, ආශ්චර්ය්‍යයක්; අහොසි, විය; සො, ඒ මහාමන්ධානු නම් රජතෙමේ; චතුරාසිති වස්ස සහස්සාති, අසූහාරදහසක් අවුරුදු; කුමාර කීළං, කුමාර ක්‍රීඩාව; කීළි, කෙළියේය; චතුරාසිති වස්ස සහස්සාති, අසූහාර දහසක් අවුරුදු; ඔපරජා, යුවරජකම; කාරෙසි, කරවිය; චතුරාසිති වස්ස සහස්සාති, අසූහාර දහසක් අවුරුදු; වක්ක-වත්තිරජා, චක්‍රවර්ති රාජ්‍යය; කාරෙසි, කරවිය; අසා, ඔහුගේ; ආයුප්පත, ආයුෂ්‍ය වතාහි; අයංඛෙයං අහොසි, අයංඛයක් වූයේය.

5. සො, ඒ මහාමන්ධානු රජතෙම; එක දිවසං, එක දවසක්; කාම තණ්හං, කාම තෘෂ්ණාව; පුරෙතං, සම්පූර්ණ කරන්ට; අසකකොතො, නොහැකි වන්නේ; උක්කණ්ඨිකා කාරං, කලකිරුණු අයුරක්; දසොසි, දැක්විය; අමච්චා, අමාත්‍යයෝ; දෙව, දේවයන් වහන්ස; තින්ත්‍රබො, කුමක් නිසා; උක්කණ්ඨො අසි ඉති, උක්කට්ඨ වූයෙහිදැයි; පුච්ඡං, විචාළාහුය.

සො, ඒ රජතෙම; (කියනුයේ); හණ, කොලෙහි! මය්හං, මගේ; පුඤ්ඤකමෙම, පින්කම; ඔලොකියමානෙ, බලන කල්හි;

ඉමං රජං, මේ රාජ්‍යය; නප්‍පහොති, නොපොහොනේය; කතරන්ත්‍රබො ධානං, කවර නම් ස්ථානයක්; රමණීයනි, සිත් කළුදැයි විචාළේය; මහා රාජ, මහරජතුමනි! දෙවලොකො ඉති, දෙවි ලොව යයි (කීවාහුය); සො, ඒ රජතෙම; චක්ක රතනං, චක්‍රරත්නයට; අබිභුක්කිරිත්වා, පැත් ඉස; පරිසාය සද්ධිං, පිරිස සමඟ; වාතුමමහාරාජික දෙවලොකං, වාතුරමහාරාජික දෙවිලොවට; අගමාසි, ගියේය. අථ, එකල්හි; චක්කාරො මහාරාජානො, සතර වරම් දෙවියෝ; දීඛබමාලාගන්ධ භන්ධා, දිව මල් සුවඳ ගත් අත් ඇතිව; දෙවගණ පරිවුතො, දිව්‍ය සමූහයා විසින් පිරිවරන ලද්දහු; පච්චුගගමනං කත්වා, පෙර ගමන් කොට; තං, ඒ මන්ධාතු රජ; ආදය, පිළිගෙන; වාතුමමහාරාජික දෙවලොකං, වාතුර මහාරාජික දිව්‍යලෝකයට; ගන්ත්වා, ගෙන ගොස්; රජං, රාජ්‍යය; අදංසු, දුන්නාහුය; පරිසාය පරිවුතස්ස, පිරිස විසින් පිරිවරන ලදුව; තස්මිං, ඒ දිව්‍යලෝකයෙහි; රජ්ජං කාරෙන්නස්ස, රාජ්‍යය කරවන්නා වූ; තස්ස, ඒ රජහට; දීඝො අඤ්ඤා, දීඝී කාලයක්; චිතිවතො, ඉක්මුණේය; සො, හෙතෙම; තත්ථ අපි, එහිද; තණං, කාම තෘෂ්ණාව; පුරෙතං, පුරණය කරන්ට; අසකෙකානො, නොහැකි වන්නේ; උක්කණ්ඨිකාකාරං, කළකිරුණු අසුරක්; දසොසි, දැක්වීය; තතො, ඉක්බිති; චක්කාරො මහාරාජානො, සතරවරම් දෙවි මහරජ දරුවෝ (ධාතරාජට, විරූපි, විරූපාක්‍ෂ, වෛශ්‍රවණ යනුයි); මහාරාජ, මහරජතුමනි! කිත්ත්‍රබො, කුමක් නිසා; උක්කණ්ඨිකො අසිඉති, උකටලි වූයෙහි දැයි; පුච්ඡංසු, විචාළහ; ඉමමිහා දෙව ලොකො, මේ දෙවිලොවට වඩා; කතරන්ත්‍රබො ධානං, කවර නම් තැනක්; රමණීයං ඉති, සිත් කළුදැයි විචාළේය; දෙව, දේවයන් වහන්ස! මයං, අපි; පරෙසං, අනුන්ට; උපධාක මත්‍රස්ස සද්ධිං, මෙහෙ කරන මිනිසුන් සමාන වෙමු; තාවනිංස දෙව ලොකො, තවතිසා දෙවිලොව; ඉතො, මීට වඩා; සත ගුණෙන, සියක් ගුණයෙන්; රමණීයො ඉති, රමණීය යයි කීවාහුය; මන්ධාතො, මන්ධාතු රජ තෙම; චක්කරතනං, චක්‍ර රත්නයට; අබිභුක්කිරිත්වා, පැත් වඩා; අත්තනො, තමාගේ; පරිසාය පරිවුතො, පිරිස විසින් පිරිවරණ ලදුව; තාවනිංසාහිමුබො, තවතිසා දිව්‍යලෝකයට අහිමුව; පායාසි, ගියේය; අථ, එකල්හි; අස්ස, ඔහුට; සකෙකා දෙවරාජා, සක්දෙවි රජතෙම; දීඛබමාලා ගන්ධහන්ධා, දිවමල් දිව සුවඳ ගත් අත් ඇත්තේ; දෙව ගණ පරිවුතො, දිව්‍ය සමූහයා

විසින් පිරිවරා; පවුට්‍රගමනං කරවා, පෙර ගමන් කොට; තං, ඒ රජහු; හතෙථ, අත; ගතෙත්වා, අල්වාගෙන; මහාරාජ, මහරජ! ඉතො එහි ඉති, මෙහි එතු මැනැවැයි; ආහ, කියේය.

තතො, ඉන්පසු; දෙවගණ පරිවුතස්ස, දිව්‍ය සමූහයා විසින් පිරිවරන ලදුව; රක්‍ෂෙඤා රජහු; ගමන කාලෙ, යන කල්හි; පරිත්‍යායක රතනං, පුත්‍රරත්නය තෙම; චක්‍කරතනං, චක්‍රරත්නය; ආදය, ගෙන; පරිසාය සඬං, පිරිස සමඟ; මනුස්ස පථං, මිනිස් ලොවට; ඕතරිත්වා, බැස; අත්තනො, තමාගේ; සරං, ගෙට; පාවිසි, පිවිසියේය.

6. සකෙකා, ශක්‍රතෙම; මන්ධාතා, මන්ධාතු රජ; සකක හවනං, ශක්‍ර හවනයට; නෙත්වා, පමුණුවා; දෙවතා, දෙවතාවෝ, දෙව කොට්ඨාසෙ කරවා, දෙකොටසක් කොට; අත්තනො, තමාගේ; රජං, රාජ්‍යය; මජ්ඣෙ, මැදින්; හිත්ථිත්වා, බිඳ; අද්දසි, දුන්නේය; තතො පට්ඨාය, එතැන් පටන්; දෙවි රාජානො, රජවරු දෙදෙනාම; රජං, (දිව්‍ය) රාජ්‍යය; කාරෙසුං, කරවුහ; එවා, මෙසේ; කාලෙ ගච්ඡන්තො, කල් යන කල්හි; සකෙකා, ශක්‍රතෙම; සට්ඨිසන්-සහස්සාධිකානි, හැටලක්‍ෂයක් අධික කොට ඇති; තිස්සො ච වස්සකොට්ඨො, තුන් කෙළක් අවුරුදු; ආයුං, ආයුෂ; බෙපෙත්වා, ගෙවා; චචි, චුක විය; අක්‍ෂෙඤා සකෙකා, අතික් ශක්‍ර දිව්‍යරාජයෙක්; නිබ්බන්ති, උපන්නේය; සො අපි, ඒ ශක්‍රතෙමේ ද; තථා එව, එසේම; දෙව රජං, දිව්‍ය රාජ්‍යය; කාරෙත්වා, කරවා; ආයුක්ඛයෙන, ආයු ගෙවීමෙන්; චචි, චුක විය; එතෙන උපායෙන, මේ ක්‍රමයෙන්; ඡත්තිංස සකකා, ශක්‍රයෝ සතිස් දෙනෙක්; චට්ඨංසු, චුතවුහ.

මන්ධාතා පත, මන්ධාතු රජතෙම වනාහි; මනුස්ස පරිහාරෙන, මිනිස් ලිලාවෙන්; දෙවරජං, දිව්‍යරාජ්‍යය; කාරෙසී එව, කරවුයේමය; තසස, ඔහුට; එවා, මෙසේ; කාලෙ ගච්ඡන්තො, කල් යන කල්හි; හියොසොමත්තාය, ප්‍රමාණයට වැඩියෙන්; කාම තණ්හා, කාමාශාව; උප්පජ්ඣි, උපන්නේය; සො, හෙතෙම; මෙ, මට; උපඨිඨ රජෙන, අධි රාජ්‍යයෙන්; කිං, ප්‍රයෝජන කිමිද; සකකං, ශක්‍රයා; මාරෙත්වා, මරවා; එක රජං, තනි රාජ්‍යය; කරිස්සාමි ඉති, කරන්නෙමිසි; විනෙකසි, සිතිය; සකකං පත, ශක්‍රයා වනාහි; මාරෙතා, මරන්ට; න සකකා, නොහැක්කේය; එසා කාමතණ්හා පත, මේ කාම තෘෂ්ණාව වනාහි; විපත්තිමුලා, විපතට මූල වන්නිය; තථාහි, ඒ එසේමැයි.

7. අත්‍ර, මෙකැන; වරං, උතුම්ය; අත්‍ර, මෙහි; සුඛං ඉති, සැපයයි; අත්‍රිව්ඡා, අධික තෘෂ්ණාවෙන්; විහතො, නටුවා වූ; නරො, මනුෂ්‍යයෙකු; ඉධවා, මේ ලෝකයෙහි ද; පරතථවා, පරලොවද; සද්, හැම කල්හි; කිංකරී යානං, කිසි සැපයක්; න විතැනෙ, නොවිඳියි.

8. තණ්හාය, තෘෂ්ණාව කරණකොට ගෙන; සොකො, ශෝකය තෙම; ජායතෙ, උපදී; තණ්හාය, තෘෂ්ණාව කරණ-කොටගෙන; භයං, බිය; ජායතෙ, උපදී; තණ්හාය, තෘෂ්ණාවෙන්; විපපමුත්තස්ස, වෙන්ව මිදුනහුට; සොකො, ශෝකයක්; නතරී, නැත; භයං, බියක්, කුතො, කොයිත්ද?

9. එතථ, මේ ලෝකයෙහි; තණ්හාදුසො, තෘෂ්ණාවට ගැනි වූ; නරො, මිනිස් තෙම; රාජ වොරාදි සමභවා, රජ, සොර, ආදීන්ගෙන් වන්නා වූ; හත්ථවෙණ්දදිකං, අත් කැපීම් ආදී වූ; දුක්ඛං, දුකට; පාපුණාහි, පැමිණෙයි; විහන්ඤ්ඤාහි, (එනිසාම) වෙසෙසින් නැසෙයි.

10. ඛෙත්තං වජ්ඣං, කෙත් වත්ද; නිරන්ඤංච, රත්රන්ද; ගවාස්සං, ගවයන් හා අශ්වයන් ද; ද්වය පොරිසං, දාසයන් හා සෙසු පිරිවර ජනයා ද (නිසා); ජාතෙන, හටගත්තා වූ; යෙන ලොහෙන, යම් ලොහයක් කරණකොටගෙන; පාණිනො, ප්‍රාණිහු; සද්, සැම කල්හිම; ජියන්ති, පිරිහෙත්; විඤ්ඤානා, නුවණැත්තන් විසින්; සො ලොහො, ඒ ලෝහය තෙම; සබ්බජාමෙන, සියළු ශක්තියෙන්; පහානබ්බා එව, පහ කටයුත්තේමය.

11. තතො, ඉක්බිති; අත්‍රිව්ඡාවිහතස්ස, අධික තෘෂ්ණාවෙන් නටුවා වූ; තස්ස, ඔහුගේ; ආයු සංඛාරො, ආයු ශක්තිය; පරිභාසි, පිරිහුනේය; ජරා, ජරා තොමෝ; සරිරං, ශරීරයට; පහරී ගැසී; මනුස්ස සරිරංහි නාම, මනුෂ්‍ය ශරීරය නම්; දෙව ලොකෙ, දිව්‍ය ලෝකයෙහි; න භිජ්ජති, නොබිඳෙයි (හෙවත් නොමියයි); අථ, එකල්හි; සො, ඒ මන්ධාතු රජතෙම; දෙව ලොකා, දෙව ලොවින්; භස්සිත්වා, බැස; බන්ධුමතී නගරුය්‍යානෙ, බන්ධුමතී නුවර උද්‍යානයට; ඔතරී, බැස්සේය; උය්‍යානපාලො, උයන්පල්ලා; තස්ස, ඔහු; ආගත භාවං, ආ බව; රාජකුලං, රජ ගෙදරට; නිවෙදෙසි, දැන්වීය; රාජා, රජතෙමේ; රාජකුලා, රජ ගෙදරින්; ආගන්ත්වා, අවුත්; උය්‍යානෙ එව, උයනෙහිම; ආසනං, ආසනයක්; පඤ්ඤපෙසි,

පැනවිය; තනො, ඉක්බිති; මන්ධාතා, මන්ධාතූ රජතෙම; උයානො, උයනෙහි; පක්කන්තො, පනවන ලද; වර, උතුම් වූ; ආසනො, ආසනයෙහි; නිපන්නො, හොත්තේ; අනුධානසෙය්‍යං, නැවත නොනැගිටින සැතපීම; කප්පෙසි, කෙළේය; තනො, ඉක්බිති; අමච්චා, අමාත්‍යවරු; දෙව, දේවයන් වහන්ස! තුමහාකං, ඔබ වහන්සේ ගැන; පුරතො, මතු දවස; කිත්තුකපේසාම ඉති, (මහජනයාට) කුමක් කියන්නෙමුදැයි; පුච්ඡංසු, විචාළාහුය; මන්ධාතූ මහා රාජා, මන්ධාතූ මහ රජ තෙම; ඒ සහසා පරිත්ත ද්වීප පරිවාරෙසු, දෙදහස් කොදෙව් පිරිවර කොට ඇති; චතුසු මහා දීපෙසු, සතර මහා දිවයිනෙහි; චක්කවත්ති රජං, චක්‍රවර්ති රාජ්‍යය; කාරෙත්වා, කරවා; චාතුමමහාරාජිකෙසු, චාතුර් මහාරාජික දෙවියන් අතරෙහිද; රජං, රාජ්‍යය; කාරෙත්වා, කරවා; ඡත්තිංස සක්කානං, සතිස් ශක්‍ර කෙනෙකුත්තේ; ආයු පරිමාණෙන, ආයු ප්‍රමාණයෙන්; දෙවිලොකෙ, දිව්‍යලොකයෙහි; රජං කාරෙත්වා, රාජ්‍යය කරවා; කාලං අකාසි ඉති, කළුරිය කෙළේය යන; ඉමං සාසනං, මේ භස්ත; තුම්හෙ, තෙපි; මම, මාගේ; (ඇවෑමෙන්) පුරතො, මතු දවස; මහාජනස්ස, මහජනයාට; කපේය්‍යාථ ඉති, කියව් යයි කිය; සො, ඒ රජතෙම; එවං වත්වා, මෙසේ කියා; කාලං කරවා, කළුරිය කොට; යථා කමමං, කමිවූ පරිදි; ගතො, ගියේය.

හගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; ඉමං අත්ථ, මේ අර්ථය; පකාසෙත්වා, ප්‍රකාශ කරන්නට; චතුමහා පරිසමඤ්ඤා, සිවුමහ පිරිස් මැද; ඉමා ගාථායො, මේ ගාථාවන්; ආහ, වදාළ සේක.

12. චන්දිම සුරියා, සඳ හිරු දෙදෙන; යාවතා, යම්තාක් තැන්; පරිහරන්ති, පරිහරණය කෙරෙත්ද; විරොචනා, සවකීය-ලෝකයෙන්; දියා, දිශාවන්හි; හන්ති, බබලන්ද; තාව, ඒතාක් තැන්; පඨවිංසිතා, පොළොව ඇසුරු කළා වූ; යෙ පාණා, යම් ප්‍රාණීහු වෙත්ද; සබ්බෙව, ඒ සියල්ලෝම; මන්ධාතා, මන්ධාතූ රජහුගේ; දසා, දසයෝ වෙත්.

13-14 කහාපණ වසෙන්න, කහවනු වර්ෂාවෙන්ද; කාමෙසු, පස්කම් සැපයෙහි; නිත්ති, තෘප්තියක්; න විජ්ජති, නැත්තේය; (එහෙයින්) පණ්ඩිතා, පණ්ඩිත වූ; සො සම්මා සම්බුද්ධා යාවකො, ඒ සම්මා සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක තෙම; කාමා, වස්තුකාම - ක්ලෙශ කාමයෝ; අප්පසාදා, ආශවාද රහිතයහ; දුක්ඛා, දුක් ඇත්තෝය; ඉති, මෙසේ; වික්කන්දා, දැන; දිබ්බෙසු කාමෙසු අපි,

දිව්‍ය වූ පඤ්ච කාමයන්හි පවා; රතී, ඇල්මකට; න අධිගව්‍යති, නොපැමිණෙයි; තණ්හාකය රතො හොති, තෘෂ්ණා කෂය සංඛ්‍යාත නිව්භ්‍යාසයෙහි ඇළුනේ වේ.

තං සුඛවා, ඒ අසා; බහු, බොහෝ ජනයා; සොකාපත්ති එලාදීහි, සෝවාන් එලාදියට; පාපුණිංසු, පැමිණියාහුය.

15. හො, පින්වත්ති; ඉති, මෙසේ; බොධියා, සම්මාන සම්බෝධියට; ගති නියතානං, නියම ගමන් ඇති; උත්තමානං, උත්තමයන්ටද; තණ්හා, තෘෂ්ණා තොමෝ; සක වසං, සිය වසයට; උපනෙච්චා, පමුණුවා; දුක්ඛානි දෙති, දුක් දෙයි; අනියත ගතිකානං, නියත ගති නැත්තා වූ; මාදියානං, මා වැන්නවුන්ට; කා කථා, කියනුම කවරේද?; ඉති, මෙසේ; මත්ථවා, දැන; තං, ඒ තෘෂ්ණාව; ජනථ, දුරු කරව්; තිව්ඤ්ඤා, තෙරුවන්; භජවොහා, භජනය කරව්.

මහා මන්ධාතු වත්තු අධ්‍යයන.

මහා මන්ධාතු කථා වස්තුව අටවැන්නයි.

9. බුද්ධචම්ම වෙළෙන්දගේ කථාව

බුද්ධචම්ම වාණිජකයා, “බුද්ධචම්ම” නම් වෙළෙන්දගේ; වත්තුවෙහි, කථා වස්තුවෙහි; අයං, මෝ තොමෝ; ආනුජ්ඣබ්බි කථා, පිළිවෙළ කථාවයි.

1. ජමබුද්ධෙ කිර, දඹදිව වනාහි; පාටලිපුත්ත නගරෙ, පැළලුප් නුවර, වාණිජක කමෙතන, වෙළෙඳුමෙන්; ජීවමානො, ජීවත් වන්නා වූ; බුද්ධචම්මො නාම, බුද්ධචම්ම නම්; වාණිජො, වෙළෙන්දෙක්; අහොසි, වූයේය; සො, හෙතෙම; අපරභාගෙ, පසු කාලයෙහි; සඤ්චාහෙති සද්ධං, ගැල්කරුවන් හා සමඟ; ගාමි නිගම ජනපද රාජධානිය, ගම් නියමිතම, රාජධානිත්ති; වණිජං පයොජයමානො, වෙළෙඳුම් කෙරෙමින්; විවරති, හැසිරෙයි.

තසම් සමයෙ, එසමයෙහි; භගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; නෙක භික්ඛු සහයා පරිවුතො, නොයෙක් දහස් ගණන් භික්ෂූන් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ; බහු දෙව මනුෂ්‍ය, බොහෝ දෙව් මිනිසුන්; සංසාර කතතාරා, සසර කතරින්; උත්තාරෙනො, එතෙර කරමින්;

ජනපදචාරිකං, ජනපද චාරිකාවෙහි; චරති, හැසිරෙන සේක; තද, එකල්හි; සො, ඒ වෙළඳ තෙම; දානිංසලකකණානුධාක්ෂණ පතිමණ්ඩිතං, දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණයෙන් හා අසු අනුවක්ෂණයන්ගෙන් සැරසුනා වූ; ජලමාන, දිලිසෙන්නා වූ; සුවණණ මෙරුං විය, රත් මෙරක් මෙන්; විරොචමානං, බබලන්නා වූ; මහා හික්කුසංසි පරිවුතං, මහා හික්කු සංඝයා විසින් පිරිවරණ ලද්ද වූ; හගවතං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; අඤ්ඤා, දුටුවේය; දිසවා, දැක; පරම පීතියා, උතුම් වූ ප්‍රීතියෙන්; පුට සරිරො, පිතා ගිය ශරීර ඇත්තේ; අක්ෂලිමපගග්ග්හ, ඇදිලි බැඳ; හගවතං උපසංඝමිත්වා, බුදුන් වෙත එළඹ; වන්දිතො, වැඳ; බුඬ සාසනෙ, බුදු සසුන්හි; අපරිචිත භාවෙන, නුපුරුදු බැවින්; සායණෙහ, සවස; හගවතං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; හත්තෙන, බතින්; නිමත්තෙසි, ආරාධනා කෙළේය; අථ, එකල්හි; අසු, ඔහුට; හගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (වදරණ සේක්); හො, පින්වත; තථාගතො, බුදුවරයෝ; විකාල භොජනා, විකාල භෝජනයෙන්; පටිච්චිකා ඉති, වෙන්වූවාහු යයි; ආහ, වදළ සේක; අථ, එකල්හි; සො, හෙතෙම; හගවතං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට; වන්දිතො, වැඳ; හත්තෙ, සවාමීනි; හගවතො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා; විකාලෙ, විකාලයෙහි; කිං, කුමක්; භුක්ඡිසසනති ඉති, වළඳන්නාහුදැයි; ආහ, විවාළේය; අථ, එකල්හි; හගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; අසු, ඔහුගේ; කථා පටිච්ච, කථාව නිසා; අධ්වංසිතා, අවච්ඡිද්ධ පානං, අවච්ඡිද්ධ පානයක්; තථාගතානං, බුදුවරුන්ට; විකාලෙ, පස්වරු කාලයෙහි; භුක්ඡිතං, වළඳන්ට; කප්පති, කැපවේ; සෙය්‍යාපීදං, ඒ කවරේද; 1. අමබ්‍රපානං, අඹපැන්; 2. ජමබ්‍රපානං, දඹ පැන්; 3. වොචපානං, ඇට කෙසෙල් පැන්; 4. මොචපානං, මස් කෙසෙල් පැන්; 5. ථාරුසක පානං, උගුරුස්ස පැන් (- බොරළු දමුණු පැන්); 6. මධ්‍රපානං, මී පැන්; 7. මුද්දික පානං, මිදි පැන්; 8. සාලුක පානං ඉති, ඕලු පැන් යයි (වදළ සේක.)

වාණිජො, වෙළඳ තෙම; තං සුත්වා, ඒ අසා; සහ සක්කරා රසෙහි, උක් හකුරු හා සමඟ; මුද්දික පානං කත්වා, මුද්දික පානයක් සකස් කොට; බුඬ පමුබසු, බුදුන් ප්‍රධානකොට ඇති; හික්කු සංසිසු, හික්කු සංඝයා වහන්සේට; අද්ධි, දුන්නේය; ස හික්කු සංසිසු, හික්කු සංඝයා සහිත වූ; සත්වා, ශාස්තෘන් වහන්සේ; පරිභුතො, වළඳන ලද; පානීය රසො, පැන් රස ඇත්තේ; තසු,

ඔහුට; ධම්මං දෙසෙත්වා, ධම් දේශනා කොට; ජනපද චාරිකා, ජනපද චාරිකාවට; පක්කාමි, වැඩි සේක.

2. සො පි, ඒ වෙළඳ තෙමේද; පසන්න මානසො හුත්වා, පහත් සිත් ඇතිව; නිවින්නො, නැවතුනේ; වාණිජකෙහි සද්ධිං, වෙළෙඳුන් හා සමඟ; තෙසු තෙසු ජනපදෙසු, ඒ ඒ ජනපදයන්හි; වණිඤ්ඤං, වෙළඳම; පයොජෙන්නො, යොදන්නේ; මහාවත්තනියං නාම, මහාවත්තනිය නම් වූ; කත්තාරං, කාන්තාරයට; පාපුණි, පැමිණියේය; තත්ථ, එහිදී; තෙසං, ඔවුන්ගේ; සබ්බෙසු එව සකටෙසු, සියළුම ගැල්හි; පාතියං, පැන්; පරිකාම යං අගමාසි, ගෙවීමටම ගියේය; තත්ථ, එහි; සබ්බ මනුස්සානං, සියලු මිනිසුන්ටද; බලිවද්දනං ව, ගොනුන්ට ද; පාතියං, පැන්; නාහොසි, නොවීය; අථ, එකල්හි; සො වාණිජො, ඒ වෙළඳ තෙම; පිපාසාහිභුතො, පිපාසයෙන් පෙළුනේ; තෙසු තෙසු සකටෙසු, ඒ ඒ ගැල්වල; පාතියං, පැන්; පරියෙසන්නො, සොයමින්; විචරති, හැසිරෙයි; අථ, එකල්හි; එකස්මිං සකටෙ, එක් ගැලෙක්හි; මනුස්සා, මනුෂ්‍යයෝ; තං, ඔහු; දිස්වා, දැක; කාරුඤ්ඤාන, කරුණාවෙන්; එත්ථ, මෙහි; ආගච්ඡ, එව; ඉමස්මිං කොලමෙබ්බ, මේ සැළෙහි; ථොකං පාතියං, පැන් ටිකක්; අත්ථි, ඇත; පිච ඉති, බොන්නැයි; වදිංසු, කීවාහුය; තතො, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; ගන්ත්වා, ගොස්; පාතියං, පැන්; පිචි, බිටිය; තස්ස, ඔහුට; තං රසං, ඒ රසය; මුද්දික පාන රස සදිසං අහොසි, මිදි පැන් රස හා සමාන විය; පිචන්නොව; බොමින්ම; සො, හෙතෙම; එවං මෙසේ; විනෙතසි, සිතිය; තද, එකල්හි; සමමා සමබ්බදාසා, සමාග් සම්බුද්ධජාණන් වහන්සේට; මෙ, මා විසින්; දින්න මුද්දික පානස්ස, දෙන ලද මුද්දික පානයාගේ; නිස්සන්දො, කුසල විපාකය; අජ්ජ, අද; සමපන්නො, හවිස්සති ඉති, පැමිණියේවනැයි; අච්ඡරබ්භුත වින්නො, ආශ්වයාඪී අද්දතුන සිත් ඇත්තේ; සොමනස්ස ජාතො, හටගත් සොමිනස් ඇත්තේ; ගන්ත්වා, ගොස්; සයං එව, තෙමෙම; වාටියා, සැළෙහි; පිධානං, පියන; විචරි, විවෘත කෙළේය; සකලාපි සාවාටි, ඒ සියලුම සැළ; මුද්දික පානෙන, මිදි පැනින්; පරිපුණ්ණා අහොසි, පිරුණේ විය; තතො, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; රසවත්තං, රසවත් වූ; ඔප්වත්තං, ඕපස් ඇත්තා වූ; අපරිකාමයං, නොපිරිහෙන්නා වූ; දිබ්බපාන සදිසං, දිවපැන් සමාන වූ; පාතියං, පැන්; දිස්වා, දැක; පරමාය පීතියා, මහා ප්‍රීතියෙන්; පුට සරිරො, පිනාගිය

ශරීර ඇත්තේ; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; පානියං, පැන්; පීචිතකු ඉති, බොත්වායි; උග්ගෙසාසෙසී, හඬ නගා දැනුම් දුන්නේය; තං සුත්වා, ඒ හඬ අසා; සබ්බෙ, සියල්ලෝම, සතතිපතිත්වා, රැස්ව; පානියං, පැන්; දිස්වා, දැක; අබ්භුත චිත්තා ජාතා, පුදුම වූ සිත් ඇත්තෝ වූහ; වාණිජො, වෙළෙඳ තෙම; තෙසං මජ්ඣෙධ, ඔවුන් මධ්‍යයෙහි; බුද්ධානුභාවං, බුද්ධානු භාවය; පකාසෙත්තො, ප්‍රකාශ කරමින්; ආහ, මෙසේ කිය.

3. හො, පින්වත්නි! හවන්තා, තෙපි; මහෙසිනො, බුදුන්වහන්සේගේ; සන්ධිකං, මෙලොවදීම විපාක දෙන; අකාලිකං, කල් නොයවා විපාක දෙන; අචිත්තනීයං, නොසිතිය හැකි; අචෙරං, ආශ්වයා වූ; ඉදං ආනුභාවං, මේ ආනුභාවය; පසාඨ, බලවී.

4. බුද්ධෙ, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි; පසන්න මනසා, පැහැදි සිතින්; මයා, මා විසින්; පානියකං, පිය යුත්තක්; දිත්තං, දෙන ලදී; තං දනං, ඒ දනමය කුසලය; ඉදනි එව, දැන්ම; මුත්තිවහසා, බුද්ධානුභාවයෙන්; විපච්චති, විපාක දෙයි.

5. දෙවානං, දෙවියන්ගේ; ඔප්වන්තං, ඔපස් ඇති; සුධන්තං ඉව, සුධා භොජනය වැනි; දිබ්බපානං ඉව, දිව පැනක් වැනි; අබ්භුතං, අද්භූත වූ; අකම්මයා, ක්ෂය නොවන්නා වූ; සීතලං, සිහිල් වූ; මධුරොදකං, මිහිරි ජලයක්; ජාතං, උපන්නේය.

6. කො නාම විචක්ඛණො, කවර නම් නැණවතෙක්; ඉධ ලොකෙ, මෙලොවද; පරතෙඨ ච, පරලොවද; සුඛදං, සැප දෙන්නා වූ; උත්තමං, උතුම් වූ; දනං, දනය; සීල වත්තෙසු, සිල්වතුන් විෂයෙහි; න දදෙය්‍ය, නොදෙන්නේ ද? (දෙන්නේමය.)

7. මධුරොදකං, මිහිරි ජලය; යථා ඉච්ඡිතං, කැමැති පරිද්දෙන්; ගහෙත්වාන, ගෙන; පීචිතකු, බොත්වා! යථා ඉච්ඡිතං, අභිමත පරිද්දෙන්; භාජනානි ච, භාජනයන්ද; පුරෙත්වා, පුරවාගෙන; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; යත්ත ඉති, යෙත්වා යි (කියේය.)

8. එවං ච පන වත්වා, මෙසේ ද කියා වනාහි; සබ්බෙ මනුසෙස ච, සියලු මනුෂ්‍යයන් ද; බලිවද්දෙ ච, ගොනුන්ද; මුඤ්ඤ රසෙන එව, මිදි රසයෙන්ම; සතතපෙසසී, සතත්තර්පණය කෙළේය; තතො තතො, ඒ ඒ තැනින්; ආගතාගතා අපි, ආ ආවෝද; පානියං, පැන්; පිචිංසු, බීවානුය; තථාපි, එකකුදු වුවත්; පානියං, පැන්; අකම්මං අහොසී, ක්ෂය නොවූයේය.

තතො, ඉක්බිති; වාණිජො, වෙළෙඳ තෙම; සත්ථාභෙති සද්ධිං, ගැල්කරුවන් සමඟ; වණිජං පයොජෙත්වා, වෙළෙඳුම් කොට; සකතගරං, සිය නුවරට; ආගථින්නො, එන්නේ; භගවන්තං, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; පසාසිත්වා, දැක; ගම්ඤ්ජාමි ඉති, යන්නෙමියි (සිතා); වෙළුවනං, වෙළුවන විහාරයට; ගන්ත්වා, ගොස්; සත්ථාරං, බුදුන්වහන්සේ; වන්දිත්වා, වැද; සත්ථාරා, බුදුන් විසින්; කත අනුඤ්ඤා, කරන ලද අනුඤ ඇත්තේ; එකමන්තං, එකත්පසෙකි; තිසිදි, හුන්නේය; සත්ථාපී, ශාස්තෘන් වහන්සේ ද; තෙන සඬං, ඔහු සමඟ; මධුර පටිසන්ථාරං අකාසි, මිහිරි වූ පිළිසඳුර කථා කෙළේය; උපාසකො අපි, උපාසක තෙමේද; භතෙන, ස්වාමීනි! තුම්භාකං, තුඹ වහන්සේගේ; පාටිභාරියං, ප්‍රාතිභායාසික; දිස්වා, දැක; පසන්නො පැහැදුණෙමි; වන්දිත්වා, වැද; ගම්ඤ්ජාමි ඉති, යන්නෙමියි (සිතා); ආගතො අමිති, ආගේ වෙමි; පාටිභාරියං, පෙළහැර; එවං ච එවං ච ඉති, මෙසේ මෙසේ යයි; විත්ථාරෙන, විස්තර වශයෙන්; කපෙසි, කියේය; අප්, එකල්හි; අස්ස, ඕ හට; භගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ; ධම්මං දෙසෙයි, ධම් දේශනා කළ සේක.

සො, හෙතෙම; ධම්මං සුත්වා, බණ අසා; සත්ථාරං, බුදුන් වහන්සේට; ස්වාතනාය, සෙට දවසට; නිමන්තෙත්වා, ආරාධනා කොට; මහා දූතං, මහා දූතයක්; දත්වා, දී; අත්තනො, තමාගේ; ගෙහං එව, ගෙදරටම; අගමාසි, ගියේය. සො, හෙතෙම; තතො පට්ඨාය, එතැන් පටන්; දූතාදීනි, දන්දීම් ආදී වූ; පුඤ්ඤානි, පින්කම්; කත්වා, කොට; තතො, ඒ අත් බැවින්; චුතො, චුත වූයේ; දෙව ලොකෙ, දිව්‍යලොකයෙහි; ද්වාදසයොජනිකෙ, දෙළොස් යොදුන් ඇති; කතකවිමානෙ, රන් විමනෙකි; දෙවථරා පරිවුතො, දෙවභතන් විසින් පිරිවරණ ලදුව; දෙවිඤ්ජාරිය සමන්තාගතො, දිව්‍ය ඵෙශ්වයාසියෙන් යුක්තව; නිබ්බන්ති, උපන්නේය; තස්ස, ඔහුගේ; පුබ්බ කම්ම පකාසනත්ථං, පූර්ව කම්ම ප්‍රකාශ කිරීම් වශයෙන්; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි; රතන භාජනානි, රන් බඳුන්; දිබ්බමයෙහි, දිව්‍යමය වූ; මුද්දිකපානෙහි, මිදි පානයෙන්; පරිපුණ්ණානි අහෙසුං, සම්පූර්ණ වූහ; පාතියං, පැන්; පිවිත්වා, බී; දෙවා, දෙවියෝ; නවවන්ති, නටත්; වාදෙත්ති, වයන්; කිළිත්ති, කෙළින්.

9. විපුල, මහත් වූ; ජිතසාරං, සඵල ගුණ සාගරය; තජාතමානො, නොදන්නා වූ; ජනො, සත්වතෙම; එවං, මෙසේ;

තොය මතකයා, පැන් පමණක්; දුනා, දීමෙන්; විසුලා, මහත් වූ; හොඟා, සම්පත්; ලහනි, ලබයි; හො, පින්වන්නි! කීපුවනුසු, රත්නත්‍රයෙහි; විදිත, දන්නා ලද; ගුණ ගණා, ගුණ සමූහය ඇති; තුමො, තෙපි; සිලවනොසු, සිල්වතුන් විෂයෙහි; දුනා, දන් දීමෙන්; බහු, බොහෝ වූ; විසෙසා, විශේෂ සම්පත්; ලහට, ලබවි.

බුධවමමවණිජ කසා වස්සු නවමං, බුධවමම වෙළෙඳගේ කපා වස්තුව නවවැන්නයි.

10. රූප දේවියගේ කථාව

රූප දේවියා, රූප දේවියගේ; වන්දුමිහි, කපා වස්තුවෙහි; අයං, මෝතොමෝ; ආනුපුබ්බි කපා, පිළිවෙළ කපාවයි.

1. අතීතෙ කිර, යටගිය දවස වනාහි; විපස්සියා, විපස්සී නම් වූ; භගවතො, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ; කාලෙ, කාලයෙහි; බත්ථුමනී නාම, බත්ථුමනී නම් වූ; නගරං අහොසී, නුවරක් විය; තස්මිං නගරෙ, ඒ නුවර; එකාගාමදරිකා, එක් ගම් දැරියක්; විහාරෙ, විහාරයෙහි; ආභිඤ්ඤානි, ඇවිදින්නි; එකං ගිලාන හික්කු, එක් ගිලන් හික්කුවක්; දිසවා, දැක; කම්පමාන හදයා, කම්පා වූ සිත් ඇත්තී; උපසංකම්පවා, ළඟට එළඹ; වන්දිතවා, වැද; භනෙන, සවාමීනි! කො ආබාධො, කිනම් ආබාධයක්; නෙ, ඔබවහන්සේගේ; සරිරං, ශරීරය; පිළෙහි ඉති, පෙළාදැයි; පුට්ඨි, විවාළාය; තෙන අපි, උන්වහන්සේ විසින්ද; භගිනි, නැගණියෙනි! බර, කෲර වූ; ආබාධො, ආබාධයක්; මෙ, මාගෙ ශරීරය; පිළෙහි ඉති, පෙළා යයි; වුතෙන, කී කල්හි; සා ඕතොමෝ; භනෙන, සවාමීනි; තෙනහි එසේ වී නම්; අහං, මම; තං රොගං, ඒ රෝගය; වුප සමෙස්සාමි ඉති, සංසිදුවන්නෙමි; නිමනෙතවා, පවරා; ගෙනං, ගෙට; ගන්නවා, ගොස්; තං පවත්තං, ඒ පුවත; මාතා පිතුන්නං, මවුපියන්ට; කපේතවා, කියා; තෙහි, ඔවුන් විසින්; අනුක්කං, අනුදන්නා ලද්දී; පුත දිවසෙ, පසු දවස්හි; නානගාරසෙන, නොයෙක් අග්‍ර රසයෙන්; හෙසණ්ඨාරං, බෙහෙත් ආහාරයක්; සමපාදෙසී, සම්පාදනය කළාය; තතො, ඉක්බිති; සො හික්කු, ඒ හික්කු තෙම; පුත දිවසෙ, දෙවෙනි දවසෙහි; වීවරං, සිවුර; පාරුපිතවා, පොරවා; හික්කාය, පිඬු පිණිස; වරනො, හැසිරෙන්නේ; තස්සා, ඒ

ගම්දැරියගේ; ගෙහං, ගෙට; ගන්තවා, ගොස්; අට්ඨාසි, සිටියේය; සා, ඕ තොමෝ; ආගතං, වැඩියා වූ; ථෙරං, තෙරුන් වහන්සේ; දිසවා, දැක; සොමනස්ස ජාතා, හටගත් සොමිනස් ඇත්තී; පතං පාත්‍රය; ගහෙතවා, ගෙන; ආසනං, ආසනයක්; පඤ්ඤාපෙතවා, පණවා; අද්ධි, දුන්නාය; තත්ථ, එහි; නිසින්නං, වැඩ හුන්; තං, උත්වහන්සේට; ආභාරෙන, ආභාරයෙන්; සාධුකං, මනාකොට; පරිච්ඡින්නවා, වළඳවා; සක්කාරං අකාසි, සත්කාර කළාය; අථ, එකල්හි; තස්සා, ඇගේ; සද්ධා බලෙන, ශ්‍රද්ධා බලයෙන්; භුත්ත මනෙත එව, වැළඳු කෙණෙහිම; සො, ආබාධො, ඒ ආබාධය; වූපසම්, සංසිදුන්ය; තතො, ඉක්බිති; සො, ඒ හික්කුන් වහන්සේ; වූපසන්න රොගො, සුව වූ රෝග ඇත්තේ; දුතිය දිවසෙ, දෙවැනි දවසෙහි; තස්සා, ඇගේ; ගෙහං, ගෙට; න අගමාසි, නොවැඩියේය; අථ, එකල්හි; සා, ඕ තොමෝ; විහාරං, විහාරයට; ගන්තවා, ගොස්; තං, උත්වහන්සේට; වත්තවා, වැද; කස්මා, කවර හෙයකින්; නාගතත්ථ ඉති, නොවැඩියේ දැයි; පුච්ඡතවා, විචාරා; තෙන, උත්වහන්සේ විසින්; හගිති! නැගණියෙනි! මෙ, මාගේ; වාසාධි, රෝගය; වූපසම්, සුව විය; තස්මා, එහෙයින්; නාගතොසම් ඉති, නො ආයෙමිසි; වුත්තෙ කිකල්හි; සා, ඕතොමෝ; හත්තෙ, ස්වාමිනි! සාධු ඉති, මැනවැයි; සොමනස්ස ජාතා, හටගත් සොමිනස් ඇත්තී; ගෙහං එව, ගෙදරටම; අගමාසි, ගියාය.

2. සා, ඕ තොමෝ; තෙන පුඤ්ඤ කමෙත්ත, ඒ පුණ්‍ය කම්යෙන්, කාලං කරවා, කථරිය කොට; දෙව ලොකෙ, දිව්‍ය ලෝකයෙහි; නිබ්බන්ති, උපන්නාය; තත්ථ, එහි; තස්සා, ඇට; ද්වාදස යොජනිකං, දෙළොස් යොදුන් පමණ වූ; කතක විමානං, රත් විමානයක්; නිබ්බන්ති, පහළ විය; සා, ඕතොමෝ; තත්ථ එහි; දෙවිස්සරියං, දිව්‍ය ආම්පත්; අනුභවන්ති, විදින්නී; ඡ බුද්ධානරං බුද්ධානර හයක්; බෙපෙතවා, ගෙවා; අම්භාකං, අපගේ; හගවතො, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ; කාලෙ, කාලයෙහි; ඡම්බුද්දිපෙ, දඹදිව; දෙවපුත්ත නගරෙ, දෙවපුත් නුවර; උදිට්ඨ බ්‍රාහ්මණ කුලෙ, උසස් බමුණු කුලයෙහි; ඡංඨි බ්‍රාහ්මණස්ස; දෙටු බමුණාගේ; හරියාය, භායාභාවයේ; කුච්ඡිමිති, කුසෙහි; පටිසන්ධිං ගණ්හිතවා, පිළිසිදගෙන; පරිපාක මන්වාය, මුහු කිරීමට පැමිණ; මාකුකුච්ඡෙනො, මවු කුසින්; නිකම්මි, නික්මුණාය; තස්සා, ඇට; මාකුකුච්ඡෙනො, මවු කුසින්; නිකම්මත කාලතො පට්ඨාය, නික්මුණු කල් පටන්; දිවසෙ දිවසෙ, දවසක් දවසක් පාසා; අට්ඨායනාප්පි මත්තං, අට අට

නැළියක් පමණ; සාලි තණ්ඩුල, සුවඳ ඇල් සහල්; නිබ්බන්ධනි,
 උපදිසි; තසා, ඇගේ; රූප සම්පන්නි, රූප සම්පන්නිය; දිසා,
 දැක; පසන්නා, ප්‍රසන්න වූ; මාතෘපිතරො, මවුපියෝ; රූප දේවී
 ඉති, රූපදේවී යයි; නාම අකංසු, නමක් කළාහුය; පචා,
 පසුව; තං, ඇ; පතිරූපෙන, සුදුසු වූ; දරකෙන, කුලදරුවෙකු
 හා; නියොපෙසුං, යෙදවුවාහුය; අථ, එකල්හි; අසා, ඇ; තණ්ඩුල
 නාළි මන්නං, සහල් නැළියක් පමණ; ගහෙඛා, ගෙන; පචිතුං,
 පිසන්ට; ආරඥො, පටන්ගත් කල්හි; ඉච්ඡිත ඉච්ඡිත, කැමැති
 කැමැති; මච්ඡමංසාදී, මත්ස්‍ය මාංශ ආදී වූ; ව්‍යඤ්ජනං, ව,
 ව්‍යඤ්ජනද; සජ්ජි, ගිතෙල්; නවනීත, වෙඬරු; දධි, මිකිරි; බීරාදි,
 කිරි යනාදී වූ; ගොරසං ව, පස්ගෝ රසද; ජීර මරිවාදි, දුරු
 මිරිස් ආදි වූ; කටුක භණ්ඩං ව, කුළු බඩුද; කදලි, කෙසෙල්;
 පනස, කොස්; මධුගුළාදි උපකරණං, මී උක් සකුරු ආදී
 උපකරණ ද; භාජනානි, භාජන; පුරෙඛා, පුරා; නිබ්බන්ධනි,
 උපදිසි; තාය, ඇ විසින්; හඤ්චන, අනින්; ගහිතං, ගන්නා ලද;
 කිංචි, කිසියම්; බාදනීයං වා, කෑ යුතු දෙයක් හෝ; භොජනීයං
 වා, බුදිය යුතු දෙයක් හෝ; පුති භාවං, පිළිණු බවට; න ගච්ඡති,
 නොයයි; හත්තුකකලිං, බත් සැලියක්; ගහෙඛා, ගෙන; සකල
 නගරවාසීනො, මුළු නුවර වැසියන්; භොජෙනනියා අපි, වළඳවන
 කල්හිදු; එක කටච්ඡ්‍ර මන්නං, එක හැන්දක් පමණ; හත්තං, බත්;
 ගහිතවිධානං, ගන්නා ලද තැනක්; න පඤ්ඤයති, නො පෙනෙයි;
 එවං, මෙසේ; අපරික්කය පුඤ්ඤ අහොසි, නොපිරිහෙන්නා වූ පින්
 ඇත්තියක් වූවාය; සකල දෙව පුත්ත නගරෙ, මුළු දෙවුපුත්
 නගරයෙහි; වඤ්ඤ සුරියා ව, සඳ හිරු සේ; පාකටා අහොසි,
 ප්‍රකට වූවාය; අථ, එකල්හි; සා, මී තොමෝ; පඤ්ඤසන භික්ඛු,
 පන්සියයක් භික්ඛුන්ට; නිමන්තෙඛා, ආරාධනා කොට; නිවං,
 නිතර; සක නිවෙසනෙ එව, සිය ගෙදරම; භොජෙති, වළඳවයි;
 තද, එකල්හි; තෙසං, ඒ භික්ඛුන්; අත්තරෙ, අතරෙහි;
 පටිසම්භිදප්පන්නො, සිව්පිළිසිඹියාපත්; මහා සඨිකරකම්ම පෙරො
 නාම, මහා සඨිකරකම්ම නම් වූ සථවිර කෙනෙක්; ඉමිසා,
 මෑගේ; පුඤ්ඤනු භාවං, පුණ්‍යානුභාවය; දිබ්බ චක්ඛුනා, දිවැසින්;
 දිසවා, දැක; එසා, මෝතොමෝ; අත්තනා, තමා විසින්; පුබ්බෙ,
 පෙර; කත, කරන ලද; කම්මං, කම්මය; න ජානාති, නො දනියි;
 අහං, මම; අසා, ඇට; පකාසෙය්‍යං, ප්‍රකාශ කෙළෙමි නම්; යත්
 නුත ඉති, ඉතා යෙහෙකැයි; (සිතා) එකදිවසං එක දවසක්;
 තසා, ඇගේ; නිවෙසනෙ, ගෘහයෙහි; භුක්ඡිතං, වළඳ; අනු-

මොදනං, අනුමොදනාව; කරොනෙතා, කරන්නේ; හගිනි, නැගණියනි! තයා, තී විසින්; පුබ්බෙ, පෙර; කතකමමං, කරන ලද කුසල කමීය; ජානාසි ඉති, දන්නෙහිදැයි; පුච්ඡී, විචාළේය. හනෙත, සවාමීනි! න ජානාමී, නොදනිමි; සොකු, අසන්ට; ඉච්ඡාමී ඉති, කැමැත්තෙමියි (කීවාය); අථ, එකල්හි; සො, ඒ සථවිරනෙම; අස්සා, ඇගේ; පුබ්බකමමං, පුච්ඡී කමීය; පකාසෙතො, ප්‍රකාශ කරන්නේ.

3. ඉතො, මේ කල්පයෙන්; එකනවුනෙ කප්පෙ, ඒකානුවන කල්පයෙහි; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ලොකෙක නායකො, ලෝකයට අසභාය නායක වූ; ඡිත්ත ඛන්ධනො, බිඳින ලද සසර බැඳුම් ඇති; විපස්සිනාම නායකො, විපස්සී නම් වූ බුදු කෙනෙක්; අහොසී, විය.

4-5 තද, එකල්හි; රමෙම, සිත්කළු වූ; තස්මිං, පුරෙ, ඒ නගරයෙහි; ත්වං තී; ගාමදුරිකාආසී, ගම්දැරියක් වූවාය; විහාරස්මිං (එහි) විහාරයෙහි; ආභිඡන්ති, ඇවිදින්නී; රොගාකුරං, රෝගාකුර වූ; කිසං, කෘශ වූ; පණ්ඩුං, පඩුවන් වූ; මුහුං, මුහුං, ක්ෂණ ක්ෂණයෙහි; අස්සසන්තං, ආශ්වාස කරන්නා වූ; ජිනසාවකං, සඵඤ්ඤාවකයෙකු; අඤ්ඤා, දුටුවාය; දිස්වාන, දැක; කම්පිත විත්තා, කම්පා වූ සිත් ඇත්තී; තං මුනිං, ඒ හික්කුටට; නිමනෙත්වා ආරාධනා කොට.

6. ත්වං, තී; හෙසණං ච, බෙහෙත්ද; භත්තං ච, බත් ද; අද, දුන්නීය; තෙන, ඒ කරණකොටගෙන; සො යනි, ඒ හික්කුත් වහන්සේ; අඛ්‍යාබාධො, ලෙඩ රහිත වූයේ; අතීඝො, නිරෝගී වූයේ; අනුපද්දවො ආසී, නිරූපද්‍රව ද විය.

7. තතො, ඉක්බිති; ත්වං, තී; තතො, එ අත්බැවින්; වුතා, වුත වූවා; සුකතෙන, මනාකොට කරන ලද; තෙන කමෙමන, ඒ කමීය කරණකොටගෙන; දෙව ලොකස්මිං, දිවා ලොකයෙහි; ජානා, උපන්නී; සබ්බකාම සම්ඤ්ඤිතී ආසී, සියලු කාම සම්පත්තින් සමෘධ වූවාය.

8. තත්ථ, එහි; තෙ, තිගේ; පුක්කුදෙනෙජෙන, පින් නෙදින්; රතනමයො, රත්මුවා; මණිථුප සතාකිණෙණා, මිණිකොත් සිය ගණනින් හෙබියා වූ; කුටාගාරෙහි, ගුළු ගෙවලින්; අලංකාකො, අලංකාර වූ; පාසාදො, පහසක් වූයේය.

9. නෙකකබ්‍ර සතාකිණේණා, නොයෙක් සිය ගණන් ගබ්‍රාවලින් ගැවසී ගත්තේය; සයනාසන මණ්ඩිනො, ශායනාසන වලින් සැරසුනේය; අච්ඡරාසන සංකිණේණා, සිය ගණන් දිව්‍ය අස්සරාවත්ගෙන් ගැවසී ගත්තේය; තච්ච හීතාදි සංකුලො, නැවුම් හී කිම් ආදියෙන් ආකුල විය.

10. රමිභා, කෙසෙල්ය අමිඛ අභය; ජමබ්‍ර, ජමබ්‍රය; සන්තීර, තැඹිලිය; පුග, පුවක්ය; පුත්තාග, දෙභය; පාටලි, පළොල්ය; නාගාදි, නාගස්ය යනාදී වූ; තරුසණෙඛිති, වෘක්ෂ සමූහයෙන්; මණ්ඩිත, සැදුම් ලද; උය්‍යාන පනතීති, උයන් පෙළින් යුක්තවිය.

11. මධුමත්තාලිපාලිති, මීඛි මත් බඹර වැලින් යුත්; පදුම, පියුම්ය; උපපල, උපුල්ය; කල්හාර, හෙල්මැලිය; ඤාද, වැ කොඳය; (යන) කානන මණ්ඩිනෙ, වනයන්ගෙන් සැදුම් ලද; සරසී සාර සංකුලෙ, මනහර පොකුණුවලින් ගැවසුනා වූ.

12. අනෙකෙහි දෙවපුත්තෙහි, නොයෙක් දිව්‍ය පුත්‍රයන් කරණ කොටගෙනද; තථා, එසේම; දෙවච්ඡරාහි ව, දිව්‍යාභිගතාවත් කරණකොට ගෙනද; නිවචුස්සවෙ, නිති උත්සව ඇති; මහා භොගෙ, මහා සම්පත් ඇති; මන නන්දනෙ, සිත් කළු වූ; විමානෙ, දිව්‍ය විමානයෙහි.

13. තථං, තී; එවං, මෙසේ; දෙවලොකමිති, දෙවිලොවෙහි වූ; මහායසං, මහා යශස්; විඤ්චානා, විදිමින්; අද්ධානං, දීඝි කාලයක්; විනිනාමෙතවා, ගෙවා; ගොතමෙ ජිනෙ, ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ; නිබ්බුතෙ, පිරිනිවන් පෑ කල්හි.

14. තථං, තී; ඉදති, දැන්; ජමබ්‍රදීපෙ, දඹදිව; උදිනෙ කුලෙ, ප්‍රසිද්ධ කුලයක; නිබ්බත්තා, උපන්තිය; පුඤ්ඤ පඤ්ඤ ගුණාවාසා, පින්; පැණ ගුණයන්ට වාසස්ථාන වූවාය; රූපෙන, රූපයෙන්; අභ්‍රා, අභ්‍ර වූවා; පියංවද, ප්‍රිය තෙපුල් කියන්නියක් වූවාය.

15. තෙ, තිගේ; දෙවලොකස්මිං, දිව්‍ය ලොකයෙහි; අබ්‍රහ්මා, අද්භූත වූ; එතං දෙවස්සාරියං, ඒ දිව්‍ය චේශ්වයභීය ද; තෙ, තිට; ඉධ ලොකස්මිං, මෙලොවෙහිදී; සබ්බං, සියලු; ඉමං මාත්‍රසිකං, සුඛං, මේ මිනිස් සැපද.

16. තස්ස විපස්සී මුනිනො, ඒ විපස්සී බුදුන්ගේ; කාලෙ, කාලයෙහි; තථං හි, තී වනාහි; ගිලානස්ස, ගිලන් වූ; එක හික්ඛුනො, එක් හික්ඛුච්ඡවකට; දුතං, දුතයක්; අද, දුන්නිය; තස්ස, ඒ දුතයාගේ; තං එලං, ඒ එලය; ඊදිසං, මෙබඳුයි.

17. සුඛස්‍යදං, සැප ලැබීම; ඉව්‍ෂන්තෙන, කැමැත්ත හු විසින්; සද, හැම කල්හි; පුඤ්ඤං, පින්; කාතඛං හි, කට යුත්තේමය; භද්දෙ, යහපත් තැනැත්තිය! තසමා, එහෙයින්; සඛ්ඛද, හැම කල්හි; තං, තී; කුසලෙ, කුසල ක්‍රියාවෙහි; උසුසුකකා භව ඉති, උත්සාහවත් වෙවයි (කීර්තිය.)

18. එවං, මෙසේ; සො, ඒ සංසරකික සථවිර තෙම; තස්සා, ඇගේ; පුරිමත්තභාවෙ, පෙර ආත්ම භාවයෙහි; කත කම්මං, කරන ලද කුසල කම්මය; පකාසෙත්වා, ප්‍රකාශ කොට; ඉද්ධි, දැන්; පුඤ්ඤකමෙම, පින්කම්හි; අස්සමාද භව ඉති, අප්‍රමාද වෙවයි; අනුසාසි, අවවාද කෙළේය.

සා, ඕ තෙමෝ; ථෙරස්ස, තෙරුන් වහන්සේගේ; ධම්ම දෙසනං, ධම් දේශනාව; සුත්වා, අසා; පරම සොමනස්සා, අතිශය සොම්නස් ඇත්තී; තතො පට්ඨාය, එතැන් පටන්; දනාදිසු, දන්දීම ආදියෙහි; තිරතා, තිරත වූවාය.

පුඤ්ඤාති, පින්; කරොන්ති, කරන්නී; තෙන එව සොම නස්සෙන, ඒ සොම්නසින්ම; සොතාපන්නා, සෝවාන් වූ; අරියසාවිකා අහොසි, ආයතී ශ්‍රාවිකාවක් වූවාය.

19. ඉති, මෙසේ; පුඤ්ඤකමෙසු, කුසල කම්මයන්හි; සාරං, සාරයක්; අවිදිත ගුණමත්තා, නොදත් ගුණ මාත්‍රයක් ඇති; සා තරුණ කුමාරී, ඒ තරුණ කුමාරීනොමෝ; හික්ඛුස්ස, හික්ඛුචකට; දානං, දානයක්; දත්වා, දී; දිව මනුජ සුඛං, දෙවි මිනිස් සැප; අලප්ථ, ලැබිය.

භවත්තා, පින්වත්නි! විදිත කුසල පාකා, කුසල් විපාක දන්නා වූ; කුම්භෙ, තෙපි; සන්නං, නිවන; කිං න ලබ්භෙථ, කිම නොලබන්නාහුද? (ලබන්නාහු මැයි.)

රූපදෙවියා වහුට දසමං, රූප දේවියගේ කථා වස්තුව දසවැන්නයි.)

මාදම්පෙ - ඉරට්ටකුලමැ “වනමල්” වෙශ්මාධීශ,
පාඨශාලාවායතී

පණ්ඩිත රත්පීත් වනරත්න (බී. ඒ.)

විසින් ලියන ලද

රසවාහිනි වනරත්න ව්‍යාකෘතවෙහි

පළමුවන දහම්පොඬ වර්ගය නිමිසේය.

රසවාහිනි - අනුවාදය

ජම්බුදීප උපායනික කථා

1. දහම්සොඬ කථාව

කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසන අත්තර්ධානයෙන් පසු බරණැස් රජුගේ අග මෙහෙසිය කුස බෝසතාණෝ පිළිසිඳ ගත්හ. මොහු උපන් කාලයේ සිට සියලු මිනිසුන්ට ධර්මය ගැන හැඟීමක් පහළ විය. එනිසාම දහම් සොඬ නාමය කුමාරයාට තැබිණ. සවිසන කෙළ පැමිණි තරුණ කුමාරයා දසපින් කිරියවත් පුරත්තේ අබ්බෙස් ද ලැබීය. මෙසේ බරණැස් රජය විචාරණ දහම් සොඬ රජතුමා ධර්මයෙන් තොරව රාජ්‍යය විචාරිම නුසුදුසුය යන හැඟීම ඇතිකර ගති. “බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ධර්ම පදයක් නොඅසා, එම ධර්මයෙන් තොරව රාජ්‍යය කරවීම නුසුදුසුය” යන හැඟීම රජතුමාට තහවුරු විය. එනිසා ඇමැතිගෙන්ගෙන් ධර්මය ගැන විචාළේය. ඔවුහු ධර්මය නොදන්නෙමුයි ප්‍රකාශ කළහ.

රජතුමා ඇතකු පිට කභවණු දහසක් තබා අණබෙර ලවා සතර පදයකින් සංග්‍රහ කරන්නාට එය දෙමිසි සනිටුහන් කොට නගරයෙහි ප්‍රචාරය කරවීය. දෙදහස, තුන්දහස ආදී විසින් වැඩි කොට කෝටි ගණන් ධන පරිත්‍යාගයට පිළිණ දුන්නත් බණ කියන්නෙකු සොයාගත නොහැකි විය. මෙසේ දහම් පිපාසයෙන් පෙළුණු රජතුමා දහම් දන්නකු නොලැබ රජය ඇමැතිගෙන්ට පවරා දහම් සොයමින් මහවනයට වැදුණේය.

මෙයින් ශක්‍ර දේවයන්ගේ ආසනය උණු විය. කරුණු සොයන සක් දෙවිදුට දහම් සොඬ රජතුමා දහම් සොයමින් තමන්ගේ රට, රාජ්‍යය, නෑයන් අත්හැර මහ වනයට පිවිසුණු බව දැක ඔහුට උපකාර කළයුතුය යන තීරණයට බැසගෙන සක් රජ ස්වරූපය අත්හැර බියජනක රකුස් වෙසක් මවාගෙන මහ බෝසත් ඉදිරිපිට පෙනී සිටියේය.

ඉක්බිති මහ බෝසත්තෙම තමා ඉදිරියෙහි වූ රකුසා දැක කිසි බියක් නොමැතිව මොහු බණ දන්නේ නම් යහපතැයි සිතා රකුසා සමඟ කතා කරමින් ධර්මය සොයා රාජ්‍යය අත්හළ බව

ද පවසා ඔබ බණ දන්නේ දැයි විමසීය. රකුසා “මම බණ දනිමි. එම බණට දෙන පුජාව කුමක්දැ” යි විමසීය. බුදුරජුන්ගේ ධර්මය මට දේශනා කරන්නේ නම් ඔබට මගේ සිරුරෙහි මස් හා ලේ දෙන බව පැවැසීය. බඩසා දුකින් පෙළෙන නිසා මස් අනුභව කොට ලේ බි මිස බණ කීමට අපහසු බව රකුසා බෝසතුන්ට කීයේය. මුලින් මගේ මස් කා ලේ බි පසුව කාට බණ කියන්නටදයි බෝසත්තුමා ඇසීය. එම නිසා යහපත් ක්‍රමයක් දක්වන්නැයි බෝසත් රකුසාගෙන් ඉල්ලීය.

බෝසත්තුමා මෙසේ කී කල්හි රකුසා යුක්තිය මම විසඳමි යි අදුන් පර්වතයක් මවා “මහරජ, මෙහි නැග ඔබ මගේ කටට පතින්න. ඒ අතර මම ඔබට බණ කියමි” යි යෝජනා කෙළේය. බෝසතාණෝ මෙසේ කල්පනා කළහ. නොයෙක් ක්‍රමවලින් ජීවිතය විනාශයට යෑම සිරිතකි. මම මේ ජීවිතය ධර්මයට පරිත්‍යාග කළ යුතු යයි තීරණය කොට පර්වත මුදුනට නැග සද්ධර්මයට ජීවිතය පුදමි යි සතුටු වූ රකුසාගේ දැල්වූ කටට පැත්තේය.

ඉක්බිති ශක්‍රයා රකුසු බව අත්හැර දෙවු අත් බව ගෙන බෝසත්තුමා පිළිගෙන දෙවු ලොවට ගෙන ගොස් දිවමල්, දිව සුවඳ ආදියෙන් පුජා කොට කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද

අතිවිජාවත සංඛාරා උප්පාදවය ධම්මිනො,
උප්පජ්ජිත්වා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වුපසමො සුඛො

යන ගාථාවෙන් ධර්මය දේශනා කෙළේය. පසුව දෙවි සැපත් පෙන්වා බරණැස් රජ විමනට ගෙන ගොස් රජය පවරා දී අවවාද කොට දෙවිලොවට ගියේය.

2. මුව වැද්දගේ කථාව

මෙයට නිස්ඵක්ඛැති කපට පෙරාතුව සිටි සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ බුධත්වයට පැමිණි එක් සමයක විවේක සැපය විඳිමින් එක් වන සෙනසුනක සහල සිවුර එලා වැඩහුන් සේක. දෙවි බඹ ආදිහු එහි රැස්ව උන්වහන්සේට පුදමින් වඳිමින් සිටියහ. ඔවුනට බුදුහු චතුරාර්ය සත්‍යය දේශනා කළහ. එක් මුව වැද්දෙක් දඩයමට

ගොස් මෙසේ වැඩ සිටි බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක එකත් පස්ව සිට බණ අසා සිත පහද එයින් මියගොස් දෙව්ලොව ඉපිද නැවත නැවතත් සදෙව්ලොවම ඉපිද මේ බුද්ධොත්පාදයෙහි සැවැත්නුවර කුලගෙයක ඉපිද නුවණ ඇතිව බුදු සසුනෙහි මහණව ගෙණ, දිනක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදළ ධර්මය අසා සිව්පිළිසිඹියාපත්ව සංඝයා මැද දී තමා විසින් කරන ලද පින්කම පිළිබඳ උද්‍යය මෙසේ පැවැසීය.

සිඬි බුදුරජාණන් වහන්සේ මිනිසුන්ට ධර්ම දේශනා කරමින් ජීවත් වූහ. එ සමයෙහි මම මුව වැද්දෙක් වී දඩයමට කැලයට ගියෙමි. දෙව් බඹුන්ට දේශනා කළ චතුරාර්ය සත්‍යය මම ද ඇසීමි. එම පිත නිසා දෙව්ලොව ඉපදුනෙමි. නැවත නැවතත් සදෙව්ලොව ඉපිද දෙව් සැපත් වින්දෙමි. ඒ මම දැන් මහ ධනවත් කුලයක ඉපිද වැඩිවියට පත්ව ගිය කල්හි දිනක් දෙවරම් වෙහෙරට ගියෙමි. එහිදී ශිෂ්‍යයන්ට ධර්මය දේශනා කළ බුදුරජුන් දැක මම ද බණ ඇසීමි. පසුව මහණ වීමි. දැන් නිවන් පසක්කර ගත්තෙක් වෙමි. එබැවින් මම එක වචනයක් කියමි. එනම්, “මනාකොට ධර්මය අසව්” යන වචනයයි.

3. යහළුවන් තිදෙනාගේ කථාව

පෙර දඹදිව නියඟයක් ඇතිවිය. මෙයින් ජලවර ආදි සත්තු විනාශයට ගියහ. මහවනයන්හි ගස් කොළන් මලානික විය. පවසින් පීඩිත වූවෝ මිරිඟුව දිය යයි සිතමින් ඔබ්බෙනෙ දුටමින් මහ දුකට පත්වූහ.

මේ අතර එක් ගිරවෙක් වතුර සොයමින් ඇවිද සැටරියන් පමණ එක් තරාවලක ඇති පැත් ගඳ ඉව වැටී කැදරකමට එහි බැස්සේය. බැස අධිකව වතුර බී එයින් ගොඩවීමට අසමත් විය. ඊට පසුව මෙසේම නයෙක් ද, මිනිසෙක් ද වතුර බීමට එහි වැටුනහ. නයාට ද නොපෙනී යෑමට විවේකයක් නොලැබීය. මිනිසාට ද ගොඩවීමට හැකියාවක් නොවීය. මේ තිදෙනාම මරණ බියෙන් බියපත්ව විසූහ.

එක්තරා මිනිසෙක් බරණැසින් මේ කැලයට පැමිණ පැත් සොයන්නේ මෙතැනට පැමිණ කරදරයට පත් මේ තිදෙනා දැක

අනුකම්පා කොට වැල්වලින් කුඩයක් හද සාල්ලක තබා මේ තිදෙනා බේරා ගත්තේය. ඒ තිදෙනාම තමන්ට ජීවිත ද්‍රව්‍ය කළේ යයි සතුටුව “මෙතැන් පටන් ඔබ අපේ මිත්‍රයාය. අපින් ඔබේ මිත්‍රයෝ වෙමු. අප වසන තැන්වලට එනු කැමැත්තේ වෙමු.” ගිරවා “හිමියාණෙනි, බරණැස දකුණු දෙරටුවෙහි ලොකු නුග ගසක් ඇත. එහි මම වසමි. ඔබට අවශ්‍යතාවක් වූ විට මාගේ සම්පයට පැමිණ යහළු සුව යයි අඩ ගහන්න” යයි මිත්‍රකම තහවුරු කොට ගියේය. නයාද කියන්නේ ‘එම නුග රුක සම්පයෙහි ලොකු හුඹසක් ඇත. එහි මම වසමි. ඔබට උවමනාවක් වූ විට දීස යයි අමතන්න.’ මිනිසා ද “බරණැස අසුවල් ගෙයි මම වසමි. උවමනාවක් වූ විට එහි එන්න” යයි කියා හෙතෙම ද ගියේය.

පසු කලක උපකාරක මිත්‍රයා ජීවත්වීමට අපහසුව, කියු සලකුණ සහිත නුග ගස වෙත ගොස් “සම්ම සුව” යයි ඇමතීය. ගිරවා වහා අවුත් සතුටුව පැමිණි කරුණ විචාළේය. ජීවත්වීමේ අපහසුව නිසා පැමිණි බව හේ කීයේය. ගිරවා ස්වල්ප වේලාවක් මෙහිම වාසය කරන්න යයි කියා බරණැස් රජුගේ පොකුණ දෙසට ගියේය. මේ වේලාවේ රජතුමා ආහරණ ගලවා ජල ක්‍රීඩා කරමින් සිටියේය. ගිරවා අතු අතරට වී පරීක්ෂාවෙන් හිඳ ආරක්ෂක පුරුෂයන්ට නොපෙනෙන සේ ආහරණ තැබූ තැනට පැමිණ රජුගේ මුතුහර ගෙන ගියේය. ගෙන ගොස් මිතුරාට දී මෙය රැගෙන ජීවත් වන්න යයි කීය. මිනිසා පැරණි යහළු මිනිසාගේ ගෙදරට ගොස් සියල්ල කීය. මුතුහර ආරක්ෂා සහිතව තබන්න යයි කීය.

මේ අතරතුර ආහරණ පැළඳීමට පැමිණි රජතුමා මුතුහර නැති බව කියා වහාම පරීක්ෂා කරවීය. එහෙත් නොලැබිණ. පසුව අණබෙර යවා මුතුහර ගෙනත් දෙන කෙනෙකුට තැග්ගක් දෙන බව ප්‍රසිද්ධ කෙළේය. මේ ප්‍රචාරය ගෙනි විසූ මිනිසා අසා මට මොහුගෙන් වැඩක් නැත. මොහු භාර දී තැග්ග ගනිමිසි සනිටුහන් කොට රාජපුරුෂයන් වෙත ගොස් එක් මිනිහෙක් මේ මුතුහර මගේ ගෙයි තබා ඇතැයි දැන්වීය. රාජපුරුෂයෝ වහා අවුත් මුතුහරත්, පුරුෂයාත් රැගෙන රජු සම්පයට ගෙන ගියේය. රජතුමා මුතුහර සොරකම් කළ අය දිවැස්නුල තැබීමට නියෝග කෙළේය. වධකයන් විසින් ගෙනයනු ලබන මේ උපකාරක මිනිසා

නයාගේ හුඹස දැක ඔහු ගැන කල්පනා වී දීඝ යයි හඬගෑය. නයා මේ තත්ත්වය දැක කනගාටු වී එහි ගොස් ඔහු සනසා මිනිස් වෙසක් ගෙන මොහොතක් මොහු නොමරවයි කියා රජමැදුරට ගොස් අගමෙහෙසියට දෂ්ට කෙළේය. ඕ වීෂ වේගයෙන් මුර්ඡා වූ පසු නැවත මිනිස් වෙස් ගෙන වධයට නියම වූ මිනිසා ඉතා හොඳ සර්ප වීෂ බෙහෙතක් දැනී යයි කියා මිත්‍රයා වෙත ගොස්, “රජතුමා ඔබ කැඳවූ විට ගොස් දිය පතක් දේවියගේ ඇඟට ඉස වීෂ රහිත කරන්න” යයි කීයේය.

රජතුමා අර ප්‍රවෘත්තිය අසා වධයට නියම වූ පුරුෂයා කැඳවා දේවියගේ වීෂ බැස්සීමට නියම කෙළේය. ඔහුත් නා රජු කියූ පරිදි දිය පතක් ගෙන දේවියගේ ඇඟට ඉස වීෂ නැති කෙළේය. රජතුමා එය දැක ඉතා සතුටුව ඔහුට කුඹුරු, වතු, යාන වාහන දී සත්කාර කෙළේය. ඔහු පසුව කැලැවෙහි නරා වළෙහි වැටී සිටී තැන සිට සියලු විස්තර රජතුමාට කීයේය.

රජතුමා ඒ ප්‍රවෘත්තිය අසා අතිශයින් පැහැදී ඔහුට විශාල මන්දිරයක් කිරීමට නියෝග කෙළේය. ඔහු තමන්ට තනන එම ගෙය නුග ගසටත්, හුඹසටත් අතර කරන්නට යයි කීයේය. එසේ කොට රජුට ද උපස්ථාන කරමින් මිතුරන් දෙදෙනා සමඟ ද සතුටුව වාසය කෙළේය.

4. බුද්ධෙතියගේ කථාව

දඹදිව පාටලි පුත්‍ර නගරයෙහි අසුහත් කෝටියක් ධනය ඇති එක් සිටු ගෙදරක් විය. මේ සිටාණන්ට එකම දුවක් වූවාය. ඇයගේ නම බුද්ධෙතී ය. ඇයට සත් අවුරුදු කල දෙමව්පියෝ පරලෝපැපත් වූහ. මුළු බුද්ධෙතිය බුද්ධෙතියට අයත් විය. ඕ ඉතා රුමත්ය. දෙවඟණක් හා සමය. තුනුවරින් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවත්ය. එම නගරයෙහි සිටුවරු සෙන්පතිවරු යුවරජවරු මැය කැමැත්තෙන් තැගි බෝග සහිත මංගල යෝජනා යැවූහ. ඕ මේ යෝජනා අසා මෙසේ සිතුවාය. මගේ දෙමාපියෝ මේ සියලු වස්තුව අත්හැර ගියහ. හිමි කුලයකට යෑම මේ සම්පත් විනාශ කරගන්නකි. මා විසින් මේ ධනය බුදු සසුන්හි නිදන් කළ යුතුය. මෙසේ සිතා විවාහ යෝජනා ප්‍රතික්ෂේප කොට එතැන් පටන් මහ දන් දුන්නීය. මෙසේ ඕ තොමෝ මැනවින් දුන් දුන්නාය.

පසු කලෙක එක් අස් වෙළෙන්දෙක් නැගෙනහිර සිට බස්නාහිරට අසුන් වෙළෙඳමෙහි පැමිණ මැයගේ නිවසෙහි නවාතැන් ගත්තේය. ඒ වෙළෙන්දා බුද්ධෙතිය දැක දුහිතෘ ස්තේහය උපදවා ඇයට නොයෙක් වස්තු පරිත්‍යාග කෙළේය. ආපසු යන වේලාවෙහි තමන් සතුටු අශ්වයකු ගන්නට යයි ඇයට කීවේය. ඕනෑමෝ ගෙන්බව අශ්ව පෝතකයකු පෙන්වා උතුරු ලෝකය. වෙළෙන්දා ඒ අසු පැටියා දී හොඳින් ආරක්‍ෂා කරන්න යයි කීවේය. මේ අසුපැටියාට අහස් ගමන් හැකි බව පසුව ඕ දැන ගත්තාය. පින් කිරීමට මට යහළුවෙක් ලැබිණ. මීට පෙර නොගිය සිරිමහ බෝධිය වැදිය හැකිය. මෙසේ කල්පනාකොට බොහෝ රත්මාලාදිය රැගෙන අශ්වයා පිට නැගී අහසින් ගොස් බෝධි පූජාවට ආයතියන් වහන්සේලාටත් සහභාගි වන සේ ආරාධනා කළාය. සිංහල දිවයිනෙහි රහත් භික්‍ෂුහු මේ ආරාධනාව පිළිගෙන සිරිමහ බෝමැඩට ගොස් එම පූජාවන්ට සහභාගි වූහ. මෙතැන් පටන් ඕ තොමෝ නිතර නිතර බෝමැඩට ගොස් මෙසේ පූජා පැවැත්වූවාය. මෙසේ නිතර ගමන් කරන ඇය දුටු වැදි මිනිස්සු පැළලුප් නුවර රජුට මේ ප්‍රවෘත්තිය කීවාහුය. ඔබතුමාට යෝග්‍ය කුමාරිකාවක් බව ද පැවැසූවාය. රජතුමා ඇය අල්ලාගෙන එන සේ ඔවුනට නියෝග කෙළේය. මිනිස්සු සැඟවී උන්නාහුය.

කුමාරිතොමෝ එද ද අසු පිටින් පැමිණ රහතන් වහන්සේ සමඟ බෝධි පූජාව කළාය. ධම්මරක්ඛිත තෙරනුවෝ ඇයට මේ කරදරය ගැන කියා පරිස්සම් වන සේත්, කරදරයක් වුවොත් තුන් සරණය සිහි කරන සේත් අවවාද කළෝය. මිනිස්සු කුමරිය දැක අල්ලා ගැනීමට සූදනම් වූහ. ඕ තොමෝ අසුට විච්ඡින්න සිටිනුයේ කළාය. අශ්වයා ඉතා වේගයෙන් අහසට පැන්නේය. අසුගේ වේගය ඉවසන්නට බැරි වූ කුමාරිකා තොමෝ අසු පිටින් ගිලිහෙන්නී පුතා, කළ උපකාරය සිහි කරන්න යයි කීවාය. අසු වහාම ආපසු පහතින් ගොස් කුමරිය තම පිට උඩ තබා ගෙන සිය නිවසට ගෙන ගියේය. මෙසේ බුද්ධෙතිය මුළු බුද්ධලයම බුදු සසුනට විශ්දම් කොට පින් එකතු කොට මිය දෙව්ලොව උපන්නීය.

5. අභිගුණ්ඨික කථාව

කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසා බුද්ධ කෘත්‍යය කොට සෙතව්‍යා නුවරදී පිරිනිවන් පෑ සේක. මිනිස්සු උන්වහන්සේගේ ධාතු තිදන් කොට කෝටි ගණනක් වියදම් කොට වෛත්‍යයක් බැඳවූහ. මේ අතර එක් අභිගුණ්ඨිකයෙක් ගම් නියම්ගම් දනව්වල හැසිර නයි නටවා ජීවත් විය. සෙතව්‍යා නුවර මිනිස්සු බෞද්ධයෝය. රාත්‍රියට නින්දට යන්නේ “නමෝ බුද්ධාය” යන්න සිහි කොටය. අභිගුණ්ඨිකයා බුදු ගුණ නොදනී. මේ නමෝ බුද්ධාය යන්න උපහාසයක් කොට කියන්නේය.

මෙසේ එක් දිනක් ක්‍රීඩා කරවීමට සුදුසු නයකු සොයමින් හේ ඇවිදී. එක් නාගරාජයෙක් කාශ්‍යප බුදුරජුන්ගේ වෛත්‍යයට වැඳ හුඹසකට යන අතර මොහු දැක මන්ත්‍ර ජපකර අල්ලා ගැනීමට සුදනම් විය. නාගයා ඔහුගේ මන්ත්‍ර ජප කිරීම අසා කිපී ඔහු පසු එළවීය. හැකිතාක් වේගයෙන් දිව පණ බේරා ගන්නට සුදානම් වූ නමුත් ගලක පය වැදී ඇදවැටුණි. ඔහුට පුරුදුව තුබූ “නමෝ බුද්ධාය” යන්න එහිදී කියවිණ. නාගයා එයින් තෘප්තියට පැමිණ දෂට නොකොට, පැහැදී රන් මල් තුනක් තැගි වශයෙන් දුන්නේය. මෙයින් එක මලක් මට පින් පිණිසත්, එකක් ඔබට පින් පිණිසත් පූජා කරවයි කීය. තුන්වැන්න වැය කොට අඹුදරුවන් පෝෂණය කරන්න යයි කීයේය.

මේ කී අයුරු වෛත්‍යයට රන්මල් දෙකක් පුද එකක් විකුණා කහවනු දහසක් ලැබ දන් පින් කරමින් කාලය ගත කොට කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගියේය.

6. සරණ තෙරුන්ගේ කථාව

සැවැත් නුවර සුමන නම් ගෘහපතියෙක් විය. ඔහුගේ භාර්යාව සුජම්පතිකා නම් වූ, මේ දෙදෙනට දුවක් හා පුතෙක් ලැබිණ. ඔවුන් කුඩා කල්හිම දෙමාපියෝ කළුරිය කරන්නෝ වැඩිමහලු පුත්‍රයා කැඳවා ‘දරුව, ඔබ සුදුසු තැනක යෙදවීමට නොහැකි වූයෙමු. අප අයත් සියලු ධනය ගන්න. මේ නැහණියගේ ද දියුණුව සලස්වන්න’ යැයි වැඩිමහලු පුතාගේ අත බාල දියණියගේ අත මත තබා ඔවුහු කළුරිය කළෝය. මවුපියන්ගේ

ආදහන කෘත්‍යය කොට නැගණිය සුදුසු කුලයකට සම්බන්ධ කොට තමා ද විවාහ වී විසුවේය.

කල්යාමෙන් ඔහුගේ නැගණිය ගැබ්ගෙන සැමියාට කියා සොහොයුරාගේ ගෙදරට පැමිණියේය. මේ අතර හික්කු සංඝයා පිරිවරා වැඩම කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක පහන් සිත් ඇතිව තමස්කාර කොට එකත් පසක සිටියේය. උන්වහන්සේ ඒ දෙදෙනාගේ වාසනා සම්පත් දැක සරණ සිල්හි පිහිටවූ සේක. මෙසේ ද දේශනා කළහ. කිසි අවස්ථාවක කරදරයක් වුවොත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සිහි කරන්න කියා බුදුන් වැද ඔවුහු ගමන් කළේය. වැඩිමහල් සොහොයුරා මෙසේ පැමිණි මේ දෙදෙනා දැක සුදුසු සේ සැලකීය. සැමියා ටික දිනක් වාසය කොට කටයුත්තක් ඇත කියා නංගී අයියාට බාරදී ගියේය. හෙතෙම සිය බිරිය කැඳවා ඇයට සලකන්නට යයි නියම කෙළේය. කියු පරිදි උපස්ථාන කරන ඇයට මේ තැනැත්තියගේ ආහරණ ගැන ආසා සිතී කෑම වර්ජනය කොට කාමරයක් තුළට වී විසුවාය. සැමියා මෙයට හේතු විචාළේය. නමුත් ඕ අදහස සැඟවුවාය. පසුව සැමියාගේ බලවත් පෙරත්තය නිසා අදහස වෙනස් කොට ඔබගේ සොහොයුරියගේ පංචමාංශ අනුභව කිරීමට මට ආසාවක් ඇති විය. ඒ ආසාව ඉටු කිරීමට බැරි නම් මම මරණයට පත්වෙමිනි තරයේ ඕ කීවාය. ඔහු මරණයේ වැරැද්ද පෙන්වීය. නමුත් ඕ තමා ගත් අදහසේ තරව සිටියාය.

ඇගේ සැමියා සිය සොහොයුරිය මැරීමට තීරණය කොට වෙනම උපායක් යොදා දෙමාපියන්ට අයත් ණයකරුවන් හමුවීමට යමු යයි යෝජනා කොට සැප පහසු වාහනයක නංගී නංවාගෙන කැලෑවට ගියේය. රිය පාර සමීපයේ නවතා ඇයගේ හිසකේ අල්ලා බිම පෙරළීය. මේ අවස්ථාවේ ඇයට කර්මජාවක සෙළවිණ. ඒ බැව් සොහොයුරාට කියා ඔහු ඉවත් කිරීමට මහත්සි ගත්තාය. නමුත් සඵල නොවීය. මෙසේ පහර දෙද්දීම ඇයට දරුවා ලැබිණ. නැගණිය, බෑණා දෙස බලා නොමරන මෙන් ඉල්ලුවාය. නමුත් ඒ තර රකුසා නැගණිය ඒ අසල වූ නුගරුක යටට ගෙන ගොස් මරන්නට තැත් කළේය. මුලදී ඇය විලාප නැංවුවාය. එහෙත් විලාප හඬින් කිසිවෙක් පැමිණියහොත් එය සොහොයුරාට අයහපතට හේතු යයි සලකා මෙහි කෙළේය. බුදු සරණ ගැනම සිතීය.

නුගරුක් දෙවියා මේ අපරාධය දක නංගිගේ ස්වාමියා සේ එකැනට පැමිණ කර්ජන ගර්ජන කොට ඔහු එළවීය. පසුව ඇයවත්, දරුවාත් වාහනයක නංවා සැවැත් නුවරට ගෙන ගොස් නගරයෙහි වූ ආගන්තුක ශාලාවෙහි නතර කොට ගියේය. ඇගේ සැමියා ඇය එකැනට පැමිණ, කවුරුත් සමඟ පැමිණියේදැයි විමසී. ඔබත් සමඟ යයි ඕ කීවාය. පසුව සොහොයුරා කළ බලහත්කාරකම ස්වාමියාට කීවාය. දින කීපයකට පසු බුදුරජාණන් වහන්සේට දන් සරසා වැඩම කරවා දන් දී ජීවිතය ලැබුණු අයුරු විස්තර කළේය. තමන්ගේ දරුවාට සරණ යන නම තැබූහ. ධම් දේශනාව අසා දෙදෙනාම සෝවාන් වූහ. සරණ කුමාරයා විසි වයසේදී විද්‍යුත් වඩා සරණ හිමි යයි ප්‍රසිද්ධ විය.

7. වෙස්සා මිත්තාවගේ කථාව

දඹදිව කොසඹූ නුවර කොසඹූ රජකුමාගේ අග බිසව වෙස්සාමිත්තාය. බුදුරජාණන් වහන්සේ ද කොසඹූ නුවර මෙසමයෙහි විසූ සේක. වෙස්සාමිත්තාවෝ රජකුමා සමඟ විහාරයට ගොස් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුඩු ලිලාව දැක පැහැදී සරණ සිල්හි පිහිටියාය. පසු කාලයක පිටිසර බඳ රජෙක් රජුට විරුද්ධව පැමිණ රාජ්‍යය හෝ යුද්ධය කියා සන්දේශයක් එවා තිබුණි. මෙයැසූ රජකුමා සේනාව පිරිවරාගෙන මෙහෙසියත් සමඟ යුද බිමට ගොස් ඇයට මෙසේ කීයේය. 'දේවීනි, යුද්ධය ගැන කීමට අපහසුය. මා යම් විධියකින් පරදින බව පෙනී ගියොත් කඳවුරෙහි රතු කොඩියක් ඔසවමි. ඒ සලකුණෙන් ඔබට කොසඹූ නුවරට යා ගැනීමට හැකි වන්නේය.' රජකුමාට යුද්ධයෙන් පරාජය පෙනෙනු බැවින් දේවියට දැන ගැනීමට කඳවුරෙහි රතු කොඩියක් ඔසවා යුද කොට පරාජයට පත්විය. දේවිය සලකුණෙන් පරාජය දැන කොසඹූ නුවරට යන අතර පසළු දැනවි රජුගේ ආරක්ෂකයන්ට අසුවී ඔවුහු ඇය රජුට ඉදිරිපත් කොළෝය. රජකුමා ඇයට තමන්ගේ අග බිසොව වන්න යයි ආරාධනා කළේය. ඕ එය ප්‍රතික්ෂේප කළා. නැවත නැවතත් අග බිසෝ වීම ප්‍රතික්ෂේප කළ නිසා රාජාච්ඡිගයෙහි දර සෑයක් කරවා එයට ගිනි දී ගින්නට පත්ත මෙන් ඇයට නියෝග කළේය. ඕ නොයෙක් යුක්ති කියමින් එයින් ගැලවීමට උත්සාහ කළත් කිසි ප්‍රයෝජනයක්

නොවිය. පසුව දැල්වෙන ගින්නට බලහත්කාරයෙන් ඇය දැමීම විය. මේ මොහොතේ ඇය බුදුරජුන් සරණය ගැන උස් හඬින් කියා සිටියාය. පුදුමයකි! ඒ ගිනි දැල් ඇගේ ලෝම කූපයක් දැවීමට අසමත් විය. මේ පුදුමය දුටු රජතුමා වහා පැන ඔසවාගෙනවිත් ආසනයක තබා ඇදිලි බැඳ ගෙන මේ නොදැවීමට හේතු විචාළේය. බිසව් තොමෝ තමා බුදුන්, දහම්, සභුන් සරණ ගිය උපාසිකාවක් බවත්, ඒ බෙලෙන් නොදැවී ගිය බවත් ප්‍රකාශ කළාය. ඇගේ මේ බණ කථාව අසා අභිශයින් සතුටට පත්ව ඇය මව් තනතුරෙහි තබා ගත්තේය. රජතුමාත්, බොහෝ සේනාවන් මෙහිදී තුනුරුවන් සරණ ගියෝය.

8. මහාමන්ධාතු කථාව

විපස්සී සම්බුදු රජුන්ගේ කාලයෙහි බන්ධුමතී නුවර මන්ධාතු රජතුමා සන්තාලියෙක්ව ඉපදුනේය. බන්ධුමතී නගරවාසිහු බුදුපාමොක් මහ සහනට මහ දන් පැවැත්වූහ. සන්තාලියාට පමණක් මේ දන්වැටට සහභාගි වීමට තමන්ගේ දුප්පත් ජීවිතය නිසා අපොහොසත් විය. කෙසේ හෝ සුළු මුදලක් උපයාගත් මොහු කඩයෙන් මැ ඇට ගෙනවිත් එය තම්බාගෙන දන් ශාලාවට ගියමුත් එක පාත්‍රයකටවත් මෙය බෙදීමට ක්‍රමයක් නැත. හෙතෙම බලවත් ශ්‍රද්ධාවෙන් තමන් ගෙන ආ මැ ඇට, පාත්‍ර තබා තුඩු තැනට විසි කළේය. බුදුරජුන්ගේ හා දෙවියන්ගේ අධිෂ්ඨාතය අනුව එම මැ ඇට සියල්ලම බුදු රජුන්ගේ පාත්‍රයේ සිට සැම පාත්‍රයකටම වැටිණ. ඔහුට නිමිතිම් නැති සතුටක් ඇතිවිය. එහිදී මෙබඳු පැතිමක් කළේය. මේ පින්කමේ අනුසයින් සසරෙහිදී පස්කම් සැප විදින්නන්ගෙන් අග්‍ර වෙමි. අප්පුඩි ගසා අහස දෙස බැලූ විට අහසින් සත්රුවන් වැසි වැසිය යුතුය.

ඔහු සසරෙහි සැරිසරා මහත් දෙවි සැපත් වින්දේය. පිළිවෙළින් රජ පරපුරේ මන්ධාතු යයි උපන් ඔහු සක්විති රජකම් ලැබ රාජ්‍යය කරවයි. පැතු සේම සත්රුවන් වැසි වැස්සේය. අසුහාර දහසක් අවුරුදු කුමාර සැපද, අසුහාර දහසක් අවුරුදු යුවරජ සැපද, අසුහාර දහසක් අවුරුදු සක්විති රජ සැපත් වින්දේය. පසුව සක්විති රජකමට උකටලිව සත්රුවනට පැන් වඩා වාතුම්මහාරාජික දෙවිලොවට ගොස් සතරවරම් රජදරුවන්

විසින් රාජ්‍යයෙන් පිදු එහි දෙවි සැපත් පිරිවරත් සමඟ විද, ඒ කම් සැපෙනුත් තෘප්තිමත් නොවී තව්තිසා දෙව්ලොවට පිරිවර සමඟ ගියේය. ශක්‍රයා තමන්ගේ රාජ්‍යය දෙකට බෙදා වස්තුව කොටසක් බාර දුන්නේය. බොහෝ ගණනක් අවුරුදු එහි සක්දෙව් රජ සැප වින්දේය. ශක්‍රයන් 36 දෙනකු ඉපිද, මැරෙනතුරුම මත්ඛාතු ශක්‍ර සම්පත්ති විද කොටසක් පමණක් මදි යයි සිතා ශක්‍රයා මැරීමට තීරණය කළේය. ශක්‍රයා ද පින් ඇති කෙනෙකි. ඔහු මැරීමට බැරිය. මේ හේතුවෙන් මත්ඛාතු සක් සැපතින් ගිලිහී තමන්ගේ රාජ්‍යයේ උද්‍යානයට පිරිසත් සමඟ පිවිසියෝය. උයන් පල්ලා රජුට දන්වා ආසනයක් පතවා දුන්. ඔහු එහිදීම මළේය. ලෝකයාට ඔබ දෙන පණිවිඩය කුමක්දයි ඇසූ අයට මෙසේ කීයේය. “මත්ඛාතු දෙදහසක් කොදෙවි සහිත සතර මහාද්විපයෙහි සක්විතිවත් වාතුම්මහාරාජික දෙවි ලොවත් තව්තිසාවෙන් ශක්‍ර රාජ්‍යය පාලනය කළේය. 36 දෙනෙක් ශක්‍රයන් මියයන තෙක් එහි ශක්‍ර දේවත්වය ඉසිලීය.” මෙසේ කියා පරලොව ගියේය.

9. බුද්ධවම්ම වෙළෙන්දගේ කථාව

දඹදිව පාටලී පුත්‍ර නගරයෙහි බුද්ධවම්ම නම් වෙළෙන්දෙක් විය. ගැල්සාත්තුවක් සමඟ වෙළෙඳම් කරමින් ඇවිදී. මේ සමයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ චාරිකාවෙහි වඩිමින් සිටියහ. මේ වෙළෙන්දාට මුත්තන්සේ සවස් කාලයක හමුවිය. උත්තන්සේට වැද සවස් කාලයෙහි දනය සඳහා ආරාධනා කළේය. මේ නොකල් බව කියා සිටි විට සුදුසු අටවැදැරුම් පාන වර්ග ගැන දැන්වූයෙන් මිදි යුෂ ගිලන් පසක් සේ පිළියෙළ කොට පිළිගැන්වීය. උත්තන්සේ හික්කුන් සමඟ මේ මිදි පැන් වළඳ අනුමෝදනා කොට චාරිකාවෙහි ගියහ. වෙළෙන්දා ද පිරිස සමඟ වෙළෙඳමෙහි ගියෝය. ඔහු මහාවත්තනිය නම් දිය නැති කාන්තාරයට පිවිසියේය. මොහුගේ ගැල්වල තිබූ පැන් නිමාවට ගොස් තිබිණ. අර වෙළෙන්දා හැම ගැලක පැන් සොයා නොලැබී වෙහෙසට පත්විය. පසුව එක් ගැලක කම්කරුවෙක් පැන් ඉතා ටිකක් ඇතැයි කියෙන් ඔහුම එය විවෘත කොට පානය කළේය. එම පැන් මිදි රසයෙන් යුක්තය. සියලු දෙනාම මිදි පැන් බීවෝය. බුදුරජුන්ට දුන් දනයේ

ආනිසංසය ලැබී යයි අනිශ්ඨන් සියල්ලෝම තුටු වූහ. ආපසු නගරයට පැමිණ බුද්ධවම්ම වෙළෙන්දා විහාරයට ගොස් සිදුවුණු ප්‍රාතිහායී විස්තර කළේය. ඊට පසු දින මහදන් පිළියෙළ කොට බුදුපාමොක් මහසභනට පූජා කළේය. මෙසේ නිතර නිතර දන් දුන් මේ වෙළෙන්දා මියගොස් දෙව්ලොව දෙළොස් යොදුන් රත්විමනක ඉපදුණේය. ඔහුගේ පින්කම ප්‍රකාශ වෙන පිරුණු මිදි පැන් රත් බදුන්වල තිබිණි. දෙවියෝ මේ පැන් බී නටති, ගයති, වයති.

10. රූප දේවියගේ කථාව

විපස්සී බුදුරජුන්ගේ කාලයෙහි බන්ධුමිත්‍රී නගරයෙහි රමණිය වූ විහාරයෙහි උන්වහන්සේ වාසය කළ සේක. එක් ගම් දැරියක් විහාරයෙහි ඇවිද ගිලන් වූ හික්කුන් වහන්සේ නමක් දැක අනුකම්පා කොට අසනීපය ගැන බෙහෙත් කැඳක් පිළියෙළ කරන බවත්, හෙට තමන්ගේ ගෙදරට වඩින ලෙසත් ආරාධනා කළාය. ඕ ගෙදර ගොස් දෙමාපියන්ට ද කියා නොයෙක් ඖෂධ වර්ග බහා බෙහෙත් කැඳක් ද, ආහාර ද පිළියෙළ කළාය. එකී හික්කුන් වහන්සේ ගෙදරට පැමිණි විට බෙහෙත් කැඳ හා ආහාර පිළිගැන්නුවාය. බෙහෙත් කැඳ වැළඳීමත් සමඟ හික්කුන්ගේ රෝගය සන්සිඳිණ. ඊට පසු දින ද එසේම පිළියෙළ කළත් හික්කුන් වහන්සේ නොවැඩි සේක. ගම්දැරිය විහාරයට ගොස් බෙහෙත් දින කීපයක් වැළඳිය යුතු බව කී විට එම බෙහෙත් කැඳින් රෝගය සන්සිඳුණු බව ප්‍රීතියෙන් කීහ. ඕ අනිශ්ඨන් සන්තෝෂයට පත්වූවා පසු කල කළුරිය කොට දෙව් ලොව උපන්නිය. බුද්ධාත්තර 6 ක් යනතුරුම ඕ දෙව් සැපත් වින්දාය. අපේ සම්බුදුන්ගේ කාලයෙහි ධනවත් බමුණු කුලයක ඉපදුණාය. ඇ උපන්ද සිට එම ගෙදරට නැළි අටක සහල් ලැබේ. ඇගේ රූප සම්පත් දුටු දෙමාපියෝ 'රූප දේවී' යයි නම් තැබූහ.

ඕ සාල් නැළියක් ගෙන පිසන්නට පටන් ගත් විට තමන් කැමැති මස් මාළු එළවළුත්, ගිනෙල් වෙඩෙරු කිරි ආදියත්, දුරු මිරිසුන්, කෙසෙල්, වරක ආදී පළතුරුත් භාජන පුරවා ඇත. ඇ අතින් ගත් කිසි ආහාරයක් තරක් නොවේ. මුළු තුවර වැස්සන්ටම මේ ආහාර දෙන්නිය. එහෙත් නිමාවකට නොයයි. පන්සියයක්

හික්ෂුන් වහන්සේ ඇගේ ගෙදර නිකිපතා වළඳති. පිළිපිඹියාපත් මහා සංඝරක්ඛිත හිමියෝ ඇගේ පෙර කර්මය දන්නේ දැයි දිනක් විමසූහ. ඔ ඵය නොදන්නා බවත්, කරුණාකොට ප්‍රකාශ කරන ලෙසත් ඉල්ලා සිටියාය. උන්වහන්සේ ඇයට පෙර රෝගාතුර හික්ෂුවකට කළ පින්කම් ප්‍රකාශ කළ සේක. දැනුත් පින්කම් කිරීමට පමා නොවන්නට බණ කී සේක. පසුව නිතර නිතර පින්කම් කොට සෝවාන් වූ ආර්ය ශ්‍රාවිකාවක් වූවාය.

දහම් සොඬවග නිමි.